Agència Catalana de Protecció de Dades

Memòria 2005

www.apd.cat

Índex

1. Presentació 7

2. L'Agència Catalana de Protecció de Dades al 2005 11

   2.1. La Direcció 11
   2.2. El Consell Assessor 31
   2.3. Organigrama 40

3. Secretaria General 41

   3.1. Gestió administrativa 41
   3.2. Gestió econòmica 49
   3.3. Organització i suport a les àrees 53
   3.4. Programa de formació en protecció de dades 60
   3.5. Altres actuacions 65

4. Àrea de Tecnologies i Seguretat de la Informació 71

   4.1. Àmbits d'actuació 71
   4.2. Plans i projectes 72
   4.3. Difusió i projecció exteriors 74

5. Àrea del Registre 81

   5.1. Objectius i responsabilitats 81
   5.2. Tramitació d'expedients d'inscripció 82
   5.3. Sistema de gestió del Registre de Protecció de Dades de Catalunya. 87
   5.4. Integració amb el Registro General 88
   5.5. Notificació simplificada 89
   5.6. Nou programari d'ajut per a la confecció de les notificacions 90
   5.7. Servei d'atenció al públic 92
   5.8. El portal de l'apdcat 96
   5.9. Altres actuacions 99

6. Assessoria Jurídica 101

   6.1. Informes sobre projectes de disposicions de caràcter general 101
   6.2. Resposta a consultes formals 111

Índex

6.3. Peticions d'informació i d'assessorament 146
6.4. Estudis i compilació de doctrina, jurisprudència i normativa 153
6.5. Participació en grups de treball i d'estudi 163

7. Àrea d'Inspecció 183

7.1. La funció de control 183
7.2. Indicadors d'activitat 184
7.3. Denúncies i actuacions d'ofici 185
7.4. Procediments de tutela de drets 190
7.5. Inspeccions 193
7.6. Procediments d'infracció d'administracions públiques: aspectes rellevants 195
7.7. Relacions amb altres autoritats de control 202
7.8. Formació 204
7.9. Participació en jornades, grups de treball i estudis 205
7.10. El règim dels fitxers policials en el marc de l'Administració local 206

8. Annexos 213

8.1. Dictàmens i consultes 215
8.2. Responsables que han notificat fitxers al Registre de Protecció de Dades de Catalunya 272
8.3. Guia de protecció de dades per als ens locals 278
8.4. La auditoría de sistemas de información y la tutela pública de la intimidad y privacidad de las personas 316
8.5. El registro de ficheros: una visión crítica 338
8.6. The role of the Catalan Data Protection Agency in the protection of Catalonian public sector data 345

1. Presentació

Quan, al mes de juliol de l'any 2005, vaig prendre possessió del càrrec de directora de l'Agència Catalana de Protecció de Dades, ho vaig fer amb la consciència que la meva arribada a aquesta institució iniciava una etapa plena de reptes i realitzacions.

En aquest sentit, és una satisfacció presentar la Memòria de l'Agència Catalana de Protecció de Dades de 2005, que recull l'activitat de l'Agència durant aquest any sota el meu mandat i el de qui ha estat el meu predecessor.

La Direcció ha viscut canvis, inherents als previstos en els Estats democràtics de Dret, i això ha suposat també una reformulació que concreta unes noves formes d'actuació i una adequació dels òrgans i del personal.

L'acció de l'Agència es visualitza a partir de les dades presentades aquí, que recullen l'activitat de les diferents àrees. Vull expressar la meva satisfacció pels resultats globals obtinguts, que ens han d'empènyer a avançar encara més en la defensa del dret a l'autodeterminació informativa.

Voldria fer una petita reflexió sobre l'evolució d'aquest dret:

Actualment, la protecció de dades és només un aspecte d'un fenomen més ampli: el de la distribució i difusió de la informació en una societat concreta. Les noves tecnologies han obligat a redefinir el dret a la privacitat.

Per tant, hem passat del clàssic dret a estar sol, al dret a controlar l'ús de la informació personal. El ciutadà no coneix les dades que els poders públics i privats tenen sobre ells. Cal establir mesures per equilibrar aquesta disparitat, aquesta asimetria informativa. Cal analitzar, doncs, les polítiques informatives: sota quines condicions es transmet la informació i a qui; quina mena d'informació i per a quines finalitats. És a dir, quines són, dins d'una societat concreta, les relacions entre els ciutadans i els grups que tenen informació referida a ells. Per aquest motiu, és imprescindible tenir en compte les funcions constitucionals dels Estats, les seves funcions com a Estats socials, democràtics i de Dret.

Presentació

Les noves tecnologies han modificat els contextos i les informacions es troben disponibles a la xarxa. L'Estat produeix i transfereix la informació. Cada vegada més, les seves decisions polítiques es fonamenten en aquesta informació. L'Estat necessita les dades personals per dur a terme les seves prestacions socials i per mantenir l'ordre públic. Les tasques que abans assumia l'Estat social són ara sovint confiades al sector privat, per tant es fa difícil delimitar les fronteres entre el que és públic i el que és privat.

En tant que és Estat de Dret, l'Estat ha de reconèixer als ciutadans el dret a la privacitat, al control sobre la recollida i ús de les dades personals i materials d'una persona identificable i ha de justificar la finalitat per a la qual es recullen. Algunes dades es protegeixen especialment perquè hi ha un consens a considerar-les més susceptibles de ser objecte de discriminació per l'individu, com poden ser la ideologia, l'orientació sexual, la raça i la salut. El dret a la privacitat és el dret a no tenir la vida condicionada per l'Estat o pels organismes privats, d'una manera no raonable.

El que és important és com es gestiona la circulació de la informació, és a dir, com les persones adequades obtenen la informació adequada per a les finalitats adequades.

En definitiva, s'han de tenir en compte les circumstàncies sota les quals es recull i es tracten les dades personals, com es canalitzen aquestes dades i com es distribueix la informació. I cal recordar que no es poden tractar simplement com una propietat més, sinó que s'ha de tenir en compte la global circulació de la informació dins la societat, per evitar d'aquesta manera els monopolis d'informació que desestabilitzin els processos de presa de decisions en una societat democràtica.

Lluny d'esmentar les moltes actuacions concretes que s'han dut a terme al llarg de 2005, la presentació d'una Memòria com la que teniu entre les mans serveix per ressaltar, d'una manera necessàriament breu, els trets mes rellevants i els plantejaments que han donat consistència a l'acció de l'Agència en un àmbit com el del dret a la protecció de dades.

Presentació

Voldria agrair la dedicació i el compromís dels membres del Consell Assessor, que m'han acompanyat durant aquest període difícil: persones independents, de reconegut prestigi professional i de gran vàlua personal; gent que ha donat al Consell el sentit d'imparcialitat, de rigor, de mesura i d'iniciativa necessari perquè un organisme d'aquestes característiques pugui complir de manera eficaç, i alhora eficient, les seves funcions. També voldria remarcar que el seu president ha complert aquesta feina amb gran professionalitat, entusiasme i dedicació.

La Memòria és un brillant testimoni, és el resultat d'un esforç col·lectiu. És per això que vull acabar aquesta presentació expressant el meu reconeixement a l'equip tècnic i a la resta del personal de l'Agència, que tant han contribuït al bon funcionament de la institució al llarg de 2005. A tots i a cadascun d'ells: gràcies per la seva feina i dedicació, que ens permeten continuar el nostre esforç al servei del dret a la protecció de dades dintre de Catalunya.

Esther Mitjans Perelló
Directora

Agència Catalana de Protecció de Dades

2. L'Agència Catalana de Protecció de Dades al 2005

2.1. La Direcció

El paper de l'Agència en la protecció de dades al sector públic de Catalunya

Segons l'establert a la Llei 5/2002, de 19 d'abril, de creació de l'Agència Catalana de Protecció de Dades, aquesta exerceix les seves competències respecte del conjunt d'administracions públiques, tant autonòmica com local, i del conjunt d'organismes i entitats autònomes que en depenen i consorcis que en formen part, i de les universitats de l'àmbit territorial de Catalunya. Així mateix, l'àmbit d'actuació de l'Agència també s'estén respecte dels fitxers creats per les institucions esmentades i que siguin gestionats per entitats públiques o privades en la prestació de serveis públics, per associacions o fundacions, o per les societats civils o mercantils en les quals la Generalitat o els ens locals tinguin la participació majoritària del capital, quan porten a terme activitats per compte d'una Administració pública.

Aquest àmbit d'actuació fixat a la Llei pot veure's reforçat amb el nou Estatut d'Autonomia de Catalunya, que amb l'aprovació al Senat preveu al seu article 156 el següent marc competencial:

«Correspon a la Generalitat la competència executiva en matèria de protecció de dades de caràcter personal que, respectant les garanties dels drets fonamentals en aquesta matèria, inclou en tot cas:

a) *La inscripció i el control dels fitxers o els tractaments de dades de caràcter personal creats o gestionats per les institucions públiques de Catalunya, l'Administració de la Generalitat, les administracions locals de Catalunya, les entitats autònomes i les altres entitats de dret públic o privat que depenen de les administracions autonòmica o locals o que presten serveis o acompleixen activitats per compte propi per mitjà de qualsevol forma de gestió directa o indirecta, i les universitats que integren el sistema universitari català.*

b) *La inscripció i el control dels fitxers o els tractaments de dades de caràcter personal privats creats o gestionats per persones físiques o jurídiques per a l'exercici de les funcions públiques amb relació a matèries que són competència de la Generalitat o dels ens locals de Catalunya, si el tractament s'efectua a Catalunya.*
c) *La inscripció i el control dels fitxers i els tractaments de dades que creïn o gestionin les corporacions de dret públic que exerceixin llurs funcions exclusivament en l'àmbit territorial de Catalunya.*
d) *La constitució d'una autoritat independent, designada pel Parlament, que vetlli per garantir el dret a la protecció de les dades personals en l'àmbit de les competències de la Generalitat.»*

S'inicia així una nova etapa de consolidació de les competències de l'Agència en la prevenció i el control de les dades de caràcter personal a Catalunya. Cal remarcar la participació de l'Agència en l'elaboració del nou Estatut, amb la proposta d'incorporació del dret fonamental a la protecció de dades de caràcter personal al nou text estatutari.

És important ressaltar en aquest procés de canvis normatius la proposta que s'està treballant sobre el projecte de Reglament de desenvolupament de la Llei orgànica de Protecció de Dades. Així, a finals de l'any 2005 l'Agència Espanyola de Protecció de Dades va donar trasllat d'un esborrany de nou Reglament de desenvolupament de la Llei 15/1999, de 13 de desembre, l'anàlisi del qual no havia finalitzat al tancament de l'any 2005.

L'Agència Catalana de Protecció de Dades dins del compliment de la seva obligació de vetllar pel respecte del dret fonamental a la protecció de dades de caràcter personal, i en paraules de Colin Bennett, desenvolupa tres tipus de funcions: mediadora, controladora i formadora.

Des de la perspectiva de l'exercici d'aquestes funcions i només a títol enunciatiu, plantejarem les diverses activitats de l'Agència Catalana de Protecció de Dades portades a terme al llarg de l'any 2005.

Des del seu vessant de mediadora, es tracta de donar a conèixer de forma detallada, i per al cas concret, el regim jurídic d'aquest dret fonamental d'acord amb les especificitats de la normativa sectorial corresponent. En aquest context, l'Agència ha resolt les consultes formulades per ciutadans i ciutadanes i ha emès informes i dictàmens en resposta a qüestions formulades per responsables de fitxers i encarregats del tractament.

Dins d'aquesta funció de mediadora l'Agència s'ha pronunciat sobre l'adequació a la normativa de protecció de dades de les disposicions de caràcter general de creació, modificació i supressió de fitxers de dades de caràcter personal del sector públic. En aquesta matèria s'ha fet especial incidència en la importància de la concreció de les finalitats i els usos dels tractaments de dades i de la determinació de les possibles comunicacions de dades a terceres entitats.

En tot cas, qualsevol desenvolupament normatiu, com pot ser el nou Estatut d'Autonomia de Catalunya o el nou Reglament de desenvolupament de la Llei orgànica de protecció de dades, cal que compleixi una sèrie de condicions.

Condicions formals i, per tant, respecte al sistema de fons constitucionals i al límit a la reserva de llei. En aquest sentit, és important remarcar que els reglaments són instruments idonis per fixar aspectes de caràcter secundari i auxiliar a la regulació d'un dret, però cal ser especialment curós per no anar més enllà i regular aspectes substantius.

Condicions materials, sempre intentant no fer normes difícils de complir i, en el cas del dret a la protecció de dades personals, fer especial atenció al ràpid desenvolupament de les noves tecnologies.

Condicions complementàries, com la necessitat de fer polítiques que tinguin en compte la importància d'una correcta avaluació de riscos i que serveixin d'orientació estratègica per als serveis o programes de les administracions públiques i entitats privades.

Condicions de respecte a l'estructura autonòmica, fent previsió de les competències de les autoritats de control autonòmiques i regulant mecanismes de cooperació entre les diferents autoritats de control.

Condicions que tinguin en compte la complexitat institucional. Així, per exemple, la distinció entre fitxers de titularitat pública i fitxers de titularitat privada, o la tendència actual de desenvolupament del sector públic cap a fórmules juridicoprivades.

Condicions de transparència, elaborant una normativa que faci especial atenció a la gestió de la circulació de la informació i que integri correctament la regulació de l'accés a la informació i el dret a la protecció de dades de caràcter personal.

En segon lloc, podem veure l'Agència des del seu vessant controlador. En primera instància l'Agència exerceix aquesta funció en l'anàlisi de les disposicions de creació, modificació i supressió de fitxers de dades de caràcter personal, per tal de garantir que no es produeixin arbitrarietats.

En segon terme, com a element d'aquesta funció de control trobem l'obligació de notificació dels fitxers de dades personals al Registre de Protecció de Dades de Catalunya. Aquesta notificació i la publicitat del Registre permet als ciutadans un més eficaç exercici de les facultats d'accés, rectificació, cancel·lació i oposició. El volum d'institucions que notifiquen els fitxers pot servir d'indici del grau d'acompliment de la normativa de protecció de dades personals.

Finalment, com a element potser més evident de la funció de control, trobem l'exercici de la potestat d'inspecció i de la potestat de sanció de l'Agència. Al llarg de l'any 2005, i especialment en el darrer trimestre, la funció de l'Àrea d'Inspecció de l'Agència ha estat prioritària.

Finalment, l'Agència pot ser analitzada des del seu vessant de formadora. La formació es veu des de l'Agència com un element essencial de la divulgació del dret a la protecció de dades personals i, en conseqüència, com a element

clau en la millora de la seves garanties. En aquest àmbit, s'han realitzat cursos per a funcionaris a través de l'Escola d'Administració Pública de la Generalitat de Catalunya.

La sensibilització dels ciutadans s'ha portat a terme mitjançant el portal de l'Agència, el servei d'atenció al públic, els quaderns de legislació, la difusió de díptics i la participació en jornades, cursos i seminaris divulgatius.

Les principals línies d'actuació de l'Agencia Catalana de Protecció de Dades a curt, mig i llarg termini

Des del seu inici, l'Agència ha desenvolupat una important tasca de formació i informació entre els diferents tipus d'Administració, autonòmica, local i altres organismes juridicopúblics, i ha prioritzat les tasques d'impuls, assessorament i sensibilització.

A curt termini, l'Agència vol propiciar una estreta col·laboració i una comunicació fluida amb les altres autoritats de control en matèria de protecció de dades.

A mig termini, l'Agència vol promoure la notificació de fitxers de les petites i mitjanes administracions públiques mitjançant el desenvolupament de la notificació simplificada. Així mateix, es proposa la realització d'un únic programari de notificació de fitxers en les diferents llengües de l'Estat.

Finalment, a llarg termini, es treballa en el desenvolupament de programes de millora de les garanties del dret a la protecció de dades de caràcter personal, a partir del correcte compliment de les obligacions de la normativa de protecció de dades assolit mitjançant les actuacions portades a termes a curt i mig termini, que afavoreixin i propiciïn el manteniment i l'actualització dels mecanismes de garantia del dret fonamental a la protecció de dades personals per part de les entitats que tracten informació personal i programes de millora del coneixement i la comprensió del dret dels seus titulars.

Nou marc de relació amb les agències

Un objectiu prioritari en les relacions de l'Agència Catalana de Protecció de Dades és la creació d'un nou marc de col·laboració amb la resta d'agències que actualment existeixen al nostre Estat. També és d'especial importància assolir una xarxa d'intercanvi de coneixements fluida, no tan sols entre les direccions d'aquestes institucions, sinó també entre els diversos nivells tècnics de cadascuna de les àrees de treball. Un exemple d'això ha estat l'impuls del Séminaire hispano-canadien *—Protection des données personnelles et administration électronique—,* realitzat a Montréal els dies 17 i 18 d'octubre, aprofitant la seu d'un altre Estat compost ja consolidat que també disposa d'una distribució de responsabilitats públiques en l'àmbit de la protecció de dades de caràcter personal.

El seminari era un projecte inscrit dins el programa recolzat pel Consell Internacional d'Estudis Canadencs i el Ministeri d'Afers Estrangers de Canadà per tal de promoure la cooperació entre les instàncies canadenques i espanyoles en el context del desenvolupament del govern en línia. Es per això que l'Agència Catalana de Protecció de Dades ha impulsat, juntament amb el Centre de Dret Públic de la Universitat de Montréal la iniciativa de l'edició d'aquest seminari atesa la importància del coneixement de les tendències en la preservació del dret a la protecció de dades personals, el context del desenvolupament dels serveis públics en línia i, sobretot, en el marc de l'Estat compost.

Van participar en el si del seminari tant autoritats de control de protecció de dades canadenques com espanyoles, tant de caràcter estatal com provincial o autonòmic. Així, hi van intervenir la Commissaire à la Vie Privée du Canadà, Mme. Jennifer Stoddart, el director de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades, Sr. José Luis Piñar Mañas, representants de la Commission d'Accès a l'Information du Québec, el director de l'Agència Basca de Protecció de Dades, Sr. Iñaqui Vicuña de Nicolás, i la directora de l'Agència Catalana de Protecció de Dades, Sra. Esther Mitjans i Perelló.

Els temes objecte de reflexió es referien als reptes que el desenvolupament tecnològic planteja en la implementació de serveis públics per ser més eficaços i que, a més, es presten entre diverses instàncies públiques i la seva tensió de cara als valors a preservar de la vida privada i la protecció de dades.

Es van analitzar les possibilitats de coordinació de les tasques públiques en matèria de protecció de dades i la integració electrònica de serveis governamentals i intergovernamentals, sota la coordinació del professor Karim Benyekhlef de la Universitat de Montréal.

Es va posar de relleu l'especial significació que té per a la regulació canadenca el dret a l'accés a la informació i la transparència de l'actuació pública, ja que ha estat un país pioner en el reconeixement d'aquesta opció. Especial esment es va fer de les millors pràctiques i l'anàlisi d'experiències concretes que van exposar el representant de l'Agència de Protecció de Dades de la Comunitat de Madrid, Sr. Francisco José López Carmona; M. Philippe Tousignant, conseiller principal en Politique Santé du Canadà, i Mme. Nathalie Daigle, conseillère juridique, commissariat à la Protection de la Vie Privée du Canadà. Una aportació destacable en aquest àmbit va anar a càrrec de M. Pierre Trudel, professeur titulaire de la Chaire L. R. Wilson sur les Technologies de l'Information et du Commerce Èlectronique, Université de Montréal, i Mme France Abran, agente recherche de la mateixa universitat, que van exposar les possibilitats d'utilitzar tècniques d'anàlisi de riscs de caràcter jurídic en l'adopció de polítiques publiques que comprometen les dades de caràcter personal, com un requisit que hauria de ser imprescindible en la gestió pública actual. Plantejaven una estratègia que consistia a analitzar les repercussions i els impactes que sobre els drets, també el de protecció de dades de caràcter personal, tenen determinades decisions públiques i, de conformitat amb aquests riscs, una vegada identificats mitjançant un procés d'avaluació, establir els mecanismes adients de minimització per tal d'obtenir un resultat el màxim de confiable, però defugint un sistema desproporcionadament exigent. En aquest sentit, Mme Nathalie Daigle, conseillère juridique, Commissariat à la Protection de la Vie Privée du Canadà, va comentar exemples d'avaluació sobre l'efecte en la privacitat de projectes governamentals i el paper d'aquesta comissió en

l'avaluació com a instrument preventiu important de protecció del dret a la protecció de dades previst a la llei del Quebec.

La salut és un dels àmbits on s'han desenvolupat experiències remarcables d'utilització dels serveis electrònics i és per això que es van comentar exemples i preocupacions tant del Servei de Salut canadenc (Mme Nicole d'Avignon, conseillère principale Santé, Canadà) com del català (M. del Mar Pérez Velasco, Agència Catalana de Protecció de Dades). Un altre aspecte objecte d'atenció i que es va exposar en aquelles sessions va ser el de la difusió electrònica de la documentació jurídica. M. Daniel Poulin, professeur directeur du Lexum, Universitat de Montréal, i M. Daniel Champagne, directeur de la Direction de l'Information Juridique de la Societé Québécoise de l'Information Juridique, van exposar les diferents tècniques d'anonimització necessàries per a la difusió d'informació jurídica. Es va destacar l'anàlisi de les normatives (article 24 LQ 2001 Loi concernent le cadre juridique des technologies de l'information) i els protocols que estableixen tècniques de protecció de les dades personals, com ara l'obligació d'excloure motors de recerca a les bases de dades públiques i la utilització de filtres automàtics que exclouen paraules o expressions.

Mme Rosario Duaso, agente de recherche de la Universitat de Montreal, va analitzar els riscs que per a la protecció de dades suposa el fet d'atendre determinats requeriments de la transparència de l'Administració pública i les diverses concepcions d'aquesta possibilitat informativa en un Estat democràtic.

D'acord amb aquest nou plantejament de les relacions de col·laboració entre les agències de control sobre protecció de dades actualment existents al nostre país, es va plantejar la possibilitat d'ampliar la convocatòria a nous àmbits dels que es van tractar especialment a la convocatòria del Grup de treball del SIDIR a Vitòria, a la seu de l'Agència Basca de Protecció de Dades, el dia 12 de desembre. Es tractava d'aprofitar aquesta reunió, que ja disposava d'antecedents per treballar altres qüestions d'interès prou rellevants per a totes les institucions, com ara el projecte de reglament de desenvolupament de la LOPD que estava treballant l'Agència Espanyola de Protecció de Dades i que s'havia presentat recentment.

Així, a més del grup de treball del SIDIR, van entrar en funcionament, d'una banda, el grup de treball de directors de les agències de protecció de dades amb l'objecte d'analitzar l'esborrany esmentat de Reglament de desenvolupament de la Llei orgànica de protecció de dades i, d'una altra, el grup de treball d'assessories jurídiques per tal de tractar els temes del padró municipal i els col·legis professionals: delimitació de fitxers públics i privats.

Es van aprofitar aquestes sessions per intercanviar experiències i criteris sobre els temes esmentats, ja que en la composició d'aquests grups, a més de l'assistència dels seus directors, també hi participaven representants dels equips tècnics de les diferents àrees afectades.

Les sessions es van desenvolupar a la seu de l'Agència Basca de Protecció de Dades i constitueixen un precedent important d'aquest tipus de trobades, que faciliten la coordinació i col·laboració en una matèria complexa com la protecció de dades i en un Estat compost. Ambdós factors necessiten aquests instruments de consolidació.

A l'acte es va presentar un esborrany de reglament de desenvolupament de la Llei orgànica de protecció de dades i es van tractar temes tan importants com el padró municipal, les cessions de dades entre administracions, el control sobre els registres, la gestió d'arxius o la declaració de fitxers en línia, a més a més del compromís de les autoritats de control per aconseguir una col·laboració el més eficaç possible entre elles per tal d'afavorir el dret fonamental a la protecció de dades.

A banda d'aquestes noves iniciatives en l'àmbit de la col·laboració entre agències de protecció de dades, s'ha participat en el "II Encuentro entre Agencias Autonómicas de Protección de Datos" organitzat per l'Agència de Protecció de Dades de la Comunitat de Madrid el 7 d'octubre.

Aquesta trobada va tenir lloc al Saló d'Actes de la Reial Casa de Correus i va comptar amb l'assistència dels màxims representants de les agències autonòmiques de protecció de dades de les comunitats de Madrid, Catalunya i País

Basc, de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades i de les comunitats autònomes que estan en procés de creació de les respectives agències autonòmiques, així com experts del món acadèmic i professional especialistes en la matèria, que van tenir ocasió d'analitzar i intercanviar experiències entre les diverses agències autonòmiques. Des de l'Agència Catalana de Protecció de Dades, i especialment des de la Direcció, es va insistir en la importància d'assolir un nou àmbit de col·laboració i d'entesa més fluid entre aquestes institucions de protecció de dades de caràcter personal, fent èmfasi en la varietat de possibilitats que ofereixen les tres funcions nuclears assignades a aquest tipus d'autoritats de control —la funció mediadora, la controladora i la funció formadora—. Especialment rellevant és el paper que podria tenir el Registre en matèria de protecció de dades, sobretot a la vista de les darreres reformes i els plantejaments que s'estan duent a terme, en aquest àmbit, a molts països de la Unió Europea.

D'altra banda, la participació de la Direcció de l'Agència Catalana de Protecció de Dades en el Consell Consultiu de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades ha permès estar al corrent de les actuacions més rellevants d'aquella agència. Així, s'ha participat en les dues sessions del Consell Consultiu que han tingut lloc durant l'exercici 2005. Pel que fa a la sessió celebrada el 14 de juliol, hi va participar el president del Consell Assessor de Protecció de Dades de Catalunya, atès que encara no s'havia designat la nova Direcció de l'Agència Catalana de Protecció de Dades. En aquesta sessió, el director de l'agència espanyola va lliurar un primer esborrany del text del projecte de reglament de desenvolupament de la LOPD, i va informar que en tractar-se d'un text incipient en properes ocasions es podrien lliurar versions més acabades.

A la sessió del Consell Consultiu de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades de 19 de desembre hi va assistir la directora de l'Agència Catalana i van ser objecte de l'ordre del dia qüestions com la deliberació i la resolució del Premi de Periodisme de Protecció de Dades Personals corresponent al 2005 i de la IX edició del Premi 'Protecció de Dades Personals', convocats ambdós mitjançant Resolució de 7 de febrer de l'Agència Espanyola de

Protecció de Dades (*BOE* núm. 45, de 22 de febrer) i la presentació de l'informe del director de l'agència espanyola sobre les activitats desenvolupades.

Així mateix, també va ser objecte d'anàlisi l'esborrany del Reglament de desenvolupament de la Llei orgànica de protecció de dades, qüestió de remarcable rellevància que va obrir un important debat sobre l'abast de la proposta i sobre la situació de la seva tramitació, atès que podria tractar-se de l'única possibilitat de participar en el debat d'aquesta proposta normativa que afecta d'una manera fonamental tots els agents implicats, i d'una forma especial les agències autonòmiques.

Actuacions exteriors internacionals

Spring Conference 2005, celebrada a Kraków, Polònia, el 25 i 26 d'abril de 2005

Com cada any, la Conferència de Primavera reuneix autoritats de control de protecció de dades europees i en aquesta ocasió l'organització l'ha dut a terme l'autoritat polonesa. El tema central va consistir en la commemoració del 10è aniversari de la Directiva 95/46/CE, de 24 d'octubre, relativa a la protecció de les persones físiques pel que fa al tractament de dades personals i a la lliure circulació d'aquestes dades.

Els professors Spiros Simitis i Stefano Rodotà van introduir els principals assumptes que han estat objecte de debat en l'aplicació de la Directiva 95/46/CE, fent èmfasi tant en el repte que suposa la garantia del dret fonamental a la protecció de dades davant el desenvolupament creixent de les tecnologies de la informació i la comunicació, com en la implicació dels valors de la seguretat que en els darrers temps han suposat el gran debat dels contorns de la privacitat. En l'àmbit de la seguretat, la Conferència va concloure que s'ha de reconèixer que en la lluita contra el terrorisme i les formes greus de delinqüència és necessari l'intercanvi d'informació, però cal que l'adopció de les

noves mesures d'investigació es faci de forma proporcionada i amb ple respecte als drets fonamentals. A aquests efectes, s'adreça una petició a les institucions europees i especialment a la Comissió, per tal que desenvolupi aquests principis i es faci ressò dels criteris de manteniment d'un elevat nivell de protecció d'aquest dret fonamental.

Els representants de les autoritats de control europees que van intervenir a la Conferència es van referir a qüestions relatives a les possibilitats de modificació de la Directiva; al seu impacte en la jurisprudència del Tribunal de Justícia de les Comunitats Europees; a les influències de la Directiva a països tercers i, en especial, a les transferències internacionals de dades personals i a les possibilitats d'utilització de nous instruments d'adequació com són les normes corporatives vinculants (Binding Corporate Rules); i a la importància de la implantació de la figura dels responsables de la protecció de dades i de la formació i educació. També van ser objecte de reflexió aspectes organitzatius interns sobre acreditacions i futura organització dels grups de treball que es desenvolupen per atendre aspectes pràctics i intercanvis d'experiències de les autoritats de control (Complaints Handling Workshop).

27th International Conference on the Protection of Privacy and Personal Information, celebrada a Montreux, Suïssa del 14 al 16 setembre de 2005

La Conferència Internacional és de participació oberta i reuneix anualment autoritats de control en matèria de protecció de dades, administracions públiques i representants dels sectors de les telecomunicacions, i Internet i organitzacions no governamentals. En aquesta ocasió el lema de la Conferència era «El reconeixement d'un dret universal a la protecció de dades i a la privacitat».

Van ser objecte d'anàlisi temes com els principis de la protecció de dades a Internet; la necessitat de disposar d'estàndards i de tècniques d'avaluació; la necessitat de simplificar les regulacions i els procediments de notificació; la importància de l'autoregulació i els codis de conducta; i finalment els reptes de la protecció de dades en la lluita contra el terrorisme.

En sessió tancada, on únicament assisteixen les autoritats de control acreditades, es va aprovar una declaració amb l'objectiu de reforçar el reconeixement del dret a la protecció de les dades de caràcter personal, i dues resolucions, una sobre l'ús de les dades biomètriques als passaports i documents d'identitat i de viatge, i l'altra sobre l'ús de les dades personals per a comunicacions de dades personals amb finalitats polítiques.

La declaració aprovada, ara anomenada «Declaració de Montreux», té per objecte fer una crida adreçada a l'Organització de les Nacions Unides perquè prepari un instrument jurídic vinculant; als governants i a les organitzacions internacionals perquè adoptin les mesures normatives necessàries per garantir els principis bàsics de protecció de dades; al Consell d'Europa perquè convidi tercers països a ratificar el Conveni 108 sobre protecció de dades personals; a les organitzacions no governamentals per tal que estableixin estàndards de protecció en les seves actuacions; i als fabricants de programes i maquinari per tal que desenvolupin productes i sistemes que integrin tecnologies que reforcin la privacitat. Per últim, es fa l'encàrrec, als caps d'estat i de govern, d'incorporar en la declaració final de la Cimera Mundial de la Societat de la Informació de Tunis, un compromís de desenvolupament de nous marcs normatius adients sobre protecció de dades

International Symposium-Freedom of Information and Data Protection, celebrat a Potsdam, Alemanya, el 28 i 29 de setembre de 2005

L'Agència va participar en el Simposi Internacional en matèria de Llibertat d'Informació i Protecció de Dades, celebrat a la ciutat de Potsdam i organitzat per l'Autoritat de Protecció de Dades i d'Accés a la Informació de Brandemburg, Alemanya. El Simposi es va centrar en l'anàlisi de la llibertat d'informació com a eina per a la transparència i la democràcia i la seva relació amb el dret fonamental a la protecció de les dades personals.

El dret a la protecció de les dades personals i el dret d'accés a la informació del sector públic tenen en la majoria de països europeus un nivell de garantia

equivalent com a drets fonamentals. Va ser objecte d'anàlisi i debat, en diverses ocasions, la necessitat i l'oportunitat de garantir ambdós drets des d'una mateixa autoritat de control en contraposició amb la possibilitat que siguin dues autoritats diferents les que vetllin i tutelin per a cadascun dels drets.

El Seminari va ser inaugurat per la senyora Dagmar Hartge, comissionada de protecció de dades i d'accés a la informació de Brandemburg i per la senyora Monika Weisberg-Schwarz, presidenta de la Cort Constitucional de Brandemburg, que va exposar la regulació del dret d'accés a la informació a Brandemburg.

Durant el simposi es van analitzar diferents aspectes en relació amb la llibertat d'informació com a instrument essencial per garantir la participació dels ciutadans en les actuacions públiques, el seu valor com a eina per evitar la corrupció i la seva posició en relació amb un altre dret de rang fonamental com és el dret a la protecció de les dades personals i com serà necessari efectuar un balanç dels interessos a considerar a l'hora de prendre una decisió quan aquests dos drets entren en conflicte. En darrer terme, alguns experts també van formular una crida a favor d'una regulació més uniforme i harmonitzada de la llibertat d'informació en l'àmbit dels Estats membres de la Unió Europea i d'un enfortiment en el si de les institucions comunitàries.

L'Agència ha participat també en els grups de treball que es celebren dos cops l'any per a la posada en comú de criteris i l'intercanvi d'experiències pràctiques amb la participació de representants de totes les autoritats de protecció de dades. Durant l'any 2005 s'ha celebrat durant el primer semestre el XI Complaints Handling Workshop, a Budapest, Hongria, els dies 10 i 11 de març i durant el segon semestre, el Case Handling Workshop, celebrat a París el 17 i 18 de novembre.

L'obertura del Workshop de Budapest va ser a càrrec del comissionat per a la protecció de les dades i la llibertat d'informació d'Hongria, el senyor Attila Péterfalvi, i es va presentar el règim i el context de la protecció de les dades personals a Hongria, posant de manifest la rellevància que va tenir una decisió de la Cort Constitucional contra un ús generalitzat d'un únic nombre d'i-

dentificació personal, fins llavors present per inèrcia de l'antic règim comunista. Hongria disposa de quatre comissaris parlamentaris, un comissari per a la protecció de les dades personals, un per als drets civils, un per als drets de les minories i un diputat general.

Entre altres aspectes es van analitzar les llistes negres en relació amb els serveis de telefonia, respecte de les quals cadascuna de les autoritats representades va manifestar l'existència o no de llistes específiques d'informació creditícia per als serveis de telefonia el conflicte entre protecció de dades i llibertat d'informació o llibertat d'expressió, presentat pels representants de l'autoritat de Noruega i aspectes concrets en relació amb les dades mèdiques. Així mateix, es van prendre algunes decisions significatives en relació amb la mateixa organització i el funcionament del grup de treball, entre d'altres el mateix nom del grup a fi que tingués un àmbit més general i no limitat a les queixes o denúncies i a fi que, en les posteriors edicions, s'incloguessin sessions paral·leles juntament amb les sessions plenàries per tal d'agilitar el funcionament i l'intercanvi d'opinions en un grup que ha vist augmentat el nombre de representants en els últims anys de forma notable.

El Case Handling Workshop, celebrat a París va ser organitzat i coordinat per l'autoritat de control francesa, la CNIL. Aquesta autoritat que ja disposa d'una consolidada experiència i és un referent en la matèria va proposar com a objecte d'anàlisi qüestions que s'estan treballant en les diferents autoritats de control per tal de possibilitar el seu examen pels tècnics d'aquestes entitats i intercanviar experiències i plantejaments.

Així van ésser objecte de treball en l'àmbit de les dades de salut: l'accés a les històries clíniques i concretament l'accés pels diversos agents sanitaris i de gestió, l'accés per les companyies asseguradores; l'accés dels empleadors a les dades de salut dels empleats. També van ser objecte de debat les millors pràctiques en l'àmbit del control, la inspecció i la potestat de sanció; el sector de la banca en relació amb les reclamacions en matèria de protecció de dades i problemes que planteja la banca *on-line;* i es van intercanviar experiències entorn a la publicitat i les comunicacions de les mateixes autoritats de control.

Participació en jornades d'àmbit estatal

L'Agència Catalana de Protecció de Dades ha participat i col·laborat amb institucions públiques i entitats de caràcter privat que han promogut el coneixement dels drets de les persones a la protecció de les dades de caràcter personal i la difusió de les obligacions que afecten els responsables dels fitxers i les persones que intervenen en el tractament de les dades. Seguint l'ordre cronològic, es resumeix a continuació el contingut principal d'aquesta participació i col·laboració de l'Agència.

En les Jornades sobre protecció de dades en les administracions públiques, celebrades a Oviedo el 10 de febrer, amb la col·laboració, entre d'altres entitats, de la Comisión de Libertades e Informàtica (CLI), en què van intervenir els màxims representants de les Agències, es va debatre sobre la revisió de la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal i el Reglament pel que fa als organismes autonòmics per reflectir les distintes actuacions que les autoritats de control autonòmiques i nacionals estan duent a terme.

La Direcció de l'Agència també ha participat en el "II Foro sobre Protección de Datos de Salud", que va tenir lloc a Bilbao el 16 i 17 de febrer, organitzat per la Societat Espanyola d'Informàtica de la Salut amb la col·laboració del Departament de Sanitat de Govern Basc, el qual pretenia aprofundir en la necessitat de sensibilitzar i mentalitzar els professionals dels centres sanitaris, entre d'altres, gerents, directors, metges, sanitaris, informàtics i responsables de sistemes d'informació etc, en la responsabilitat que tenen i que han d'assumir en relació amb la seguretat, sobretot, pel que fa als aspectes de confidencialitat i integritat de les dades de salut. L'objectiu últim era impulsar la definició de polítiques de seguretat i la implantació de les mesures que d'elles emanen. En concret, la directora de l'Agència va moderar una de les taules que tenia per objecte tractar sobre les estratègies en l'aplicació de polítiques de protecció de dades en l'àmbit analitzat.

Un altre àmbit en el qual s'han debatut aspectes sectorials de la protecció de dades és l'àmbit empresarial. Així, l'Agència va participar en una jornada

sobre protecció de dades personals que va fer especial atenció a les obligacions empresarials en el tractament de les dades, organitzada el 9 de març per la Cambra de Comerç de Terrassa, a la seva seu, amb l'objectiu de donar a conèixer quines són les obligacions empresarials davant la normativa de protecció de dades de caràcter personal, eliminant d'aquesta forma els alts riscos que comporta l'incompliment d'aquesta normativa per part dels empresaris.

L'Agència va organitzar, el 15 de març, juntament amb la CLI, una jornada per tal de fer balanç de la protecció de dades i analitzar-ne els reptes de futur. Aquest acte s'emmarca en l'àmbit d'una campanya d'informació i sensibilització posada en marxa per explicar les propostes de reforma de la Llei orgànica 15/1999, de protecció de dades de caràcter personal. Aquest és el tercer acte que s'organitzà amb la dita finalitat, després dels celebrats a Madrid l'1 de desembre de 2004 i a Oviedo el 10 de febrer de 2005, esmentat anteriorment.

Representants de l'Agència Catalana de Protecció de Dades, del Departament de Governació i Administracions Públiques i de la CLI van inaugurar la jornada, i van destacar la necessitat de prendre el pols a la situació en què es troba la protecció de dades de caràcter personal des dels diferents sectors d'activitat, així com analitzar la suficiència o insuficiència de la concepció actual de les agències autonòmiques. També es va fer esment de la necessitat de continuar donant a conèixer, pel que fa a la CLI, les propostes que van presentar al Govern per a millorar substancialment la legislació sobre protecció de dades de caràcter personal.

La ponència, relativa al DNI electrònic, vot electrònic i protecció de dades de caràcter personal va ésser presentada pel Dr. Marc Carrillo, catedràtic de Dret Constitucional de la Universitat Pompeu Fabra. Destaca la conclusió que, al mateix temps que s'avança en les tecnologies de la informació, cal avançar també en la protecció de la intimitat; aprofundint en aquesta idea, es va concloure que la societat de la informació no es desenvoluparà si no hi ha confiança en el fet que no es perdrà la intimitat personal; en aquest sentit, cal anar

desenvolupant de forma consensuada i progressiva el DNI electrònic i posteriorment el vot electrònic.

També es va debatre sobre els aspectes pràctics de la implantació de la protecció de dades; el Dr. Miguel Ángel Davara va defensar bàsicament en matèria de protecció de dades de caràcter personal, la importància d'incrementar la formació i informació des de la infància. Posteriorment es va desenvolupar una taula rodona al voltant de les experiències, els problemes i reptes de la normativa sobre protecció de dades de caràcter personal en l'actualitat. Des de diferents sectors es va incidir en els diferents aspectes de la LOPD que són manifestament millorables tant en el fons com en la forma, per exemple en relació amb el tractament de les dades sobre la salut i en relació amb les sancions. També el magistrat del Tribunal Suprem senyor José Antonio Martín Pallín, va presentar la ponència «Implicacions de la legislació vigent», la qual va analitzar la jurisprudència generada des de fa anys i la va destacar com a factor d'equilibri en tant que pal·lia les deficiències que hi pot haver en les normes reguladores de la protecció de dades de caràcter personal.

En el curs d'aquesta jornada també van intervenir el senyor Antoni Farriols i Solà, president de la CLI, i la coordinadora del Servei Jurídic d'aquesta Comissió, senyora Ofelia Tejerina. El senyor Farriols va fer la introducció de la ponència «Les carències de la normativa sobre Protecció de Dades Personals», i la senyora Tejerina va centrar part de la ponència en la presentació al públic assistent d'algunes de les propostes per a la reforma de la LOPD recalcades per la CLI. En el col·loqui posterior, un dels temes que va propiciar més debat va ésser el del consentiment, sobretot partint de la base de l'ambigüitat de la Llei orgànica 15/1999, a favor de les empreses en consagrar l'anomenat «consentiment implícit». Finalment, cal destacar la participació en l'acte de cloenda, de la senyora Pilar Dellunde i Clavé, presidenta de la Comissió d'Organització i Administració de la Generalitat i Govern Local del Parlament de Catalunya.

En el marc de la participació de l'Agència en jornades d'àmbit estatal relatives a la protecció de dades, també destaca la jornada sobre SPAM, que va tenir lloc a Barcelona, el 14 d'abril, on es va debatre sobre la problemàtica, els

aspectes legals i les solucions tecnològiques que es poden aplicar a l'anomenat correu brossa, entès com la comunicació, realitzada per via electrònica que no ha estat sol·licitada per l'usuari. En aquesta jornada es va informar sobre els últims riscos tècnics i legals que es generen amb aquest tipus de comunicacions, i les possibles solucions per combatre'l.

D'altra banda, la Fundació Bosch i Gimpera —Universitat de Barcelona— va ser l'organitzadora del Seminari sobre seguretat i protecció dels sistemes d'informació, organitzat a Barcelona, el 20 de maig, amb l'objectiu de facilitar la presa de decisions sobre les mesures oportunes necessàries per analitzar els riscos que tenen les xarxes i sistemes informàtics. També es van tractar aspectes legals i jurídics relacionats amb la seguretat informàtica. En el marc d'aquest seminari, la Direcció de l'Agència va intervenir per parlar de la situació en matèria de protecció de dades de les administracions públiques, les universitats catalanes i les entitats dependents.

Cal destacar també la participació de diversos membres de les agències autonòmiques de protecció de dades, moderats pel director de l'agència espanyola, en els cursos d'estiu que organitza la Universitat Internacional Menéndez Pelayo, en concret formant part de la taula rodona que tractà sobre «El Reglamento de la Ley orgánica de protección de datos: El Registro», durant els darrers dies del mes de juny a Santander. En aquest curs va resultar d'especial interès l'anàlisi comparativa de l'esborrany del projecte de reglament respecte de les previsions de l'actual marc normatiu de la protecció de dades a Espanya.

Novament la CLI va organitzar una jornada al voltant de la protecció de dades com a responsabilitat corporativa, a Saragossa el 27 d'octubre, amb el patrocini del govern aragonès, a la qual van assistir i intervenir, entre altres autoritats, els directors de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades, així com de les agències de protecció de dades de Catalunya i del País Basc, juntament amb el sotsdirector general d'Inspecció i Tutela de Drets de l'Agència de Protecció de Dades de la Comunitat de Madrid. L'acte d'obertura de la jornada va córrer a càrrec de l'Excel·lentíssim Senyor Conseller de Ciència, Tecnologia

i Universitat del Govern aragonès. En la jornada es va debatre principalment sobre la protecció de dades com a responsabilitat social corporativa versus les sancions que es poden aplicar, i també es va fer esment de la protecció de dades a Internet, dels anomenats «ciberdrets», i de la problemàtica que això planteja.

La directora de l'Agència Catalana va participar en aquesta jornada, en concret, en la Mesa relativa al «Present i futur de la normativa sobre protecció de dades. Llei i Reglament» moderada pel president de la CLI. També hi van participar el director de l'agència espanyola, el director de l'agència basca, la diputada i membre del Consell Consultiu de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades, senyora Elisenda Malaret i Garcia i el sotsdirector general d'Inspecció i Tutela de Drets de l'Agència de Protecció de Dades de la Comunitat de Madrid. En concret, la directora de l'Agència catalana va fer referència a les condicions que la normativa que reguli la protecció de dades ha de complir, entre elles destacar, des del punt de vista formal, el compliment del sistema de fonts constitucional respectant els límits de les reserves de llei i, des del punt de vista material, que no sigui de difícil compliment la qual cosa exigeix una claredat conceptual, la possibilitat d'adaptacions mitjançant codis de conducta etc; d'altra banda, va destacar la importància que la normativa respecti l'estructura autonòmica de l'Estat i tingui en compte la complexitat institucional i els seus efectes quant a la distinció entre fitxers públics i privats; cal, a més, una normativa realista, més que no pas formalista, pel que fa al tractament del consentiment i, a més que s'acobli a la regulació sobre accés a la informació. En concret, sobre aquest dret a la informació, es va valorar sota quines condicions pot facilitar-se informació, a qui es pot facilitar, i amb quines finalitats.

Finalment la Fundación Universidad Empresa de la Universitat de València va organitzar una jornada en la qual es va fer especial atenció a la problemàtica de la protecció de dades en l'Administració local, amb el patrocini de la Conselleria d'Infraestructures i Transport de la Generalitat Valenciana i que es va organitzar a València el 16 de novembre. L'acte es va desenvolupar a la seu de la fundació i, per part de l'Agència, va intervenir la directora a la taula rodona sobre «La protección de datos en comunidades autónomas con auto-

ridad autonómica de control». En aquesta jornada van col·laborar l'Il·lustre Col·legi d'Advocats de València, la Federació Valenciana de Municipis i Províncies i la Federació Espanyola de Municipis i Províncies.

La directora va destacar la complexitat institucional (ajuntaments, consells comarcals, diputacions, ens de gestió...) del món local a Catalunya, la heterogeneïtat en les seves dimensions (segons població, recursos personals i econòmics, etc.) i la complexitat competencial (no tots els ajuntaments tenen les mateixes competències). L'adequació a la normativa de protecció de dades necessita una fase prèvia d'identificació i anàlisi dels fluxos informatius, en concret: els sistemes d'entrada de dades (formularis, internet, verbalment...), els sistemes de tractament intern de la informació (tractament manual o automatitzat, unitats diferents que tracten les mateixes dades, procediments d'actualització de les dades, sistemes i terminis de conservació de les dades...) i els sistemes de sortida de les dades (cessions, transferències internacionals, encarregats del tractament). També va destacar que les funcions dels ens locals requereixen tractar grans quantitats d'informació i que gran part d'aquesta és personal.

2.2. El Consell Assessor

La Llei de creació de l'Agència Catalana de Protecció de Dades preveu com a òrgan amb funcions d'assessorament del director o directora el Consell Assessor de Protecció de Dades de Catalunya.

Es un òrgan d'àmplia representació que disposa de funcions de consulta, fixació de criteris i estudi, i el Decret pel qual s'aprova l'estatut de l'Agència Catalana de Protecció de Dades ha concretat establint que li correspon:

- Informar totes les qüestions que li sotmeti el director o directora de l'Agència;
- fer propostes al director o directora de l'Agència en relació amb l'exercici de les seves funcions;
- respondre les consultes que se li formulin;

- establir criteris en relació amb els tractaments de dades personals;
- realitzar estudis sobre protecció de dades personals.

També disposa de funcions no directament relacionades amb la funció consultiva i que es refereixen a l'aprovació de la plantilla del personal de l'Agència i de la memòria anual de l'Agència.

Pel que fa a la composició del Consell Assessor de Protecció de Dades de Catalunya, els membres són els designats per cadascuna de les institucions esmentades a l'article 14.2 de la Llei 5/2002, nomenats pel conseller de Governació i Administracions Públiques. És constituït per tres vocals designats pel Parlament de Catalunya per una majoria de dos terços a l'inici de cada legislatura; tres representants de l'Administració de la Generalitat designats pel Govern; dos representants de l'Administració local de Catalunya, proposats per les entitats associatives d'ens locals; dos experts proposats pel Consell Interuniversitari de Catalunya, un en l'àmbit dels drets fonamentals i l'altre en informàtica; un vocal en representació de l'Institut d'Estudis Catalans; un representant dels consumidors i usuaris, proposat per l'organització més representativa, i el director o directora de l'Institut d'Estadística de Catalunya.

El president del Consell és nomenat pel president de la Generalitat, a proposta del conseller de Governació i Administracions Públiques, entre una terna presentada pel Consell Assessor entre els seus membres.

L'actual composició del Consell Assessor no ha estat modificada, per tant, és coincident amb l'establerta per a l'any 2004, llevat del cas d'un representant de l'Administració de la Generalitat designat pel Govern, el senyor Joan Cornet i Prat, secretari general del Departament de Salut, que en ocasió del seu cessament en aquesta responsabilitat ha estat substituït pel senyor Lluís Torrens i Mèlich, director de Serveis del mateix Departament de Salut de la Generalitat. Un altre canvi que s'ha produït ha estat conseqüència del nomenament de la nova directora de l'Agència Catalana de Protecció de Dades, ja que fins a aquest nomenament havia estat membre del Consell Assessor com a experta en drets fonamentals designada pel Consell Interuniversitari de Catalunya.

D'acord amb això, la composició actual del Consell Assessor és la següent:

Vocals designats pel Parlament:

Sr. Francesc Baltasar i Albesa
Sr. Enric Colet i Petit
Sr. Lluís Sanz i Marco

Representants de l'Administració de la Generalitat, designats pel Govern:

Sr. Ramon Canal i Comaposada
Sr. Josep Cruanyes i Tor
Sr. Lluís Torrens i Mèlich

Representants de l'Administració local de Catalunya, proposats per les entitats associatives d'ens locals:

Sra. Àngela Acín i Ferrer
Sr. Ramon Ferrer i Marmoneo

Expert en l'àmbit dels drets fonamentals a proposta del Consell Interuniversitari de Catalunya:

Sra. Esther Mitjans i Perelló, fins al moment del seu nomenament com a directora de l'Agència el 26 de juliol de 2005.

Expert en l'àmbit de la informàtica, proposat pel Consell Interuniversitari de Catalunya:

Sr. Remo Suppi i Boldrito

Vocal en representació de l'Institut d'Estudis Catalans:

Sr. Josep Amat i Girbau

Vocal en representació dels consumidors i usuaris, proposat per les organitzacions de consumidors més representatives:

Sra. Montserrat Torrent i Robledo

El director de l'Institut d'Estadística de Catalunya:

Sr. Josep Maria Vegara i Carrió

El president del Consell Assessor és el Sr. Josep Cruanyes i Tor, d'acord amb el seu nomenament per resolució del president de la Generalitat de data 10 de maig de 2004.

Durant l'any 2005, el Consell Assessor de Protecció de Dades de Catalunya s'ha reunit en cinc ocasions, en les quals les qüestions més rellevants objecte de deliberació han fet referència, en síntesi, a projectes normatius del màxim interès per a la protecció de dades, ja que d'una banda s'ha tractat del text de l'Estatut d'Autonomia perquè es proposava la inclusió d'una referència al dret a la protecció de dades en la corresponent menció d'aquesta competència i a la garantia de l'existència d'una autoritat de control autonòmica en aquest àmbit; i al projecte de reglament estatal de desenvolupament de la Llei orgànica de protecció de dades (LOPD) que s'està elaborant en el si de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades i del Ministeri de Justícia. El seguiment i anàlisi dels sectors de la salut i la seguretat per la seva implicació directa en l'àmbit de la protecció de dades s'ha palesat en els treballs de les respectives Comissions de Salut i de Seguretat que van ser creades al si del Consell Assessor.

La designació de la nova directora de l'Agència Catalana de Protecció de Dades, la senyora Esther Mitjans i Perelló, perquè fos proposat el seu nomenament, que formalment es va produir en virtut del Decret 161/2005, de 26 de juliol, ha estat una altra qüestió rellevant del Consell Assessor.

Va ser objecte de consideració en el Consell Assessor de Protecció de Dades de Catalunya la deliberació i presa de decisió sobre l'inici del procediment pre-

vist a l'article 13.3.*c)* de la Llei 5/2002, de 19 d'abril, de l'Agència Catalana de Protecció de Dades. Aquest procediment va donar lloc, una vegada instruït el corresponent expedient, al cessament de l'anterior director de l'Agència Catalana de Protecció de Dades, el senyor Josep Xavier Hernández i Moreno.

Es resumeixen a continuació els continguts més destacables de les consideracions i acords manifestats en aquestes sessions:

Desena sessió del Consell Assessor, celebrada l'11 de març de 2005

Aquesta sessió va tenir per objecte, de forma substancial, la presentació de l'esborrany de la Memòria de 2004 pel director de l'Agència Catalana de Protecció de Dades per a la seva aprovació pel Consell. En el debat que es va obrir sobre el capteniment de la institució pel que fa al procés d'inscripció i sobre les inspeccions hi ha una reflexió general que l'actuació de l'Agència s'ha d'orientar cap a una actuació més activa i es conclou que es constata el treball realitzat per l'Agència però cal iniciar un procés d'intensificació pel que fa al control del compliment de la normativa de protecció de dades.

Sessió extraordinària del Consell Assessor, celebrada el 30 de març de 2005

Es tracta d'una sessió de caràcter extraordinari que té per únic objecte la deliberació i el debat dels fets ocorreguts a la jornada organitzada per l'Agència Catalana de Protecció de Dades el dia 15 de març de 2005 i que donen lloc a l'adopció de l'acord per majoria qualificada de 10 vots sobre el fet que l'actuació del director de l'Agència Catalana de Protecció de Dades en relació amb aquests fets ha suposat un incompliment greu de les seves obligacions i es demana al Govern la instrucció del corresponent expedient, d'acord amb el que preveu l'article 13.3.*c)* de la Llei 5/2002, de 19 d'abril, de l'Agència Catalana de Protecció de Dades.

Sessió dotzena del Consell Assessor, celebrada el 9 de juny de 2005

S'informa del procediment que va seguir a la decisió adoptada el dia 30 de març de 2005 pel Consell Assessor, d'acord amb allò previst a l'article 13.3.*c)* de la Llei 5/2002, de creació de l'Agència Catalana de Protecció de Dades.

S'aclareixen aspectes relatius a la gestió i continuïtat dels treballs ordinaris de l'Agència per part del president del Consell Assessor. S'inicia d'acord amb l'article 13.1 de la Llei 5/2002, de 19 d'abril, la planificació de les deliberacions i la forma de designació dels candidats establint-se criteris de capacitat, coneixements, experiència i independència.

Es fa esment als treballs de la ponència redactora de la proposta de reforma de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya, que en aquells moments era consultable a la pàgina web del Parlament de Catalunya. Es constata que la redacció de la proposta sobre el dret a la protecció de dades personals conté una referència a les dades que es trobin emmagatzemades que podria induir a error en la previsió dels corresponents drets d'accés i cancel·lació, donant lloc a una interpretació restrictiva d'aquest dret. També s'observa en l'article relatiu a les competències que la potestat normativa s'ha restringit a l'àmbit del reglament i que s'ha deixat passar l'oportunitat d'incloure el dret a una bona administració i el dret a l'accés a la informació.

Es conclou amb l'acord de fer arribar propostes alternatives al redactat per trametre-les a l'Institut d'Estudis Autonòmics.

Sessió tretzena del Consell Assessor, celebrada el 17 de juny de 2005

En aquesta sessió es procedeix a la designació i proposta de la nova directora de l'Agència Catalana de Protecció de Dades, senyora Esther Mitjans i Perelló, d'acord amb el procediment establert a l'article 13.1 de la Llei 5/2002, de 19 d'abril, després d'examinar els currículums del total de vuit candidats

presentats i atenent als criteris de capacitat, coneixements, experiència i independència que s'havien establert.

També s'acorda una proposta de redacció de millora de l'article sobre el reconeixement al dret a la protecció de dades, per tal de salvar una possible interpretació restrictiva del dret i que sigui més adient amb allò previst al text del projecte de Tractat constitutiu de la Unió Europea.

Per tant, es proposa la redacció de l'apartat 1 del llavors article 4 de la proposta d'estatut amb el contingut següent:

«Totes les persones tenen dret a la protecció de dades personals. Les dades personals han de ser protegides o tractades d'acord amb les garanties legalment establertes».

Sobre la resta de l'article 4 i l'article relatiu a les competències no es demana cap petició d'esmena i s'acorda que es faci arribar aquesta proposta a l'Institut d'Estudis Autonòmics.

Sessió catorzena del Consell Assessor, celebrada el 8 de setembre de 2005

El president informa de l'assistència a la sessió del Consell Consultiu de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades, celebrada el 14 de juliol a la seu d'aquesta institució, on es va fer lliurament de l'esborrany del Reglament de desenvolupament de la LOPD que haurà de ser objecte d'estudi atesa l'amplitud de les matèries que allà es regulen.

En relació a les previsions del text d'Estatut d'Autonomia s'informa que la ponència del Parlament ha millorat la redacció de l'article que reconeix el dret a la protecció de dades de caràcter personal. Es valora positivament que el dictamen del Consell Consultiu no hagi considerat inconstitucional els preceptes relatius a la protecció de dades de caràcter personal.

Es considera necessari plantejar una relació de col·laboració amb l'Agència Espanyola de Protecció de Dades, sobretot tenint en compte l'ocasió que ofereix el projecte de Reglament de desenvolupament de la LOPD. D'altra banda, es creu que es podrien formular observacions sobre la reserva de llei en la regulació d'un dret fonamental o l'afectació a les competències en aquesta matèria. Això afecta sobretot a la definició dels fitxers públics i privats atesa la seva incidència en la distribució de competències. En el projecte s'inclouen criteris de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades, que elevan a rang de norma la doctrina de l'agència espanyola i amb això s'eleva a rang de norma criteris que, malgrat considerar-se rellevants, perdien el caràcter de ser flexibles i per tant ja no serien susceptibles d'ésser interpretats novament. Es destaquen com a aspectes positius les referències al dret d'accés i al consentiment tàcit, però cal advertir que la regulació de les certificacions digitals no sembla "neutral" ja que podrien vincular-se a determinades tecnologies, així com també es destaca que l'ampliació de l'obligació de disposar de mesures de nivell mitjà pot afectar considerablement la petita i mitjana empresa.

Tenint en compte l'impacte normatiu que pot donar-se en el compliment de les mesures de seguretat, es creu necessari que la Comissió de Seguretat utilitzi els criteris de la Unió Europea per tal d'elaborar un text en l'àmbit de seguretat que serveixi de referent a les administracions publiques catalanes.

D'altra banda, es considera que la tasca desenvolupada en l'àmbit de la sensibilització ja ha quedat prou assolida i que cal esmerçar actuacions i criteris que es palesin en un pla en l'àmbit de les inspeccions per verificar el compliment de la normativa de protecció de dades.

La Comissió sectorial de Salut del Consell Assessor de Protecció de Dades de Catalunya, constituïda per representants del Departament de Salut, el Servei Català de Salut, l'Institut Català de la Salut, la Coordinadora d'Usuaris de la Sanitat, el Consorci Hospitalari de Catalunya, la Unió Catalana d'Hospitals, l'Agrupació Catalana d'Establiments Sanitaris, el Col·legi Oficial de Metges, el Col·legi Oficial de Farmacèutics, el Col·legi Oficial d'Infermeria i el Fòrum Català d'Informació i Salut, té per objectiu analitzar aquells aspectes que dins

l'àmbit de la salut afecten la protecció de dades de caràcter personal, fer-ne el corresponent debat i, mitjançant les seves conclusions, poder plantejar propostes de millora en aquest sector.

S'han detectat com a qüestions més crítiques: la manca de cultura de protecció de dades en la custòdia dels arxius i documentació clínica, fins i tot en el cas dels documents en suport paper. Cal analitzar la possibilitat d'adequar les normes per fer-les més efectives per als interessos dels ciutadans, tot establint criteris d'aplicació. Es constata el gran impacte que poden tenir els nous projectes d'història clínica compartida i el de recepta electrònica, tant en el sector com en els professionals i la ciutadania en general, i es comprova que hi ha una necessitat creixent d'establir normes confiables per a la recerca que aconsegueixin un equilibri adequat a les finalitats sanitàries.

Es conclou que totes aquestes qüestions han de quedar reflectides en un «Programa de protecció de dades de salut de Catalunya», la proposta del qual està essent objecte d'estudi per part d'alguns membres de la Comissió per tal de comptar amb una estratègia en aquest sector tant rellevant per a la protecció de dades.

La importància de la implantació de controls i mesures de seguretat en l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació relacionades amb el tractament de dades personals, fa de la Comissió de Seguretat del Consell Assessor de Protecció de Dades de Catalunya el fòrum més adient per encetar aquesta tasca facilitadora del compliment de la normativa en aquest àmbit. Aquesta Comissió, encara en fase de designació dels seus representants, s'ha creat amb l'objectiu d'identificar els centres d'interès que cal tractar com ara: anàlisi de riscs, documents de seguretat, processos d'auditoria, procediments específics per donar resposta a l'exercici de drets, intercanvis segurs de dades, etc. I tot això relacionat amb les administracions públiques; també, s'està configurant un grup de treball permanent i d'altres d'autònoms en funció dels aspectes a considerar per tal de proposar recomanacions i mecanismes de seguretat adients en cada supòsit.

2.3. Organigrama

Direcció
Esther Mitjans i Perelló

Secretaria General
Alfred Rodrigo Díaz

Assessoria Jurídica
María del Mar Pérez Velasco

Àrea d'Inspecció
Maite Casado Cadarso

Àrea del Registre
Ramon Oró i Badia

Àrea de Tecnologies i Seguretat
Ramón Martín Miralles López

3. Secretaria General

3.1. Gestió administrativa

Personal

L'article *22.f)* de l'Estatut de l'Agència atribueix al Consell Assessor de Protecció de Dades de Catalunya la funció d'aprovar la plantilla de l'Agència. D'altra banda, l'article 10 estableix que els llocs de treball dels òrgans i serveis que integren l'Agència Catalana de Protecció de Dades han de ser ocupats per personal subjecte al dret administratiu o laboral.

La relació de llocs de treball adscrits a l'Agència la formen un total de 25 llocs, dels quals un pertany al director/a de l'Agència i, de la resta, 18 es reserven a personal funcionari i 6 a personal laboral.

El 2005 s'ha continuat amb el procés de selecció i d'increment dels mitjans personals per cobrir els llocs adscrits a l'Agència i poder fer front als augments de càrrega de treball i els nous objectius; en aquest sentit, s'ha incrementat la plantilla amb cinc persones més, dues de les quals han arribat en comissió de servei, autoritzades pel departament de Política Territorial i Obres Públiques i el de Medi Ambient i Habitatge; un dels llocs ocupats correspon al de funcionari auditor i l'altre al de funcionari tècnic superior; la tercera incorporació ha estat per cobrir el lloc de diplomat/da bibliotecari/ària mitjançant resolució de nomenament d'interí de data 1 d'abril, i les dues restants corresponen a llocs reservats a personal laboral contractat durant el segon semestre de l'any per ocupar llocs tècnics reservats a personal laboral. Cal esmentar que, amb efectes d'1 de desembre de 2005, s'ha produït el relleu del cap de l'Àrea d'Inspecció Tècnica, que ha estat substituït per una funcionària en comissió de serveis provinent del Departament d'Interior.

Els llocs adscrits a l'Agència coberts per personal funcionari i laboral sumen, en finalitzar l'any 2005, un total de 18 llocs; 15 són ocupats per personal funcionari, 4 llocs de lliure designació han estat objecte de nomenament mitjançant resolucions publicades al DOGC, 9 han estat ocupats en comissió de ser-

veis i 2 per personal interí; 3 són els llocs ocupats per personal laboral contractat.

Els funcionaris incorporats a l'Agència per ocupar llocs vacants van arribar prèvia tramitació de les respectives sol·licituds de comissions de servei, tres en total, un cop finalitzat un procés de selecció i de negociacions dutes a terme amb els responsables de les secretaries generals en matèria de personal dels departaments de Política Territorial i Obres Públiques, de Medi Ambient i Habitatge i d'Interior.

D'altra banda, es va resoldre la incorporació d'un funcionari amb caràcter d'interí i es van formalitzar dos contractes de treball de durada determinada a temps complet; un dels contractats laborals desenvolupa tasques tècniques d'auditor i l'altre ha assumit la coordinació de l'Àrea de Tecnologies i Seguretat de la Informació relacionada amb el desenvolupament, la implantació i el manteniment dels sistemes d'informació, comunicació i seguretat de l'Agència i, a més, el suport tècnic a l'activitat inspectora.

La incorporació d'un expert contractat per coordinar l'Àrea de Tecnologies i Seguretat de la Informació ha permès donar per finalitzat el conveni de col·laboració formalitzat l'1 de desembre de 2003 entre l'Agència i el Centre de Telecomunicacions i Tecnologies de la Informació de la Generalitat que va ésser prorrogat el 30 de març de 2005 i en base al qual el Centre ha estat prestant suport tècnic a l'Agència en l'àmbit de les TIC i Seguretat de la informació amb un estalvi significatiu de la despesa.

PLANTILLA DE L'AGÈNCIA CATALANA DE PROTECCIÓ DE DADES

		TITULACIÓ						
	TOTAL	A	B	C	D	VACANTS	HOMES	DONES
Alts càrrecs	1	1	—	—	—	—	—	1
Funcionaris de la Generalitat	18	11	1	5	1	3	4	11
Personal laboral	6	6	—	—	—	3	1	2
Total	**25**	**18**	**1**	**5**	**1**	**6**	**5**	**14**

DISTRIBUCIÓ DEL PERSONAL DE L'AGÈNCIA CATALANA DE PROTECCIÓ DE DADES PER TIPOLOGIA DE LLOC DE TREBALL

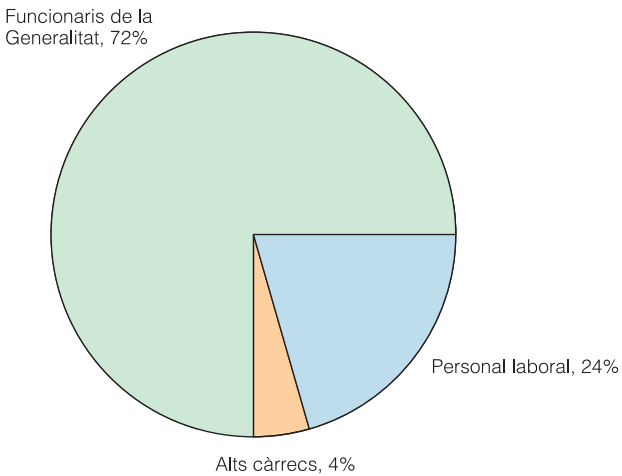

Percentatges calculats sobre el total de la plantilla.

DISTRIBUCIÓ DEL PERSONAL DE L'AGÈNCIA CATALANA DE PROTECCIÓ DE DADES PER NIVELL DE TITULACIÓ

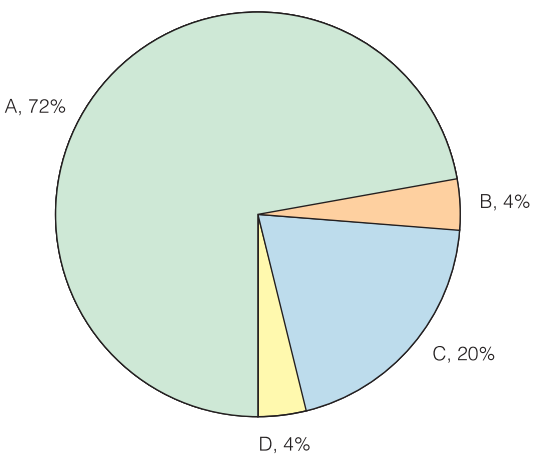

Percentatges calculats sobre el total de la plantilla.

Cal destacar que, a més del personal que ocupa llocs adscrits a la plantilla de l'Agència, per conveni amb el Centre de Tecnologies de la Informació i Comunicació per a la prestació de serveis informàtics que es va prorrogar per a l'exercici 2005, l'Agència disposa del servei d'un consultor junior que pertany a la plantilla del Centre i que presta el servei presencial a la seu de l'Agència.

La gestió i administració d'incidències en matèria de personal funcionari i laboral destinat a l'Agència, l'elaboració mensual de les nòmines i la liquidació de les quotes socials s'ha dut a terme de forma ordinària a través del sistema informàtic GIP-SIP; igualment s'han gestionat de forma ordinària les incidències de la Seguretat Social —tramitació d'altes i baixes d'afiliació, incapacitats laborals temporals— i la gestió de la cobertura del personal directiu, tècnic i administratiu per accidents i malalties professionals; s'ha produït el canvi de mútua i és la Mútua Egara, Mútua d'Accidents de Treball i Malalties Professionals de la Seguretat Social núm. 85 la prestadora del servei; s'ha registrat un sol accident sense baixa mèdica en data 3 de juny de 2005.

Pla de formació i capacitació professional

Un dels elements fonamentals per a la correcta execució de les funcions i competències de l'Agència és disposar d'un equip humà capacitat i competent; per tant, tot allò relacionat amb la formació i capacitació d'aquests recursos resulta de vital importància per a la direcció de l'Agència. En aquesta línia s'han executat les següents actuacions que cal destacar:

— Curs de preparació de l'examen CISA. Aquest curs forma part del procés de formació i preparació de personal de l'Agència per obtenir el Certified Information Systems Auditor —CISA— de la Information Systems Audit and Control Association —ISACA—; ISACA és una organització internacional que, des de 1978 emet la certificació professional d'auditor de sistemes d'informació que acredita que els seus posseïdors compten amb l'experiència i els coneixements necessaris i actualitzats en aquest àmbit de l'auditoria.

Aconseguir aquest certificat implica passar un examen —el mateix per a tot el món— que es realitza anualment el mes de juny i que cal superar amb una puntuació mínima del 75%. Dos han estat els tècnics que han obtingut la certificació professional per aquesta associació com a auditor de sistemes d'informació CISA.

L'Agència es va interessar a fer participar el seu personal tècnic, auditors i caps d'àrea, en un curs de preparació per superar l'examen CISA; el curs va ésser impartit a la seu de l'Agència per professorat provinent de l'Escola de Prevenció i Seguretat Integral —EPSI— de la Universitat Autònoma de Barcelona entre els mesos d'abril i juny amb un total de 46 hores lectives.

Els mòduls tractats han versat sobre: «El procés d'auditoria de sistemes d'informació», «Gerència, planificació i organització de sistemes d'informació», «Infraestructura tècnica i pràctiques operacionals»; «Protecció de la Informació»; «Recuperació davant desastres i continuïtat de negoci»; «Desenvolupament, adquisició i manteniment dels sistemes d'informació»; «Avaluació de processos de negoci i gestió de riscos». A més, es van realitzar simulacres d'examen, un d'ells un simulacre d'examen final.

— Curs de Tècniques d'Anàlisi i Investigació. L'Àrea d'Inspecció, juntament amb el coordinador de Tecnologies de la Informació ha programat un extens programa de formació i capacitació del personal tècnic que ha combinat diferents matèries i àrees de coneixement entorn al curs de Tècniques d'Anàlisi i Investigació —TAI—; concretament, van dissenyar un curs de formació a mida tant per al personal que realitza actuacions inspectores com per al personal que dóna suport a la Inspecció.

L'objectiu d'aquesta formació ha estat aconseguir una base mínima de coneixements comuns pel que fa a aspectes pràctics i teòrics relacionats amb la seguretat de la informació, l'esbrinament de fets i situacions, i la comunicació interpersonal com a complement del perfil professional del personal.

El curs s'ha organitzat en tres grans blocs amb continguts diversos:

Bloc I. Aspectes tecnològics. «disseny, implantació i gestió de la seguretat de la informació».

El contingut d'aquest bloc ha tractat els «Mètodes de recerca d'informació», «El disseny de la seguretat de les Tecnologies de la Informació i de la comunicació —TIC—», «La implantació de la seguretat —física i lògica—», i «La gestió de la seguretat i els estàndards tècnics de seguretat i bones pràctiques».

Bloc II. Investigació i anàlisi. El contingut d'aquest bloc ha tractat «Auditoria de les Tecnologies de la Informació i la Comunicació —TIC—», «Les tècniques de hacking», «Anàlisi forense i tècniques d'investigació» i «Les inspeccions d'acord amb la Llei orgànica de protecció de dades —LOPD—».

Bloc III. Comunicació interpersonal. El contingut d'aquest bloc ha tractat «Les tècniques d'entrevista i interrogatori», «La preparació i conducció de reunions» i «La resolució de conflictes i negociació efectiva».

El curs s'ha estructurat en sis sessions de tres hores setmanals; totes les sessions del curs es van plantejar des d'un vessant molt pràctic, amb el complement teòric corresponent per a cadascuna de les matèries. Per això resultava de la màxima importància comptar amb professionals per donar les classes que poguessin oferir tant la seva experiència pràctica com coneixements teòrics; en conseqüència, el professorat que ha impartit el curs és expert en diferents especialitats que van des del disseny de la seguretat en les tecnologies de la informació, la gestió de la seguretat en les tecnologies de la informació, l'especialitat d'estàndards tècnics de seguretat de les tecnologies de la informació, auditoria de les tecnologies de la informació i comunicació, implementació de mesures de seguretat en les tecnologies de la informació o tècniques de *hacking*.

El resultat del curs es pot considerar molt satisfactori atès que va poder assolir aquesta base mínima de coneixements per a tots els participants. D'una banda, el personal de l'Agència de perfil informàtic va poder aprofundir en aquells aspectes més directament relacionats amb el seu àmbit d'actuació i

alhora van iniciar-se en altres coneixements; alhora, el personal de perfil jurídic va familiaritzar-se amb l'àrea de coneixement relacionada amb les tecnologies de la informació i aprofundir en altres aspectes.

— Jornades, seminaris i altres activitats de caire formatiu. El personal de l'Agència ha assistit a jornades, seminaris i altres cursos d'interès per raó de la relació de la matèria a tractar amb la respectiva àrea de responsabilitat i/o funcions a desenvolupar.
— «Primeras Jornadas sobre la confidencialidad y el secreto médico» (Madrid, 4 de febrer) desenvolupades a la seu del Consejo General de Colegios de Médicos i organitzades per la Organización Médica Colegial de España i la Comisión de Libertades e Informática entre altres; l'interès d'aquestes primeres jornades de confidencialitat i el secret mèdic rau en els temes tractats, com confidencialitat i genètica, seguretat en les dades del pacient o els problemes en la pràctica clínica i el secret professional i en els experts i responsables polítics relacionats amb les respectives matèries que hi van intervenir, entre ells els màxims representants d'agències com l'espanyola o la de la Comunitat de Madrid. El Magistrat del Tribunal Suprem, senyor Martin Pallín va tractar sobre «El deure de secret i l'obligació del professionals: aspectes jurídics». L'acte de clausura va córrer a càrrec de la ministra de Sanitat i Consum.
— Seminari sobre «Protecció de dades personals en despatxos professionals» (Barcelona, 8 i 10 de febrer). En aquest seminari organitzat pel Col·legi d'Economistes de Catalunya i realitzat a la seva seu, es pretenia donar una visió pràctica de com la Llei de protecció de dades personals (LOPD) afecta els despatxos professionals, analitzant les diferents relacions que es produeixen en la seva tasca professional.
— Novenas Jornadas españolas de Documentación. FESABID 2005 (Madrid, 14-15 d'abril). La Federación Española de Sociedades de Archivística, Biblioteconomía, Documentación y Museística —FESABId— ha estat la promotora d'aquestes jornades i l'organització local va anar a càrrec de la Sociedad Española de Documentación e Información Científica —SEDIC—. L'Agència va considerar d'interès inscriure-hi el seu bibliotecari per assistir a l'esdeveniment que es va desenvolupar sota el lema «Infogestión» al

palau de Congressos de Madrid junt amb la celebració de la fira DOCUMAT 2005. Els temes tractats van versar en síntesi sobre gestió de la informació, planificació i avaluació de centres de d'informació i documentació, documentació a l'empresa, gestió aplicada de les tecnologies de la informació i comunicació, administració electrònica.

— 7è Congrés del Capítol Espanyol d'ISKO «La dimensió humana del coneixement» (Barcelona, 6-8 de juliol). El centre d'interès d'aquest congrés, organitzat pel Departament de Biblioteconomia i Documentació de la Universitat de Barcelona, ha estat facilitar una orientació a l'usuari de sistemes i d'aplicacions d'organització i recuperació d'informació en els àmbits de l'empresa, de l'Administració pública, dels arxius i centres de documentació, dels portals o serveis d'Internet, de les bases de dades i de les biblioteques digitals.

Per raó del seu contingut, va assistir el bibliotecari documentalista de l'Agència més en qualitat de membre del Comitè d'Avaluació de la 1ª Trobada d'Estudiants de Documentació per a l'Organització del Coneixement que es va organitzar en paral·lel al congrés.

— 3ª edició de «Espacio TISEC 2005: el buen gobierno de la seguridad» (Madrid, 23 i 24 de novembre). La revista SIC va organitzar aquest acte al qual van assistir més de 100 professionals procedents d'organitzacions privades i entitats públiques; destacar el debat de la segona jornada amb motiu de les noves mesures de seguretat i les modificacions subsegüents relatives al futur Reglament de Protecció de Dades de caràcter personal.
— Jornada tècnica sobre «La seguretat en el tractament de les dades de caràcter personal a l'Administració Pública» (Barcelona, 15 de desembre). Aquesta jornada va ser organitzada conjuntament amb l'Escola de Prevenció i Seguretat Integral, vinculada a la Universitat Autònoma de Barcelona i ISACA, i hi va assistir personal tècnic de l'Agència.

A més, el personal tècnic ha participat en jornades i/o seminaris considerats d'interès per la relació de la matèria amb els serveis a prestar i/o les funcions assumides i, en alguns casos, ofertats per l'Escola d'Administració Pública de

Catalunya al personal funcionari de la Generalitat; en aquest sentit destaca el «XIVè Seminari per a l'estudi de la legislació i la doctrina jurisprudencial aplicable a Catalunya» en el qual han estat inscrites 4 llicenciades en dret, tècniques de l'Agència, que han participat en aquest seminari incorporat en el programa d'activitats de formació de l'Escola d'Administració Pública de Catalunya i que té com a objectiu conèixer i analitzar les novetats en relació amb la legislació i la jurisprudència aplicables a Catalunya. Durant el 2005 dos d'elles han acabat el seminari i les dues restants l'han d'acabar el 2006.

El coneixement de l'anglès s'ha valorat i considerat de gran interès a l'hora d'incorporar personal tècnic a l'Agència. Per reforçar els coneixements d'aquest idioma, el personal ha rebut formació d'anglès. S'han organitzat 4 nivells de coneixement agrupant el personal en un o altre nivell en funció del seu grau de coneixement de l'idioma —nivell Basic integrat per 4 persones, nivell Intermediate integrat per 3 persones, nivell Intermediate II integrat per 4 persones i nivell Advanced integrat per 6 persones—. El total d'hores impartides ha estat de 240 hores a raó de 90 minuts setmanals per a cadascun dels grups.

Altres cursos que cal esmentar en els quals s'ha inscrit personal de l'Agència són el de Contractació pública europea, el d'Adequació del mòdul de pressupostos Gecat, el de Drets i deures del personal, el de Seguretat social i rebuts de salaris, o el de Presentacions professionals i suports visuals i el de la 16ª edició de Procediment administratiu.

3.2. Gestió econòmica

Pressupost aprovat i executat

En compliment d'allò previst a l'article 11.2 de la Llei 5/2002, de 19 d'abril, de l'Agència Catalana de Protecció de Dades, «l'Agència ha d'elaborar i aprovar el seu avantprojecte de pressupost per al 2005, el qual ha d'ésser tramès al Govern per a la seva integració, en una secció específica, en els pressupostos de la Generalitat».

La Llei 11/2004, de desembre, de pressupostos de la Generalitat de Catalunya per al 2005 (DOGC núm. 4292 de 31 de desembre) ha integrat el pressupost de l'Agència Catalana de Protecció de Dades a la secció 07, servei pressupostari 0701, codi de secció PD, amb el detall següent:

El pressupost aprovat per a l'exercici 2005 és format per 43 partides econòmiques —11 partides del capítol 1; 27 partides del capítol 2; 2 partides del capítol 4 i 3 partides del capítol 6—.

PRESSUPOST DE L'AGÈNCIA CATALANA DE PROTECCIÓ DE DADES PER A L'EXERCICI 2005

CAPÍTOL	PRESSUPOSTAT	VARIACIONS DE CRÉDIT	PRESSUPOST FINAL	IMPORT EXECUTAT	% EXECUTAT
I	983.731,93	—	983.731,93	874.785,93	88,92
II	1.242.476,29	83.000,00	1.242.476,29	838.951,77	67,52
IV	2.000,00	—	2.000,00	—	—
VI	553.500,00	—	553.500,00	371.112,62	67,04
Total	**2.781.708,22**	**83.000,00**	**2.781.708,22**	**2.084.850,32**	**74,94**

Atès que el fet de canviar la direcció va comportar pràcticament sis mesos d'inactivitat de l'Agència, el grau d'execució del pressupost 2005 se'n va ressentir considerablement, que va resultar ser finalment les tres quartes parts del pressupost definitiu.

DISTRIBUCIÓ DEL PERSONAL DE L'AGÈNCIA CATALANA DE PROTECCIÓ DE DADES PER TIPOLOGIA DE LLOC DE TREBALL

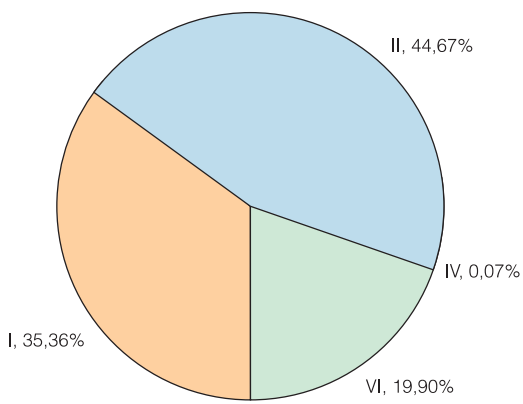

Expedients de transferències de crèdit tramitats

D'acord amb allò previst a l'article 48 de la Llei 11/2004, de desembre, de pressupostos de la Generalitat per al 2005 (DOGC núm. 4292 de 31 de desembre), el director/a de l'Agència pot acordar transferències de crèdit entre conceptes de les seccions corresponents amb les limitacions establertes per l'article 5.1 de la mateixa Llei, la qual cosa s'ha de comunicar al Departament d'Economia i Finances.

Les modificacions pressupostàries acordades han servit per ajustar les consignacions del pressupost a les necessitats reals de l'Agència, sense que això hagi implicat un increment del pressupost inicial aprovat per a l'exercici; en aquest sentit, es van autoritzar un total de 4 expedients de transferència de crèdit que han estat comunicats a la Direcció General de Pressupostos i del Tresor.

Propostes de despesa tramitades

L'article 11.4 de la Llei 5/2002, de 19 d'abril, de l'Agència Catalana de Protecció de Dades (DOGC núm. 3625 de 29 d'abril) estableix que el règim jurídic de contractació de l'Agència està sotmès al que estableix la legislació sobre contractes de les administracions públiques; en el mateix sentit, l'article 12.2 del Decret 48/2003, de 20 de febrer, pel qual s'aprova l'Estatut de l'Agència Catalana de Protecció de Dades DOGC núm. 3835 de 4 de març, afegeix que, en matèria de contractació, l'òrgan de contractació serà el director o directora, el qual podrà delegar les seves facultats en el secretari general per a l'adjudicació i formalització del contractes menors de consultoria, assistència i serveis.

Durant l'any 2005, es van tramitar 91 propostes de despesa, 51 de les quals corresponen al capítol II relatiu a les despeses de béns i serveis corrents; i 40 al capítol VI sobre despeses d'inversió.

La major part de les inversions realitzades tant en adquisicions de mobiliari com en equips i serveis informàtics s'han realitzat a través de procediments

negociats sense publicitat atès que l'Agència està adherida als acords d'homologació de la Comissió Central de Subministraments. En aquest sentit, pel que fa a la contractació de serveis informàtics —impliquin o no l'adquisició de maquinari— s'ha renovat l'adhesió al nou Acord marc d'homologació subscrit per a la Comissió Central de Subministraments, de determinats serveis informàtics relacionats amb el desenvolupament d'aplicacions, el disseny tècnic orientat a planificació, la instal·lació de TIC i l'atenció i gestió de TIC per als departaments de l'Administració de la Generalitat i entitats adherides.

L'Agència s'ha beneficiat del sistema d'adquisició centralitzada a través del catàleg de béns i productes informàtics homologats per la Comissió Central de Subministraments; concretament en l'àmbit de les TIC, des de l'1 de gener de 2005, acollint-se al nou acord marc d'homologació que va ampliar l'oferta a serveis informàtics relacionats amb l'anàlisi, el desenvolupament, el manteniment i/o la implantació d'aplicacions; serveis d'anàlisi i disseny tècnic de comunicacions i seguretat orientats a la planificació; serveis d'instal·lació i/o configuració de programaris, servidors i/o estacions de treball, d'equipament electrònic de xarxa i comunicacions i altres serveis d'atenció i gestió d'instal·lacions TIC, ha contractat mitjançant el procediment negociat sense publicitat, determinats serveis imprescindibles per seu bon funcionament com el que afecta el «Programa de declaració de fitxers del Registre de Protecció de Dades».

Control financer de l'Agència

El punt 3 de l'article 11 de la mateixa Llei 5/2002, de 19 d'abril, de l'Agència Catalana de Protecció de Dades (DOGC núm. 3625 de 29 d'abril) estableix que l'Agència està sotmesa al control financer de la Intervenció General de la Generalitat i al règim de comptabilitat pública; el mateix es recull a l'article 10.3 del Decret 48/2003, de 20 de febrer, pel qual s'aprova l'Estatut de l'Agència Catalana de Protecció de Dades (DOGC núm. 3835, de 4 de març).

En compliment del dit mandat, l'Agència ha estat sotmesa semestralment al control financer de la Intervenció General del Departament d'Economia i

Finances; el control realitzat sobre la gestió desenvolupada durant el primer semestre apareix recollit en l'anomenat informe definitiu de control financer permanent de l'Agència Catalana de Protecció de Dades del 1r semestre de l'exercici 2005 que l'interventor general va trametre amb data 2 de novembre de 2005; entre les conclusions del dit informe, es recull que «l'Agència ha portat una gestió eficaç quant als diversos apartats tractats a l'Informe i ajustada a la normativa reguladora de les finances públiques».

Pel que fa al segon semestre de l'exercici, l'informe definitiu de control financer permanent del 2n semestre de 2005 tramès per l'interventor general no estableix cap recomanació específica i reitera les conclusions del primer semestre.

3.3. Organització i suport a les àrees

Correspon a la Secretaria General organitzar els serveis de suport intern que les diferents àrees de l'Agència necessiten per desenvolupar les seves activitats; en aquest sentit cal destacar la prestació de serveis relacionats amb el manteniment i actualització del fons documental i les publicacions, els serveis de règim interior i el manteniment de les instal·lacions o altres serveis de suport com ara el registre d'entrada i sortida de documents o l'inventari dels béns de l'Agència.

Biblioteca-Centre de Documentació

— Gestió automatitzada dels serveis. La Biblioteca-Centre de Documentació és prestatària de serveis interns adreçats al seu personal i de serveis externs adreçats al públic en general, a la comunitat acadèmica, a la docent i investigadora, als professionals, etc.

El vigent conveni de cooperació amb el Consorci de Biblioteques Universitàries de Catalunya —CBUC— atorga a l'Agència la condició de membre no con-

sorciat i li ha permès formar part del Catàleg Col·lectiu de les Universitats de Catalunya —CCUC— participant de la normativa catalogràfica oficial per a les biblioteques catalanes de titularitat pública i de les pautes concretes del dit consorci.

S'ha dissenyat i implementat un sistema local per a l'automatització de la Biblioteca el qual, aprofitant un entorn de treball compartit, ha millorat la gestió de registres documentals amb dades bibliogràfiques locals o reservades, a més del fet de possibilitar el control més eficaç de les adquisicions, la circulació i les novetats. El sistema ha facilitat la prestació de serveis tècnics propis i específics de la Biblioteca, com ara la catalogació, la indexació, la classificació, la gestió de les adquisicions de monografies, la gestió de subscripcions a revistes i bases de dades mitjançant procediments d'avaluació, renovació, cancel·lació, reclamació, etc. i el control de les inversions destinades a mantenir actualitzat el fons documental.

Altres tasques realitzades des de la Biblioteca han estat la gestió de continguts digitals i la publicació al portal de l'Agència de notícies, articles o altres documents utilitzats per conferenciants convidats per l'Agència per tractar temes, aspectes o qüestions considerades d'interès per la seva relació amb el dret a la protecció de dades de caràcter personal.

— Actualització del Fons documental. Pel que fa al registre, catalogació del fons documental, l'Agència ha donat d'alta en el Catàleg Col·lectiu de les Universitats de Catalunya 340 registres bibliogràfics; pel que fa al sistema de gestió local, el nombre de registres donats d'alta al sistema ha estat de 286 registres, passant de 338 registres que hi havia en finalitzar l'exercici 2004 als 624 en finalitzar l'exercici.

Quant al nombre i tipologia de documents, el fons documental estava format per 517 publicacions monogràfiques entre llibres, articles, etc. i 107 publicacions en sèrie i recursos continuats entre revistes i bases de dades especialitzades etc., de les quals 83 es van subscriure o es van rebre amb continuïtat i 24 es van deixar de rebre, es van rebre parcialment o es van cancel·lar.

Aquestes tipologies documentals inclouen suports paper, disc òptic i en línia, indistintament.

D'altra banda, la Biblioteca-Centre de Documentació des de principi d'any ha dut a terme tota la gestió, l'explotació i la difusió de tots els seus recursos i serveis d'informació: documents físics i electrònics, fonts d'informació, butlletins de correu electrònic, alertes informatives, novetats bibliogràfiques, etc.

Entre els serveis i recursos oferts de manera recurrent, cal fer esment del servei d'informació i referència i el servei d'obtenció de documents.

Mitjançant la recerca proactiva o sota demanda, en fonts generals i especialitzades, impreses i digitals, s'ha estat prestant un servei d'informació i referència de forma contínua, sovint mecanitzada, per tal d'oferir al personal de l'Agència informació actualitzada, facilitant la resposta a les demandes d'informació en un termini màxim de 24 hores.

L'actualització d'informació s'ha aconseguit per mitjà d'alertes en forma de correu electrònic; s'ha de destacar en aquest sentit, el dossier de premsa diari amb notícies específiques sobre matèries d'interès concret per a l'Agència elaborat per un proveïdor especialitzat en el buidatge de mitjans de premsa en format analògic, i rebut, difós i arxivat per la Biblioteca. La informació es complementa, a més a més, amb un seguiment de fonts digitals d'importància crítica i/o estratègica.

La recerca i l'obtenció de documentació o la sol·licitud de la mateixa a fons externes o proveïdors quan no ha estat disponible entre els recursos propis de què disposa l'Agència, s'han realitzat sempre en un període màxim de 24 hores des de la rebuda de la petició de l'usuari. El termini mitjà de subministrament de documentació per part dels proveïdors ha oscil·lat entre els 5 i els10 dies.

El servei i l'atenció dispensats als usuaris de l'Agència ha tingut sempre prioritat sobre altres serveis més tècnics, per tal d'oferir el més ràpid suport informatiu; això ha estat possible mercè a l'atenció personalitzada, la identificació

de necessitats, la comunicació i la difusió dels recursos i serveis. Per assolir aquest objectiu, es van redactar unes propostes per a la circulació del fons, on es descriu què se'n considera part i quins són els usuaris i usos previstos, especificant-se què s'ofereix i sota quines condicions.

Pel que fa a l'àmbit de la col·laboració i projecció exterior, la Biblioteca-Centre de Documentació s'ha obert al públic, posant en marxa el servei de préstec interbibliotecari a d'altres institucions i el servei d'informació bibliogràfica a l'exterior.

És destacable a més en aquest àmbit, la col·laboració amb el Servei de Normalització Lingüística de la Biblioteca de Catalunya per a la revisió de l'anomenada tècnicament «Llista d'Encapçalaments de Matèria en Català» —LEMAC— aplicable a tot l'àmbit bibliotecari català. Aquesta llista es defineix com un llenguatge controlat que conté els registres d'autoritat de matèria emprats per a la catalogació temàtica o indexació de documents, és a dir, consta de paraules o expressions que identifiquen unívocament una matèria i consideren les seves relacions semàntiques i jeràrquiques amb d'altres.

A iniciativa de l'Agència, s'han creat encapçalaments nous per identificar matèries detectades al seu fons documental i no descrites anteriorment a la LEMAC com ara els encapçalaments de les matèries següents: «drets de la persona», «dret a l'honor», «dret a la pròpia imatge», «inviolabilitat del domicili», «secret de les comunicacions» i «correu brossa»; a més s'han revisat, també a petició de la Biblioteca de l'Agència, algunes definicions com ara, les següents: «drets fonamentals», «drets civils», «dret a la intimitat» i «protecció de dades».

L'Agència Catalana de Protecció de Dades, mitjançant la seva Biblioteca-Centre de Documentació, ha estat reconeguda i identificada en l'àmbit bibliotecari tant a nivell català com internacional.

Pel que fa a l'àmbit català, fruit de la col·laboració amb el Consorci de Biblioteques Universitàries de Catalunya —CBUC—, l'Agència ha obtingut un codi particular que la identifica en el Catàleg Col·lectiu de les Universitats de Catalunya —CCUC—: «APDCAT».

D'altra banda, la Library of Congress dels Estats Units va demanar al Consorci de Biblioteques Universitàries de Catalunya —CBUC— un codi identificatiu de cadascuna de les Biblioteques que integren el Catàleg Col·lectiu de les Universitats de Catalunya —CCUC— per validar l'intercanvi d'informació bibliogràfica a nivell internacional. El codi assignat a l'Agència ha estat 'ES-BaAPd'.

Publicacions

L'Agència ha editat i publicat i ha fet distribució dels col·leccionables, guies, memòries i obres següents:

— 2ª edició de la col·lecció «Quadern de legislació: Legislació sobre protecció de dades». Es va contractar l'Entitat Autònoma del Diari Oficial i de Publicacions de la Generalitat de Catalunya per confeccionar la segona edició del número 48 dels Quaderns de Legislació que recull la «Legislació sobre protecció de dades»; aquesta segona edició, amb una tirada de 2.000 exemplars, inclou les disposicions indispensables sobre la protecció de dades a Catalunya ja que hi afegeix les dues directives comunitàries sobre la matèria, a banda dels textos legals i reglamentaris que contenen el règim jurídic d'aplicació en el tractament i el control sobre l'ús legítim de les dades personals, els drets de les persones i les competències de les autoritats de control que vetllen pel respecte d'aquest dret fonamental.

Al llarg de l'any 2005 s'han distribuït un total de 2.030 quaderns de la primera edició. 500 exemplars s'han fet arribar a la mateixa Entitat Autònoma del Diari Oficial i de Publicacions de la Generalitat de Catalunya per posar-los a la venda al públic en les llibreries de la Generalitat.

Cal destacar també la distribució de 1.197 exemplars que l'Agència va fer arribar a ajuntaments, consells comarcals, departaments de la Generalitat, universitats, i diputacions. També s'han aprofitat actes com conferències, jornades o seminaris, visites a entitats, reunions institucionals o de treball amb participació del personal de l'Agència per fer la distribució d'uns 239 exemplars.

— Guia «Protecció de dades per als ens locals» —Annex I— Aprofitant el conveni marc de col·laboració existent entre l'Agència i el consorci públic local «LOCALRET» —un consorci constituït actualment per 801 municipis i que té com a finalitats, d'una banda, promoure i supervisar el desenvolupament de noves xarxes de telecomunicacions, actuant com a interlocutor dels ajuntaments davant els operadors i, d'altra banda, impulsar la utilització de les noves tecnologies per part dels municipis i autoritats locals—, i el fet que el consorci publica periòdicament unes guies per al desenvolupament dels serveis de telecomunicacions als municipis, es va convenir l'edició d'una guia —la setena— per tractar específicament la «Protecció de dades per als ens locals».

El Coordinador de Tecnologies i Seguretat de la Informació va responsabilitzar-se de les tasques de coordinació d'aquesta publicació que en el futur es distribuirà sota el nom «Guia de protecció de dades per als ens locals», dintre de la col·lecció «Guies per al desenvolupament dels serveis de telecomunicacions als municipis» que edita LOCALRET —Consorci local per al desenvolupament de les xarxes de telecomunicacions i de les noves tecnologies.

El projecte de futur és fer la màxima difusió de la guia als ens locals de Catalunya, adreçant-la a les màximes autoritats dels 946 municipis catalans, els presidents de les 41 consells comarcals i de les 4 diputacions— tot utilitzant el suport facilitat per LOCALRET.

— «La auditoría de sistemas de información y la tutela pública de la intimidad y privacidad de las personas». Aquesta ponència, que va ésser coordinada per l'actual coordinador de Tecnologies i Seguretat de la Informació amb el suport de la responsable d'Instrucció i Plans Sectorials de l'Àrea d'Inspecció i Tècnica, es va presentar el III Congreso Iberoamericano de Seguridad Informática —CIBSI'05— (Valparaíso, 21 a 25 de novembre).
— «Memòria de l'Agència de l'any 2004». L'article 6 de la Llei 5/2002, de 19 d'abril de l'Agència Catalana de Protecció de Dades (DOGC núm. 3625 de 29 d'abril) recull l'obligació de l'Agència d'elaborar una memòria anual que reflecteixi les seves activitats, i també les conclusions dels seus treballs i

dels expedients que hagi tramitat. La memòria anual s'ha de presentar davant el Parlament. La memòria també s'ha de remetre al Govern, al Síndic de Greuges i al director o directora de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades.

Es va publicar la memòria 2004 en versions catalana i castellana i se'n va fer difusió i tramesa.

Altres actuacions

— Adequació dels espais de la seu de l'Agència a les necessitats de noves incorporacions: S'ha realitzat una reestructuració d'espais a les plantes setena i vuitena, reestructuració que ha estat necessària per raó de l'increment dels mitjans personals que han reforçat especialment l'Àrea d'Inspecció i Tècnica.

Diagnosticades les necessitats bàsiques de reforç de l'Àrea d'Inspecció Tècnica, a partir del segon semestre de l'any, es va planificar i programar el trasllat del personal adscrit a la dita àrea a la planta vuitena junt amb el personal adscrit a l'àrea de Tecnologies i Seguretat de la Informació i, a més, a banda de les obres d'optimització dels espais, es van adquirir els equips, impressores, copiadores i el mobiliari d'oficina necessari per facilitar el normal desenvolupament de les tasques a desenvolupar per les àrees esmentades.

Concretament, s'han ampliat en 9 les connexions al RAC a la planta vuitena i s'ha adquirit i instal·lat el mobiliari destinat al despatx del responsable de TIC i Seguretat i al de la cap de l'Àrea d'Inspecció i Tècnica; s'ha adquirit a més el mobiliari i les estacions de treball necessàries per al personal que depèn d'ambdues àrees; es van adquirir tres caixes fortes ignífugues necessàries, una per a la directora de l'Agència i les altres dues per dipositar-hi documentació i altres elements confidencials de la inspecció i de l'Àrea de Tecnologies i Seguretat de la Informació. Els béns adquirits —mobiliari, armaris i llibreries,

auxiliars de taula, seients etc.— han estat tots inventariats al Sistema Informacional dels Béns Mobles.

S'han implementat mesures de seguretat per disminuir el risc de robatoris a la seu de l'Agència, connectant els accessos a la seu de l'Agència a una central d'alarmes.

A banda de les inversions realitzades en seguretat, en adquisició de mobiliari homologat i de maquinari informàtic, s'ha consolidat el centre de documentació i biblioteca de l'Agència i s'ha donat continuïtat a la inversió en adquisició de monografies i ampliació de més subscripcions relacionades amb el dret a la protecció de dades personals.

Destaca també la inversió en productes relacionats amb les tecnologies de la informació i seguretat i la prestació de serveis informàtics contractats l'any 2005 o derivats de contractes prorrogats que s'han continuat prestant l'any 2005.

— Registre de documents i inventari de béns i drets: Es van registrar 1.110 entrades de documents adreçats a l'Agència i 940 sortides de documents des de l'Agència, la qual cosa implica un total de 2.050 assentaments. D'altra banda, correspon a la Secretaria General portar l'inventari de béns i drets que s'integrin en el patrimoni de l'Agència d'acord amb allò previst a l'article 17 del Decret 48/2003 de 20 de febrer, pel qual s'aprova l'Estatut de l'Agència; l'exercici d'aquesta funció s'ha dut a terme de forma ordinària.

3.4. Programa de formació en protecció de dades

— Formalització del conveni amb l'Escola d'Administració Pública de Catalunya. L'Agència ha continuat assumint un paper proactiu i catalitzador en matèria de formació del personal de les administracions públiques catalanes i dels ens que en depenen, dissenyant, propulsant i duent a terme, en col·laboració i amb el suport de la Secretaria d'Administració i Funció Pública i, específicament, de l'Escola d'Administració Pública de

Catalunya, una segona edició del programa de cursos de formació orientats al personal de la Generalitat ampliat l'any 2005 al personal de les administracions locals; en aquest sentit, s'ha volgut ser al costat l'Escola d'Administració Pública de Catalunya dissenyant, programant i executant amb la seva col·laboració un programa de formació en protecció de dades adreçat als funcionaris i la resta de personal al servei de la Generalitat de Catalunya, de les administracions locals i dels organismes i entitats que en depenen o s'hi relacionen.

Aprofitar l'experiència i els coneixements de l'Escola d'Administració Pública de Catalunya pel que fa a l'organització, disseny i gestió de les activitats formatives, la xarxa de responsables de formació dels departaments de la Generalitat que es relacionen directament amb l'Escola com a canals directes d'informació i de gestió de la formació que imparteix i el fet de l'existència d'un element motivador com és el reconeixement d'aquests cursos als efectes d'obtenir un certificat d'assistència i aprofitament vàlid de cara a la promoció professional dels funcionaris i del personal que hi participi, han estat les tres raons que justifiquen la formalització amb data 1 de març de 2005, d'un nou conveni amb l'Escola d'Administració Pública de Catalunya programant un seguit de cursos per al 2005.

El programa de formació 2005 es va presentar a la seu de l'Escola d'Administració Pública en el marc d'una reunió de coordinació amb els responsables de formació de tots els departaments de la Generalitat, i va ésser incorporat en els cursos que formen part de l'oferta de formació interdepartamental de l'Escola per a l'exercici 2005. Aquesta segona edició ha tingut com a novetat, l'extensió de la formació a funcionaris i personal del món local amb criteris de descentralització en el territori.

— Objectius del programa i de les activitats formatives. Els objectius han estat bàsicament els següents:

1r. Oferir coneixements especialitzats i generals adreçats als funcionaris o personal de les administracions que han de dur a terme la implantació de mesures de seguretat o han d'intervenir d'alguna manera en

la gestió, la utilització de fitxers de dades de caràcter personal o en tasques d'assessorament relacionades amb la protecció de dades.

2n. Difondre el coneixement de la normativa vigent en matèria de protecció de dades de caràcter personal entre el personal al servei de les administracions públiques de Catalunya en prevenció de situacions de vulneració d'un dels drets fonamentals del ciutadans.

El programa s'ha estructurat en dues grans àrees que són alhora complementàries: una amb contingut predominantment jurídicoadministratiu ja que pretén facilitar informació especialitzada i coneixements generals sobre les implicacions legals de la protecció de dades i, l'altra, relacionada amb la seguretat de la informació que pretén proporcionar bases tècniques i coneixements generals des del punt de vista de la seguretat informàtica.

— Cursos i destinataris. Sobre la base estructural del programa, s'han dissenyat i programat diferents cursos agrupats de la forma següent:

a) Cursos adreçats al personal de l'Administració de la Generalitat de Catalunya:

Cursos d'especialització i aprofundiment en protecció de dades de 12 hores de durada (d'ara endavant CEAPD).
Cursos de coneixements generals de 8 hores de durada (d'ara endavant CCGPD).
Cursos sobre gestió de la seguretat de la informació de 12 hores de durada (d'ara endavant CGSI).
Cursos sobre avaluació de la seguretat de la informació de 8 hores de durada (d'ara endavant CASI).
Jornada sobre coneixements generals en matèria de Protecció de Dades de 4 hores de durada (d'ara endavant JCGPD).

b) Cursos adreçats al personal de l'Administració local:

Cursos sobre coneixements bàsics en matèria de Protecció de Dades per al món local de 8 hores de durada (d'ara endavant CCBPDML).

Cursos sobre coneixements generals en matèria de Protecció de Dades per al món local de 12 hores de durada (d'ara endavant CCGPDML).
Cursos sobre gestió de la seguretat de la informació per al món local de 12 hores de durada (d'ara endavant CGSIML).

— Dades d'execució. El programa formatiu ha permès organitzar i impartir un total de 26 cursos —20 amb format de curs i 6 amb format de jornada—.

S'han impartit un total de 216 hores lectives amb un total d'alumnes inscrits de 1.039; el percentatge d'alumnes aptes —777— respecte al total d'inscrits ha estat del 74,78%. Del total de cursos impartits, en 14 les persones inscrites han realitzat casos pràctics o proves i s'han expedit 158 certificats d'assistència i aprofitament a través de l'Escola d'Administració Pública de Catalunya; pel que fa als altres cursos, s'han expedit 619 certificats d'assistència.

— Avaluació: els professors i coordinadors de cada àrea així com els continguts, metodologia, materials, organització, aplicabilitat i altres aspectes han estat objecte d'avaluació individual per part dels assistents en finalitzar cada curs o jornada a través del «Qüestionari de satisfacció de l'alumne i l'entrevista grupal».

Els informes d'avaluació fets tenen per objectiu avaluar les accions formatives de forma sistemàtica de tal manera que, a través d'ells, es pugui conèixer, en relació amb cada curs, l'adequació de l'activitat formativa respecte dels objectius, continguts i docència, la percepció dels assistents sobre la utilitat d'aquesta formació en el seu lloc de treball i l'índex de satisfacció amb l'acció formativa.

L'instrument d'avaluació utilitzat, l'anomenat «Qüestionari de satisfacció de l'alumne i l'entrevista grupal» analitza també el grau d'assistència i les observacions dels assistents i, d'altra banda, relaciona el nivell de satisfacció amb els indicadors següents:

a) Assoliment dels objectius de cada curs: en funció de cada curs els objectius poden variar però en tot cas persegueixen proporcionar coneixements sobre aspectes concrets en la matèria.

b) Continguts, metodologia, material, organització i aplicabilitat.
c) Coneixement de la matèria, les seves habilitats comunicatives i les de conducció del grup dels docents.

Mitjançant un gràfic, es recull l'avaluació resultant en cadascun dels cursos adreçats al personal de diversos departaments de la Generalitat en relació amb els diferents indicadors.

GRAU D'APROFITAMENT DELS CURSOS DE FORMACIÓ EN PROTECCIÓ DE DADES I SEGURETAT

	LOCALITAT	INSCRITS	APTES	% APTES
01. Jornada sobre coneixements generals per al món local	Barcelona	183	183	100,00
02. Curs sobre coneixements bàsics per al món local	Barcelona	29	20	68,97
03. Curs sobre coneixements generals per a la Generalitat de Catalunya	Barcelona	20	13	65,00
04. Curs sobre gestió de la seguretat de la informació	Barcelona	10	4	40,00
05. Curs sobre coneixements bàsics per al món local	Lleida	26	26	100,00
06. Curs sobre coneixements generals per a la Generalitat de Catalunya	Barcelona	24	19	79,17
07. Jornada sobre coneixements generals per al món local	Tarragona	97	76	78,35
08. Curs sobre avaluació de la seguretat de la informació	Barcelona	20	7	35,00
09. Curs sobre coneixements bàsics per al món local	Barcelona	35	26	74,29
10. Curs sobre avaluació de la seguretat de la informació	Barcelona	11	7	63,64
11. Curs sobre coneixements generals per a la Generalitat de Catalunya	Lleida	23	20	86,96
12. Jornada sobre coneixements generals per al món local	Lleida	100	79	79,00
13. Jornada sobre coneixements generals per al món local	Barcelona	110	81	73,64
14. Curs sobre coneixements generals per a la Generalitat de Catalunya	Barcelona	25	11	44,00
15. Curs sobre avaluació de la seguretat de la informació	Barcelona	14	4	28,57
16. Curs sobre coneixements bàsics per al món local	Girona	13	12	92,31
17. Curs sobre coneixements bàsics per al món local	Barcelona	19	14	73,68
18. Curs sobre coneixements bàsics per al món local	Tarragona	23	17	73,91
19. Curs sobre gestió de la seguretat de la informació	Barcelona	7	4	57,14
20. Curs sobre gestió de la seguretat de la informació al món local	Barcelona	27	5	18,52
21. Jornada sobre coneixements generals per al món local	Tortosa	50	32	64,00
22. Curs d'especialització i aprofundiment en protecció de dades	Barcelona	20	10	50,00
23. Curs sobre coneixements bàsics per al món local	Girona	19	17	89,47
24. Curs sobre avaluació de la seguretat de la informació	Barcelona	15	9	60,00
25. Curs d'especialització i aprofundiment en protecció de dades	Barcelona	14	10	71,43
26. Jornada sobre coneixements generals per al món local	Barcelona	105	71	67,62
Total		**1.039**	**777**	**74,78**

3.5. Altres actuacions

Entre les funcions que correspon exercir a la Secretaria General han tingut especial interès les referides a l'organització de conferències, seminaris i altres activitats sobre protecció de dades personals a les quals fa referència expressa l'article 17 lletra *f)* del Decret 48/2003, de 20 de febrer, pel qual s'aprova l'Estatut de l'Agència. En aquest sentit, cal esmentar diverses activitats relacionades directament amb l'exercici d'aquestes funcions.

Programació d'un cicle de conferències

Ha estat interès de l'Agència avançar en el coneixement de les implicacions legals, organitzatives i tecnològiques que té la protecció de dades personals; aquest interès ha donat peu a la posada en marxa d'un cicle de conferències sobre protecció de dades de caràcter personal.

El cicle s'ha desenvolupat al llarg de l'any i ha permès comptar amb la presència d'experts i estudiosos de reconegut prestigi en el món de la protecció de dades, convidats a expressar les seves opinions o estudis; el portal de l'Agència ha estat l'eina per fer difusió dels materials i continguts de cada conferència amb la prèvia i expressa autorització de cada autor convidat.

Aquest cicle de conferències ha permès acollir a la sala d'actes de la seu de l'Agència un total de 434 assistents, cosa que suposa una mitjana de 54,25 persones per conferència.

Les 9 conferències presentades al llarg de l'any han estat les següents:

— «Les dades en un Estat plural: protegir dades en l'Estat de les autonomies» (22 de febrer). El doctor senyor Ignacio Villaverde i Menéndez, professor titular de Dret Constitucional i secretari general de la Universitat d'Oviedo i conseller del Consell de la Comunicació del Principat d'Astúries, va ésser convidat a presentar la conferència.

— «La protecció de les dades sanitàries en un món global» (2 de maig). El doctor senyor Manuel Heredero i Higueras, sotsdirector general de Sistemes Informàtics del Ministeri de la Presidència i adjunt de Cooperació Jurídica Internacional del Ministeri de Justícia, va ésser convidat per presentar la conferència.
— «La protecció de dades i fitxers policials» (17 de maig). El doctor Ricard Martínez i Martínez, tècnic de control de bases de dades i consultor en Dret i Noves Tecnologies a la Universitat Oberta de Catalunya, va ésser convidat a tractar sobre aquest tema.
— «El règim de protecció de dades del padrons municipals d'habitants» (9 de juny). L'advocat senyor Eduard Chaveli i Donet, vicepresident primer de la Secció de Dret Informàtic i de les Telecomunicacions de l'Il·lustre Col·legi d'Advocats de la Universitat de València, va ésser el convidat per tractar aquest tema.
— «Les noves amenaces a la confidencialitat i l'autentificació» (5 de juliol). Per l'inspector del Cos Nacional de Policia adscrit a la Fiscalia del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya i professor senyor Adolfo de la Torre i Fernández.
— «Protecció de dades i informació tributària» (4 d'octubre). El doctor Tulio Rosembuj, catedràtic de Dret Financer i Tributari de la Facultat de Dret de la Universitat de Barcelona i director de l'Institut d'Economia Pública, Cooperativa i Dret Financer, va ser el ponent convidat.
— «El dret a l'autodeterminació informativa i la protecció de dades personals» (24 d'octubre). El magistrat del Tribunal Suprem i catedràtic de Dret Constitucional, doctor en Dret per la Università di Bologna, senyor Pablo Lucas Murillo de la Cueva que, durant el període 1995-2001, va ésser el director del Gabinet de la Presidència del Consell General del Poder Judicial i sotsdirector General del Centre d'Estudis Constitucionals durant el període 1987-1990, va presentar la conferència.
— «Regulació i autoregulació a Internet: el règim dels continguts i les dades a la LSSI» (15 de novembre). La senyora Maria Jesús Garcia i Morales, professora titular de Dret Constitucional a la Universitat Autònoma de Barcelona i doctora en Dret amb menció de Doctor Europeu i Premi Extraordinari de Doctorat el 1998, va ésser convidada a exposar la conferència.

— «Protecció de dades i estrangers immigrants» (15 de desembre). La professora titular al Departament de Dret del Treball i de la Seguretat Social de la Facultat de Dret de la Universitat de València doctora Belén Cardona i Rubert, va presentar la seva ponència sobre el tema.

Difusió d'articles o reflexions d'experts

A banda de la difusió dels continguts de les conferències, s'ha aprofitat la virtualitat comunicativa del portal «http://www.apd.cat» per promoure el coneixement de la protecció de dades ja sigui mitjançant notícies que han pretès informar tant de les actuacions de l'Agència com d'altres qüestions considerades d'interès per la seva relació amb la matèria o a través d'articles que recollien opinions i reflexions de persones expertes o significatives.

Per tot això, la web ha estat una eina important de difusió d'articles que ha permès conèixer opinions d'experts autoritzats en matèries diverses relacionades amb el dret a la protecció de dades personals, concretament es van penjar a la web els següents textos:

— «Problemes que planteja el dret de rectificació: veracitat, rigor i situacions de conflicte» (27 de gener de 2005) autor: senyor Joan Garcia i Bausà, llicenciat en Ciències de la Informació, Periodisme i en Dret. Aquest article recull el text de la ponència presentada per l'autor davant la Comissió de Gabinets de Comunicació del Col·legi de Periodistes de Catalunya el 27 de gener de 2005, que va servir de document base per a la celebració de la Jornada Tècnica «El dret de rectificació als mitjans de comunicació».
— «¿Tenen les autoritats autonòmiques de protecció de dades competències sobre el règim sancionador en matèria de comunicacions comercials per via electrònica?» (13 de març de 2005) autor: senyor Jordi Bacaria i Martrus, advocat, vicepresident de la Secció de Dret Informàtic del Col·legi d'Advocats de Barcelona i consultor de la Universitat Oberta de Catalunya.
— «El derecho fundamental a la protección de datos relativos a la salud» (15 d'abril de 2005) autor: senyor Pablo Lucas Murillo de la Cueva, magistrat del Tribunal Suprem i catedràtic de Dret Constitucional.

— «L'aplicació de la Llei orgànica 15/1999 a la universitat: aspectes pràctics (II) Internet i el correu electrònic» (18 de juliol de 2005), autor: senyor Ricard Martínez i Martínez, doctor en Dret Constitucional, tècnic de control de les bases de dades del Servei d'Informàtica de la Universitat de València.

Campanya d'informació mitjançant la distribució d'un díptic

Per tal que els ciutadans, els consumidors en general i el personal de les administracions públiques catalanes disposin d'una informació suficient sobre quins drets els emparen en relació amb la protecció de les seves dades de caràcter personal i com poden exercir-los, l'Agència ha donat continuïtat a les actuacions de difusió projectades per promoure el coneixement i la cultura relacionada amb el dret.

En el marc d'aquestes actuacions de difusió destaca la posada en marxa de campanyes informatives dirigides al personal de les administracions públiques catalanes i entitats dependents i als consumidors i ciutadans en general.

L'element comunicatiu utilitzat ha estat un díptic informatiu que, de manera planera i entenedora, defineix el concepte de dades personals, els drets sobre protecció de dades personals, els requisits per al tractament de les dades personals, les obligacions que afecten les administracions públiques, les entitats i organismes, i les institucions a qui es pot recórrer en cas de vulneració, tot salvaguardant les competències del Síndic de Greuges i dels Tribunals de Justícia.

Cercant les complicitats i el suport dels màxims responsables de les institucions i entitats obligades al compliment de la normativa reguladora de la protecció de dades personals, es van distribuir i posar a disposició del públic en punts d'informació de fàcil accés per a les persones un total de 614.900 díptics.

— Universitats de Barcelona, Girona, Lleida, Rovira i Virgili, Politècnica de Catalunya, Pompeu i Fabra, Autònoma de Barcelona, Ramon Llull, Inter-

nacional de Catalunya, Vic, Abat Oliba, Oberta de Catalunya . Durant el primer semestre de l'any es va definir definitivament la xarxa d'interlocutors/res de les 12 universitats públiques catalanes nomenats/ades pels respectius rectors/res de cadascuna. Aquesta xarxa ha estat bàsica per dur a terme, entre el mes de juliol i el mes d'octubre, la distribució de 37.000 díptics que es van posar a l'abast de la comunitat universitària, aprofitant els llocs habituals d'informació —rectorats, oficines d'informació i d'inscripció etc.— a raó de 3.000 díptics per universitat.

— Administració de la Generalitat de Catalunya. El relleu en la Direcció de l'Agència va donar un nou impuls a les actuacions de difusió i es va iniciar una campanya informativa dirigida a l'Administració de la Generalitat i ens dependents amb una carta de la directora de l'Agència adreçada als/les consellers/res dels diferents departaments per demanar el seu suport a la iniciativa. En finalitzar l'any es van fer arribar a tots els departaments per conducte dels directors de Serveis un total de 73.500 díptics que es van lliurar empaquetats i degudament etiquetats amb indicació de les adreces de destí corresponents als organismes i/o entitats dependents on es suggeria col·locar-los. En paquets per regla general de 250 díptics, es van fer arribar als directors/res de Serveis dels departaments les quantitats següents: 9.250 díptics a Presidència, 1.750 a Agricultura, Ramaderia i Pesca, 2.250 a Benestar i Família, 4.000 a Comerç, Turisme i Consum, 5.000 a Cultura, 2.750 a Economia i Finances, 2.500 a Educació, 4.250 a Governació i Administracions Públiques, 7.000 a Interior, 3.250 a Justícia, 6.250 a Medi Ambient i Habitatge, 4.000 a Política Territorial i Obres Públiques, 1.250 a Relacions Institucionals i Participació, 8.500 a Salut, 7.250 a Treball i Indústria, 3.750 a Universitats, Societat de la Informació i Recerca.

— Consells comarcals i diputacions. La directora de l'Agència va adreçar una carta als presidents dels 41 consells comarcals i de les quatre diputacions amb la tramesa d'un total de 11.800 díptics demanant que es facilités la seva col·locació en els llocs d'atenció al públic, registres, oficines comarcals o provincials d'informació al consumidor o als llocs de més fàcil accés al ciutadà i als empleats públics. Els díptics van ser tramesos en paquets de 400 o 100 i de 1000 o 2000 unitats; 5.000 van arribar a les 4 diputacions i la resta, 6.800, als 41 consells comarcals.

— Ajuntaments. Amb el suport del consorci Localret, i aprofitant la seva 8ª Assemblea General, convocada el 26 de novembre de 2005, a la qual va ésser convidada la directora de l'Agència, es va lliurar a tots els membres assistents un exemplar del díptic i es va aprofitar l'oportunitat d'avançar la informació respecte a la campanya informativa.

El díptics que es van fer arribar als ajuntaments catalans han estat en total 487.900 variant el nombre d'exemplars tramesos en funció de nombre d'habitants de cada ajuntament; pel que fa a l'Ajuntament de Barcelona es va trametre 1 paquet de 400 díptics a cadascuna de les 14 oficines d'atenció ciutadana, totalitzant 5.600 els díptics tramesos als districtes de Barcelona; pel que fa als ajuntaments de municipis d'entre 10.001 i 50.001 o més habitants es van trametre a cadascun 2.000 unitats amb un total de 162.000 díptics; als ajuntaments de municipis entre 5.001 i 10.000 habitants van rebre cadascun 1 paquet de 1.000 díptics amb un total de 101.500 díptics, els ajuntaments de municipis entre 1.001 a 5.000 habitants van rebre 400 díptics amb una distribució total de 101.600 díptics; la resta d'ajuntaments fins a 1.000 habitants van rebre 100 díptics amb un total de 50.800 díptics tramesos.

— Associacions de consumidors i usuaris. La directora de l'Agència va adreçar una carta al president del Consell de les Persones Consumidores de Catalunya informant-lo i demanant el seu suport a la campanya de difusió del dret de protecció de dades a través de la xarxa d'associacions de consumidors i usuaris de Catalunya; 29 associacions van rebre en total 4.700 díptics que es van distribuir en paquets de 100 díptics o de 400 en funció de la capacitat i importància de l'associació destinatària; d'acord amb aquest criteri, l'Associació de Consumidors de la província de Barcelona, la Unió de Consumidors de Catalunya, la Unió Cívica Provincial de Consumidors i Mestresses de Casa de Barcelona i província, la Coordinadora d'Usuaris de la Sanitat i l'Associació d'Impositors de Bancs i Caixes d'Estalvis de Catalunya van ésser les associacions que van rebre els paquets de 400.

4. Àrea de Tecnologies i Seguretat de la Informació

4.1. Àmbits d'actuació

De forma global el paper de l'Àrea de Coordinació de Tecnologies de la Informació i la Comunicació de l'Agència Catalana de Protecció de Dades és el de donar suport de caràcter tecnològic a la Direcció i a totes les àrees, projectes i iniciatives de l'Agència, amb especial èmfasi en les activitats vinculades a les funcions d'inspecció, que precisen de forma directa suport especialitzat en auditoria de sistemes d'informació i de seguretat de les TIC, de manera que es pugui analitzar i valorar, des de la perspectiva tècnica, l'eficàcia de les mesures de seguretat implantades en els tractaments de dades personals objecte d'investigació.

Precisament amb la intenció de donar major pes a aquest tipus de suport especialitzat en seguretat de la informació, a final de l'any 2005 la denominació de Coordinació de Tecnologies de la Informació i la Comunicació va ser substituïda per la de Coordinació de Tecnologies i Seguretat de la Informació.

Aquest suport de caràcter tecnològic s'ha desenvolupat en tres direccions, cadascuna amb uns objectius propis, però amb el denominador comú d'aportar un criteri tecnològic sòlid a totes i cadascuna de les actuacions de l'Agència.

D'aquesta manera el pla d'actuació TIC es va desenvolupar en tres àmbits:

1. *El relacionat amb projectes qualificats com de «consum» intern:* com qualsevol organització l'Agència precisa d'instruments i eines de tipus tecnològic per ser més eficaç i eficient en l'execució de les activitats que són de la seva competència. Durant l'any 2004 es van dissenyar i construir els fonaments dels sistemes d'informació de l'Agència, i durant l'any 2005 s'han executat projectes i actuacions tecnològiques més específiques.
2. *El suport a la funció inspectora:* el marc normatiu d'aplicació al tractament de dades personals no nomes implica l'aplicació i el compliment d'uns principis de caràcter eminentment jurídic, sinó que s'ha de tenir present que en bona mesura la correcta adaptació a la normativa requereix com-

plir amb mesures de seguretat o de protecció de la informació i dels tractaments, de caràcter eminentment tècnic. Aquestes implantacions requereixen ser analitzades i valorades, tant per verificar la seva existència com la seva eficàcia. Per tant, la funció d'auditoria de sistemes d'informació, amb independència de si el tractament es exclusivament de tipus automatitzat, o de caràcter híbrid, o fins i tot simplement manual, juga un paper fonamental a l'hora de no nomes de determinar el nivell d'infracció comès, sinó també d'aportar en les resolucions dels expedients de l'Agència les recomanacions i adaptacions, precises i proporcionades, que pugui requerir el tractament objecte d'inspecció o de procediment sancionador.

3. *Les activitats de projecció externa:* els dos àmbits d'actuació anteriors donarien complida resposta als aspectes tecnològics vinculats a les competències i funcions estrictes de l'Agència, però hi ha d'altres qüestions on també el criteri tecnològic pot col·laborar a desenvolupar de manera més eficaç la seva missió global. En aquest cas es tracta d'actuacions vinculades a la participació en grups de treball, esdeveniments de contingut tecnològic, fòrums, jornades, seminaris, etc.

4.2. Plans i projectes

Tal com es descriu a la memòria de l'Agència del 2004 el pla d'actuació TIC va anar adreçat, fonamentalment, a l'execució de projectes d'infraestructures de caràcter horitzontal, juntament amb una actuació concreta de tipus vertical, el disseny i la construcció del sistema d'informació del Registre de Protecció de Dades de Catalunya, a diferencia del pla per a aquest any 2005, on les actuacions de caràcter infraestructural es redueixen considerablement, i queden centrades, quasi exclusivament, en temes vinculats a la seguretat i disponibilitat dels sistemes, de manera que es planteja més aviat l'execució de projectes de tipus vertical, per donar resposta a necessitats especifiques de les àrees executives de l'Agència.

Òbviament el fet d'haver posat en marxa les infraestructures que han de suportar a mig termini tots els sistemes d'informació de l'Agència implica que, en el

pla 2005, també tenen un pes específic actuacions orientades al manteniment evolutiu i de gestió dels sistemes i infraestructures ja en producció.

Tipus de projectes TIC

El pla recull 4 grans tipus de projectes:

1. *Disseny:* definició de especificacions i requeriments de models, processos i infraestructures de sistemes d'informació i tecnologies.
2. *Implantació:* construcció i posada en marxa dels sistemes definits.
3. *Gestió:* manteniment evolutiu, preventiu i correctiu dels sistemes en marxa, per tal de garantir la seva funcionalitat i disponibilitat.
4. *Plans:* no suposen estrictament l'execució d'actuacions TIC; la seva orientació és més aviat estratègica, per tal que l'Agència tingui un paper rellevant en l'esfera de les TIC.

Relació i descripció de projectes

Algunes de les actuacions o projectes són de caràcter vertical, per tant adreçades a donar solucions concretes a àrees de negoci de l'Agència i d'altres són de tipus més horitzontal, amb la finalitat de prestar servei al conjunt de l'Agència.

A continuació es relacionen i descriuen breument els projectes realitzats:

— Disseny i implantació de les plataformes i serveis extranet de l'Agència, orientats a l'ús d'entorns de treball en grup com ara el Consell Assessor de Protecció de Dades de Catalunya i el grup de treball SIDIR (Sistema d'Intercanvi d'Informació Registral).
— Disseny i implantació d'una nova arquitectura tècnica del Portal de l'Agència a Internet, juntament amb la selecció i implantació d'una eina de gestió de continguts i el disseny de la nova estructura i presentació de continguts del Portal de l'Agència a Internet (http://www.apd.cat).

— Disseny i desenvolupament d'una nova eina per a la declaració de fitxers al Registre de Protecció de Dades de Catalunya, així com el disseny i desenvolupament d'una eina de notificació simplificada de fitxers vinculada amb l'eaCat —plataforma de servei orientada a facilitar la comunicació entre les administracions catalanes.
— Disseny i selecció dels protocols i eines de caràcter tècnic per al suport a les funcions de l'Àrea d'Inspecció i Tècnica de l'Agència.
— Disseny i implantació parcial del pla de contingències i recuperació en cas de desastres de l'Agència, així com de les mesures de seguretat d'accés físic i lògic als recursos de l'Agència.
— Manteniment evolutiu i correctiu del sistema d'informació del Registre de Protecció de Dades de Catalunya.

4.3. Difusió i projecció exteriors

— *Jornada sobre «La protecció de les dades personals als ajuntaments de Lleida» (Lleida, 1 de juny).*

Ponència: «Aspectes tècnics del Reglament de Mesures de Seguretat».
Organització: Ajuntament de Lleida, Accés (Institut Municipal d'Informàtica, Ajuntament de Lleida), Il·lustre Col·legi d'Advocats de Lleida, IberCaja, Col·legi de Secretaris, Interventors i Tresorers d'Administració Local de Lleida i Asociación de Empresas de Tecnología y Información de Lleida (AETI).

— *«Setmana de la Ciència a Dret. Cicle de Taules Rodones. Noves tecnologies i reptes del Dret» (Bellaterra, 7-11 de novembre).*

Ponència: «Protecció de dades i auditoria de sistemes».
Organització: Institut de Dret i Tecnologia (IDT) de la Facultat de Dret de La Universitat Autònoma de Barcelona.

— *III Congreso Iberoamericano de Seguridad Informática —CIBSI'05— (Valparaíso, Xile 21 a 25 de novembre).*

Ponència: «La auditoría de sistemas de información y la tutela pública de la intimidad y la privacidad de las personas».
Organització: Universidad Técnica Federico Santa María i Red Temática Iberoamericana de Criptografía y Seguridad de la Información (CriptoRed).

— *Grup de treball: «Història Clínica Compartida a Catalunya». Departament de Salut (Barcelona, 5 de juliol).*

En el marc de les Jornades sobre «Història Clínica Compartida a Catalunya», organitzades pel Departament de Salut de la Generalitat. El grup de treball s'estableix amb la finalitat de treballar per a la identificació dels elements bàsics relacionats amb la identificació del ciutadà, del professional i dels nivells d'accés a la historia clínica compartida i les mesures de seguretat necessàries per a la posada en marxa i la implantació de la Història Clínica Compartida.

— *Grup de treball «Fòrum de seguridad», Diario Expansión i Ernst & Young.*

Fòrum dedicat a la seguretat de la informació, amb objectius de tipus genèric com ara el debat per a la construcció de models de seguretat «proactius» i eficients, la seguretat d'Internet com a canal de comunicació i element de negoci, la gestió del risc com millora de l'eficàcia i eficiència de les inversions en seguretat, etc. Amb participació de professionals de la seguretat de diferents sectors: financer, assegurances, telecomunicacions, indústria, *utilities* i administració pública.

— *Comitè de programa de «Internet Global Congres» (IGC2006). Fundació Barcelona Digital. Responsables en el bloc 5 «Seguretat tecnològica i confiança».*
— *Comissió de seguretat del Consell Assessor de Protecció de Dades de Catalunya. Suport tècnic i organitzatiu al treballs de la comissió.*

Tal i com ja s'ha expressat el compliment del marc normatiu que regula els tractaments de dades personals requereix, en gran mesura, la correcta adequa-

ció tècnica dels esmentats tractaments. En aquests moments el marc de referència principal, i directe, per dur a terme aquesta adequació és el reglament de mesures de seguretat dels fitxers automatitzats (RD 994/1999), que es completa amb les resolucions, dictàmens, recomanacions i opinions de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades, de les autoritats de control autonòmiques i de la jurisprudència.

Conciliar requeriments i obligacions jurídiques amb solucions basades en tecnologies de la informació i la comunicació sempre resulta complicat d'abordar. En el cas dels tractaments de dades personals aquesta complexitat s'accentua, tant per la interpretació de la mateixa norma com per les peculiaritats de les tècniques a utilitzar, que es concentren en les anomenades mesures de seguretat tècniques i organitzatives que cal implantar en els processos i sistemes que tracten dades de caràcter personal.

A aquest escenari s'ha afegit, durant l'any 2005, l'esforç regulatori encetat per l'Agència Espanyola de Protecció de Dades, que ha abordat un projecte de redacció d'un reglament que desplega integrament la Llei Orgànica de Protecció de Dades de Caràcter Personal (LO 15/1999), iniciativa compartida amb el Ministeri de Justícia.

I també en el terreny normatiu, amb un impacte qualitatiu i quantitatiu molt més important, tenim la proposta de nou estatut per a Catalunya, on s'introdueixin noves situacions competencials per a l'Agència Catalana de Protecció de Dades.

Tant el panorama vigent com l'ampliació de competències, o el possible nou marc de referència reglamentari, que afectaria tot tipus de tractament de dades personals (automatitzats i no automatitzats), va moure la Comissió de seguretat del Consell Assessor de Protecció de Dades de Catalunya a dur a terme de forma proactiva totes aquelles actuacions i iniciatives que podien estar al seu abast, per facilitar a les administracions públiques Catalanes en particular, i en general a totes les entitats sotmeses al control de l'Agència Catalana de Protecció de Dades, un compliment eficaç i eficient de la normativa.

Aquest facilitar, en el sentit de fer més fàcil el compliment de la normativa, ha d'afavorir un canvi substancial en el paper que, com a autoritat de control creada per la Generalitat de Catalunya, l'Agència Catalana de Protecció de Dades ha desenvolupat fins a aquest moment, passant a exigir amb determinació la correcta adequació dels tractaments de dades de caràcter personal, i per tant a fer més efectiva la tutela dels drets que conformen la protecció de dades personals.

La importància de la implantació de controls i mesures de seguretat, en l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació relacionades amb els tractaments de dades personals, fa de la Comissió de Seguretat del Consell de Protecció de Dades de Catalunya el fòrum més adient per encetar aquesta tasca facilitadora del compliment de la normativa.

Òbviament assolir l'objectiu descrit es podia abordar de diferents maneres. Inicialment s'ha optat per una orientació que adopta com a principi bàsic d'actuació que la tasca d'aquest grup de treball es pugui visualitzar com un procés participatiu i obert, que prengui en consideració la realitat de les administracions públiques (mitjans, persones i processos), de l'estat de les tecnologies, dels professionals i dels investigadors del sector, de manera que el resultat doni resposta eficaç i eficient a les dificultats inherents a la normativa, i per tant faciliti la seva comprensió i compliment.

Sempre en clau d'aproximació a continuació es descriuen les diferents fites o etapes inicialment plantejades:

a) Identificació dels membres permanents per a la Comissió de Seguretat: membres del Consell Assessor de Protecció de Dades de Catalunya i personal de l'Agència Catalana de Protecció de Dades.

b) Identificació dels centres d'interès que cal treballar vinculats a les dificultats que es pretenen salvar, i només a títol d'exemple i sense ànim d'exhauistivitat:

- Anàlisi de riscos i documents de seguretat.
- Gestió de la seguretat i protecció de dades.
- Mesures de seguretat per a petites i mitjanes administracions públiques.

— Processos d'auditoria: model de verificació de compliment intern/extern.
— Procediments per donar resposta a l'exercici de drets.
— Arxiu, conservació, recuperació i cancel·lació de dades personals.
— Mesures de seguretat per a tractaments no automatitzats.
— Intercanvis segurs d'informació: accés versus cessió.
— Etc.

c) Designar a un membre permanent de la Comissió de Seguretat com a promotor responsable de cada àmbit d'estudi.
d) Formació dels grups de treball per a cada centre d'interès. A criteri del promotor del grup, es seleccionaran un màxim de 6 o 7 persones qualificades pels seus coneixements o experiència (administració pública, universitats, empresa, etc.) que puguin aportar una visió real i professional de les problemàtiques i de com abordar-les.
e) Funcionament autònom de cada grup de treball, a partir d'un pla de treball que es presentarà i sotmetrà a l'aprovació i coordinació de la Comissió de Seguretat.
f) Execució del pla i presentació dels resultats de cada grup de treball a la Comissió de Seguretat, per a la seva aprovació.
g) La Comissió de Seguretat ho presentarà al Consell Assessor de Protecció de Dades, amb una proposta que inclourà, a banda del mateix contingut del treball, la forma més efectiva de fer-ho públic: norma reglamentaria, resolució de l'Agència Catalana de Protecció de Dades, bones pràctiques, guies breus, llibre blanc, directrius, manuals, etc.
h) El Consell Assessor lliurarà a la Direcció de l'Agència el resultats dels treballs, amb les seves recomanacions, per tal que s'articulin els mecanismes més adients per donar resposta a la proposta del Consell Assessor.
i) La Comissió de Seguretat avaluarà els resultats i proposarà mesures correctives.

Aquest model de treball ha de permetre:

— Obtenir resultats continuats de forma independent, en funció de la dinàmica que sigui capaç de dur a terme cada grup de treball.

— Conciliar i coordinar resultats i conclusions, tot i tractar-se de diferents grups de treball, ja que tots ells es treballen sota criteris comuns de la Comissió de seguretat i del mateix Consell Assessor.
— Assolir resultats a curt/mig termini, sense esperar a plantejaments d'abast més global que necessàriament donarien resultats a més llarg termini.
— Implicar a tots els sectors que poden aportar coneixement especialitzat i detallat en cada centre d'interès.

L'Agència Catalana de Protecció de Dades posarà a disposició de la Comissió de Seguretat el mitjans materials i econòmics necessaris, això inclou un entorn de treball en grup telemàtic, per tal que els membres dels diferents grups de treball puguin compartir la informació i documentació que vagin generant

— *Grup de treball: «Qualificació professional de seguretat informàtica». Família professional d'Informàtica i Comunicacions. Institut Català de Qualificacions Professionals de Catalunya (ICQP).*

  «L'ICQP és l'òrgan del Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya encarregat de definir un sistema integrat de qualificacions i formació professional a Catalunya que faciliti la promoció professional de les persones treballadores, donant coherència a les diferents ofertes formatives actualment existents (reglada, ocupacional i contínua) i que ajudi a un millor encaix entre la demanda de mà d'obra qualificada i l'oferta de personal competent».

  L'eina bàsica utilitzada per dur a terme aquesta tasca es l'elaboració d'un Catàleg de qualificacions professionals, juntament amb el Catàleg de formació modular associada, i els procediments d'acreditació i reconeixement de les qualificacions dels professionals.

  El grup de treball en el qual participa l'APDCAT és el de la Família Professional d'Informàtica i Comunicacions (IFC), específicament en el de la qualificació professional de seguretat informàtica.

Relacions amb d'altres autoritats de control

Al llarg de l'any 2005 s'han materialitzat intercanvis d'informació i experiències amb d'altres autoritats de control, especialment en l'àmbit de les funcions inspectores i els seus aspectes tecnològics i d'auditoria de sistemes d'Informació:

— l'Agència Espanyola de Protecció de Dades.
— Agència de Protecció de Dades de la Comunitat de Madrid.
— Agència Nacional de Protecció de Dades Personals, República d'Argentina.

Coordinació o realització de publicacions

— La guia «Protecció de dades per als ens locals», dintre de la col·lecció «Guies per al desenvolupament dels serveis de telecomunicacions als municipis» de LOCALRET (Consorci local per al desenvolupament de les xarxes de telecomunicacions i de les noves tecnologies).
— La ponència «La auditoria de sistemes de información y la tutela pública de la intimidad y la privacidad de las personas», presentada en el «III Congreso Iberoamericano de Seguridad Informàtica» (CIBSI'05).

5. Àrea del Registre

5.1. Objectius i responsabilitats

El Registre de Protecció de Dades de Catalunya és un òrgan integrat a l'Agència Catalana de Protecció de Dades, creat per l'apartat primer de l'article 15 de la Llei 5/2002, de 19 d'abril, en el qual s'han d'inscriure els fitxers i els codis tipus que determina l'apartat segon del mateix article, així com les dades relatives d'aquests fitxers que siguin necessàries per a l'exercici dels drets d'informació, d'accés, de rectificació, de cancel·lació i d'oposició.

Així mateix, la finalitat que justifica l'existència del Registre està definida en l'article 7.1 de la Llei 5/2002, de 19 d'abril, quan s'estableix que qualsevol persona pot conèixer l'existència dels tractaments de dades personals inclosos dins l'àmbit d'aplicació de la Llei, i també les finalitats i la identitat dels responsables dels esmentats tractaments, mitjançant la corresponent consulta gratuïta al Registre de Protecció de Dades de Catalunya.

Per acomplir aquests objectius, al Registre li correspon exercir les funcions establertes en l'article 19 de l'Estatut de l'Agència, aprovat pel Decret 48/2003, de 20 de febrer, i que són les següents:

a) Instruir els expedients d'inscripció dels fitxers i dels codis a què fa referència l'article 15 de la Llei 5/2002, de 19 d'abril.
b) Rectificar d'ofici els errors materials dels assentaments.
c) Instruir els expedients de modificació, rectificació i cancel·lació del contingut dels assentaments.
d) Expedir certificats dels assentaments.
e) Donar publicitat, anualment, dels fitxers notificats i inscrits.

Finalment, el Registre de Protecció de Dades de Catalunya té el mandat legal d'establir els acords de cooperació necessaris amb el Registre General de Protecció de Dades de l'Agència Espanyola, als efectes d'integrar la informació registral i de mantenir-la actualitzada, tal com es determina en l'article 15.4 de la Llei 5/2002, de 19 d'abril.

5.2. Tramitació d'expedients d'inscripció

A partir dels formularis de sol·licitud i de notificació de fitxers de dades personals, així com del programari d'ajuda, disponibles al portal de l'Agència (www.apd.cat), l'Àrea del Registre ha tramitat els expedients d'inscripció presentats, tant en suport paper com en suport digital, de forma manual i amb l'ajut d'eines ofimàtiques.

No obstant això, amb la posada en producció del nou sistema de gestió del registre des del mes de setembre, tal com es descriu amb detall en l'apartat següent, la tramitació de les sol·licituds es va realitzar de forma automatitzada.

Així, fins al 31 de desembre de 2005, l'Àrea del Registre havia gestionat els expedients de creació, de modificació i de supressió de fitxers de dades personals que es presenten en la Taula 6, i que respecte als 852 tramitats durant l'any 2004, representen un increment d'activitat de quasi el 75% de mitjana.

En la Taula 7 es detallen els expedients tramitats fins al 31 de desembre de 2005 que ha presentat l'Administració de la Generalitat de Catalunya, distribuïts segons el departament al qual pertany l'òrgan administratiu, ens o organisme sol·licitant.

Amb un increment d'activitat de gairebé el 80% respecte al tramitat durant l'any 2004, els expedients d'inscripció al Registre de Protecció de Dades de Catalunya sol·licitats pels ens de l'Administració local fins al 31 de desembre del 2005 es presenten en la Taula 8 agrupats per demarcacions territorials

I, finalment pel que fa a la tramitació d'expedients fins al 31 de desembre del 2005, en la Taula 9 es detallen les sol·licituds d'inscripció presentades per les universitats i per altres ens de naturalesa jurídicopublica, entre els quals destaquen, més per les seves característiques particulars que pel nombre de notificacions, les presentades pels col·legis professionals en relació als fitxers de dades personals relatius a l'exercici de les seves funcions públiques.

EXPEDIENTS DE CREACIÓ, MODIFICACIÓ I SUPRESSIÓ PRESENTATS AL REGISTRE DE PROTECCIÓ DE DADES DE CATALUNYA

TIPUS ENS PÚBLIC	ACUMULAT 2004	2005 RESOLTS	2005 EN TRÀMIT	2005 TOTAL	ACUMULAT 2005
Administració de la Generalitat de Catalunya	241	226	—	226	467
Ens públics de l'Administració local	587	1.523	707	2.230	2.817
Universitats i altres ens públics	24	53	11	64	88
Total	**852**	**1.802**	**718**	**2.520**	**3.372**

DISTRIBUCIÓ DELS EXPEDIENTS PRESENTATS AL REGISTRE DE PROTECCIÓ DE DADES DE CATALUNYA PER TIPUS D'ENS PÚBLIC

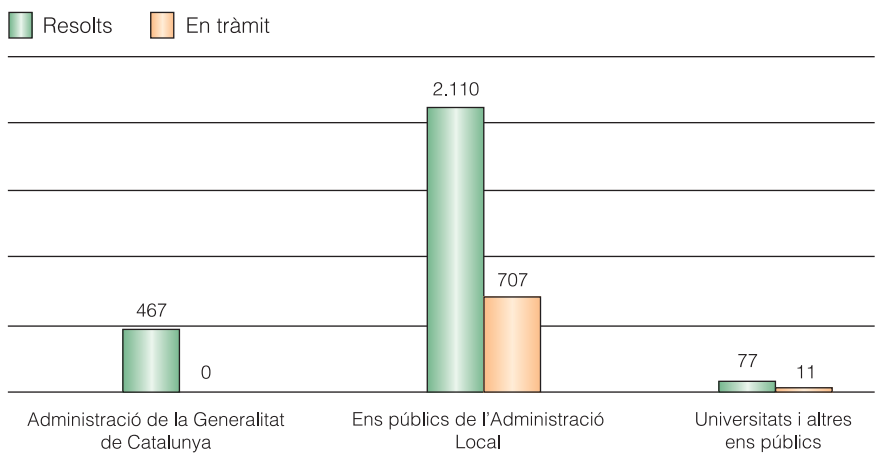

Proporció calculada sobre l'acumulat fins al 31 de desembre de 2005.

EXPEDIENTS DE CREACIÓ, MODIFICACIÓ I SUPRESSIÓ PRESENTATS AL REGISTRE DE PROTECCIÓ DE DADES DE CATALUNYA

ADMINISTRACIÓ DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA	ACUMULAT 2004	2005			ACUMULAT 2005
		RESOLTS	EN TRÀMIT	TOTAL	
Departament de Benestar i Família	113	38	—	38	151
Departament de Cultura	—	4	—	4	4
Departament d'Economia i Finances	75	25	—	25	100
Departament d'Educació	—	45	—	45	45
Departament de Governació i Administracions Públiques	24	48	—	48	72
Departament d'Interior		30	—	30	30
Departament de Justícia	—	4	—	4	4
Departament de Política Territorial i Obres Públiques	—	12	—	12	12
Departament de Presidència	3	12	—	12	15
Departament de Salut	23	8	—	8	31
Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació	3	—	—	—	3
Total	**241**	**226**	**—**	**226**	**467**

DISTRIBUCIÓ DELS EXPEDIENTS PRESENTATS AL REGISTRE PER DEPARTAMENTS DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA

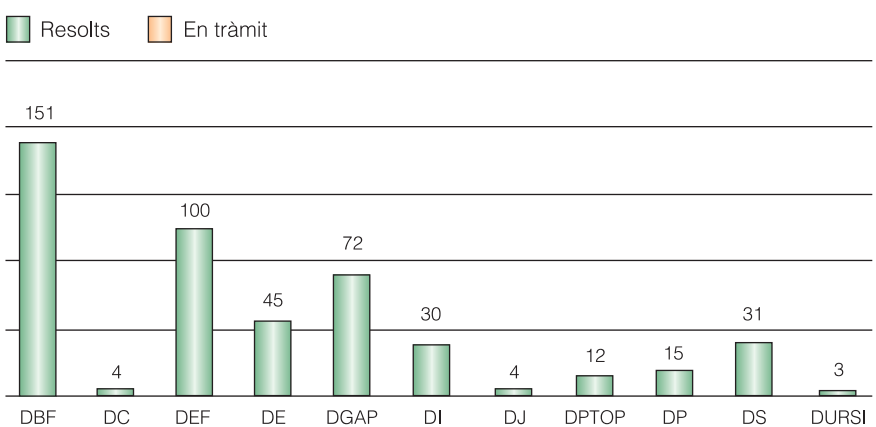

Proporció calculada sobre l'acumulat fins al 31 de desembre de 2005.

EXPEDIENTS DE CREACIÓ, MODIFICACIÓ I SUPRESSIÓ PRESENTATS AL REGISTRE DE PROTECCIÓ DE DADES DE CATALUNYA

		2005			
ENS DE L'ADMINISTRACIÓ LOCAL	ACUMULAT 2004	RESOLTS	EN TRÀMIT	TOTAL	ACUMULAT 2005
de Barcelona	425	734	528	1.262	1.687
de Girona	131	753	67	820	951
de Lleida	13	18	22	40	53
de Tarragona	18	18	90	108	126
Total	**587**	**1.523**	**707**	**2.230**	**2.817**

DISTRIBUCIÓ DELS EXPEDIENTS PRESENTATS AL REGISTRE PER ENS DE L'ADMINISTRACIÓ LOCAL

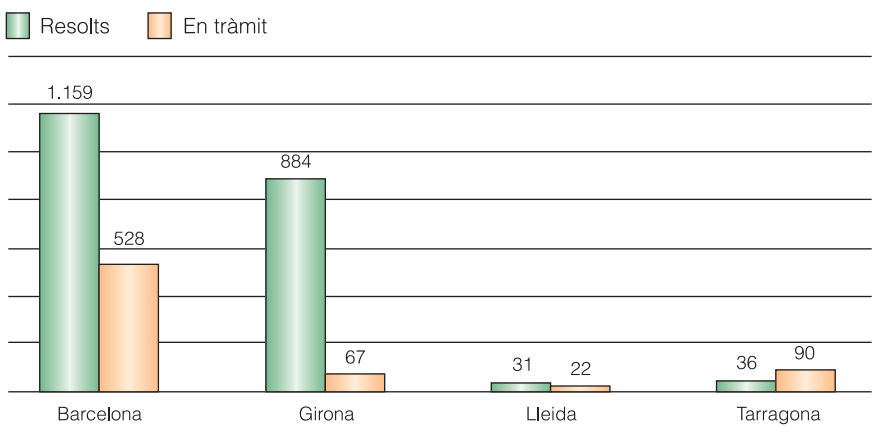

Proporció calculada sobre l'acumulat fins al 31 de desembre de 2005.

EXPEDIENTS DE CREACIÓ, MODIFICACIÓ I SUPRESSIÓ PRESENTATS AL REGISTRE DE PROTECCIÓ DE DADES DE CATALUNYA

		2005			
UNIVERSITATS I ALTRES ENS PÚBLICS	ACUMULAT 2004	RESOLTS	EN TRÀMIT	TOTAL	ACUMULAT 2005
Universitats	23	14	5	19	42
Col·legis professionals	—	7	1	8	8
Altres ens públics	1	32	5	37	38
Total	**24**	**53**	**11**	**64**	**88**

DISTRIBUCIÓ DELS EXPEDIENTS PRESENTATS AL REGISTRE PER UNIVERSITATS I ALTRES ENS PÚBLICS

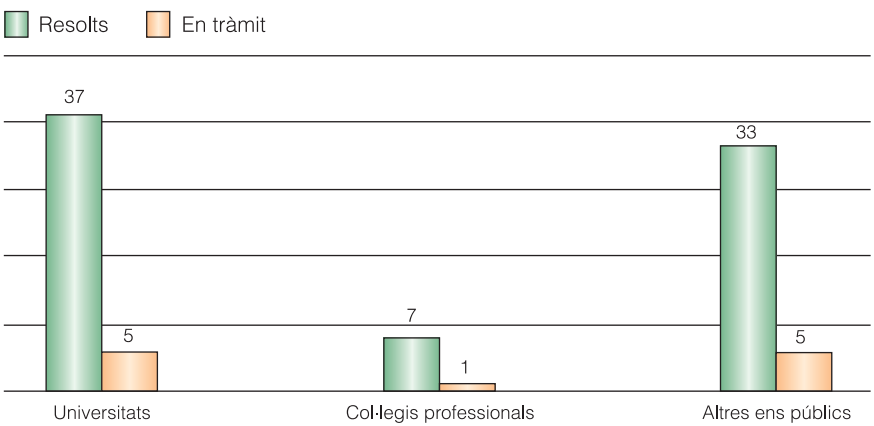

Proporció calculada sobre l'acumulat fins al 31 de desembre de 2005.

5.3. Sistema de gestió del Registre de Protecció de Dades

Durant l'exercici 2005, una de les actuacions prioritàries de l'Àrea del Registre ha estat el desenvolupament i la posada en funcionament del nou Sistema de gestió del Registre de Protecció de Dades de Catalunya (SgRPDC), que té com a principal objectiu automatitzar el procediment d'inscripció de fitxers al Registre, que fins ara es realitzava de forma manual, només amb el suport d'eines ofimàtiques.

Així, al llarg de l'any 2005 s'han realitzat les proves funcionals del SgRPDC per tal d'adequar les funcionalitats dissenyades a les necessitats reals de la gestió de les sol·licituds d'inscripció. S'ha buscat afavorir l'agilitat en la inscripció dels fitxers però, també, s'ha tingut present la importància d'identificar possibles errors en les notificacions i desconnexions entre el seu contingut i les disposicions de creació, modificació i supressió de fitxers. A més a més, s'han implantat funcions que permeten la comunicació directa amb els responsables de fitxers i les correccions d'ofici dels possibles errors per simplificar els tràmits als notificadors.

Tot aquest treball va culminar el 12 de setembre de 2005, dia en el qual el SgRPDC va passar a l'entorn de producció i en el qual ja es va poder començar a tramitar les sol·licituds d'inscripció rebudes amb aquest nou sistema.

A partir d'aquesta data, doncs, també ha calgut introduir al nou sistema tot el que fins aleshores s'havia tramitat de forma manual, que corresponia a un total de 2.353 sol·licituds d'inscripció. A 31 de desembre de 2005 s'ha aconseguit migrar al nou sistema pràcticament el 75% d'aquestes sol·licituds, cosa que facilitarà en gran mesura tant la consulta pública al Registre de Protecció de Dades de Catalunya mitjançant Internet, com la integració de la informació registral amb el Registro General de Protección de Datos, a través de l'aplicació dels protocols SIDIR.

5.4. Integració amb el Registro General

A fi d'integrar la informació registral del Registre de Protecció de Dades de Catalunya amb la que conté el Registro General de Protección de Datos de l'Agència Espanyola, i mantenir-la actualitzada, el 22 de novembre de 2004, a la seu de l'Agència Espanyola, es va signar el Protocol de col·laboració per a la implantació del Sistema d'Informació d'Intercanvi Registral (SIDIR) que incorporava també a l'Agència de Protecció de Dades de la Comunitat de Madrid i l'Agència Basca de Protecció de Dades.

Fins al 31 de desembre de 2004, els treballs del SIDIR es van centrar en l'anàlisi funcional del sistema d'intercanvi, treballs que han tingut continuïtat durant tot l'any 2005, amb la realització de dos reunions del Grup de Treball: la primera el 8 de març a la seu de l'Agència de Protecció de Dades de la Comunitat de Madrid i la segona el 12 de desembre a l'Agència Basca de Protecció de Dades.

En aquestes sessions de treball els objectius principals han estat:

— Definir la informació a comunicar, sobre la base de simplificar les notificacions dins del marc legal establert.
— Definir els protocols de comunicació, per tal de facilitar la integració dels registres de protecció de dades autonòmics i el central.
— Dissenyar el model de seguretat del sistema, per tal de garantir la integritat i la confidencialitat en les comunicacions.

Per això, tots els projectes relacionats amb la gestió, inscripció, consulta i integració de la informació registral del Registre de Protecció de Dades de Catalunya han incorporat els models de dades, les especificacions tècniques i els protocols del projecte SIDIR. No obstant això, l'Agència Espanyola encara no ha implantat el seu desplegament efectiu, cosa que té previst realitzar durant l'exercici del 2006.

5.5. Notificació simplificada

Amb la voluntat d'impulsar la inscripció de fitxers i tractaments per part de les administracions públiques catalanes l'Agència Catalana de Protecció de Dades ha dissenyat i desenvolupat el projecte de la notificació simplificada.

Aquest projecte inicialment adreçat a petites i mitjanes administracions públiques consisteix en la definició d'uns formularis de notificació de fitxers preemplenats a partir de la definició dels fitxers comuns en un tipus concret d'Administració pública, com per exemple les entitats locals. A més, per tal de facilitar el compliment de l'obligació de l'art. 20 LOPD de crear, modificar i suprimir els fitxes mitjançant una disposició de caràcter general que ha de ser publicada al diari o butlletí oficial corresponent per cada tipus de fitxer es donarà un model d'annex d'aquesta disposició.

Per tal de portar a terme aquest projecte l'Agència Catalana de Protecció de Dades ha col·laborat amb la Diputació de Tarragona i el Consorci Administració Oberta i Electrònica de Catalunya.

La col·laboració amb la Diputació de Tarragona s'ha portat a terme dins del marc del projecte, liderat per la Diputació, d'adequació a la normativa de protecció de dades del conjunt de municipis de la província de Tarragona i amb la participació directa de les consultores encarregades de realitzar l'anàlisi i adequació de les diferents entitats locals.

El primer pas va consistir en la realització de l'inventari de fitxers de tots els municipis. A partir d'aquest inventari es van seleccionar i agrupar els fitxers i tractaments comuns a tots els municipis i es varen concretar el contingut i les característiques que també poden ser comunes a tots ells per tal de determinar els apartats i camps concrets que vindrien predefinits a les notificacions simplificades.

Paral·lelament i en col·laboració amb el Consorci Administració Oberta i Electrònica de Catalunya s'ha dissenyat i desenvolupat l'aplicació informàtica

per a la tramesa i la recepció telemàtica de les notificacions simplificades al Registre de Protecció de Dades de Catalunya.

A finals de desembre de 2005 s'han iniciat les proves del programari d'ajuda per a la notificació simplificada. Aquest programari permet la definició de formularis tipus de creació, modificació i supressió simplificats i la incorporació de models per realitzar els annexos a les disposicions de creació, modificació i supressió dels fitxers. Un cop definits els formularis tipus cada entitat local podrà decidir quins fitxers o tractaments ha de notificar al Registre de Protecció de Dades de Catalunya i personalitzar aquells formularis tipus que correspongui per tal de procedir a la seva tramesa telemàtica.

D'altra banda, la utilització de la plataforma www.eacat.net incorpora l'ús de la signatura electrònica en la transmissió de les notificacions simplificades al Registre de Protecció de Dades de Catalunya per a cadascuna de les entitats locals.

Es preveu que el sistema de notificació simplificada estigui operatiu durant el primer semestre de l'any 2006.

Tot i que la notificació simplificada s'ha iniciat amb els fitxers i tractaments comuns de les entitats locals la voluntat de l'Agència Catalana de Protecció de Dades és ampliar-la a tots aquells tipus d'entitats que desitgin adherir-se al sistema de notificació simplificada.

5.6. Nou programari d'ajut per a les notificacions

Per aplicació de l'article 3 de la Llei 5/2002, de 19 d'abril, de l'Agència Catalana de Protecció de Dades, els responsables de fitxers, és a dir, les persones físiques o jurídiques i els òrgans administratius que decideixen sobre la finalitat, el contingut i l'ús del fitxer, tenen l'obligació de comunicar la seva existència al Registre de l'Agència Catalana de Protecció de Dades. Així doncs, és necessari comunicar a l'Agència la creació, modificació o supressió dels fitxers de dades de caràcter personal, en el seu àmbit de competència.

Àrea del Registre

L'instrument que l'Agència Catalana de Protecció de Dades, en concret, el Registre, posa a disposició dels responsables de fitxers per tal de facilitar el compliment del deure de notificar-los, actualment és la versió 2.2 del programari d'ajut per a la generació de notificacions en suport digital, accessible per als usuaris en la pàgina web de l'Agència.

No obstant això, durant aquest any s'ha volgut dur a terme un nou projecte, impulsat pel mateix Registre, per tal de posar a disposició dels responsables dels fitxers un nou programari d'ajut que faciliti el compliment d'aquesta obligació, tant als mateixos responsables com a aquelles persones, físiques o jurídiques, que en realitzen la tramitació per compte dels responsables.

Durant el primer trimestre de l'any 2005 es va iniciar el projecte i, en concret, el mes de maig l'Agència Catalana de Protecció de Dades va realitzar el disseny funcional i tècnic del programari d'ajut, recollint totes les necessitats i requeriments establerts des del Registre, i tenint en compte diversos criteris entre d'altres els d'usabilitat.

Durant el mes de setembre de 2005 es va concloure el disseny funcional i tècnic, del projecte, i es va procedir al desenvolupament de l'aplicació informàtica concreta, a partir del disseny prèviament definit. Aquesta aplicació es posarà a disposició dels usuaris per notificar els fitxers, durant el primer semestre de l'any 2006.

Aquesta nova aplicació informàtica facilitarà enormement la tasca de les diferents administracions, és a dir, la Generalitat de Catalunya, els ens que integren l'Administració local, les universitats en l'àmbit territorial de Catalunya, els organismes i les entitats autònomes que depenen de l'Administració de la Generalitat o dels ens locals i els consorcis dels quals formen part aquestes administracions, que han de notificar els seus fitxers a l'Agència Catalana de Protecció de Dades. En tots els casos, aquest projecte ha de permetre una major eficàcia i eficiència en la tramitació de la inscripció dels fitxers públics en el Registre de Protecció de Dades de Catalunya. Els usuaris podran emplenar els formularis de notificació de fitxers i trametre'ls a l'Agència en suport digi-

tal o per Internet, i si disposen dels certificats digitals pertinents, efectuar la tramesa signada electrònicament.

5.7. Servei d'atenció al públic

Al mes d'octubre l'Àrea de Registre va ser designada per la Direcció de l'Agència per fer-se càrrec d'organitzar adequadament el servei d'atenció al públic. Així, s'ha responsabilitzat d'atendre i canalitzar les peticions formulades a l'Agència per qualsevol dels canals de *front office* disponibles, és a dir, presencial, per escrit, telefònicament i per correu electrònic. En relació al portal d'internet, ateses les seves particularitats, es detalla en l'apartat següent.

L'atenció i la informació ciutadana sempre ha estat una prioritat per a l'Agència. En els seus inicis aquest servei era atès amb els recursos humans de la mateixa organització, però l'increment del nombre de consultes i la voluntat de facilitar una atenció personalitzada va fer necessari obtenir el suport d'altres organismes de la mateixa Administració, especialitzats en la prestació de serveis d'atenció al públic. En aquesta línia, des de principis del 2005 es va comptar amb la col·laboració de la Direcció General d'Atenció Ciutadana del Departament de la Presidència, amb la qual s'ha establert un protocol d'actuació per a la prestació d'un model conjunt d'atenció al públic amb l'objectiu d'atendre adequadament les consultes relatives a la protecció de dades de caràcter personal.

Els principals demandants del servei són els ciutadans, els responsables de fitxers, tant públics com privats, i els consultors o assessors. Aquests usuaris poden formular les seves peticions per tres canals.

El primer d'ells és el telèfon 012, que ofereix informació general a tots els ciutadans de Catalunya. L'assessorament en protecció de dades que proporciona aquest servei telefònic es considera un primer nivell d'atenció de les consultes que s'adrecen a l'Agència. El 012 atén trucades tots els dies de l'any, les 24 hores.

El segon canal d'entrada és el telèfon 902 011 710 que és operatiu de dilluns a divendres de 9:00 a 21:00 hores. Aquest servei és atès per persones formades en matèria de protecció de dades de caràcter personal i l'assessorament proporcionat a través d'aquesta línia telefònica constitueix un segon nivell d'atenció de caràcter especialitzat. L'Agència proporciona la formació inicial i continuada del personal operador.

Un tercer canal d'entrada de consultes sobre protecció de dades és el correu electrònic consultes.apdcat@gencat.net, que és atès pel mateix personal especialitzat que atén el telèfon 902, i per tant constitueix un segon nivell d'atenció.

Quan els operadors d'aquests tres canals consideren que la consulta presentada planteja una complexitat temàtica rellevant o requereix un assessorament més especialitzat, canalitzen la consulta al personal expert de l'Agència, que s'encarrega de respondre-la adequadament.

Per articular tot aquest sistema, l'Agència Catalana de Protecció de Dades i la Direcció General d'Atenció al Ciutadà han posat en marxa un mecanisme d'escalats de consultes basades en un argumentari que orienta els operadors, a fi de canalitzar correctament les respostes i assegurar-ne el grau de qualitat acordat. Periòdicament es revisa aquest argumentari amb l'objectiu d'adaptar-lo a les necessitats del servei i per mantenir-lo actualitzat.

Pel que fa a l'activitat pròpia del servei d'atenció al públic, en les taules següents es presenta la quantificació de les consultes ateses. En la Taula 10 es detallen les consultes rebudes mensualment segons el canal d'entrada. Es van rebre un total de 2.510 consultes. Si les analitzem es pot comprovar que hi ha una predilecció absoluta per fer les consultes telefònicament. De les 2.510 consultes, 2.131 van ser realitzades per telèfon, 352 per correu electrònic i 27 presencials.

En la Taula 11 es detallen les consultes rebudes mensualment segons el seu nivell d'atenció, ja sigui a primer nivell ateses per personal teleoperador del *call*

center, ja sigui a segon nivell i ateses per personal especialitzat de l'Agència. Es pot constatar que la gran majoria van ser ateses pel primer nivell, 1.758, mentre que el segon nivell va atendre 752 consultes.

Cap a finals del 2005 es van introduir algunes millores en el servei d'atenció al públic i, sobre la base de l'anàlisi de les consultes rebudes durant el darrer trimestre, el públic objectiu al qual s'adreça el servei s'ha pogut segmentar en quatre categories. Al llarg d'aquest període, els responsables de fitxers privats van dirigir a l'Agència 185 consultes, mentre que els responsables de fitxers públics en van realitzar 143. Els ciutadans que van requerir el nostre assessorament van ser 137, i 60 consultors o assessors es van adreçar a la nostra organització.

CONSULTES REBUDES AL SERVEI D'ATENCIÓ AL PÚBLIC DURANT EL 2005 PER TIPUS DE CANAL

	CANAL D'ENTRADA			
	PRESENCIAL	TELEFÓNIC	CORREU ELECTRÒNIC	TOTAL
Gener	2	167	17	186
Febrer	1	214	22	237
Març	1	226	33	260
Abril	2	237	30	269
Maig	2	230	24	256
Juny	2	230	34	266
Juliol	2	215	33	250
Agost	—	65	18	83
Setembre	1	144	33	178
Octubre	3	151	38	192
Novembre	5	166	47	218
Desembre	6	86	23	115
Total	**27**	**2.131**	**352**	**2.510**

DISTRIBUCIÓ DE LES CONSULTES REBUDES AL SERVEI D'ATENCIÓ AL PÚBLIC PER TIPUS DE CANAL

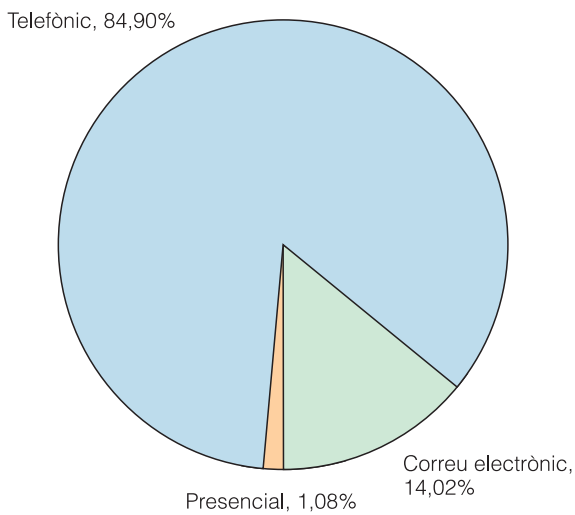

Proporció calculada sobre l'acumulat fins al 31 de desembre de 2005.

CONSULTES REBUDES AL SERVEI D'ATENCIÓ AL PÚBLIC DURANT EL 2005 PER NIVELL D'ATENCIÓ

	PRIMER NIVELL	SEGON NIVELL	TOTAL
Gener	130	56	186
Febrer	186	51	237
Març	216	44	260
Abril	213	56	269
Maig	207	49	256
Juny	205	61	266
Juliol	192	58	250
Agost	67	16	83
Setembre	128	50	178
Octubre	95	97	192
Novembre	79	139	218
Desembre	40	75	115
Total	**1.758**	**752**	**2.510**

DISTRIBUCIÓ DE LES CONSULTES REBUDES AL SERVEI D'ATENCIÓ AL PÚBLIC PER TIPUS DE CANAL

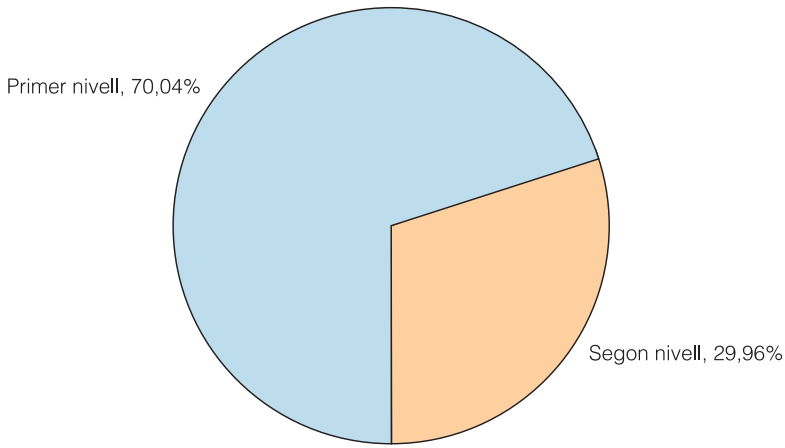

Percentatges calculats sobre el total de consultes rebudes durant l'any 2005

5.8. El portal de l'apdcat

El portal de l'Agència a l'adreça www.apd.cat va entrar en funcionament el desembre del 2003 amb l'objectiu d'aconseguir, de la manera més ràpida i senzilla possible, divulgar la informació relativa als drets dels ciutadans, al Registre de Protecció de Dades de Catalunya i a la normativa que regula aquesta matèria. Així mateix, el portal ofereix a les institucions i entitats que es troben dins l'àmbit de competències de l'Agència eines i recursos per facilitar l'acompliment de les seves obligacions en protecció de dades personals.

Durant tot l'exercici del 2004 el portal es va mantenir amb les mateixes característiques, tot i que es va ampliar considerablement la informació relacionada amb les activitats de l'Agència, així com articles i col·laboracions d'experts en l'àmbit de la protecció de dades de caràcter personal o sobre altres matèries amb les quals guarda una íntima connexió.

Així, al llarg de l'any 2005, els indicadors d'activitat del portal han estat positius en el sentit de consolidar una tendència d'increment progressiu d'accessos i de visites al conjunt d'informació que es presenta, tal com es pot comprovar en la Taula 12.

En efecte, els aproximadament 160.000 accessos de mitjana mensual, que representen unes 34.000 visualitzacions de pàgines al mes, consoliden l'augment de la utilització del portal amb aproximadament un increment del 30% respecte a l'any anterior.

No obstant això, durant aquest any ha estat necessari dur a terme una renovació significativa del portal de l'Agència, amb l'objectiu de posar-lo al dia i adequar-lo als entorns tecnològics que permeten una gestió més àgil dels continguts.

Aquest projecte es va iniciar durant el primer trimestre del 2005, però ateses les circumstàncies particulars de l'Agència al llarg del segon i del tercer trimestre, la seva implantació efectiva va endarrerir-se considerablement. Tanmateix, durant el darrer trimestre del 2005 i amb les orientacions de la nova direcció de l'Agència, la renovació del portal es va encarregar a l'Àrea del Registre.

Així, sobre la base que els usuaris d'Internet demanden webs que responguin a criteris d'usabilitat, amb dissenys atractius, múltiples funcionalitats i amb continguts en constant renovació, es van determinar els objectius a assolir. Però aquestes demandes fan necessari plantejar uns objectius per adaptar al màxim el portal a les diferents tipologies d'usuaris i tasques a qui va dirigit i donar així un servei de més valor a totes les institucions i entitats, principalment públiques però també privades, als consultors o assessors en matèria de protecció de dades i, especialment, als ciutadans.

Per això, el nou portal, que es farà públic durant el primer semestre del 2006, inclourà noves eines que ajudin a promoure el coneixement de la protecció de dades de caràcter personal i oferirà la màxima divulgació de la informació relativa a aquesta matèria.

ACCESSOS I VISUALITZACIONS DE PÀGINES AL PORTAL DE L'AGÈNCIA CATALANA DE PROTECCIÓ DE DADES DURANT EL 2005

	ACCESSOS	VISUALITZACIONS
Gener	152.435	26.988
Febrer	165.696	27.273
Març	190.990	29.382
Abril	161.047	33.628
Maig	192.967	45.010
Juny	167.116	35.567
Juliol	138.062	34.409
Agost	93.263	31.913
Setembre	150.530	34.863
Octubre	195.581	38.906
Novembre	168.139	38.110
Desembre	123.776	36.112
Total	**1.899.602**	**412.161**

DISTRIBUCIÓ DELS ACCESSOS I VISUALITZACIONS DE PÀGINES AL PORTAL DE L'AGÈNCIA CATALANA DE PROTECCIÓ DE DADES

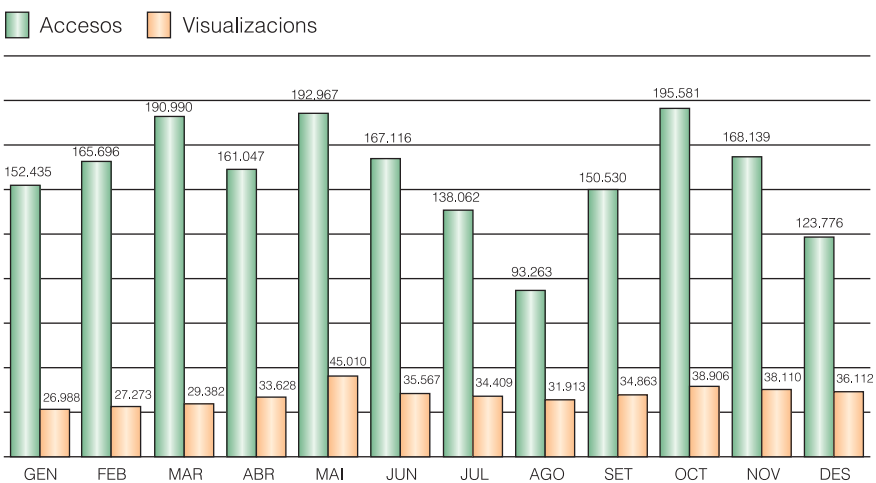

Percentatges calculats sobre el total de consultes rebudes durant l'any 2005

5.9. Altres actuacions

L'Àrea del Registre al llarg del 2005 ha participat en les següents jornades, cursos i grups de treball:

— Assistència i participació en el curs d'estiu de la Universitat Internacional Menéndez y Pelayo «Hacia un nuevo reglamento de la Ley de Protección de Datos», particularment en relació amb els temes del Registre de Protecció de Dades (Santader, del 27 de juny a l'1 de juliol).
— Participació en el Comitè de Programa de les «II Jornades de signatura electrònica» (Barcelona, 28 de juny a 1 de juliol), organitzades per l'Agència Catalana de Certificació —CATCert— en el marc de l'Administració Oberta de Catalunya.
— Participació en el «II Encuentro entre Agencias Autonómicas de Protección de Datos» (Madrid, 7 d'octubre de 2005), a la taula rodona sobre «La protección de datos personales y el registro de ficheros».
— Trobada d'agències de protecció de dades espanyoles (Vitòria, 12 de desembre de 2005). Organitzada per l'Agència Basca de Protecció de Dades, va tenir lloc una nova reunió del grup de treball del projecte SIDIR, amb l'objectiu d'establir el calendari d'implantació del sistema d'intercanvi.

6. Assessoria Jurídica

6.1. Informes de projectes de disposicions de caràcter general

Entre les funcions de caràcter preventiu com són les de consulta i d'assessorament, destaca la funció de l'Agència Catalana de Protecció de Dades d'emetre un informe preceptiu sobre els projectes de disposicions de caràcter general de la Generalitat de Catalunya en matèria de protecció de dades [article 5.1.*j)* de la Llei 5/2002, de 19 d'abril]. Aquesta funció únicament es realitza envers la potestat normativa de la Generalitat, i en queden excloses les propostes de regulació procedents d'altres instàncies públiques com ara els ens locals, de manera que les disposicions de creació, modificació o supressió procedents de les administracions locals no són informades amb caràcter previ per l'Agència, de la mateixa manera que qualsevol altra disposició general que reguli àmbits d'actuació rellevants en matèria de protecció de dades personals i procedeixi d'instàncies que no integren la Generalitat.

Correspon a la directora de l'Agència la funció d'emetre l'informe dels avantprojectes de llei, els projectes de disposicions normatives que elabori el Govern en virtut de delegació legislativa i els projectes de reglaments o disposicions de caràcter general que afectin la protecció de dades de caràcter personal segons el que disposa l'Estatut de l'Agència [article 15.1.*f)* Decret 48/2003, de 20 de febrer]. Els informes emesos per l'Agència valoren únicament aquells aspectes de la norma pendent d'aprovació que tinguin incidència en matèria de protecció de dades de caràcter personal, sense entrar a considerar altres aspectes la verificació dels quals correspongui a altres òrgans.

Entre els projectes de disposicions generals que han estat informats, es diferencia aquells que preveuen la creació, supressió o modificació de fitxers o tractaments que contenen dades de caràcter personals, dels que regulen àmbits materials que de forma directa o indirecta impliquen el tractament de dades personals. Cal tenir en compte que les actuacions de les administracions públiques impliquen en molts casos el tractament de dades personals, de manera que cada dia és més habitual que les funcions que pugui definir

qualsevol llei, decret o ordre tinguin implicacions en matèria de protecció de dades personals. En relació amb aquests projectes normatius, l'anàlisi que en duu a terme l'Agència és d'abast general a fi de valorar com s'ha tingut en compte el marc normatiu de la protecció de dades, les connotacions tecnològiques que impliquin els nous projectes, la normativa sectorial aplicable i el respecte per part d'aquesta al dret fonamental a la protecció de dades, i, en definitiva, les implicacions que per a la recollida i el tractament de dades de caràcter personal el projecte de disposició general comporta.

Els projectes normatius que han estat analitzats durant l'any 2005 són els següents:

— Decret pel qual es regula el règim de determinades prohibicions d'accés a establiments de joc i el Registre de persones que tenen prohibit l'accés a locals de joc, a proposta del Departament d'Interior de la Generalitat.
— Decret sobre la composició i el funcionament del Consell Nacional d'Arxiu, a proposta del Departament de Cultura.
— Ordre per la qual es crea el fitxer de dades de caràcter personal denominat Cens de persones afectades pel sinistre del barri del Carmel, gestionat pel Departament de Benestar i Família, a proposta del mateix departament.
— Decret pel qual es crea el Registre de plantacions de fruita dolça, a proposta del Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca de la Generalitat.
— Decret pel qual s'estableixen les mesures d'implementació d'un sistema de pesatge, classificació i marcatge de canals porcines, a proposta del Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca.
— Decret pel qual es desenvolupa la Llei 14/2003, de qualitat agroalimentària, a proposta del Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca.
— Ordre per la qual es regulen els fitxers automatitzats que contenen dades de caràcter personal gestionats pel Departament de Medi Ambient i Habitatge i les entitats adscrites, a proposta del mateix departament.
— Ordre per la qual es modifica l'Ordre ENS/175/2003, de 10 de març, per la qual es regulen els fitxers automatitzats que contenen dades de caràcter personal gestionats pel Departament d'Ensenyament, a proposta de l'actual Departament d'Educació.

— Decret pel qual es creen el Registre d'Operadors Comercials i Comerciants i el Registre de Transportistes i Vehicles per al Transport d'Animals i s'estableixen les normes d'inscripció i funcionament, a proposta del Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca.
— Ordre per la qual es regulen els fitxers que contenen dades de caràcter personal en l'àmbit del Departament de la Salut, a proposta del mateix departament.
— Ordre per la qual es regulen els fitxers automatitzats que contenen dades de caràcter personal gestionats pel Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca, a proposta del propi departament.
— Decret pel qual es crea el Registre de Convenis i Contractes en l'àmbit de l'assistència sanitària pública, proposat pel Departament de Salut.

Destaca, a banda dels projectes normatius esmentats, l'estudi de tres propostes que es troben en fase d'elaboració. En primer lloc, durant l'any 2005 s'ha continuat amb el seguiment de la introducció del dret a la protecció de les dades de caràcter personal com un dret de les persones en el projecte de reforma de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya, així com la garantia de les autoritats independents de control per a la tutela del dret i la previsió de les competències de la Generalitat de Catalunya en aquesta matèria. En aquest sentit cal tenir present que l'actual redacció que s'està tramitant en el Congrés dels Diputats no ha rebut cap comentari de possible inconstitucionalitat del dictamen del Consell Consultiu número 269 d'1 de setembre de 2005 sobre la Proposta de Reforma de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya ni tampoc ha estat alterada la seva redacció en la tramitació que fins aquest moment s'ha dut a terme.

En segon terme, s'ha col·laborat amb l'elaboració d'una proposta d'avantprojecte de llei de procediment i règim jurídic de l'Administració de la Generalitat, proposta encara en fase d'estudi i elaboració. En aquest sentit, es va proposar la introducció de la protecció de les dades de caràcter personal com a principi present entre els que regeixen el funcionament de l'Administració i entre els principis de l'Administració en el context de la societat de la informació i el coneixement, i també la introducció dels drets de l'habeas data en l'enumera-

ció dels drets dels particulars en les seves relacions amb l'Administració de la Generalitat. Així mateix es va proposar que la nova norma incorporés conceptes com la divulgació i difusió d'informació feta per les administracions i que considerés la reutilització de la informació del sector públic amb independència que la documentació o la informació contingui o no dades personals, atès que són fenòmens d'actualitat que poden ser analitzats des d'una perspectiva oberta i conjunta en lloc de ser regulades per normes específiques i sectorials. Addicionalment es va suggerir que el principi de qualitat de les dades personals, pel que fa al requeriment d'actualització i veracitat de les dades personals, i particularment el principi de finalitat que regeix la definició del dret a la protecció de dades personals, fos incorporat en aquelles relacions que impliquen l'aportació de documentació o el subministrament de dades dels particulars a l'Administració, a fi d'integrar els principis que regeixen el procediment administratiu amb els principis d'exigència del dret fonamental a la protecció de les dades de caràcter personal.

En darrer lloc, cal destacar l'estudi del primer esborrany del Reglament estatal de desenvolupament de la Llei orgànica de protecció de dades de caràcter personal, en especial pel que fa als aspectes que es refereixen a les possibilitats de desenvolupament reglamentari d'un dret fonamental com la protecció de dades, allò que afecta el règim dels fitxers públics o l'exercici de les competències de les autoritats autonòmiques de protecció de dades. També es van identificar alguns aspectes que, en ser derivats de la normativa comunitària, estaven mancats d'una visió de conjunt amb l'actual llei orgànica, fet que podria dur a confusió si fossin recollits directament pel Reglament sense una interpretació integrada amb l'actual regulació, així com altres elements que pel fet d'incorporar una regulació molt detallada o aspectes molt procedimentals no semblava que fossin adequats d'abordar per una norma de general aplicació, en detriment de les competències de les autoritats de protecció de dades.

Entre les propostes de normativa que han estat sotmeses a la consideració de l'Agència esmentades amb anterioritat, cal esmentar primerament aquelles que preveuen la creació, supressió o modificació de fitxers, ja siguin aquelles pro-

postes d'ordre que únicament preveuen la creació d'un tractament o fitxer concret per atendre unes necessitats novament sorgides, com és, per exemple, el supòsit del fitxer Cens de persones afectades pel sinistre del barri del Carmel o bé, aquelles com la proposta d'Ordre per la qual es regulen els tractaments de dades del Departament de Salut, que duu a terme una adaptació global del conjunt de tractaments que es duen a terme en aquest àmbit material d'especial sensibilitat.

En tots els supòsits, es dóna una especial rellevància a la definició de les finalitats i dels usos que atenen les dades personals recollides. La finalitat que d'acord amb el principi de qualitat de les dades, ha de ser legítima, explícita i determinada, impedeix que els fitxers o tractaments prevegin definicions molt àmplies o genèriques d'àmbits competencials d'un determinat òrgan. La definició clara dels usos, d'acord amb l'article 20 LOPD permetrà al particular, les dades del qual s'han recollit, conèixer a quines actuacions concretes dades seran destinades les seves dades i exercir de forma eficaç el control que el dret fonamental a la protecció de les dades personals li concedeix sobre la informació que fa referència a la seva persona. D'aquí la rellevància que té en l'àmbit del sector públic que quedin clarament identificades i concretades les finalitats i les destinacions de les dades personals, que en la majoria dels supòsits han estat recollides per les administracions públiques sense el requisit del consentiment inequívoc previ de l'afectat, atès que es tracta de dades necessàries per a l'exercici de les funcions pròpies de les administracions públiques, d'acord amb l'article 6.2 LOPD. Per tot allò esmentat, en l'anàlisi jurídica de les disposicions de creació, modificació o supressió de fitxers es té en compte, en primer lloc, que el nom del fitxer o tractament, la finalitat i els usos als quals es destinen les dades personals recollides siguin conformes amb el principi de qualitat i siguin fàcilment interpretables per l'afectat quan és informat a l'empara del que estableix l'article 5 LOPD o a l'hora d'exercir els seus drets.

Les consideracions formulades en relació amb la definició de les finalitats i usos d'aquells fitxers o tractaments que es creen o modifiquen tenen directa connexió amb les cessions o comunicacions de dades que es detallin expressament en la disposició de creació o modificació del fitxer. Les cessions i

comunicacions de dades personals en el context de les administracions públiques han de ser expressament previstes per la norma, tenint en compte les particulars excepcions que són aplicables als fitxers públics en relació amb el règim del consentiment. D'aquesta manera, generalment, l'ordre que regula els tractaments i fitxers ha de preveure quines són les cessions o comunicacions de dades que es produeixen, aspecte especialment rellevant tenint en compte les particularitats previstes a l'article 21 LOPD per a les comunicacions de dades personals entre administracions públiques. En molts supòsits és especialment rellevant l'estudi de la normativa sectorial aplicable, com per exemple, en matèria d'agricultura, ramaderia i pesca, com veurem més endavant, la normativa mediambiental i l'específica normativa sanitària.

En diverses ocasions s'ha mencionat expressament que el títol o l'articulat de la disposició de creació o de modificació dels fitxers o tractaments no ha de fer referència al fet que aquests siguin automatitzats. La protecció de les dades de caràcter personal, des de la Directiva 95/46/CE relativa a la protecció de les persones físiques pel que fa al tractament de dades personals i a la lliure circulació d'aquestes dades protegeix la informació personalitzada amb independència del suport en el qual es trobin recollides les dades de les persones. D'aquesta manera, tot i que amb l'anterior normativa aplicable la protecció es limitava a les dades compreses en tractaments automatitzats, actualment resulta irrellevant si el tractament és automatitzat o en suport paper, de manera que la regulació dels tractaments i dels fluxos informatius de les administracions públiques ha d'incloure qualsevol procediment que impliqui el tractament de dades personals sense diferenciar en quin mitjà troba el seu suport.

En particular, en relació amb l'Ordre per la qual es regulen els fitxers que contenen dades de caràcter personal en l'àmbit del Departament de Salut, cal assenyalar que és el resultat d'un important procés d'anàlisi de conjunt de tot el flux informatiu que implica la prestació sanitària a Catalunya. L'estudi d'aquest àmbit sectorial, ja iniciat durant l'any 2004, deu part de la seva complexitat a la multitud d'agents i entitats de diferent naturalesa que participen en la prestació del servei i a la sensibilitat de la informació tractada. Així mateix, amb aquest projecte es volia oferir també als particulars una visió integrada de totes

les dades personals que són tractades per l'Administració sanitària en general, de manera que amb ella es deroguen diferents ordres i decrets que havien creat fitxers i registres puntuals, a fi d'oferir claredat i transparència als afectats. L'Ordre que ha estat informada per l'Agència aglutina doncs els fitxers i tractaments que es duen a terme en l'àmbit competencial del Departament de Salut, del Servei Català de la Salut i de l'Institut Català de la Salut i entitats que en depenen, fent d'aquesta manera més visible tot el flux d'informació que generen el conjunt de fitxers de dades personals en el si de l'estructura sanitària pública, i apunta, així mateix, les bases per a l'adopció d'un sistema d'història clínica que permeti compartir informació.

Tal com esmentàvem a l'inici d'aquest apartat, a banda dels projectes de disposicions de creació, modificació o supressió de fitxers de la Generalitat, l'Agència informa també de qualsevol proposta de normativa que afecti la protecció de dades i així ha estat en diferents supòsits. Cal destacar durant l'any 2005, diferents normes de l'àmbit de competències en matèria d'agricultura, ramaderia i pesca que corresponen a la Generalitat. Per a l'informe d'aquestes diferents normes és necessari un estudi previ de la normativa sectorial aplicable, per tal de conèixer, a través de la legislació específica, quins són els fluxos de dades necessaris per exercir les competències o interrelacionar els diferents agents i afectats en el sector que correspongui.

En primer terme, destaquem quatre decrets que preveien, tots ells, la creació de registres, en particular el Registre de Plantacions de Fruita Dolça, el Registre d'Operadors Comercials i Comerciants i el Registre de Transportistes i Vehicles per al Transport d'Animals, tots ells en l'àmbit d'actuació del Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca, i el Registre de Convenis i Contractes en l'àmbit de l'assistència sanitària pública i el Registre de persones que tenen prohibit l'accés a locals de joc. En general, en relació amb els registres, s'ha posat de manifest la possibilitat de dur a terme una regulació conjunta, d'una banda, de la creació del registre amb la definició de les seves funcionalitats, continguts, règim d'accés, etc. i dels requeriments del règim de protecció de les dades personals que contenen, sens perjudici que determinades matèries es prestin més o menys a aquesta possibilitat. La creació d'un registre, per si

mateixa, ja exigeix una definició de les finalitats, usos, contingut i cessions existents, en la majoria de supòsits i, d'altra banda, el compliment dels requisits de l'article 20 LOPD només exigeix completar aquesta informació amb les mesures de seguretat que resultin aplicables i el procediment de recollida així com el col·lectiu afectat, que en molts casos ja es dedueix clarament de la finalitat del registre i de les persones que es poden inscriure. En tot cas, si no es defineixen en la norma de creació del registre tots els elements de l'article 20 LOPD, caldrà procedir a la creació del nou fitxer o tractament d'acord amb les noves finalitats i contingut.

D'altra banda, en canvi, és molt important que les normes que creen registres de les administracions públiques regulin amb detall quin serà el règim d'accés a les dades personals que contenen, sota quins requisits serà legítim l'accés o si la informació serà o no d'accés públic per requeriment d'una llei, i si es trobarà disponible a Internet. En diferents moments el règim aplicable a les dades personals que es difonen per Internet ha hagut de ser puntualitzat a fi de determinar que es tracta d'un ús particular de les dades tractades que no tenen perquè coincidir amb les dades recollides i emmagatzemades i de valorar la necessitat de donar aquest tipus de publicitat de forma coherent amb les finalitats que cal atendre i que són les que fonamenten el tractament de les dades personals.

En relació amb el Registre de Plantacions de Fruita Dolça del Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca, la seva creació és deguda a la necessitat de disposar d'una informació de qualitat i d'una visió de conjunt per a la bona execució del Pla d'actuació de la fruita dolça de Catalunya, de manera que amb el Registre es preveu disposar d'única font d'informació i aglutinar informació fins ara segregada en diferents bases de dades. S'estableix el règim d'inscripció de les dades en el registre que són les dades personals dels titulars de plantacions de fruita dolça, se'n determina el règim d'accés a la informació i es concreten quines dades són d'accés públic.

D'altra banda, en relació amb el Registre d'operadors comercials i comerciants i el Registre de transportistes i vehicles per al transport d'animals, l'anàlisi del

Decret de creació dels registres es va limitar a aquelles connotacions en relació amb les dades personals a incloure en els registres, amb independència que ambdós registres incorporen també, dades relatives a persones jurídiques que no són objecte de protecció per la normativa de protecció de dades. En l'estudi d'aquests dos registres es van fer recomanacions sobre el deure del responsable de fitxer de mantenir actualitzada la informació amb independència que la persona inscrita pugui comunicar les renovacions o actualitzacions de les dades i sobre la cancel·lació de les dades. En relació amb el Registre de Convenis i Contractes en l'àmbit de l'assistència sanitària pública, l'anàlisi dels seu contingut d'acord amb la norma de creació va permetre determinar que no conté dades relatives a persones físiques, sinó que afecta principalment entitats i òrgans administratius i altres persones jurídiques que contracten o que han signat convenis per a la prestació de serveis sanitaris, de manera que les consideracions efectuades es van centrar en la definició de dada de caràcter personal i en orientacions de tipus general sobre el règim aplicable.

En darrer terme, el Decret pel qual es regula el règim de determinades prohibicions d'accés a establiments de joc i el Registre de persones que tenen prohibit l'accés a locals de joc, va ser analitzat especialment en la mesura que crea el registre, un registre que preveu la utilització de mitjans informàtics a fi d'agilitzar la tramitació de les sol·licituds de prohibició. En relació amb aquesta disposició que preveia al mateix temps la creació del fitxer corresponent conforme a la normativa de protecció de dades, es van fer determinades consideracions als efectes de clarificar el contingut del registre respecte les finalitats, estructura i col·lectiu afectat del fitxer de dades de caràcter personal. Així mateix, es van incloure algunes puntualitzacions en relació amb la naturalesa de les dades, en la mesura que les dades que facin referència a trastorns patològics relacionats amb el joc són dades de salut i conseqüentment els correspon el nivell de protecció alt.

En relació amb la resta de disposicions generals que específicament regulen de forma substantiva altres àmbits materials cal destacar el Decret sobre la composició i el funcionament del Consell Nacional d'Arxius que preveu la par-

ticipació d'un representant de l'Agència Catalana de Protecció de Dades en el si del Ple del Consell que va ser analitzada als efectes de conèixer aquesta representació en aquest òrgan amb importants funcions d'incidència en la protecció de les dades personals. Han estat informades així mateix, dues normes més en matèria d'agricultura i ramaderia, en particular, el Decret pel qual s'estableixen les mesures d'implementació d'un sistema de pesatge, classificació i marcatge de canals porcines i el Decret pel qual es desenvolupa la Llei 14/2003, de 13 de juny, de qualitat agroalimentària. El primer dels decrets mencionats preveu la creació d'una base de dades amb la informació obtinguda del procés de pesatge, classificació i marcatge, però no implica per si mateix el tractament de dades relatives a persones físiques. I, en relació amb el Decret que desenvolupa la Llei de qualitat agroalimentària es van fer diverses consideracions respecte als àmbits regulats pel decret que tot i que directament no feien una referència expressa a dades de caràcter personal, el seu tractament sí que derivava de moltes de les actuacions a desenvolupar. En concret es va suggerir l'anàlisi del procediment per a la creació dels fitxers i tractament dels consells reguladors de les denominacions d'origen protegides i de les indicacions geogràfiques protegides, corporacions de dret públic de base associativa de productors, elaboradors i comercialitzadors de diferents productes agroalimentaris. Destaca en l'àmbit d'agricultura i ramaderia, la gran quantitat d'agents o diferents parts que intervenen en moltes de les actuacions del Departament competent. Així mateix, diferents procediments que es regulen en el decret, com les sol·licituds de denominacions o d'indicacions o les sol·licituds per a l'aprovació i el reconeixement de consells reguladors, procediments per incompliments, etc. impliquen importants tractaments de dades personals que requeriran en tot cas la creació dels corresponents fitxers de dades personals. En darrer terme, aquest decret també preveia la creació del Registre de distintius d'origen i qualitat agroalimentària i el règim d'accés a la informació que conté, del Registre d'entitats de control i certificació de productes agroalimentaris de Catalunya i del Registre d'artesania alimentària; respecte del primer es van analitzar alguns aspectes relatius al dret d'informació dels afectats i la deguda protecció aplicable a les dades personals dels titulars i, en relació amb el segon, la necessària determinació de les dades accessibles a través d'Internet, consideracions aplicables també al Registre d'artesania alimentària.

6.2. Resposta a consultes formals

D'acord amb l'article 5.1.*k)* de la Llei de l'Agència Catalana de Protecció de Dades, li correspon a aquesta respondre les consultes que l'Administració de la Generalitat, els ens locals i les universitats de Catalunya li formulin sobre l'aplicació de la legislació de protecció de dades de caràcter personal, i col·laborar amb aquestes administracions públiques en la difusió de les obligacions derivades de dita legislació. L'Estatut de l'Agència concreta a l'article 15.1.*g)* que correspon al director de l'Agència respondre les consultes que li formulin d'acord amb els termes del citat article 5 de la llei. A aquests efectes estableix que les consultes que hagi de fer l'Administració de la Generalitat i els organismes i entitats que en depenen es cursin per mitjà del conseller o consellera competent per raó de la matèria. Les consultes que hagin de fer la resta d'institucions i organismes compresos en l'àmbit d'actuació de l'Agència es cursen per mitjà de l'òrgan que n'ostenti la representació.

En termes generals, és pertinent indicar que les consultes formals no han estat, en ocasions, formulades pels òrgans competents sinó per l'òrgan o ens directament interessat a realitzar la consulta. No obstant això, i sense deixar de fer esment a aquesta circumstància, s'ha resolt la consulta o s'ha estudiat la qüestió plantejada. Així mateix, convé ressaltar que en alguns casos les consultes han estat formulades en termes molt genèrics i, per tant, el raonament de l'Agència ha estat de tipus merament indicatiu del criteri general per orientar les actuacions, però no ha pogut ésser específic en relació amb la precisa legitimitat d'un supòsit concret per mancar-li els elements que una consulta més complerta li podia haver ofert. En diverses ocasions, en casos de consultes especialment genèriques, l'Agència ha fet una petició a l'òrgan consultant per tal que ampliés la informació i les dades relatives al cas, com a pas previ per tal d'elaborar el corresponent informe.

La majoria de les consultes formulades s'han plantejat en relació amb la legitimitat i l'abast de les cessions de dades de caràcter personal entre administracions públiques, així com en relació amb aquelles comunicacions o accessos per part de particulars o entitats privades a fitxers públics. Així mateix,

també s'han plantejat consultes més puntuals en relació amb la cessió de dades a jutges i tribunals, o entorn a la figura de l'encarregat del tractament, així com referides a l'exercici de drets, com ara la possibilitat de cancel·lar dades que apareixen en butlletins oficials, així com consultes relatives a l'àmbit de la contractació administrativa o sobre els límits d'ús d'Internet en projectes de recerca científica, entre d'altres.

Finalment, davant les consultes que posen en coneixement de l'Agència determinats fets que podrien suposar vulneracions de la normativa de protecció de dades, l'Agència dóna una primera resposta en base a la informació que tramet la persona que fa la consulta. En d'altres ocasions sol·licita una ampliació d'aquesta informació, per poder emetre un parer més ajustat sobre la possibilitat que s'hagi produït una vulneració, i s'informa l'interessat que, en tot cas, es poden exercir els drets que atorga la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal (en endavant, LOPD) a les persones titulars de les dades, davant l'Administració titular del fitxer o tractament, recordant la possibilitat, en cas que aquests drets no siguin atesos, de presentar el corresponent escrit de denúncia davant l'Agència Catalana de Protecció de Dades.

Consultes en relació amb l'àmbit d'actuació de l'Agència

Es va rebre una consulta d'una escola privada no concertada, que imparteix ensenyament en tots els nivells no universitaris, en la qual s'informava de les actuacions realitzades per la inspecció de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades en relació amb els tractaments de dades efectuats per aquest centre escolar.

L'escola va plantejar a l'Agència Catalana de Protecció de Dades la consulta pel que fa a l'àmbit d'actuació d'ambdues agències, respecte de la qual es va respondre el següent.

«D'acord amb l'actual distribució de competències en matèria de protecció de dades, els fitxers de titularitat privada resten dins de la competència de

l'Agència Espanyola de Protecció de Dades. La Llei 5/2002, de 19 d'abril, de l'Agència Catalana de Protecció de Dades preveu que la competència de l'Agència catalana es pugui estendre sobre alguns fitxers privats com podrien ser els de les escoles privades concertades, per estar relacionades amb l'activitat pública de l'Administració amb competències en l'àmbit de l'educació. Però per al cas de centres privats no concertats (com el cas concret objecte de la consulta), la competència és estatal. Per tot això, pel que fa a les actuacions que es puguin deduir de la situació dels fitxers d'aquest centre no correspon la seva verificació a aquesta Agència, sinó a l'Agència Espanyola de Protecció de Dades».

No obstant això, tenint en compte que entre d'altres fets, en el cas concret es donava la circumstància que el centre escolar utilitzava un programa informàtic obtingut d'una Administració pública amb competències en matèria d'educació i en l'àmbit de Catalunya, i atès que aquest programa és utilitzat també per altres centres escolars públics o concertats sobre els quals seria competent l'Agència Catalana de Protecció de Dades, en aquest cas es varen realitzar les actuacions informatives oportunes davant l'Agència Espanyola de Protecció de Dades.

Consulta en relació amb el tractament de dades de caràcter personal per a finalitats de recerca científica i estadística en l'àmbit de l'Administració pública

El consorci amb competències en matèria de salut d'una Administració pública va plantejar a l'Agència la correcció, des del punt de vista de la protecció de dades de caràcter personal, d'elaborar, en el marc d'un projecte de recerca científica sobre causes de mortalitat en els ciutadans, una base de dades sense incloure noms i cognoms, i amb dades agregades per seccions censals, de manera que la unitat de registre inclouria dades relatives al nombre de defuncions per una determinada causa, per sexe i per grup d'edat.

En aquest cas l'Agència va considerar que, en cas que s'hagin de contenir dades de caràcter personal en aquest llistat, caldria tramitar la corresponent

disposició de caràcter general per procedir a la creació d'aquest fitxer públic que tindria com a finalitat l'esmentat estudi de recerca, per donar compliment a allò que disposa l'article 20 de la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal.

No obstant això, es va valorar que aquesta base de dades que serveix per al projecte de recerca no conté cap referència a noms i cognoms dels afectats, per tant es podria considerar que aquest tractament que inclou un procediment d'anonimització comporta una dissociació de les dades personals de forma que impedeixen la identificació dels afectats. Si es així, l'esmentada base de dades ja no estaria compresa dins de l'àmbit d'aplicació de la LOPD.

Consulta relativa al tractament de dades de caràcter personal en un projecte de recerca sobre l'ús d'Internet a les universitats catalanes

En aquest cas una Administració pública amb competències en l'àmbit de l'educació va formular una consulta a l'Agència en relació amb el tractament de dades personals d'alumnat i professorat de les universitats catalanes que implica el desenvolupament de l'estudi científic i estadístic del Projecte (...). Després d'unes consideracions prèvies efectuades en una primera reunió amb responsables d'aquesta Administració pública i d'una universitat catalana a fi d'analitzar quins fluxos informatius eren necessaris per a la realització de l'enquesta, en concret, quines dades personals havien de ser tractades per a la realització d'una enquesta referent als usos d'Internet sobre una mostra de la comunitat d'alumnes i de professorat de les universitats catalanes, es va fer una primera valoració sobre la legitimitat del tractament i el principi de qualitat de les dades personals, d'acord amb el que disposa l'article 4 de la LOPD.

Es va concloure que el projecte en qüestió requeria un tractament de dades de caràcter personal per dur a terme la corresponent investigació, de manera que es donaria compliment al principi de qualitat de les dades. Pel que fa a les dades tractades, per a la realització del projecte de recerca es requeria únicament el tractament dels números de document d'identitat, per poder realit-

zar la mostra, i les adreces de correu electrònic, per poder trametre les enquestes, dades que en aquest cas es varen considerar adequades i no excessives, d'acord amb el mateix principi de qualitat, atenent a la finalitat a la qual es destinaven.

És de destacar que, en aquest cas, com en d'altres similars, l'encarregat del tractament, que la LOPD defineix a l'article 12 és el grup de recerca de la universitat que realitza un servei consistent a tractar dades per tal d'elaborar l'estudi, per compte de l'Administració pública competent en la matèria que és la responsable del tractament de les dades. Atesa la configuració que la LOPD fa de la figura de l'encarregat del tractament, es va concloure que:

«El servei que presta el grup de recerca de realització d'un estudi, requereix el tractament de dades de caràcter personal de l'alumnat i el professorat de les universitats catalanes, però un cop conclosa la seva realització, les dades posades a disposició del grup esmentat hauran de ser retornades o destruïdes atès que el seu accés a la dades únicament és legítim per a la realització del projecte concret, dut a terme per compte de l'Administració pública.

Per a la instrumentalització d'aquesta relació serà necessari subscriure el corresponent document entre l'Administració i la universitat, que contingui els requisits que exigeix l'apartat segon de l'article 12 LOPD, amb la menció expressa que el grup de recerca només té accés a les dades per poder dur a terme el projecte de recerca i que les retornarà al responsable del fitxer o destruirà un cop finalitzat l'estudi. El document haurà de definir, així mateix, les mesures de seguretat que han de ser implantades, ha de definir de manera expressa que l'encarregat del tractament només ha de tractar les dades d'acord amb les instruccions del responsable, que estan vinculades a la finalitat de la realització de l'estudi i que no es podran utilitzar per a cap altra finalitat ni podran ser comunicades a tercers.

D'acord amb el que s'ha assenyalat, correspondria a l'Administració pública responsable del fitxer en el qual s'han d'integrar les dades personals objecte d'estudi, sol·licitar a les diferents universitats les dades de caràcter personal

del professorat i alumnat que siguin necessàries per completar la informació de la que ja disposa o per poder dur a terme el projecte d'investigació, que segons es desprèn de la documentació que s'adjunta a la petició de consulta, són únicament el número de document d'identitat i l'adreça de correu electrònic. Aquesta sol·licitud de dades de caràcter personal a cada una de les universitats es podrà fer a l'empara del projecte i de les competències que li corresponen com a administració pública competent.

Sens perjudici de la formalització d'aquest conveni o protocol que acrediti les obligacions i responsabilitats de les parts, el fitxer o tractament que contingui les dades personals que seran objecte de tractament per a la realització de l'estudi haurà de complir amb la resta d'obligacions que imposa el règim de protecció de les dades de caràcter personal i valorar, en atenció a les finalitats i usos del fitxer o tractament, la necessitat i adequació de la conservació o supressió de les dades de caràcter personal addicionals o complementàries que hagin estat sol·licitades a les universitats catalanes per raó de la realització del Projecte (...).

Del conjunt d'obligacions que ha de complir un determinat tractament de dades personals, en aquest supòsit, pren una especial rellevància el deure d'informar els afectats d'acord amb el que disposa l'article 5 de la LOPD, que exigeix que els interessats als quals se'ls sol·licitin dades personals han de ser, amb caràcter previ, informats de forma expressa, precisa i inequívoca de l'existència del tractament i dels destinataris de la informació, del caràcter facultatiu, en aquest cas, de les respostes, de les conseqüències de l'obtenció o de la negativa a subministrar-les, de la possibilitat d'exercir els drets de l'habeas data i de la identitat i adreça del responsable del fitxer o tractament.»

Consultes en relació amb la publicació de dades de caràcter personal en els diaris i butlletins oficials

S'ha tramès a l'Agència Catalana de Protecció de Dades dues consultes relatives a la publicació i comunicació de dades de caràcter personal en els dia-

ris i butlletins oficials, i si aquesta publicació s'ajusta a la normativa de protecció de dades. S'ha detectat, des d'entitats que gestionen aquestes publicacions, una preocupació creixent dels ciutadans envers el tractament de les seves dades personals en el contingut dels butlletins oficials, i envers la seva difusió cada cop més gran, a través de la versió digital d'aquests butlletins.

En el primer cas es tractava d'una ciutadana que havia vist publicades alguna de les seves dades personals, com ara nom i cognoms, DNI i adreça particular, en un anunci que es va publicar en el diari oficial d'àmbit autonòmic emès per la junta de veïns d'una entitat descentralitzada d'un determinat municipi, en què es feien públics els estatuts d'aquesta entitat.

En el segon cas, es demanava el parer més genèric de l'Agència sobre la resposta que cal donar als ciutadans que s'adrecen als responsables d'aquests diaris oficials i els sol·liciten una cancel·lació de dades personals.

En ambdós casos, ens trobem que els ciutadans s'adrecen directament a les entitats que gestionen els butlletins oficials i els sol·liciten la rectificació o cancel·lació de dades que hi apareixen.

Davant d'aquestes consultes, l'Agència ha fet les següents consideracions:

«La Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal reconeix als ciutadans diversos drets, entre els quals es troba el de cancel·lació de les dades, que es fa efectiu davant el responsable del fitxer o del tractament d'aquestes dades. Així, l'article 4 de la llei esmentada estableix un conjunt d'obligacions per al responsable del tractament de les dades personals que s'agrupen sota la denominació genèrica de qualitat de les dades. Un d'aquests principis implica que les dades de caràcter personal només es poden tractar quan siguin adequades, pertinents i no excessives en relació amb les finalitats per a les quals s' han obtingut. L'apartat 5 d'aquest mateix article estableix que les dades de caràcter personal han de ser cancel·lades quan hagin deixat de ser necessàries o pertinents per a la finalitat per a la qual han estat recollides o registrades. No obstant això, pel

que fa a aquesta cancel·lació de dades, cal tenir en compte que per a les administracions públiques es preveuen un seguit d'excepcions importants en l'exercici d'aquest dret, no tan sols a la mateixa LOPD sinó que s'inclouen també a la Llei 10/2001 de 13 de juliol d'arxius i documents públics, aplicable al cas de la consulta.

Per tal de procedir a la cancel·lació de les dades personals que han estat publicades en els butlletins oficials (com ara dades tributàries, o relatives a infraccions de trànsit, etc.) ha d'ésser l'òrgan responsable de les mateixes el que examini la procedència d'atendre el dret de cancel·lació en cada cas. És a dir, l'òrgan administratiu que ha dictat la resolució o acte objecte de publicació és el competent per decidir sobre la cancel·lació de les dades i per atendre l'exercici dels drets dels ciutadans en protecció de les seves dades personals».

De la mateixa manera, per tal de valorar si les dades personals que s'han inclòs en un document que després serà publicat en els butlletins oficials s'ajusten a la normativa de protecció de dades, cal fer una anàlisi de la normativa sectorial aplicable en cada cas, per exemple, la normativa sobre urbanisme en la primera consulta. Aquesta anàlisi de la normativa sectorial, en connexió amb la normativa de protecció de dades, correspon fer-la, en primera instància, al responsable del fitxer o tractament de dades, això és, al mateix òrgan o ens del qual procedeix el document que serà publicat al butlletí o diari oficial.

L'entitat que gestiona la publicació dels esmentats butlletins o diaris oficials, en el cas que el ciutadà titular de les dades li plantegi un dubte sobre la pertinença de la difusió de determinades dades, o bé la rectificació o cancel·lació directament, hauria d'indicar a aquest interessat que s'adreci a la instància administrativa competent, és a dir, a l'ens o òrgan administratiu o instància de la qual prové el text o document publicat en el butlletí oficial o, fins i tot, remetre la petició directament a l'òrgan competent per facilitar l'exercici d'aquest dret al ciutadà.

L'Agència va fer avinent també que l'article 16.3 de la LOPD reconeix el dret de cancel·lació com una obligació per al responsable del tractament, i per tant

és el titular del fitxer de les dades personals afectades per a cada procediment específic el competent per decidir sobre aquesta petició. El termini previst a la LOPD per a que es faci efectiu aquest dret és de deu dies i si no és atès, l'afectat pot adreçar un escrit de queixa a l'Agència Catalana de Protecció de Dades per obtenir la tutela corresponent.

D'altra banda, al marge de la qüestió referida concretament a les cancel·lacions de dades de caràcter personal, l'Agència també va fer avinent, arran d'aquestes consultes, que la difusió instantània de resolucions administratives o qualsevol decisió pública que contingui dades personals a través de la versió digital dels butlletins oficials poden plantejar conflictes en relació amb la protecció de dades personals sobretot en l'àmbit tecnològic. Així, ja s'ha estudiat per part d'alguns ens que difonen informació de les administracions públiques que conté dades personals, la utilització de tecnologies que ofereixin solucions que limitin la recerca desproporcionada d'informació concernent a una persona. Amb aquestes solucions que ofereixen les noves tecnologies es pretén compatibilitzar l'obligació de publicar informació que conté dades personals amb un tractament proporcionat d'aquesta informació, des del punt de vista de la protecció de dades.

Finalment es fa avinent que l'Agència ha mantingut posteriorment contactes amb l'entitat que havia formulat les consultes esmentades, per tal de seguir col·laborant en el desenvolupament i coneixement d'aquestes pràctiques que podrien evitar una cerca desproporcionada o indiscriminada de dades de caràcter personal a través de les versions digitals d'aquests diaris o butlletins.

Consultes en relació amb les cessions o comunicacions de dades de caràcter personal

Durant l'any 2005 s'han realitzat diverses consultes en les quals es plantegen diversos supòsits de comunicació o cessió de dades de caràcter personal a tercers, i es consulta sobre la seva pertinença d'acord amb les previsions de la LOPD.

Destaquem especialment les següents consultes:

Comunicació de dades de caràcter personal a la mesa de negociació del conveni de personal del sector universitari

Una Administració pública amb competències en matèria d'educació universitària va plantejar la possibilitat de trametre dades personals de la totalitat del personal ocupat en les universitats a la mesa de negociació del conveni de personal d'administració i serveis de les universitats públiques catalanes. En aquest cas es va interpretar l'article 11 de la LOPD, en el qual es preveu el règim general de les cessions o comunicacions de dades de caràcter personal, amb la normativa sectorial aplicable, en concret, l'Estatut dels Treballadors, així com la Llei orgànica 11/1985, de 2 d'agost, de llibertat sindical (LOLS) i la Llei 9/1987, de 12 de juny, d'òrgans de representació, determinació de les condicions de treball i participació del personal al servei de les administracions públiques. Aquesta normativa sectorial preveu determinats supòsits en què la representació dels treballadors tindrà accés a determinada informació dels treballadors, per al compliment de les funcions derivades de la seva naturalesa, per a l'exercici de les quals, els corresponen determinades facultats instrumentals d'informació que persegueixen la consecució d'un interès públic constitucionalment reconegut. Aquests drets d'informació, però, en la mesura que constitueixen una excepció a l'exercici del dret fonamental a la protecció de dades de caràcter personal i a la regla general del consentiment previ del titular, no podran ser interpretats de forma extensiva i sense una base legal expressa. Sens perjudici que concorri qualsevol altra previsió per part d'una norma amb rang legal que hauria d'habilitar expressament la cessió, d'acord amb les normes analitzades, les comunicacions de dades personals dels treballadors per a la negociació d'un conveni col·lectiu no estan expressament previstes i, per tant, no formen part de la informació que ha de ser comunicada als representants dels treballadors. D'aquesta manera, a fi de donar compliment a les previsions de l'article 11 LOPD caldria disposar del consentiment dels titulars de le dades per poder comunicar-les a la representació social dels treballadors.

Ateses les previsions de la normativa sectorial aplicable al cas, i en aplicació del que disposa l'article 11 de la LOPD, esmentat, en relació amb el principi de qualitat que estableix l'article 4 de la LOPD, segons el qual les dades només poden ser recollides i tractades quan siguin adequades, pertinents i no excessives en relació amb l'àmbit i les finalitats determinades, explícites i legítimes per a les quals s'han obtingut, es va concloure que:

«La comunicació de les dades de caràcter personal, sigui habilitada per llei o amb el consentiment previ de l'afectat, resta sotmesa a la finalitat o finalitats per a la qual s'ha legitimat la cessió.

No es menciona, en els termes de la consulta plantejada, per a quina finalitat les dades han estat sol·licitades per part dels representants dels treballadors, requisit essencial per analitzar en tot cas la legitimitat o l'emparament d'una cessió de dades. Cal considerar que una petició de dades personals relatives a totes les persones ocupades a les universitats públiques catalanes, amb independència que pertanyin a la categoria del personal d'administració i serveis o no, no gaudiria de cap emparament o justificació.

Així mateix, si considerem que la petició d'informació es limita a dades relatives a les persones del personal d'administració i serveis i que la finalitat és disposar d'informació sobre les persones a les quals els serà aplicable el conveni col·lectiu que està essent objecte de negociació, tampoc no ens trobaríem davant d'un accés justificat a dades de caràcter personal. Disposar d'informació de detall en relació amb el personal d'administració i serveis de les universitats públiques catalanes per negociar un conveni col·lectiu aplicable a aquesta categoria de treballadors, no és una finalitat per a la qual sigui necessari conèixer els noms i cognoms dels mateixos, atès que amb dades agregades en relació amb el nombre de persones, classificacions per centres o àmbits de treball, etc. es podria donar compliment al fi perseguit sense haver de cedir les dades identificatives.

(...) Suposant que la finalitat fos disposar d'informació sobre el col·lectiu que es veu afectat per un conveni col·lectiu, la inclusió dels noms i cognoms de tot

el personal d'administració i serveis dels centres, resulta excessiva per atendre el fi esmentat. La mateixa finalitat podria ser satisfeta amb informació numèrica detallada classificada pels camps rellevants per a l'estudi, sense haver d'afectar un dret fonamental de les persones, com és el dret a la protecció de les dades personals, amb l'omissió del consentiment dels titulars de les dades, requisit essencial de la definició del mateix».

En conclusió, atès que per a l'exercici de les funcions que corresponen als representants dels treballadors, el règim sectorial aplicable atribueix determinats drets d'informació i d'accés a documentació concreta, que no inclouen, d'acord amb les normes analitzades, la comunicació dels llistats de noms, cognoms i centres de treball d'empleats, es va considerar que la informació sol·licitada sí que podria ser facilitada de forma dissociada als destinataris, sense que d'aquesta manera es veiés afectat el dret fonamental a la protecció de les dades de caràcter personal dels titulars.

Comunicació de dades del padró municipal a entitats públiques o privades

Diversos ajuntaments han sol·licitat el parer de l'Agència respecte a la possibilitat de cedir o comunicar dades personals incloses en el padró d'habitants a terceres persones, ja siguin altres entitats públiques o bé empreses o entitats privades. D'aquestes consultes, es destaca la que va efectuar un ajuntament sobre la possibilitat de cedir dades del padró municipal a un centre d'ensenyament públic. Es parteix de la base en aquests casos que el padró municipal és una base de dades de caràcter personal a la qual és d'aplicació la LOPD, que en el padró municipal d'habitants s'hi han d'inscriure les persones residents en un municipi, i que d'acord amb la Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases de règim local (LRBRL) la seva finalitat és triple: determinar la població del municipi, ésser requisit per adquirir la condició de veí i servir per acreditar la residència i el domicili habitual (articles 15 i 16 LRBRL). A més d'aquestes funcions la Llei orgànica 16/2003, de 28 de novembre, de règim electoral general (LOREG) preveu l'elaboració del cens electoral a partir de les dades incloses al padró que també serveix per elaborar estadístiques oficials.

A això cal afegir, complementàriament, que el padró també pot servir per a la creació de fitxers o registres de població que tenen per finalitat la comunicació dels diferents òrgans de cada Administració pública amb els interessats residents en els territoris respectius, respecte a les relacions jurídicoadministratives derivades de les seves competències respectives (disposició addicional segona de la LOPD).

En el cas concret, en què es valorava la possibilitat de cedir a un centre d'ensenyament públic les dades relatives a la identitat i el domicili de persones de determinada edat per donar a les famílies certa informació sobre el centre escolar, es va prendre en consideració el següent:

«La llei que regula el padró únicament autoritza la cessió de dades del padró a d'altres administracions públiques sense el previ consentiment de l'interessat per aquells assumptes on la residència o el domicili siguin rellevants (article 16 LRBRL). D'acord amb això, la comunicació d'altres dades de caràcter personal que figuren al padró municipal, com ara l'edat, la situació acadèmica, etc. no són comunicables si no és en virtut del corresponent consentiment o d'una altra disposició legal que ho habiliti (com succeeix entre d'altres, en el cas de l'Administració sanitària o bé en l'àmbit tributari).

És a dir, l'habilitació legal únicament comprendria la comunicació de les dades que donen constància del domicili de l'afectat però no pas altres informacions que no tenen rellevància per atendre a la finalitat d'acreditar la residència. Per tant, en aquest cas (...), si no és amb el consentiment de l'afectat o en virtut d'una altra disposició legal que ho habiliti, no es podria accedir a aquella informació que fa referència a l'edat que consta en el padró. Una qüestió diferent seria que ja es disposés de la identificació de les persones que compleixen determinada edat i únicament es sol·licités la informació relativa a la seva residència per tal de notificar qüestions referents a la seva matriculació o altres aspectes que incideixen en el procés d'accés al servei educatiu públic».

En aquesta consulta, com en d'altres ocasions, es va valorar també la pertinença de la cessió de dades que es plantejava, tenint en compte el necessari

compliment del principi de qualitat de les dades (article 4 LOPD) així com en atenció al principi de proporcionalitat en el tractament d'aquestes dades de caràcter personal. En atenció a aquestes consideracions, es va concloure:

«En aquest sentit l'article 72 de la Llei orgànica 10/2002, de 23 de desembre, de qualitat de l'educació, en referència a l'admissió dels alumnes en el centre escolar, preveu que les Administracions educatives podran sol·licitar la col·laboració d'altres instàncies administratives per garantir l'autenticitat de les dades que els interessats aportin en aquest procés d'admissió. En supòsits com aquest, es podria valorar si concorre la corresponent habilitació legal per procedir a una comunicació de dades del padró per tal de fer efectiva la col·laboració entre administracions públiques. No obstant això, en aquest cas la mateixa Llei orgànica 10/2002, de 23 de desembre, de qualitat de l'educació situa aquesta col·laboració entre Administracions públiques quan ja s'ha sol·licitat l'ingrés de l'alumne en el centre escolar, i per tant aquesta norma no justificaria la utilització i comunicació de dades del padró, com ara l'edat, per donar una informació prèvia i generalitzada als pares dels possibles alumnes.

(...) La comunicació de dades del padró municipal a un centre escolar per tal que aquest faci arribar informació a famílies que possiblement estiguin interessades en aquest servei, excedeix de les finalitats per a les quals es crea el padró municipal, ja que l'article esmentat es refereix al procés d'admissió dels alumnes, és a dir, a un procés posterior al que sembla que es planteja en la consulta.

(...) Pel que fa a la previsió general de la Llei orgànica 10/2002, segons la qual, les administracions educatives han de realitzar una adequada programació de les places escolars gratuïtes, cal dir que per fer aquesta programació no és necessari identificar o individualitzar les persones destinatàries, sinó solament identificar el volum o nombre total de possibles alumnes. Per fer aquesta programació, per tant, tampoc és necessari fer arribar als centres escolars les dades del padró referides a persones concretes i identificades, en tot cas dissociades o anonimitzades.

En atenció al principi de proporcionalitat, la finalitat de donar informació als interessats es pot dur a terme per part del centre d'ensenyament públic mitjançant altres mecanismes per tal que els particulars disposin d'aquesta informació, a banda de la possibilitat que l'Ajuntament sol·liciti consentiment previ als ciutadans que hi puguin estar interessats, abans de comunicar les dades al centre. Així, per exemple, tant el mateix centre com d'altres, així com fins i tot el mateix l'Ajuntament, poden oferir informació als ciutadans a través de pàgines web o portals d'Internet, taulers d'anuncis, butlletins informatius i d'altres mitjans de difusió sense haver de recórrer a la base de dades del padró per obtenir aquesta informació.

Una interpretació extensiva de les finalitats del padró municipal que comportés l'habilitació per obtenir les dades allà consignades per a qualsevol ús, de manera que qualsevol promoció d'un servei públic o d'una activitat d'interès per als ciutadans, com sens dubte és l'ensenyament públic, hagi de constituir necessàriament un supòsit habilitant de comunicació de dades del padró municipal, podria comportar una excepció al règim general indicat de la LOPD, en connexió amb el que disposa l'article 4 de la mateixa llei.»

Comunicació de dades de caràcter personal al comitè d'empresa d'una empresa depenent de l'Administració pública

Es va presentar davant l'Agència un escrit per part d'una Administració amb competències en l'àmbit de l'educació superior, que plantejava la legitimitat, des del punt de vista de la protecció de dades, de l'accés per part del comitè d'empresa d'una empresa depenent de la mateixa Administració pública a les dades personals dels candidats als processos de selecció interns.

Partint del fet que l'accés a informació relativa als candidats a places de provisió interna d'aquesta empresa que contingui dades de caràcter personal per part del comitè d'empresa s'entén com a cessió o comunicació de dades als efectes de la LOPD, es va tenir en compte, en aquest cas, el règim general de comunicació o cessió de dades de l'article 11 de la LOPD, així com les previsions del conveni col·lectiu de l'empresa, en el qual s'esmenta que les normes

del conveni s'aplicaran amb caràcter prioritari i preferent respecte a qualsevol disposició o norma legal i en relació amb allò no previst, serà d'aplicació l'Estatut dels Treballadors i les altres disposicions legals de caràcter general que regulen les relacions de treball, així com totes aquelles lleis que facin referència i siguin d'aplicació. En conseqüència, l'accés a la informació relativa als processos de selecció interns d'aquesta empresa per part del comitè d'empresa ha de ser conforme amb la regulació que en fa el conveni col·lectiu.

Es desprèn d'aquestes previsions que la informació relativa a l'oferta d'ocupació i a les condicions concretes de les places que s'han de proveir no impliquen cap accés a dades de caràcter personal. D'altra banda, per a la ponderació dels candidats o candidates a les places a proveir, únicament aquelles persones a les quals se'ls assigni aquesta funció accediran a aquelles dades necessàries per a l'exercici de la tasca de valoració dels currículums segons els criteris de valoració citats. L'accés haurà de comprendre aquelles dades adequades, no excessives i pertinents atenent a les funcions determinades i explícites que han de ser desenvolupades per part dels membres del comitè d'empresa als quals correspon aquesta tasca. Així, les dades a les quals tenen accés els representants dels treballadors únicament es podran destinar al compliment de les funcions per a les quals la normativa n'ha autoritzat la cessió i conseqüentment, el destí de les dades a qualsevol altra finalitat haurà de tenir l'habilitació corresponent o haurà de ser consentida per l'afectat. En aquest sentit, la ponderació del compliment dels criteris per a la provisió interna de places implica l'accés d'aquelles persones membres del comitè d'empresa a les quals correspon l'exercici d'aquesta funció, a dades de caràcter personal dels candidats, els mèrits dels quals han de ser ponderats. Únicament a aquests efectes i exclusivament per a aquelles dades que sigui necessàries i adequades per exercir aquesta funció de valoració, es tindrà accés a dades de caràcter personal dels candidats.

A més, per aplicació del conveni col·lectiu i l'Estatut dels treballadors, en relació amb la contractació, el comitè d'empresa, un cop formalitzada la contractació, i per al seu control de legalitat, tindrà accés a les dades personals que consten a la còpia bàsica del contracte laboral.

Pel que fa a la normativa reguladora dels drets d'informació dels representants dels treballadors, el marc legal existent en matèria laboral atorga a aquests representants uns drets d'informació a càrrec de l'empresari i en interès dels treballadors a fi de facilitar-los la tasca de vigilància que el legislador els reconeix quant al compliment per part de l'empresari de les normes vigents en matèria laboral per part de l'empresari en general i en el cas concret. Així, els representants dels treballadors tenen dret a conèixer la informació que consta a la còpia bàsica del contracte i totes aquelles altres dades que puguin derivar dels drets d'informació que els reconeix la normativa aplicable. Aquests drets d'informació dels representants dels treballadors es veuen garantits pel règim d'infraccions i sancions regulat a la Llei d'infraccions i sancions en l'ordre social, en concret pel que disposen, sens perjudici d'altres preceptes aplicables en relació amb la transgressió dels drets d'informació, audiència i consulta dels representants dels treballadors establerts legalment o convencionalment o amb la transgressió de clàusules normatives en matèria sindical establertes als convenis col·lectius, que són qualificades d'infraccions greus i molt greus, respectivament.

La normativa doncs, atribueix als representants dels treballadors unes funcions derivades de la seva naturalesa d'òrgans de participació dels treballadors en l'empresa, els quals, per a l'exercici de les funcions que els corresponen, és necessari que disposin dels mitjans legals oportuns per poder-les dur a terme. Únicament a aquests efectes, tenen atribuïdes unes facultats instrumentals d'informació que persegueixen la consecució d'un interès públic constitucionalment reconegut i, en la mesura que constitueixen una excepció a l'exercici del dret fonamental a la protecció de dades de caràcter personal, qualsevol interpretació extensiva de les mateixes serà il·legítima si no disposa d'un empara ment legal explícit.

Comunicació de dades incloses en el cens electoral d'una Administració corporativa

També s'ha produït una consulta per part d'una Administració pública amb competències en matèria de comerç, relativa a la cessió de dades del cens

electoral de l'administració corporativa a la corresponent administració tutelar.

En primer lloc es va considerar que, segons el que disposa la LOPD i tenint en compte la normativa sectorial aplicable, i en ser dada personal qualsevol informació referent a persones físiques identificades o identificables, es pot considerar que en el cens electoral de l'administració corporativa s'inclouen, juntament amb d'altres que no tindrien aquesta consideració, dades de caràcter personal, i per tant resulta d'aplicació la LOPD. I la comunicació de les dades personals incloses en el cens per part de l'administració corporativa a l'administració amb competències en l'àmbit del consum constitueix un tractament de dades. En relació amb el concepte de tractament, també es va fer l'apunt que tot i que en aquest cas la comunicació o cessió de dades tingués per objecte únicament el dipòsit del cens electoral i, per tant, de les dades que s'hi contenen, això no exclou que s'estigui produint un tractament de dades, i per tant, són d'aplicació els principis i obligacions que preveu la LOPD. La normativa sectorial preveu donar publicitat al cens electoral. Així, es disposa que un cop declarada l'obertura del procés electoral, l'administració corporativa ha d'exposar els censos electorals al públic de la manera i durant el temps que es determini reglamentàriament.

Des del punt de vista de la protecció de dades, i a banda d'altres consideracions, es va concloure que:

«En el cas que, a banda dels supòsits de comunicació de dades que ja estarien habilitats per la normativa sectorial per complir les finalitats que en cada cas siguin pertinents, es consideri necessari, a més, el dipòsit d'un exemplar del cens electoral en l'òrgan tutelar, en aplicació del que disposa l'article 21 LOPD, es podria considerar adequada la comunicació, en el marc de les funcions d'aquesta administració, de tutela del procediment electoral. Segons aquest article, efectivament, les dades de caràcter personal podrien ser comunicades a administracions públiques (en aquest cas, l'òrgan tutelar), per a l'exercici de les mateixes competències o de competències que tractin les mateixes matèries, com és el cas.

Per tant, en base al que disposa l'article 21 LOPD, en el marc de les potestats públiques que exerceixen les administracions corporatives, en concret, en el cas del règim i procediment electoral que preveu la normativa esmentada, i de les funcions derivades de la tutela que exerceix aquesta Administració pública, s'habilitaria la comunicació únicament i exclusivament en el cas de que les competències exercides pel cedent i cessionari de les dades siguin les mateixes, per tant, per a l'exercici, exclusivament, de les potestats de l'Administració esmentada en l'àmbit electoral.

En tot cas, cal fer avinent que correspon a l'òrgan tutelar especificar si per al compliment de les seves funcions, determinades en la normativa citada, és necessari disposar d'una còpia del cens electoral, a més dels supòsits ja previstos a la llei i que s'han esmentat».

Finalment, cal afegir que aquestes entitats són corporacions de dret públic i òrgans consultius de les administracions públiques, amb les quals col·laboren, amb personalitat jurídica pròpia i plena capacitat d'obrar per al compliment de llurs fins i per a l'exercici de les competències i les funcions que tenen atribuïdes legalment. Per tant aquestes poden exercir, a banda de les potestats públiques que s'han apuntat, és a dir, funcions que comporten l'exercici de les potestats administratives que li atribueix la legislació aplicable, altres funcions dins l'àmbit privat. Pel que fa a les diverses actuacions de l'administració corporativa que no tenen la consideració d'exercici de potestats públiques, i per a qualsevol comunicació de dades, seria d'aplicació el règim previst a l'article 11 LOPD, segons el qual cal recollir el consentiment dels titulars de les dades, excepte aquells supòsits en què, entre d'altres, la cessió estigui autoritzada per una llei.

Comunicació de dades tributàries a jutges i tribunals

Una Administració pública amb competències en l'àmbit tributari va traslladar a l'Agència una consulta relativa a la cessió de dades tributàries a jutges i tribunals, partint del caràcter reservat de les dades tributàries d'acord amb la normativa sectorial d'aplicació, en concret, l'article 95 de la Llei 58/2003, de

17 de desembre, general tributària. Segons aquest article, tenen caràcter reservat les dades, informes i antecedents obtinguts per l'Administració tributària en compliment de les seves funcions i limita la finalitat de la seva recollida, tractament i conservació a l'efectiva aplicació dels tributs o recursos la gestió dels quals correspongui a l'Administració tributària i a la imposició de sancions que siguin procedents.

Pel que fa a la comunicació o cessió d'aquestes dades a tercers, aquest mateix article disposa que la informació tributària només pot ser comunicada o cedida a tercers en determinats supòsits, entre d'altres, que la cessió tingui per objecte la col·laboració amb jutges i tribunals per a l'execució de resolucions judicials fermes. En aquest cas la Llei general tributària disposa que «la sol·licitud judicial d'informació exigeix resolució expressa en la qual, amb la ponderació prèvia dels interessos públics i privats afectats en l'assumpte de què es tracti i pel fet d'haver-se exhaurit els altres mitjans o fonts de coneixement sobre l'existència de béns i drets del deutor, es motivi la necessitat de demanar dades de l'Administració tributària».

El contingut d'aquesta consulta es va analitzar d'acord amb l'article 11 LOPD, el qual eximeix del requisit del consentiment de l'afectat per a les comunicacions de dades personals, entre d'altres, a jutges o tribunals. L'exempció del requisit del consentiment però, no significa que resti inaplicable el règim general de protecció de dades, ans el contrari, cobra especial rellevància el compliment dels principis generals de la protecció de dades personals, atès que la comunicació de dades és inconsentida i la llei no precisa els exactes termes en què aquesta ha de realitzar-se.

El principi de qualitat de les dades prohibeix expressament la recollida de dades per mitjans fraudulents, deslleials o il·lícits, prohibició que impedeix recollir-les un excés de dades o recollir sense el consentiment quan aquest seria exigible en relació amb una part o la totalitat de les dades personals. Qualsevol recollida i posterior tractament que sobrepassi les exigències de la necessitat i pertinència de les dades significaria una recollida il·lícita o deslleial per utilitzar mecanismes existents amb un abast desmesurat. El mateix Tribunal Constitucional

assenyala que el requisit del consentiment només es pot eximir per a les comunicacions de dades quan s'hagi d'atendre a béns i drets de rellevància constitucional i introdueix la necessitat de valorar la seva justificació i proporcionalitat (vegeu la sentència 292/2000, de 30 de novembre, en el Fonament Jurídic 13). En base a l'aplicació d'aquests principis, es va concloure que:

«És necessari que la petició d'informació personal per part del jutge o tribunal sigui d'acord i per a un supòsit concret, que les dades siguin necessàries, pertinents i adequades i la petició d'informació personal s'ha de fer prèvia ponderació d'aquests requisits per part del jutge o magistrat. No hem de desconèixer que la cessió inconsentida de les dades tributàries d'un particular és una mesura excepcional que fa cedir, per atendre a interessos constitucionals, un dret fonamental (l'autodeterminació informativa) dels particulars davant la necessària col·laboració amb el poder judicial a fi de garantir l'exercici de les funcions que li corresponen.

(...) La Constitució preveu a l'article 118 l'obligació de prestar la col·laboració als jutges i tribunals que requereixin en el curs del procés i en l'execució d'allò que resolguin. Queda constitucionalment reconegut el deure de col·laboració amb els jutges i tribunals per a la resolució dels assumptes que els ocupen i com bé s'assenyala en els termes de la consulta plantejada, són d'altres disposicions legals les que articulen aquesta obligació de col·laboració.

Però s'ha de tenir en tot moment present que l'autodeterminació informativa s'insereix en l'article 18.4 de la Constitució i que amb el reconeixement d'aquest dret com a dret fonamental de les persones se li atribueix el nivell de protecció i les garanties inherents a aquests drets i el caràcter de valor inspirador de l'ordenament jurídic. Així la prestació de la col·laboració als jutges i tribunals ha de ser respectuosa amb aquest dret fonamental i s'ha de fer una interpretació integradora d'ambdós béns constitucionalment protegits, de manera que la cessió de les dades personals al jutge o magistrat no vulneri el dret a la protecció de dades del pacient. Entenem doncs, que el jutge o magistrat, que apareix com a únic òrgan legitimat per cursar aquesta petició, ha de motivar i concretar amb precisió quina és la informació necessària i pertinent que

ha d'aportar el cedent, garantint d'aquesta manera, tant al cedent com al titular de les dades, que no es vulnera amb la comunicació el dret del pacient a la protecció de les seves dades i la confidencialitat de la informació.

(...) Cal valorar si l'article 95 de la Llei general tributària limita aquesta cessió atenent al caràcter reservat de la informació tributària i taxant els únics supòsits habilitats.

Efectivament la normativa sectorial aplicable determina clarament el caràcter reservat de la informació tributària i expressament menciona les cessions habilitades. Es considera doncs, pertinent la resposta que l'Administració dóna a les peticions d'informació fetes per jutges i tribunals quan aparentment no es tracta de cap dels supòsits habilitats per la norma tributària als efectes de recordar el règim específic i el caràcter reservat de les dades tributàries i el règim de protecció de les dades personals. És especialment rellevant la formulació d'aquest tipus de respostes als efectes de deixar clara la responsabilitat que pugui derivar d'una cessió il·legítima, sigui des de la perspectiva de la normativa sectorial tributària o d'acord amb el règim de protecció de les dades personals.

Tot i així, si un cop informat el jutge o tribunal del restrictiu accés a les dades de naturalesa tributària, aquest reitera la seva petició a l'empara del deure de col·laboració constitucionalment reconegut, aquest deure no podrà ser desatès i les dades hauran de ser comunicades. L'obligació constitucional ha de quedar atesa fent avinent al jutge o tribunal l'especificitat del règim de les cessions tributàries. D'aquesta manera seria el jutge o tribunal el que assumiria les possibles responsabilitats que poguessin derivar d'un accés a dades personals qualificades de reservades més enllà de la normativa sectorial».

Comunicació de dades per a l'elaboració del pla de pensions dels treballadors d'una Administració pública

Finalment, dins d'aquest apartat de consultes relacionades amb la comunicació o cessió de dades, es va presentar una consulta en relació amb la cessió

de dades necessàries per implementar un pla de pensions general per a les persones treballadores d'una determinada Administració pública. En concret, la comissió promotora del pla de pensions per als treballadors d'aquesta administració pública, formada per representants de l'Administració i per representants sindicals, ha estat realitzant una sèrie de treballs preparatoris per a la posada en marxa d'un sistema complementari de previsió social per als empleats públics, que atorgui una cobertura en forma de prestacions en els casos de jubilació, defunció o incapacitat permanent.

Dins d'aquest context varen sorgir diversos dubtes, en relació amb el tractament per part de l'Administració pública promotora de les dades de caràcter personal dels partícips d'aquest pla, i en relació amb la necessitat de recollir el consentiment d'aquests partícips, en atenció al que disposa la LOPD.

En aquest sentit, a banda d'altres precisions sobre l'aplicació de la normativa de protecció de dades al cas concret, l'Agència va recordar la necessitat de recollir el consentiment dels afectats, en concret, els treballadors i treballadores de l'Administració pública, per tal de donar compliment a la normativa, així com la necessitat de respectar el principi d'informació que regula l'article 5 de la LOPD, segons el qual s'ha de donar al titular de les dades informació de manera expressa, precisa i inequívoca sobre, entre d'altres, l'existència del fitxer, la identitat i la direcció del responsable del tractament, i de la possibilitat d'exercir els drets que la LOPD atorga als titulars de les dades.

No obstant aquesta primera consideració, l'Agència també va tenir en compte que l'administració promotora ha previst que sigui una gestora l'entitat responsable de l'administració i de la gestió del fons de pensions, així com d'altres funcions que la normativa d'aplicació li encomani. Des del punt de vista de la protecció de dades aquesta previsió és rellevant en el cas que s'hagi previst que la gestora sigui l'encarregada del tractament de les dades, és a dir, que es donin les condicions de l'article 12 de la LOPD. Aquest article disposa que no es considera comunicació de dades l'accés d'un tercer a les dades (en aquest cas, la gestora), quan l'accés sigui necessari per a la prestació d'un servei al responsable del tractament.

En cas que s'hagi previst la figura de l'encarregat del tractament, es va recordar a l'administració que realitzava la consulta la necessitat de regular la realització de tractaments de dades per compte d'aquesta gestora a través d'un contracte que ha de constar per escrit o en alguna altra forma que permeti acreditar-ne la concertació i el contingut, i s'hi ha d'establir de manera expressa que l'encarregat del tractament només ha de tractar les dades d'acord amb les instruccions del responsable del tractament, que no les pot aplicar ni utilitzar amb una finalitat diferent de la que figuri en el contracte esmentat, ni comunicar-les a altres persones ni tan sols per conservar-les.

Consulta en relació amb la cancel·lació de les dades de caràcter personal

La consulta va ser plantejada per part d'una empresa pública que gestiona un servei de transport públic, que sol·licitava el parer de l'Agència respecte als criteris que ha de seguir aquesta empresa pública per tal d'atendre correctament els drets dels ciutadans respecte les seves dades personals, en especial, el dret de cancel·lació de les dades que tracta aquesta empresa pública per raó del servei que presta als ciutadans. El dubte plantejat requeia principalment, en termes generals, en els requisits per atendre el dret a la cancel·lació de les dades personals un cop aquestes hagin deixat de ser necessàries o pertinents per a la finalitat per la qual varen ser obtingudes d'acord amb l'article 4.5 de la Llei orgànica de protecció de dades de caràcter personal i les estipulacions de la Llei catalana 10/2001, de 13 de juliol, d'arxius i documents públics. Per a la interpretació de les normes esmentades es va tenir en compte les particularitats aplicables als fitxers de dades de caràcter personal de les administracions públiques, que comprenen en molts supòsits, veritables excepcions a allò establert com a regla general. Efectivament, com ja ha tingut ocasió de remarcar aquesta Agència en ocasions anteriors, la conservació de la documentació pública és una excepció, prevista a la mateixa LOPD com un límit al dret de cancel·lació de les dades personals, establerta per atendre altres finalitats d'interès comú com són la constitució del patrimoni documental de Catalunya i les finalitats històriques

i científiques a les quals poden servir aquests documents i les dades personals que contenen.

En aquesta consulta, per tant, es va aprofundir en la interpretació d'aquesta particularitat dels fitxers públics, en connexió amb el dret de cancel·lació de què disposen els ciutadans. En aquest sentit:

«Aquest principi general de conservació establert per als documents públics de les administracions públiques pot veure's excepcionat en alguns casos, ja que és possible que algunes dades de caràcter personal que s'utilitzen per l'Administració pública en l'exercici de les seves funcions siguin cancel·lables atès allò que disposa la normativa específica aplicable al cas concret.

Les finalitats que ha d'atendre l'actuació de les administracions públiques i que de forma instrumental requereixen la recollida i el tractament de dades personals dóna lloc a que sigui problemàtic determinar a priori i amb caràcter general quan la conservació de certes dades personals pels poders públics ha deixat de servir a la finalitat per a la qual es van recollir. És necessari conèixer el cas concret i tenir en compte la normativa sectorial aplicable, ja que serà a la vista de la regulació que li és aplicable i els interessos públics als quals serveixen les dades que es podrà esbrinar la procedència o no de la seva cancel·lació.

La Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, regula l'exigència directa de responsabilitat de les administracions públiques per les lesions que es puguin produir a conseqüència de l'actuació d'aquestes o dels seus agents, tant en relacions de dret públic com privat. Per tant, no s'ha d'oblidar que les administracions públiques, a conseqüència de la seva actuació, poden generar una responsabilitat a la qual han de fer front durant uns períodes de temps determinats per la normativa administrativa i sectorial aplicable. Així, l'article 16.3 LOPD, en relació al dret de cancel·lació, afegeix que cal conservar les dades per a l'atenció de les possibles responsabilitats nascudes del tractament, durant el termini de prescripció d'aquestes responsabilitats. Aquest és un ele-

ment a tenir en compte a l'hora de concloure que, pel que fa a la cancel·lació de dades personals tractades per les administracions públiques, incloses en documents públics, s'estableix un principi general de conservació.»

Es va fer esment també del fet que la LOPD no fixa terminis concrets per a la cancel·lació de dades, és a dir, no predetermina el moment en què les dades han deixat de ser necessàries o pertinents per a la finalitat per a la qual es varen recollir, ja que en cada cas aquest moment vindrà determinat per la normativa sectorial. No obstant això, el fet que la normativa sectorial pugui establir, com es donava en el cas objecte de consulta, uns terminis a efectes de prescripció d'infraccions i de sancions, així com el fet que la mateixa normativa tingui en compte la comissió anterior d'infraccions en matèria de transports com a element de ponderació de noves infraccions, podria justificar el manteniment de les dades personals als efectes del que disposa l'article 4.5 de la LOPD, és a dir, a efectes de donar compliment a la finalitat per a la qual es varen recollir les dades, en aquest cas, fer efectiu un procediment sancionador en la matèria objecte de consulta.

Finalment, es va fer avinent el següent:

«Cal tenir en compte que l'article 16.1 LOPD disposa que el responsable del tractament té l'obligació, entre d'altres, de fer efectiu el dret de cancel·lació de l'interessat en el termini de deu dies. Aquesta previsió s'ha de complementar amb el que disposa l'article 15 del Reial decret 1332/1994, de 20 de juny, que desenvolupa determinats aspectes de la Llei orgànica 5/1992, de regulació del tractament automatitzat de les dades de caràcter personal. (...) L'article 15.4, esmentat, disposa que un cop transcorregut aquest termini, actualment de deu dies, sense que de forma expressa s'hagi donat resposta a la sol·licitud de cancel·lació, aquesta podrà considerar-se desestimada als efectes de la interposició de la reclamació que correspongui, en concret, als efectes de fer efectiva la tutela de drets que preveu l'article 18 LOPD. Per tant, pel que fa a l'exercici del dret de cancel·lació, s'aplica la figura del silenci administratiu negatiu, als efectes de permetre a l'interessat la interposició de les reclamacions pertinents, seguint el que disposa l'article 43 de la Llei 30/1992, de 26

de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú.

Per tant, cal diferenciar i considerar de forma independent la concurrència d'una circumstància que, en aplicació de la LOPD i de la normativa sectorial aplicable, justifiqui la no cancel·lació de dades personals, en un cas determinat, de l'obligació del responsable del tractament, de respondre de forma expressa la sol·licitud de cancel·lació, tal com disposa l'article 16, esmentat, obligació que no queda sense efecte perquè concorrin aquestes circumstàncies, que no exclouen en cap cas el compliment de la obligació de respondre a l'interessat en el termini establert.

Respecte a la forma de resposta que cal donar a l'interessat, val a dir que la LOPD no especifica quina ha de ser però, del dret d'informació que empara al ciutadà en relació amb la protecció de les seves dades personals, es pot derivar la conveniència de donar una mínima motivació a la denegació de l'exercici del dret de cancel·lació de dades. És a dir, tenint en compte que es tracta de l'exercici d'un dret contingut en la LOPD, la denegació total o parcial de l'exercici del dret de cancel·lació hauria de motivar-se en base a les circumstàncies que justifiquen la no procedència, en cada cas, de la cancel·lació de dades personals. A més, l'article 15.3 del Reial decret 1332/1994, esmentat, fa menció expressa de la comunicació motivada a l'interessat, per part del responsable, en el supòsit que aquest consideri que no pot accedir a la sol·licitud de cancel·lació.

Dins el règim d'infraccions i sancions previst en la LOPD es tipifica com a constitutiu d'infracció lleu, a banda d'altres actuacions que, relacionades amb el dret de cancel·lació, poden generar altres tipus d'infraccions, el fet de no atendre, per motius formals, la sol·licitud de l'interessat de cancel·lació de les dades personals objecte de tractament quan legalment sigui procedent. Aquesta previsió, referida als supòsits en què la cancel·lació resulta procedent, no obsta ni entra en contradicció amb el compliment de l'obligació del responsable d'atendre, en tot cas, les peticions que se li adrecen per part dels ciutadans, i de donar resposta adequada a tota sol·licitud de cancel·lació de dades».

Finalment es va recordar a l'empresa pública la necessitat de donar compliment al dret d'informació dels ciutadans en fer qualsevol recollida de dades personals, per a un tractament posterior d'aquestes dades, per exemple, en el moment en què es recullen dades quan un ciutadà emplena un escrit de reclamacions o suggeriments.

Cal afegir que l'Agència Catalana de Protecció de Dades va continuar posteriorment en contacte amb representants de l'empresa pública que realitzava aquesta consulta, per tal d'ampliar la informació que ja s'havia avançat per escrit. En aquest cas, com en d'altres, l'Agència fa palesa la seva voluntat de seguir col·laborant en la difusió i el coneixement de la normativa de protecció de dades, establint una continuïtat en la col·laboració amb aquells ens, organismes i entitats que adrecen consultes a l'Agència.

Consultes relacionades amb el tractament de dades de caràcter personal en l'àmbit de la contractació administrativa

L'Agència ha rebut diverses consultes referides a l'aplicació de la normativa de protecció de dades en l'entorn de la contractació administrativa, de les quals es fa una menció específica a continuació:

Es va rebre la consulta d'una administració pública amb competències en matèria de contractació, sobre el contingut d'un acord marc d'homologació dels serveis informàtics relacionats amb el desenvolupament d'aplicacions, el disseny tècnic orientat a planificació, instal·lació, atenció i gestió de TIC, amb destinació a l'Administració pública i altres entitats adherides. Atès que la consulta es plantejava en termes jurídics i també d'anàlisi tecnològica, es va examinar el contingut de l'acord marc de forma conjunta per part de l'Assessoria Jurídica i de l'Àrea de Tecnologies i Seguretat de la Informació de l'Agència. Es va examinar també el plec de clàusules administratives particulars i de prescripcions tècniques particulars per establir, mitjançant l'adjudicació per concurs públic i per procediment obert, l'esmentat acord marc d'homologació, especialment pel que fa al règim jurídic aplicable, les qües-

tions relatives a la confidencialitat i tractament de les dades obtingudes en la realització del servei així com les previsions sobre el compliment de les normes de seguretat exigibles, i d'altres aspectes tècnics, previstos en els esmentats plecs.

D'altra banda, l'Agència ha instat la col·laboració amb una administració pública amb competències en matèria de contractació per tal de plantejar la possibilitat d'incloure clàusules de protecció de dades en els contractes administratius. Des d'aquesta Administració s'havia detectat que en els processos de contractació administrativa, sovint es fa necessari que un gestor privat disposi de dades de caràcter personal en poder de l'Administració que realitza la contractació i que utilitzi aquestes dades.

Per tant, es va concloure que en els casos en què l'objecte del contracte pugui implicar un tractament de dades de caràcter personal específic a càrrec de l'Administració contractant, caldria tenir en compte les previsions de la LOPD en el seu article 12, que regula la figura de l'encarregat del tractament, és a dir, l'accés a les dades per compte de tercers.

En aquest context també es va tenir en compte la possibilitat que en l'execució del contracte es prevegi una subcontractació, als efectes de la protecció de dades. En aquests casos, quan aquesta subcontractació impliqui un tractament de dades de caràcter personal, s'estableix que hauran d'establir-se les garanties previstes en l'article 12 esmentat, fer constar expressament que el contractista del servei actua en nom i per compte de l'Administració contractant responsable del tractament de les dades i complir determinats requisits. En concret, que els serveis a subcontractar s'hagin previst expressament en l'oferta o en el contracte realitzat entre el responsable i l'encarregat del tractament o que el tractament de dades per part del subcontractista s'ajusti a les instruccions del responsable del fitxer, previsió que deriva del mateix article 12 de la LOPD, que estableix en el seu punt segon que la realització de tractaments per compte de tercers ha d'estar regulada en un contracte o en alguna altra forma que permeti acreditar-ne la concertació i el contingut.

A més de fer esment d'aquestes qüestions, també es va recollir la consideració que els òrgans de contractació incloguin, en els plecs de clàusules administratives dels contractes que suposin tractament de dades personals, una clàusula de confidencialitat genèrica així com les clàusules específiques relatives a les obligacions de l'entitat adjudicatària del contracte com a encarregada del tractament. D'aquesta manera, s'especifica que la documentació i la informació a qué es té accés amb ocasió de la prestació dels serveis derivats del mateix contracte, que corresponen a l'Administració contractant responsable del fitxer de dades de caràcter personal, té caràcter confidencial i per tant no pot ser objecte de reproducció total o parcial, o tractament ni edició informàtica, ni transmissió a terceres persones fora de l'estricte àmbit de l'execució directa del contracte.

Consulta relativa a la instal·lació de càmeres de vigilància

Un Ajuntament ha traslladat a l'Agència la consulta relativa a la possibilitat que una empresa privada instal·li càmeres de videovigilància. Tot i que en aquest cas es tractava d'una empresa privada que volia instal·lar aquests sistemes de seguretat, i que per tant el corresponent tractament de dades quedaria fora de l'àmbit de competència de l'Agència Catalana de Protecció de Dades, s'ha fet la següent puntualització.

En primer lloc, i com ha fet l'Agència en consultes anteriors, s'ha recordat que la captació i l'enregistrament d'imatges amb les càmeres constitueix un tractament de dades, i per tant, la instal·lació de videocàmeres de vigilància comporta una recollida de dades de caràcter personal, les quals, en la definició que en dóna l'article 3.*a)* de la LOPD, són qualsevol informació relativa a persones físiques identificades o identificables.

Així com els tractaments de dades procedents d'imatges i sons obtinguts mitjançant la utilització de videocàmeres per les forces i els cossos de seguretat en espais públics disposen d'una regulació específica, tal com preveu la mateixa LOPD, no s'indica cap règim específic sobre la utilització privada de

videocàmeres que realitzin altres subjectes, i per tant és aplicable el règim general de la LOPD.

En aplicació d'aquest règim general, caldrà respectar els principis que preveu la LOPD, en concret el principi de qualitat de les dades, segons el qual les dades (en aquest cas, imatge i so) només es poden recollir per ser tractades, així com sotmetre-les a aquest tractament, quan siguin adequades, pertinents i no excessives en relació amb l'àmbit i les finalitats determinades, explícites i legítimes per a les quals s'han obtingut, i el principi de proporcionalitat en la utilització d'aquests sistemes de captació de sons i imatges, que suposa ponderar la idoneïtat respecte als fins perseguits, i la proporcionalitat de les mesures relatives al tractament de les dades.

S'exigeix també la deguda informació als interessats sobre l'existència d'aquestes videocàmeres en el recinte de l'empresa, informació que haurà de consistir, de manera expressa, precisa i inequívoca, a informar sobre l'existència, si és el cas, d'un fitxer o tractament de dades de caràcter personal, de la finalitat de la recollida de dades i dels destinataris de la informació. Finalment, es recorda la necessitat de donar compliment a l'exercici dels drets del ciutadà que la LOPD reconeix per a la protecció de les seves dades personals.

Referència a d'altres actuacions de l'Agència Catalana de Protecció de Dades

S'ha formulat una consulta a l'Agència en relació amb la creació d'una base de dades de violència de gènere:

Una Administració amb competències en l'àmbit sanitari de Catalunya, juntament amb representants i autoritats del poder judicial i de cossos policials es varen trobar amb representants de l'Agència per tal de valorar diversos aspectes de la normativa de protecció de dades en relació amb l'aplicació de la Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de Mesures de protecció integral con-

tra la violència de gènere. Aquesta llei, així com la normativa complementària, té per objecte actuar contra la violència que, com a manifestació de la discriminació, la situació de desigualtat i les relacions de poder dels homes sobre les dones, s'exerceix sobre aquestes per part de persones que hi mantenen diversos vincles familiars o d'afectivitat. Amb aquest objectiu s'han implementat diverses mesures, que impliquen la participació de les administracions públiques i autoritats, així com d'altres col·lectius que treballen en els àmbits de l'educació, la salut, o la seguretat ciutadana, entre d'altres.

En aquest context es va consultar l'Agència sobre la possibilitat de desenvolupar una base de dades relatives a les persones que han patit maltractaments físics o d'altre tipus. En aquest sentit les diferents instàncies promotores de la base de dades han elaborat l'esborrany del conjunt mínim bàsic de dades personals que serien objecte d'aquesta base de dades, entre d'altres, dades identificatives, de situació laboral o nivell d'estudis, així com de situació familiar, salut, i d'altres circumstàncies relacionades amb la situació de violència o maltractament de què es té constància.

L'Agència va fer especial insistència en la necessitat de tenir en compte els principis que estableix la LOPD, entre d'altres, el de qualitat de les dades, segons el qual les dades només poden ser recollides o tractades quan són adequades, pertinents i no excessives en relació amb l'àmbit i les finalitats per a les quals s'obtenen, així com les obligacions que imposa la llei al responsable del fitxer, entre d'altres, la necessitat de crear el fitxer mitjançant disposició general i de recollir-hi els diferents apartats que defineix l'article 20.2 de la LOPD.

Finalment, cal fer esment que l'Agència Catalana de Protecció de Dades vol fer assequible als ciutadans la informació relativa al dret fonamental a la protecció de dades, així com, principalment, la normativa que regula aquesta matèria i fer accessibles als ciutadans els mecanismes jurídics per exercir els drets que la LOPD els concedeix. En conseqüència s'ha considerat oportú plantejar una revisió i millora dels continguts del futur portal de l'Agència, i per tant revisar la informació i els continguts de la seva pàgina web.

Així, dins el projecte general de l'Agència Catalana de Protecció de Dades de millorar i actualitzar el futur portal de l'Agència a Internet, també s'ha examinat des de l'Assessoria Jurídica, en coordinació amb altres àrees de l'Agència, el contingut de la informació jurídica que es difon a través d'aquest portal. Entre aquests continguts, consten entre d'altres els conceptes generals sobre la protecció de dades, les preguntes més freqüents que fan els ciutadans sobre aquesta matèria, i la informació bàsica per tal de poder exercir els drets d'informació i consulta al Registre de Protecció de Dades de Catalunya, així com els drets d'accés, rectificació, cancel·lació i oposició, impugnació de valoracions i indemnització. S'afegeix, entre d'altres continguts, una relació de la normativa principal tant a nivell europeu com estatal i autonòmic en matèria de protecció de dades.

Consulta tramesa pel Síndic de Greuges respecte al tractament que dóna l'Agència als escrits que cal remetre a l'Agència Espanyola de Protecció de Dades

El Síndic de Greuges de Catalunya ha tramès un escrit en el qual posa en coneixement de l'Agència una queixa d'una ciutadana, segons la qual es va trametre a l'Agència Espanyola de Protecció de Dades (AEPD) una denúncia sense traduir-la al castellà, la qual cosa li hauria suposat un retard a la interessada en la tramitació de la mateixa. Atès el contingut de la queixa, el Síndic va requerir l'Agència per tal que se l'informés del tractament habitual de les denúncies que rep l'Agència Catalana i que, per raó de competència, cal trametre a l'AEPD.

En aquest sentit, l'Agència va respondre l'escrit del Síndic informant sobre el sistema de repartiment competencial actualment vigent en matèria de protecció de dades que és compartit per dues instàncies, l'Agència Espanyola de Protecció de Dades, estatal i l'Agència Catalana de Protecció de Dades, autonòmica.

S'afegia en l'explicació que l'actual distribució competencial es defineix per allò disposat a l'article 41 de la LOPD amb la interpretació que n'ha fet el Tribunal

Constitucional a la sentència 290/2000, de 30 de novembre, que té com a criteri de repartiment el corresponent a la titularitat del fitxer o tractament de dades de caràcter personal, i que completa aquesta distribució la previsió continguda a la Llei 5/2002, de 19 d'abril, de l'Agència Catalana de Protecció de Dades en reconèixer el corresponent àmbit d'actuació a l'autoritat de control autonòmica en el seu article 3. En l'exercici d'aquestes competències es reconeix doncs, la plena independència d'ambdues institucions que no tenen cap relació de subjecció entre elles. A això es va afegir que:

«Una de les actuacions més rellevants de les autoritats independents, en la seva missió de garantir el dret fonamental a la protecció de dades, consisteix a controlar el degut compliment dels drets que el conformen, que es coneixen com habeas data i que comprenen el dret d'accés, dret de rectificació, dret de cancel·lació i dret d'oposició (articles 15 a 18 de la LOPD). Són casos on els terminis són curts i on la immediatesa en la resposta també comporta un control adient del dret no atès. Això és especialment rellevant en supòsits d'exercici del dret de rectificació o de cancel·lació.

En els casos que afecten fitxers de titularitat privada, no correspon la intervenció de l'Agència Catalana de Protecció de Dades. Malgrat però, que aquestes denúncies no s'haurien d'admetre per no ésser competència de l'Agència Catalana i que s'hauria de fer avinent als afectats que han d'adreçar els seus escrits novament a l'Agència Espanyola de Protecció de Dades que és la competent, ha prevalgut el criteri de fer efectiu el dret fonamental afectat tramitant l'escrit directament a la instància competent, informant d'aquesta tramesa a l'afectat. La consideració de la naturalesa de l'afectació del dret fonamental, la de respondre amb la immediatesa que li pertoca i en atenció al principi d'unitat de registre que podria considerar-se d'aplicació també a les actuacions d'aquestes autoritats de control en matèria de protecció de dades, ha donat lloc al fet que s'hagin adreçat directament a l'Agència Espanyola de Protecció de Dades les denúncies que són de la seva competència donant a conèixer oportunament a l'afectat aquesta tramesa. Certament aquests reenviaments es feien sense verificar el compliment de cap mena de requisit formal, ja que es tractava d'una mera canalització de la denúncia erròniament presentada

davant l'Agència Catalana a la qual no li pertoca comprovar aquests aspectes que corresponen a la instància que coneix del fons de l'assumpte.

La Llei 1/1998, de 7 de gener, de política lingüística estableix que tothom té dret a relacionar-se i a ser atès per l'Administració de l'Estat en la llengua oficial que esculli sense que se li pugui exigir cap mena de traducció, però ho refereix a l'Administració de l'Estat a Catalunya (article 12). En un sentit semblant, la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú (LRJAPPAC) preveu que els ciutadans es puguin adreçar a l'Administració General de l'Estat en la llengua cooficial de la Comunitat Autònoma, però quan es tracti d'òrgans amb seu en el territori de l'esmentada Comunitat (article 36.1 LRJAPPAC). L'Agència Espanyola de Protecció de Dades no disposa d'una representació o delegació al territori de Catalunya i, per tant, pot considerar-se que la llengua de tramitació és exclusivament el castellà.

És per això que les denúncies presentades en català quan es refereixen a titulars de fitxers privats competència de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades poden donar lloc a retards en la seva tramitació per raó de l'idioma escollit. S'opti per una o altra solució, la denúncia presentada en l'altre idioma oficial a Catalunya, si es refereix a competències de l'Agència Espanyola, comportarà un retard degut a la traducció per part de qui correspongui d'aquell escrit ja que la instància competent és estatal i no té seu a Catalunya. Tant si no s'admet la denúncia de l'afectat comunicant-li que ha d'adreçar-la a l'Agència Espanyola de Protecció de Dades, com si es tramet a la representació de l'Administració estatal a Catalunya (Delegació del Govern) s'acaba sofrint un retard en la tramitació de l'assumpte. L'actual reenviament de les denúncies a l'Agència Espanyola també pot suposar un retard en la seva tramesa si, com és el cas, es sol·licita una traducció de l'afectat. No obstant això, en molts casos en haver-se utilitzat models normalitzats de queixa lliurats pels ajuntaments o per la mateixa Generalitat, això ha comportat la simplificació de la comprensió de l'escrit i no ha donat lloc a cap objecció per part de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades que ho ha tramitat directament malgrat que la documentació era en català.

En darrer terme, cal esmentar que l'Agència Catalana de Protecció de Dades no disposa dels recursos adequats ni li corresponen les funcions de traducció d'ofici dels escrits presentats per part dels particulars amb destinació a una altra administració, sens perjudici que se'ls pugui recomanar o adreçar a algun altre organisme o entitat que en l'àmbit de la Generalitat assumeixi aquestes funcions, fet que no evitaria un possible endarreriment en la tramitació de la denúncia.»

L'Agència va concloure que, al seu parer, correspon en tot cas als mateixos particulars prendre la decisió final en relació amb la forma de presentació i el compliment de la resta de requisits formals de les denúncies que han de ser presentades davant l'Agència Espanyola de Protecció de Dades, considerant en conseqüència que no s'ha infringit cap disposició en reenviar la denúncia presentada en català a la instància que té la competència per resoldre-la. L'actual regulació sobre l'ús de la llengua, d'una banda, i la distribució de competències en matèria de protecció de dades d'una altra, comporta la dificultat de fer compatibles els drets lingüístics i atendre sense dilacions els escrits dels ciutadans quan l'Administració competent per resoldre no disposa d'una estructura organitzativa que ho permeti per no tenir seu al territori de Catalunya.

A aquest escrit el Síndic va respondre amb el suggeriment que, o bé es tradueixin d'ofici les queixes que es reben i que cal reenviar a l'AEPD, o bé es comuniqui de forma motivada als interessats la necessitat que les trametin en castellà directament a l'òrgan competent per conèixer de la reclamació. D'aqueste suggeriment es desprèn doncs que el Síndic no ha fet recaure necessàriament en l'Agència Catalana de Protecció de Dades la obligació de traduir al castellà les denúncies que cal adreçar a l'Agència Espanyola per compte de l'interessat, sinó que admet com a pertinent la possibilitat que la traducció recaigui en el mateix interessat.

6.3. Peticions d'informació i d'assessorament

L'Agència, en termes generals, presta assessorament o respon a peticions d'informació que sol·liciten les administracions públiques o la ciutadania en qües-

tions puntuals en matèria de protecció de dades que no es resolen amb un dictamen o informe sinó en reunions, converses o en documents de treball.

Durant l'any 2005 s'ha assessorat sobre el procediment de creació dels fitxers, sobre la tramitació de les disposicions de caràcter general de creació, modificació o supressió de fitxers i sobre la notificació dels fitxers i tractaments en el Registre de Protecció de Dades de Catalunya, a diferents entitats o òrgans, en particular, entre altres, al Síndic de Greuges, a l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari, al Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació, al Centre d'Iniciatives per a la Reinserció, al Col·legi Oficial de Farmacèutics, a l'entitat Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya, l'Institut Municipal d'Assistència Sanitària com a entitat integrada en el Consorci Sanitari de Barcelona, a l'Agència de Residus i al Departament de Governació.

En concret, en relació amb les consultes que versen sobre el procediment de notificació dels fitxers al Registre, aquestes són formulades indistintament pels responsables dels tractaments i fitxers o per tercers que gestionen la inscripció dels fitxers per compte dels responsables i es refereixen estrictament als tràmits per inscriure els fitxers o a la regulació dels fitxers públics en termes generals i la seva particular forma de creació, modificació o supressió. En alguns casos els dubtes sorgeixen a l'hora d'emplenar els camps que consten en el formulari de notificació dels fitxers, i que responen al contingut dels diferents apartats de l'article 20.2 de la Llei orgànica, ja siguin des de la vessant jurídica, d'interpretació del contingut de la LOPD, o de tipus tècnic, relatiu a la inscripció dels fitxers. Aquestes consultes s'han resolt, en diverses ocasions, amb un assessorament conjunt per part de l'Àrea del Registre de Protecció de dades i l'Assessoria Jurídica de l'Agència, per tal de donar una resposta completa a aquestes consultes. Entre d'altres, aquest tipus de consultes han estat presentades per representants i gestors dels fitxers d'ajuntaments i d'altres ens locals, de diversos col·legis professionals, així com per diverses universitats i empreses públiques. En d'altres ocasions, les consultes dels particulars poden donar lloc a la presentació d'una queixa o d'una denúncia, un cop analitzades les possibilitats d'exercici dels drets o les garanties que assisteixen a l'afectat. En aquests casos, ja sigui perquè la persona que pre-

senta la denúncia ha estat directament afectada o senzillament perquè posa en coneixement de l'Agència alguna situació que, al seu entendre, presenta alguna irregularitat en termes de protecció de dades, la queixa o denúncia juntament amb la documentació acreditativa o que documenti l'escrit, seran degudament analitzats per l'Àrea d'Inspecció de l'Agència als efectes de determinar la procedència de l'obertura del corresponent expedient sacionador.

Pel que fa al cas concret de les consultes de col·legis professionals, s'ha fet especial esment a la consideració que els col·legis professionals són corporacions de dret públic que defensen interessos professionals privats dels seus col·legiats però que també compleixen amb finalitats d'interès públic. Aquesta naturalesa particular afecta també la naturalesa dels fitxers de dades de caràcter personal que han d'inscriure els col·legis professionals, que en conseqüència podran ser de naturalesa pública o privada segons la finalitat per a la que serveixin les dades recollides i tractades.

Amb caràcter general, sovint, en l'àmbit de les administracions públiques es plantegen dubtes sobre la forma i el procediment de creació dels fitxers dels organismes autònoms de caràcter administratiu, de les entitats públiques que sotmeten llur actuació al dret privat, aquelles de caràcter industrial, comercial o financer o les empreses públiques, que en la majoria de supòsits i sens perjudici que es puguin donar supòsits particulars, no disposen de potestat reglamentària per dictar ordres o altres disposicions de caràcter general, de manera que ha de ser el departament de vinculació qui, mitjançant ordre del conseller, aprovi la regulació dels fitxers de l'entitat que correspongui. De la mateixa manera, en el supòsit dels consorcis públics que no disposin de potestat reglamentària, caldrà procedir a la creació, modificació o supressió dels fitxers i tractaments a través d'algun dels òrgans de les administracions que l'integrin que tingui atribuïda potestat reglamentària.

En l'àmbit de les cessions de dades entre diferents administracions públiques s'han plantejat algunes consultes en relació amb la legitimitat de cedir dades amb la finalitat de realitzar estudis científics o estadístics que impliquin el tractament de dades personals però que no incorporin dades personals en els

resultats sinó que els presentin anonimitzats, i en relació amb les cessions necessàries per exercir competències que es venien desenvolupant per un òrgan i passen totalment o parcialment a un altre òrgan de la mateixa Administració, de manera que correspon analitzar la compatibilitat de la finalitat i si es tracta de l'exercici de la mateixa competència o de competències que recauen sobre la mateixa matèria. Altres qüestions que han estat objecte de consideració en relació amb les comunicacions de dades han estat a títol d'exemple, les comunicacions de dades entre col·legis professionals i l'Administració de la Generalitat, els fluxos informatius existents en l'àmbit dels serveis socials d'assistència als menors d'edat, i les cessions de les dades personals que integren el cens electoral ja sigui en termes generals o en les eleccions dels representants dels treballadors, així com el seu ús per part dels sindicats.

S'han plantejat, així mateix, un nombre considerable de consultes en relació amb la figura de l'encarregat del tractament en l'àmbit de les administracions públiques. En l'àmbit del sector públic són diferents les figures i els instruments jurídics que impliquen l'exercici de funcions d'una Administració per compte d'una altra. Així, la delegació de competències, l'encàrrec de funcions, la constitució d'entitats autònomes amb funcions executives o altres formes d'administració institucional, etc. impliquen l'exercici per part d'altres institucions públiques de funcions que corresponen d'inici a la primera Administració. L'encaix d'aquesta multiplicitat d'agents amb la normativa de protecció de dades de caràcter personal duu a l'anàlisi de la figura de l'encarregat del tractament, que no només tracta les dades per compte de l'Administració titular de la competència sinó que exerceix una veritable gestió per encàrrec amb importants implicacions des del punt de vista de la informació de les persones i d'altres possibilitats de fluxos de dades entre diferents administracions públiques per exercir funcions dins d'un mateix àmbit competencial. L'estudi d'aquests casos requereix un anàlisi cas per cas de la normativa sectorial aplicable i de les normes que atribueixen l'entramat de funcions entre diferents òrgans d'una mateixa Administració o entre diferents administracions i les diferents formes d'exercici de les competències administratives. Alguns d'aquests aspectes han estat analitzats en relació amb les funcions del Centre de Telecomunicacions i Tecnologies de la Informació de

la Generalitat, del Col·legi Oficial de Farmacèutics i en relació amb entitats autònomes creades per diversos ajuntaments.

D'altra banda, en relació amb els supòsits de gestió de serveis de les administracions públiques per part d'entitats privades a través de contractes administratius, cal entendre que, en termes generals, el contractista esdevindrà encarregat del tractament per compte de l'Administració i que un cop finalitzada la relació o extingit el contracte o concessió, les bases de dades, els fitxers o els tractaments retornaran a l'Administració responsable del servei o prestació corresponent. D'acord amb els requeriments de la normativa de protecció de dades cal subscriure un contracte entre l'encarregat del tractament i el seu responsable que compleixi amb les especificacions de l'article 12 LOPD.

En aquest sentit des de l'Agència es va promoure l'adopció per part de la Junta Consultiva de Contractació Administrativa de la Generalitat de Catalunya d'una recomanació en relació amb la inclusió de clàusules de protecció de dades en els contractes de l'Administració, que va donar lloc a la Recomanació 1/2005, de 5 de maig, de la Comissió Permanent de la Junta Consultiva de Contractació Administrativa. En concret, es recomana a tots els òrgans de contractació de la Generalitat la inclusió en els plecs de clàusules administratives dels contractes que impliquin el tractament de dades personals d'una clàusula de confidencialitat genèrica i de clàusules de confidencialitat específiques a fi i efecte que quedi establert contractualment que l'entitat adjudicatària que dugui a terme el tractament per compte de l'Administració ho farà conforme les seves instruccions i únicament per a les finalitats establertes en el contracte, que no les comunicarà a tercers excepte quan compti amb l'autorització expressa del responsable, que aplicarà les mesures de seguretat corresponents i que un cop complerta la prestació contractual, les dades personals seran destruïdes o retornades a l'Administració contractant.

En relació amb aquelles contractacions celebrades amb anterioritat que no haguessin previst inicialment les responsabilitats inherents al tractament de dades personals per compte de l'Administració contractant, cal subscriure un document complementari o annex que reguli aquests extrems per tal de donar

compliment a la normativa vigent en matèria de protecció de dades i establir d'aquesta manera la destinació de les dades personals quan s'extingeixi la relació entre les parts.

Així mateix, es plantegen també nombroses consultes de caràcter general, ja sigui sobre l'àmbit d'aplicació del règim de protecció de les dades personals, sobre aspectes relacionats o sobre dubtes d'interpretació de la normativa aplicable. Es poden destacar consultes relatives al règim d'accés a la informació del cadastre o als drets d'informació en matèria de protecció del medi ambient s'han plantejat també consultes sobre la regulació específica de la informació tributària i són habituals les consultes que versen sobre els usos i les finalitats legítimes del padró municipal.

En relació amb aquest darrer aspecte cal tenir present, tal com ja s'ha esmentat en més d'una ocasió, que el padró municipal és una base de dades, específicament regulada als articles 15 i següents de la Llei reguladora de les bases del règim local, segons la Llei 4/1996, de 10 de gener, en la qual estan obligades a inscriure's totes les persones residents a un municipi. La finalitat del padró municipal és triple: determina la població del municipi, és el requisit per adquirir la condició de veí i serveix per acreditar la residència i el domicili habitual (articles 15 i 16.1 LBRL). A més d'aquesta funció pròpia del padró municipal, la Llei de règim electoral general (LOREG) preveu l'elaboració del cens electoral a partir de les dades incloses al padró (article 35), que serveixen a més per elaborar estadístiques oficials, sotmeses al secret estadístic, en els precisos termes de la Llei 12/1989, de 9 de maig, de la funció estadística pública. El padró s'ha convertit doncs, en el fitxer bàsic en tot tipus de relacions administratives per raó de la seva constant actualització i per la constant necessitat d'acreditar el domicili que implica l'exercici de drets davant les administracions, la sol·licitud de béns i serves i la petició de prestacions. El padró municipal inclou dades relatives a l'edat, el sexe, la nacionalitat i el nivell acadèmic, així com altres informacions necessàries per a l'elaboració del cens electoral. Cal remarcar, però, que la Llei únicament autoritza la cessió de dades del padró a altres administracions públiques, sense el consentiment previ de l'interessat, per assumptes en què la residència o el domicili siguin rellevants.

Així doncs, els usos legítims per part dels mateixos ajuntaments del padró i la seva utilització per part de tercers ja sigui amb comunicacions o accessos puntuals, són els aspectes que més habitualment es troben a les bases de les qüestions relatives al padró municipal.

Destaquen també aquelles consultes que versen sobre l'exercici dels drets d'habeas data, ja sigui per part dels afectats que sol·liciten ser informats sobre els drets que poden exercir i la forma d'exercici o per part dels responsables dels fitxers que els han d'atendre. Així mateix, són nombroses les consultes que versen sobre l'àmbit competencial de l'Agència Catalana de Protecció de Dades en relació amb les competències o el marc d'actuació de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades, bé perquè desconeixen les funcions que corresponen a cada autoritat o bé, per raó que la qüestió que és objecte de debat i d'anàlisi versa sobre àmbits mixtes on la vessant pública i la vessant privada d'una activitat s'interrelacionen. D'altra banda, continuen essent habituals les peticions d'assessorament general en matèria de protecció de dades a fi de conèixer el règim jurídic aplicable, les principals obligacions dels responsables de fitxers i les implicacions i drets dels afectats.

Consultes més específiques s'han plantejat en relació amb la legitimitat d'instal·lar càmeres de videovigilància en alguns ajuntaments així com sobre l'ús de determinades tecnologies en l'àmbit de l'ensenyament o en l'àmbit laboral en base al control i a la seguretat de les persones i els béns i sobre la difusió de la informació de les administracions públiques que conté dades de caràcter personal a Internet. En relació amb aquest darrer supòsit cal tenir en compte que la difusió de dades personals a Internet ha de complir estrictament, de la mateixa manera que qualsevol altre tractament de dades, el principi de finalitat i el principi de proporcionalitat; així la persona afectada ha de ser informada sobre quines dades seran difoses a Internet i sobre quina és la finalitat perseguida per l'Administració pública que legitimi, de forma proporcionada, la comunicació generalitzada d'aquesta informació. La difusió de dades personals a través d'Internet s'ha plantejat també arran de la regulació de registres administratius, sigui públics o no. Per a cada registre administratiu ha de quedar, doncs, clarament determinat el règim d'accés a la informació que conté,

de manera que si part de la informació és d'accés públic es precisi també la forma de publicitat i si les dades personals dels titulars, en els supòsits que són d'accés públic, han de ser difoses a Internet o no.

Tornarem a incidir en aspectes relatius a la difusió, comunicació i accés a la informació pública a l'apartat d'aquesta memòria que fa referència als estudis i documents de treball elaborats per l'Agència.

Finalment el règim de protecció de les dades sensibles sempre és objecte d'especial consideració com analitzarem també, més endavant a l'apartat dedicat als estudis i documents de treball en relació amb les dades de salut. A banda de les particularitats del règim aplicable a la informació sanitària també s'han plantejat algunes consultes en relació amb les dades que fan referència a ideologies o orientacions polítiques, especialment en relació amb aquelles dades que el mateix titular ha fet públiques de forma expressa i per voluntat pròpia o són de públic coneixement per raó de les funcions que exerceixen determinades persones com els polítics o els parlamentaris. Amb tot, d'acord amb l'actual règim normatiu, aquestes dades són dades sensibles, i correspon un nivell de protecció alt a aquells tractaments que les incloguin. Així mateix, només podran ser tractades, fora dels supòsits expressament habilitats per llei, quan es disposi del consentiment exprés i per escrit del seu titular.

Analitzarem a continuació algunes matèries o àmbits sectorials que han estat objecte d'un especial estudi ja sigui perquè són temes d'actualitat i en constant evolució amb importants repercussions des del punt de vista de la protecció de dades, ja sigui per la seva complexitat, que exigeix un treball constant de seguiment i actualització de la matèria.

6.4. Estudis i compilació de doctrina, jurisprudència i normativa

A fi de garantir un bon desenvolupament de l'exercici de les funcions d'assessorament i consulta s'han dut a terme determinats projectes d'anàlisi i d'es-

tudi de la normativa, la jurisprudència i la doctrina en aspectes específics o en àmbits sectorials on la protecció de les dades de caràcter personal incideix directament o indirectament, o de temes d'actualitat de rellevància des del punt de vista de la informació personal. Així mateix, la participació en grups de treball o d'estudi de determinats àmbits permet l'anàlisi en detall d'aquests àmbits materials que resulten d'interès per raó dels fluxos informatius que impliquen.

En particular, des de l'Agència s'ha continuat estudiant la interrelació existent entre l'accés a la documentació administrativa i la normativa de protecció de dades, un estudi ja es va iniciar l'any 2004 amb l'article que comparava el dret d'accés a la documentació pública i el dret d'accés a les dades personals. L'estudi d'aquest àmbit material requereix una anàlisi des de diferents perspectives ja que davant d'una petició concreta d'accés a un document administratiu o de comunicació d'informació administrativa s'haurà de tenir en compte els diferents drets i interessos que incideixen sobre aquesta matèria, en concret, el dret a la protecció de les dades personals, el dret d'accés a la documentació administrativa i la reutilització de la informació del sector públic. Una especial ocasió per a l'anàlisi de la interrelació entre aquests diferents drets i interessos fou el Simposi Internacional de Protecció de Dades i Llibertat d'Informació, celebrat a Potsdam, Alemanya, on, entre d'altres aspectes es van analitzar les eines que ofereix el reconeixement de la llibertat d'informació com a dret fonamental dotat de fortes garanties per a l'exercici democràtic i la transparència de l'actuació dels poders públics i la seva intersecció amb el dret fonamental a la protecció de les dades personals. És rellevant en relació amb aquest punt l'Informe elaborat pel Supervisor Europeu de Protecció de Dades número 1 de juliol de 2005 en el qual s'analitza la relació existent entre ambdós drets fonamentals d'acord amb el reconeixement normatiu vigent en l'àmbit de les institucions comunitàries.

La reutilització de la informació del sector públic es preveu a la Directiva 2003/98/CE, de 17 de novembre, i es defineix com l'ús de documents que estan en mans de les administracions públiques o d'altres entitats que integren el sector públic per part de terceres persones físiques o jurídiques, ja sigui amb finalitats comercials o no comercials, per a finalitats diferents del

propòsit inicial que tenien aquests documents segons la seva missió de servei públic per a la qual van ser elaborats o produïts. Amb la reutilització de la informació del sector públic no només es pretén que aquesta pugui ser novament aprofitada i utilitzada per a nous fins per part de particulars i empreses sinó que, ja sigui per a la seva explotació comercial o per a un ús particular, es constitueixi com una veritable font de coneixement. La reutilització pretén principalment atorgar un nou ús, un valor addicional a la informació geogràfica, estadística, meteorològica, informació que en la majoria dels supòsits no conté dades de caràcter personal; tot i això, des de la normativa de protecció de les dades, la definició de què és una dada personal és molt àmplia i poden ser moltes les fonts d'informació a reutilitzar que incloguin dades de caràcter personal. La relació entre la protecció de les dades personals i la reutilització de la informació del sector públic no és un tema que es conclogui amb una llista de supòsits habilitats i taxats; és necessària una anàlisi cas per cas, equilibrant els diferents interessos juxtaposats, fent un judici de proporcionalitat que permeti integrar i complementar el respecte pels diferents valors a garantir.

D'altra banda, el dret d'accés a la documentació administrativa a l'ordenament espanyol es basa en l'article 105.2.*b)* de la Constitució que estableix que la llei regularà l'accés dels ciutadans als arxius i registres administratius i es troba desenvolupat als articles 35 i 37 de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú. L'accés es troba condicionat a l'acreditació d'un interès legítim, a diferència de la regulació d'aquest dret en molts altres països del nostre entorn on el dret d'accés a la documentació administrativa es situa en el marc de la llibertat d'informació, dotant-lo de la força i la garantia dels drets fonamentals i el seu exercici no resta condicionat a l'acreditació d'un determinat interès ni restringit a un determinat col·lectiu sinó que es concep com un lliure accés a la informació de la qual disposa el sector públic com a eina per a la democràcia i el coneixement. Així doncs, a diferència d'altres països, el dret d'accés no disposa d'una regulació específica i substantiva sinó que s'incardina en el si dels principis que regeixen l'actuació administrativa i els drets dels ciutadans davant les administracions públiques.

En relació amb el dret d'accés a la documentació administrativa, la Directiva 2003/98/CE relativa a la reutilització, estableix expressament que la seva regulació de la reutilització es basa en els actuals règims d'accés dels Estats Membres però que no modifica les normes nacionals d'accés a documents i que no és aplicable a aquells supòsits en què, d'acord amb el règim pertinent d'accés, els ciutadans o empreses només puguin obtenir un document si poden demostrar un interès particular. De la mateixa manera, en principi la relació entre la reutilització de la informació del sector públic i la protecció de dades personals és de no ingerència, de neutralitat, i de forma expressa la Directiva 2003/98/CE estableix que no menysté ni afecta de cap manera el nivell de protecció de les persones físiques en allò que fa referència al tractament de les dades personals d'acord amb la normativa aplicable ni altera les seves obligacions i drets.

La reutilització de la informació del sector públic suposa, en termes de protecció de les dades personals, un canvi en la finalitat original per a la qual les dades foren recollides; atorgar un nou ús a una informació que conté dades personals implica un nou tractament de dades personals i, com a tal, li seran aplicables els requisits generals del règim de protecció de les dades personals, en particular, les exigències del principi de legitimitat del tractament i del principi de qualitat de les dades. Així, davant dels supòsits en què es vulgui reutilitzar informació dels sector públic que contingui dades de caràcter personal caldrà ponderar l'interès en la reutilització juntament amb el respecte pel dret a la protecció de les dades de caràcter personal dels afectats. La protecció de dades personals actua, doncs, com un veritable límit a la reutilització de la informació pública quan aquesta conté dades personals, de manera que la ponderació per assolir el degut equilibri entre els interessos i drets en joc serà essencial en cada cas que sigui plantejat. Aquests aspectes sobre la relació entre el dret a la protecció de les dades personals i la reutilització de la informació del sector públic van ser analitzats en el si de la Jornada sobre Reutilització de la Informació del Sector Públic, organitzada per la Universitat Oberta de Catalunya, el mes de setembre de 2005.

Alguns supòsits de col·lisió entre el dret fonamental a la protecció de dades i la llibertat d'informació juntament amb la llibertat d'expressió van ser analitzats

també, en el si del XI Complaints Handling Workshop que va tenir lloc a Budapest, Hongria, el març de 2005. En molts països de la Unió Europea ambdós drets tenen el mateix nivell de protecció i garantia; però són drets que amb les tecnologies de la informació i la comunicació i en particular amb la general utilització d'Internet es veuen profundament afectats. Va ser objecte d'anàlisi la possibilitat que obren el Considerant 37 i l'article 9 de la Directiva 95/46/CE, que a l'ordenament espanyol no ha estat desenvolupada per la normativa específica, d'establir excepcions o restriccions a determinades disposicions de la Directiva quan es duguin a terme tractaments de dades personals amb finalitats periodístiques o d'expressió artística o literària, sempre i quan siguin necessàries per conciliar els drets fonamentals de la persona amb la llibertat d'expressió i, en particular, la llibertat de rebre o comunicar informació.

Finalment en connexió amb aquest àmbit d'estudi s'ha analitzat també la difusió de la informació de què disposen les administracions públiques a Internet a la llum del principi de proporcionalitat i finalitat que exigeix el principi de qualitat de les dades personals. En aquest sentit, des del punt de vista de la protecció de dades, i en tant que la informació que es vulgui difondre contingui dades relatives a persones físiques, la difusió o la publicitat a través d'Internet ha de ser adequada a les finalitats que persegueixi el tractament de les dades personals. Abans de difondre dades personals a Internet caldrà valorar quines dades hauran de ser de lliure accés a través d'Internet i per a quina finalitat es realitza la difusió, així com valorar si poden entrar en conflicte altres interessos que puguin tenir els titulars de les dades. Aquesta és una perspectiva que cal tenir especialment present en la regulació d'actuacions administratives que impliquin una gestió informativa important, com hem assenyalat que succeeix, per exemple, en el supòsit de creació o regulació dels registres administratius que tinguin, entre altres finalitats, donar publicitat general a una determinada informació com a garantia d'una determinada actuació o com a mesura de seguretat per a un bon desenvolupament d'un sector determinat. La difusió de dades a Internet, per ser legítima haurà de superar el principi de proporcionalitat i d'adequació a la finalitat perseguida o comptar amb el consentiment de l'interessat si no es tracta d'un requisit necessari per exercir la funció pública de què es tracti. En tot cas, els afectats hauran de ser informats

d'aquesta divulgació de les dades en el moment de la seva recollida i de prestar el consentiment si la divulgació no és necessària per exercir la funció inicialment prevista pel tractament de les dades personals.

Sens perjudici que correspongui als responsables dels fitxers o tractaments la cancel·lació de les dades personals que hagin estat difoses per Internet quan així correspongui, es recomana valorar l'aplicació de mecanismes tècnics per ocultar els elements nominatius, per impedir que les dades siguin consultables si no és a través de la consulta directa del lloc web i per evitar que les dades personals es puguin consultar a través de motors de cerca. D'aquesta manera, la informació personal que necessàriament ha de constar a Internet, com per exemple hem vist que s'esdevé en els butlletins oficials en format electrònic, pot estar protegida d'accessos que no persegueixen la finalitat per a la qual està disponible la informació a Internet. Aquesta és una línia apuntada pel Garante per la Protezione dei Dati Personali, autoritat de protecció de dades personals italiana, en la seva Decisió de 10 de novembre de 2004, a fi de protegir els drets de les persones davant de la difusió generalitzada que ofereix Internet.

D'altra banda, en ocasió de la celebració del Seminari hispano-canadenc de Protecció de les dades personals i l'administració electrònica, durant el mes d'octubre de 2005 celebrat a Montréal, i de la participació, la Jornada de treball sobre la Història Clínica Compartida a Catalunya, s'han analitzat amb detall els principals punts rellevants, des del punt de vista de la protecció de les dades personals, en relació amb la compartició de les dades de salut en l'àmbit sanitari. Aquesta matèria també ha estat objecte d'anàlisi en el Case Handling Workshop celebrat a París on es va elaborar un estudi comparatiu sobre l'estat de desenvolupament i els principals punts crítics de la història clínica en suport electrònic a nivell dels diferents països de la Unió Europea i d'altres membres del grup de treball com Suïssa o Noruega. Entre altres elements de debat s'assenyalen, en tot cas, la necessitat de disposar d'un consentiment addicional del pacient per fer el canvi entre la història clínica en suport paper al suport digital, la necessitat de preveure a nivell normatiu alguns dels elements, i la rellevància de decidir quins seran els identificadors que hauran de

ser utilitzats per identificar les diferents parts i acreditar els diferents accessos a la informació. Pren especial rellevància en aquesta matèria la segregació de la informació en funció de la naturalesa de les dades i el control d'accessos en funció dels diferents rols que intervenen en el procés assistencial sanitari, des del personal sanitari als gestors de tecnologies, des del personal de gestió, passant pel personal directiu fins al pacient, tenint en compte les necessitats de cada col·lectiu d'acord amb les seves funcions i els seus drets.

En l'àmbit de la informació sanitària és especialment rellevant l'anàlisi conjunta de la normativa sectorial sanitària i la normativa de protecció de dades personals, així com l'estudi tant dels requeriments legals com els organitzatius i tecnològics que implica la protecció de dades personals per a totes les persones implicades en la gestió de la informació. El disseny de qualsevol projecte en aquesta matèria ha de tenir en compte les conseqüències ètiques i socials, a banda de les legals, organitzatives o econòmiques que la implementació de la història clínica digital pot generar i tenir en compte el debat social i la conscienciació com a elements imprescindibles per a una implantació progressiva d'aquesta important eina per a la seguretat i l'eficiència.

En el si de la Jornada sobre les tecnologies de la informació i la comunicació i la salut organitzada per l'Hospital de la Vall d'Hebron, es va posar de manifest el potencial de les tecnologies en el sector sanitari, en tant que instrumenten la possibilitat d'avançar d'una informació dispersa organitzada en illes de coneixement a una informació integrada que permeti una lectura i un coneixement global per part dels professionals que la requereixen per al desenvolupament de les seves funcions i com les tecnologies són una eina essencial per fer evolucionar els hospitals i la prestació de serveis sanitaris cap a la qualitat, la responsabilitat i l'eficiència de costos en un món cada dia més global i davant d'una població que presenta una complexitat de problemes fins fa uns anys inexistents. Les tecnologies s'han de concebre com un element flexible, que hauran d'adaptar-se a les particulars necessitats del món sanitari, i alhora han de permetre als hospitals adaptar-se a les necessitats dels pacients, amb recursos com el diagnòstic per imatge, el seguiment a distància de l'estat del pacient o els serveis d'assessorament no interromputs, entre molts d'altres.

També s'ha procedit a l'anàlisi, en matèria de dades de salut, d'importants convenis i declaracions internacionals així com recomanacions o altres documents no vinculants jurídicament, com la Declaració Universal sobre el Genoma Humà, la Declaració Internacional sobre Dades Genètiques Humanes, el Conveni relatiu als Drets Humans i la Biomedicina o la Declaració de Hèlsinki de l'Associació Mèdica Mundial, o documents com la Recomanació 97/5 del Comitè de Ministres del Consell d'Europa sobre protecció de dades mèdiques o el Document de treball sobre dades genètiques del Grup de Treball de l'article 29 sobre protecció de dades, respectivament. Es tendeix a establir, en una matèria com aquesta, d'extrema sensibilitat, regulacions generals o recomanacions d'abast supranacional a fi i efecte d'oferir garanties equilibrades en els diferents països. L'estat actual de la tecnologia i la ciència aplicada a aquests camps dóna una especial posició a la informació en si mateixa, atès que molts dels projectes que es desenvolupen en l'àmbit de la recerca, de la prevenció o del diagnòstic mèdic es basen en el tractament de dades personals. Alguns d'aquests documents van ser objecte d'especial atenció en el si del II Fòrum sobre la protecció de les dades de salut, celebrat a Bilbao durant el mes de febrer de 2005. S'han analitzat algunes de les particularitats que presenten les dades de salut en relació amb les limitacions al dret d'accés, ja sigui per interès terapèutic del pacient, per l'existència de drets de tercers o les restriccions d'accés a les anotacions subjectives dels metges en la història clínica.

En relació amb la informació genètica, són nombroses les especificitats que presenta en relació amb les dades de salut. La seva capacitat predictiva, que permet avançar fets que s'esdevindran en un futur, la seva singularitat, en tant que són dades que defineixen la mateixa naturalesa de la persona, i la seva dimensió col·lectiva, en la mesura que les dades genètiques poden ser compartides per membres d'una mateixa família o per persones que coincideixen en una mateixa família biològica, les fa especialment sensibles i origina que la doctrina plantegi un debat, encara obert, sobre la necessitat que siguin objecte d'una protecció especial. Així mateix, la seva utilització en el camp de la recerca científica permet identificar unes especials necessitats d'aquest col·lectiu en el tractament de dades genètiques, que també es planteja que pugui ser objecte d'un especial règim per part de la legislació. Aquests aspec-

tes, entre altres, van ser objecte de debat en el si de les Primeres Jornades sobre la Confidencialitat i el Secret Mèdic, celebrades a Madrid el mes de gener de 2005, on també es va posar de manifest l'estricta legalitat i ètica que ha de ser aplicada en la realització d'assaigs clínics i de projectes científics per garantir i respectar el dret a la dignitat de la persona i tots els drets associats que en deriven. Respecte al tractament de les dades genètiques, i en general, respecte a la informació relativa a la salut de les persones, com ja hem vist en relació amb l'establiment de la història clínica electrònica, es plantegen importants connotacions ètiques en tota anàlisi que se'n dugui a terme, la qual cosa impedeix que aquesta matèria sigui estudiada des d'una vessant purament jurídica i exigeix un enfocament més obert que comprengui també les dimensions ètiques, socials i econòmiques de les decisions que afecten la informació sobre la salut de les persones.

S'ha aprofundit, d'altra banda, en l'estudi ja iniciat durant l'any 2004 de la regulació vigent existent de la interconnexió de bases de dades personals en el context de l'administració electrònica arran de la participació en el Primer congrés sobre Internet, dret i política: les transformacions del dret i la política en la societat de la informació, en concret s'han analitzat en profunditat les implicacions des del punt de vista de la protecció de les dades personals que tenen els intercanvis d'informació que es duen a terme per al desenvolupament de la e-Administració i que impliquen la recollida, el tractament i l'emmagatzematge d'ingents quantitats de dades personals. S'assenyala la inexistència d'unes previsions específiques que facin referència al concepte d'interconnexió de bases de dades tenint en compte les peculiaritats dels fluxos informatius en el sector públic orientats a la consecució d'una administració més àgil i eficient que utilitza les tecnologies de la informació i la comunicació per millorar la seva gestió i el seu funcionament. D'altra banda, es qüestiona si el consentiment de l'afectat és una fórmula eficaç i suficient per legitimar aquests tractaments de les dades personals tenint en compte el volum i les repercussions que comporta l'ús dels identificadors, en particular els identificadors únics per a tots els fluxos informatius. Es plantegen dubtes sobre la necessitat de recórrer a les interconnexions generalitzades versus la possibilitat d'orientar el control de la informació personal al mateix titular, de manera que sigui

ell qui defineixi els accessos generals o cas per cas davant dels serveis oferts o les actuacions a realitzar davant les diferents administracions públiques.

En base a les propostes formulades durant l'any 2004 al Departament de Governació i Administracions Públiques i a l'Institut d'Estudis Autonòmics, a fi i efecte que el Projecte de Reforma de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya faci un reconeixement exprés del dret fonamental a la protecció de dades i reguli expressament l'exercici de les funcions de tutela del mateix per part d'una autoritat independent de control que vetlli pel correcte exercici i respecte del dret i per la protecció dels particulars, durant l'any 2005 s'ha fet el seguiment, del text en les diferents fases de la seva tramitació així com d'altres temes d'especial incidència com els drets en l'àmbit de la salut que inclouen entre altres el dret d'accés a la història clínica pròpia i a la confidencialitat de les dades referents a la pròpia salut. La protecció de les dades personals en els Estats compostos i descentralitzats ha estat objecte d'estudi per part del professor Ignacio Villaverde que en la seva ponència «Los datos en un Estado plural: proteger datos en el Estado de las Autonomías» i en el corresponent article sota el mateix títol.

En darrer terme, cal esmentar que s'ha dut a terme un seguiment de l'anàlisi comparada i el debat existent en relació amb altres temes rellevants des del punt de vista de la protecció de dades, com la relació amb el dret a la intimitat i la videovigilància, amb les particularitats que presenta aquesta matèria quan es situa en l'àmbit laboral, el tractament de dades biomètriques o les darreres evolucions en el camp de la informació genètica. El dret a la protecció de dades en l'àmbit laboral incideix en temes com la monitorització dels correus electrònics dels treballadors, els usos legítims de les tecnologies que l'empresa posa a disposició del treballadors per al desenvolupament de les seves funcions, els identificadors per al control d'assistència al lloc de treball i el recurs a les tecnologies per a l'exercici de funcions sindicals. Molts d'aquests aspectes van ser analitzats en profunditat en el si del Surveillance in the Workplace Workshop organitzat per l'Acadèmia Europea per la Llibertat d'Informació i la Protecció de Dades, a Berlín. Així mateix, s'han analitzat les recents opinions dels grups d'experts en matèria de protecció de dades i s'ha

dut a terme el seguiment de la jurisprudència que ha resolt sobre temes en matèria de protecció de dades personals. També destaca l'estudi de temes com el padró municipal d'habitants, que durant el 2005 va ser objecte d'anàlisi en detall en el si de la reunió celebrada a Vitòria entre les agències espanyoles, o les especificitats previstes per la normativa sectorial en relació amb la informació tributària.

6.5. Participació en grups de treball i d'estudi

Context europeu: Legislació i actuacions comparades

Arran de la participació en el grup de treball europeu d'anàlisi de queixes i casos entre les diferents autoritats, així com d'estudi de determinades recomanacions o experiències pràctiques que les diferents autoritats posen en comú, s'ha pogut aprofundir en el coneixement d'aspectes de dret comparat.

El règim de protecció de les dades personals a Hongria deu el seu origen al reconeixement, a finals dels anys setanta i en l'àmbit civil, del dret a a la protecció de les dades de caràcter personal. No va ser fins el 1999 que es van reconèixer com a drets fonamentals de les persones el dret a la protecció de les dades personals i l'accés a la informació. Hongria disposava d'un nombre universal d'identificació personal, de forma heretada de l'antic règim socialista fins que el 1991, la Cort Constitucional va declarar inconstitucional identificar les persones amb un únic número, i l'any 1996 es va dictar una llei que establia l'obligació d'establir números d'identificació personal separats per sectors. El 1992 Hongria va dictar la llei de protecció de dades que va haver de ser adaptada a la Directiva i que en alguns aspectes era més estricta i restrictiva que la norma comunitària, en concret, en relació amb l'estricta regulació de les transferències internacionals de dades que no són legítimes si no es garanteix un nivell de protecció equivalent, amb independència del consentiment de l'interessat; es preveu l'esmena d'aquest requeriment a la norma hongaresa ja que dificulta enormement les relacions exteriors comercials d'Hongria. La normativa no contempla importants sancions però sí que és habitual que es pre-

sentin casos de protecció de dades als mitjans de comunicació. En relació amb les dades relatives a la salut, el 1997, la llei que regula la salut pública va exigir establir comissionats de protecció de dades interns en els hospitals i es troba en fase d'elaboració una llei relativa al tractament de les dades genètiques. El comissionat per a la protecció de dades d'Hongria s'organitza en un secretariat, un departament de relacions internacionals, un departament de llibertat d'informació, un departament de protecció de dades i el del registre.

Es va tractar, en particular, el tema de les llistes negres en relació amb els serveis de telefonia, respecte al qual, cada una de les autoritats representades va manifestar l'existència o no de llistes específiques d'informació creditícia per als serveis de telefonia. En tot cas, es posen de manifest determinats problemes des del punt de vista de la protecció de dades, entre d'altres; que caldria determinar un llindar raonable a partir del qual el deutor és incorporat a la base de dades, una quantitat concreta que determini la consideració del deute com a susceptible de ser introduït a la llista, vetllar per la qualitat de les dades incloses perquè la recollida i la introducció a la llista sigui amb les degudes garanties i determinar un termini màxim passat el qual es determini la cancel·lació de les dades. Es posa de manifest, així mateix, la rellevància del dret d'informació de l'interessat un cop és introduït en el llistat. En concret, França, Espanya, i Portugal posen de manifest que sí que disposen de llistes de creditors de serveis de telefonia, mentre que Polònia i Països Baixos disposen de llistes generals relatives a dades creditícies però no específiques per a serveis de telefonia. Per contra, Finlàndia i Dinamarca manifesten que en els seus ordenaments no n'existeixen i en tot cas, la seva creació requeriria l'autorització prèvia de les autoritats de control.

Es van analitzar diferents actuacions de les autoritats de protecció de dades representades adreçades al compliment de la normativa de protecció de dades. En termes generals, des de l'autoritat italiana, s'esmenta que les inspeccions o auditories ex-officio s'inicien arran de notícies de premsa, de comunicacions informals, del coneixement directe o prèvia queixa d'un particular, que són la majoria de supòsits. Així mateix, el Garante, des de l'any 2004, ha iniciat alguns plans d'ofici d'auditories per sectors; arran de recomanacions o de nova nor-

mativa sectorial i transcorregut un termini per a la seva implantació, el Garante fa un procés d'auditoria i verifica el compliment dels requisits pendents en forma de recomanació, si no es tracta d'un incompliment molt flagrant. En el supòsit del Regne Unit es manifesta que tenen un important volum de consultes telefòniques i d'assessorament i de queixes, que el Comissionat pot imposar sancions elevades però que no disposen de poders per fer auditories o controls d'ofici. Espanya exposa la rellevància que tenen les inspeccions per l'Agència i que des de fa quatre anys duen a terme plans d'ofici en diferents sectors, com la banca electrònica, educatiu públic i privat, telecomunicacions, sanitari, etc., l'origen dels quals és l'encàrrec formal que va fer el Parlament a l'Agència de fer auditories per sectors. Un cop s'acaba el procés d'auditoria, es proposen unes mesures i, passat un termini raonable, es verifica el compliment de les recomanacions, excepte en caos de greus incompliments en els quals, durant la inspecció d'ofici, es pot incoar el corresponent expedient sancionador.

Hongria esmenta que tenen reconeguda potestat d'inspecció per investigar sobre qualsevol suport i sol·licitar tot tipus d'informació; no tenen molts casos en què s'arribi a la inspecció però els que es realitzen es fan sense avís previ i, en tot cas, no poden imposar sancions, només donar ordres d'obligat compliment. A Bèlgica, la majoria dels casos són materialitzats a través de cartes i escrits formals en els quals es sol·licita informació sobre el cas ocorregut; es plantegen el dubte de si l'afectat, quan aporta informació o reconeix fets que el poden perjudicar, pot veure's perjudicat en el seu dret a no declarar contra un mateix o a no aportar documentació en perjudici propi, especialment quan és aquesta informació en base a la qual s'imposa una sanció. A Portugal les inspeccions no es duen mai a terme mitjançant escrits sinó que els inspectors compareixen sense previ avís perquè les evidències no siguin destruïdes, i verifiquen tota la informació i documentació que estimen pertinent. L'únic límit que tenen són els domicilis particulars, on no entren si el titular no els autoritza in situ. Així mateix, també duen a terme algunes inspeccions d'ofici originades arran de notícies de premsa, informacions als mitjans de comunicació; en termes generals, no imposen sancions, sinó que estableixen mesures a adoptar i donen informació o fan un informe final de les actuacions dutes a terme que posen en coneixement de l'Administració que correspongui.

En relació amb aquesta matèria resta oberta la pregunta sobre el dret a no declarar contra si mateix i a no aportar documentació que pugui ser considerada en perjudici d'un mateix versus l'obligació de complir amb les ordres donades per l'autoritat o el delicte per desacatament a l'autoritat. Es planteja quin hauria de ser el context o els acords necessaris per poder dur a terme inspeccions, auditories per sectors a nivell europeu.

Es van analitzar també situacions de conflicte entre protecció de dades i llibertat d'informació o llibertat d'expressió, tema presentat pels representants de l'autoritat de Noruega. S'exposa que la llibertat d'informació és el dret d'accés a la documentació pública i que la normativa noruega, i amb el cas Lindquist com a referent, preveu excepcions per finalitats artístiques, literàries o periodístiques a la protecció de les dades personals en relació amb la llibertat d'expressió. Aquestes excepcions deriven del Considerant 37 i de l'article 9 de la Directiva 95/46/CE on es posa de manifest el conflicte existent entre protecció de dades personals, llibertat d'informació o d'accés a la documentació pública i llibertat d'expressió. La jurisdicció o l'àmbit d'actuació d'algunes autoritats de protecció de dades personals europees s'estén també a la protecció i tutela per la llibertat d'informació per al lliure accés a la documentació pública.

Per part d'Hongria es van exposar dos temes d'important rellevància on la publicitat de la informació topa amb la protecció de les dades personals. El primer dels supòsits, encara obert, es va plantejar en relació amb la publicació a Internet d'una llista de metges que exerceixen a Hongria en hospitals públics i els diners en negre que demanen per atendre als pacients, on els drets en conflicte són la protecció de les dades personals, el dret a la salut i el dret d'accés a la sanitat i la llibertat d'informació, especialment en temes de rellevància social. Per altra banda, l'Institut de la Memòria Nacional va publicar tots els documents secrets des de l'any 1939 fins el 1989 per imperatiu de la Llei 222/2002 amb tots els llistats d'agents secrets i cooperants, fet que va generar un important debat públic nacional.

Alemanya exposa que ambdós drets tenen el mateix nivell de protecció i que en termes generals i en la mesura que les dades personals disponibles a

Internet fan accessible informació personal per part de tercers països, consideren necessari el consentiment de l'interessat. La normativa sectorial exclou la televisió, la premsa i les estacions de ràdio majoritàriament de la normativa de protecció de dades i s'estableixen condicions particulars per al tractament de les dades per part dels mitjans de comunicació. A França es preveuen excepcions quan les dades personals són tractades per raó de manifestacions artístiques o periodístiques, i per a la resolució dels conflictes entre els dos drets es compta amb la intervenció de la CNIL i l'ordre jurisdiccional.

A Espanya els conflictes plantejats entre la protecció de dades i la llibertat d'expressió els resol el Tribunal Constitucional. El dret d'accés a la documentació pública a Espanya està condicionat a la documentació que fa referència als sol·licitants o als que acrediten un interès legítim. Per a la publicació de dades personals a Internet, entenen que el consentiment és un requisit previ. Suècia posa de manifest que s'han incrementat les queixes arran de l'increment de dades disponibles a Internet, i l'autoritat portuguesa esmenta que no són la jurisdicció competent per resoldre conflictes constitucionals entre dos drets fonamentals però des del punt de vista de la protecció de dades donen la seva visió i opinió estudiant el supòsit. Finalment, Grècia assenyala que la normativa de protecció de dades grega exigeix al sector periodístic que disposin d'una autorització abans de la publicació de dades sensibles a la premsa, requeriment que ha estat polèmic per entendre's que podia constituir una censura prèvia de caràcter inconstitucional i que, per tant, resta pendent l'esmena o modificació de la norma que així ho estableix.

En relació amb el tractament de les dades mèdiques, van ser objecte d'anàlisi, en concret, diferents aspectes puntuals; en primer terme l'ús de braçalets amb dades personals per identificar els pacients, l'emmagatzematge, arxiu i conservació de les històries clíniques i les malalties de declaració obligatòria. En relació amb els braçalets per identificar els pacients, a Hongria hi ha pendent la seva implantació justificada arran d'un error mèdic causat per una identificació equivocada de dos pacients que va dur a la mort d'un d'ells per haver operat la persona equivocada, tot i que resta encara obert el debat sobre quines dades personals han de constar al braçalet, si hi poden constar nom i cog-

noms o únicament informació codificada. A Portugal els braçalets únicament s'utilitzen per a la identificació dels nounats, a Suècia s'utilitzen per a qualsevol pacient i contenen informació relativa als noms i cognoms i números d'identitat, i al Regne Unit també s'utilitzen amb la inclusió del nom complet, la data de naixement i un codi.

En relació amb l'emmagatzematge i arxiu de les històries clíniques, a Hongria, davant de la jubilació o mort d'un metge privat, el successor s'ocupa de la gestió de les històries clíniques, però no disposa del consentiment dels pacients; a Bèlgica es succeeix comercialment la consulta mèdica i amb ella la documentació que implica; Itàlia disposa o bé la destrucció de la documentació o bé la transferència a un altre responsable i, a Suècia, el National Board of Wellfare s'ocupa de les històries clíniques dels metges privats que deixen d'estar en actiu.

Respecte a les malalties de declaració obligatòria es plantegen diferents qüestions en relació amb el tractament de la informació o la inexistència d'aquest tipus d'informació de subministrament obligatori en determinats països. França indica que hi ha vint-i-cinc malalties de declaració obligatòria però que les dades són tractades amb doble-anonimització; a Suècia és possible fer el test per detectar el VIH de forma anònima però si el resultat és positiu, el pacient està sotmès a la seva declaració obligatòria; Grècia es planteja si es pot exigir, abans de qualsevol intervenció o operació a un pacient, que aquest es faci el test del VIH per protegir la salut de personal sanitari, i, per part de l'autoritat italiana, es precisa que la normativa italiana preveu que el test del VIH pot ser exigit quan l'activitat a desenvolupar pot afectar terceres parts, de manera que davant el risc que poden suposar per al personal sanitari determinades intervencions mèdiques, seria exigible per respectar el dret del doctor a estar segur en el desenvolupament de les seves tasques.

Es varen analitzar diferents casos on ha estat necessari, per part de les autoritats de protecció de dades, dur a terme una ponderació per equilibrar els interessos legítims en conflicte, en termes de l'article 7 de la Directiva, conegut com *balance of interests.*

Portugal exposa un supòsit que va ser plantejat en relació amb l'ús de càmeres de videovigilància i monitorització a les guarderies d'infants, de manera que els pares tenien accés a les imatges dels fills sense ser-hi presents. Es va ponderar en funció del dret a la privacitat dels infants i l'autoritat de protecció de dades va resoldre considerant que la mesura era desproporcionada i que no s'autoritzava el tractament d'aquestes dades personals. La decisió va generar una gran polèmica als mitjans de comunicació però les autoritats educatives portugueses van admetre que la mesura era excessiva i que conduïa cap a una societat controlada que no era un bon exemple per als infants. S'ha produït un segon cas en aquesta matèria, en relació amb la videovigilància d'una institució tutelar de menors, que es va resoldre en el mateix sentit.

Hongria assenyala que no disposa de la figura jurídica del balanç d'interessos mentre que França ha incorporat recentment la previsió; Itàlia només ha resolt un cas en base al *balance of interests,* i la normativa noruega té prevista la figura i la resol en base a la categoria de les dades, a la finalitat que es persegueix, en atenció al dret d'informació que s'ha prestat al particular afectat i segons la sensibilitat de les dades en si mateixes o des del punt de vista de l'afectat.

En darrer terme es posen de manifest alguns temes d'actualitat en matèria de protecció de dades en els diferents països representats. Brandemburg va exposar un cas recent relatiu al National Broadcasting Institut, institució encarregada del cobrament de la taxa per televisió i ràdio. Les estadístiques indicaven que un 99% de la població disposa de televisió o ràdio, mentre que únicament un 87% paga la taxa. L'autoritat de protecció de dades personals va tenir coneixement que l'Institut comprava les dades dels clients a les empreses de màrqueting relacionades amb serveis de televisió per cable o altres relacionats, per tal de conèixer aquest 12% pendent i l'autoritat va considerar que es tractava d'un cas de recollida il·legal de dades sense informar l'interessat però les ordres que ha dictat en aquest sentit no han estat ateses.

Per la seva banda, Suècia indica que recentment l'autoritat de protecció de dades ha tingut coneixement del fet que tots els metges del sector sanitari tenen accés a la informació de tots els pacients de Suècia, incomplint tots els

requeriments que exigeix el tractament de la informació sanitària, i que tenen pendent la resolució del cas. Espanya exposa que ha signat un Memorandum of Understanding amb la Comissió Federal del Comerç dels Estats Units, per lluitar contra l'spam, que preveu l'elaboració de guies, la col·laboració d'institucions i universitats i la formació d'inspectors, i el Regne Unit fa esment de la gran repercussió que ha tingut la nova llei de llibertat d'informació que va entrar en vigor l'1 de gener de 2005 i que ha generat una gran demanda social i una allau de queixes a l'autoritat de protecció de dades personals, que és alhora la que tutela la llibertat d'informació. Així mateix, posa de manifest la polèmica existent a nivell nacional en relació amb l'establiment d'un document nacional d'identitat i la recent creació d'un registre nacional per a tots els nens nascuts a Anglaterra i Gales, inexistent fins al moment.

En darrer terme, la representació de la Comissió Europea va assenyalar que la protecció de dades com a matèria, serà transferida, els propers mesos, de l'àrea de Mercat Interior al Ministeri de Justícia, Seguretat i Llibertat.

Vigilància en el lloc de treball

L'Agència Catalana de Protecció de Dades va participar en el grup de treball Surveillance in the Work Place, organitzat per l'Acadèmia Europea per la Llibertat d'Informació i la Protecció de les Dades, amb seu a Berlín, sobre la vigilància en el lloc de treball, en el qual es varen analitzar diferents sistemes de vigilància i control que actualment s'utilitzen en l'entorn laboral, amb especial atenció a la problemàtica que, des del punt de vista jurídic, genera la utilització d'aquests sistemes. Es destaquen les següents intervencions:

El senyor Spiros Simitis, professor de la Universitat de Frankfurt, va recordar algunes decisions rellevants de la jurisprudència del Tribunal Constitucional alemany, en el sentit que cal precisar les regles que han de regir la possibilitat que les empreses utilitzin aquests mecanismes de control, i que cal tenir en compte el context i l'entorn laboral en què aquests sistemes s'utilitzen. Es plantegen els principals punts de conflicte entre l'empresa i els treballadors,

i la necessària ponderació dels interessos en conflicte, en atenció als drets fonamentals a la intimitat i a la protecció de dades personals dels treballadors, envers els legítims interessos que pot esgrimir l'empresa per utilitzar els diferents sistemes de vigilància. Es constata que resulta especialment conflictiu el control dels correus-e dels treballadors, així com de les connexions que fan a Internet i la utilització de sistemes de vídeovigilància en el si de l'empresa.

Des del punt de vista de la protecció de dades, es recorda l'aplicació a aquesta matèria de la Directiva 95/46/CE del Parlament Europeu i del Consell, de 24 d'octubre de 1995, relativa a la protecció de les persones físiques pel que fa al tractament de dades personals i a la lliure circulació d'aquestes dades, tot i que en el moment actual aquest instrument jurídic no resulta suficient per resoldre tots els dubtes que planteja aquesta matèria. El ponent recorda també que el Grup de treball de l'Article 29 sobre protecció de dades, òrgan consultiu independent creat en la mateixa Directiva europea de 1995, ha considerat que els principis de protecció de la Directiva són aplicables a qualsevol informació, fins i tot la que està constituïda per imatge i so, relativa a una persona identificada o identificable. En aquest àmbit resulta rellevant el Dictamen 4/2004, de l'esmentat Grup de treball, relatiu al tractament de dades personals mitjançant vigilància per videocàmera, així com l'anterior document del Grup de treball 8/2001, sobre el tractament de dades de caràcter personal en el context professional.

En aplicació del contingut de la Directiva, i tenint en compte les diferents legislacions nacionals sobre protecció de dades, es recomana tenir en compte el principi general que qualsevol monitorització s'ha de dur a terme amb el previ coneixement per part dels treballadors i llurs representants, si bé es poden justificar determinades excepcions, per exemple, sospites de determinades actuacions d'un treballador contràries a l'empresa, cas en què evidentment la sospita hauria de ser prou clara i fonamentada. En tot cas es recorda que caldria respectar les normes sobre cancel·lació de les imatges que deixen de ser necessàries quan ha desaparegut la causa i la finalitat per a la qual varen ser recollides.

Finalment s'afegeix que caldria establir regles específiques per a cada tipus de control o monitorització, ja que cada sistema que permet recollir dades personals ha de ser avaluat i justificat el seu ús per part de l'empresa de forma específica, perquè presenta riscs que cal valorar. A tall d'exemple, es posa de manifest la problemàtica que generen els controls de dades dels treballadors en empreses multinacionals, en les quals sovint la monitorització suposarà una transferència internacional de dades, ja que el tractament de les dades pot fer-se en un Estat diferent del de procedència d'aquestes dades.

El senyor Helge Veum, representant de l'Autoritat de Protecció de Dades de Noruega, o Datatilsynet, (en endavant, l'Autoritat) va destacar la preocupació tant dels ciutadans com des de la mateixa autoritat de protecció de dades per la videovigilància, atès que Oslo, després de Londres, és la capital amb major densitat de videocàmeres de vigilància a Europa. A Noruega, aquest sistema de control s'ha regulat en la mateixa legislació que implementa la Directiva Europea 95/46, esmentada (en concret, la Llei núm. 31 de 14 d'abril de 2000, de tractament de dades personals), i s'ha considerat, per tant, que el principi de proporcionalitat és clau per establir els límits i usos d'aquests sistemes de vigilància. En aplicació d'aquest principi, la llei esmentada especifica que la videovigilància en un lloc que és freqüentat amb regularitat per un nombre determinat de persones, com seria un centre de treball, només es permet si hi concorre una especial necessitat en relació amb les activitats que s'hi desenvolupen. Per tant, seria necessari buscar l'equilibri entre el respecte per la intimitat i la necessitat de control per assegurar valors com la vida, la salut de les persones i la prevenció de delictes. En tot cas, segons aquesta normativa, resulta necessari informar els treballadors de la utilització d'aquestes mesures i notificar a l'Autoritat el tractament de dades que es deriva de la utilització de sistemes de monitorització, entenent que caldria protegir les imatges enregistrades en tant que constitueixen una dada de caràcter personal.

A banda de valorar altres qüestions de la normativa aplicable a la videovigilància i al tractament de les dades personals, es va fer esment de diversos exemples de conflictes entre treballadors i empreses en els quals l'Autoritat ha intervingut, de la conveniència de buscar mesures de control menys intrusives

per als drets dels ciutadans, així com de la necessitat de donar compliment especialment als drets d'accés i a la cancel·lació o esborrat de les imatges.

Es constata que no s'hauria de permetre un abús de conceptes com la seguretat pública o la protecció de persones i béns, per tal de justificar la instal·lació de càmeres de seguretat en transports públics, en centres escolars, comerços o centres hospitalaris, de forma abusiva.

El senyor Peter Wedde, de la Universitat de Ciències Aplicades, de Frankfurt, va resumir la situació actual i el tractament jurídic del control del telèfon i dels correus electrònics per part de les empreses respecte dels seus treballadors, principalment a Alemanya, destacant que avui dia és una pràctica generalitzada en l'entorn laboral. En concret, va destacar que no hi ha una regulació específica sobre protecció de dades en l'àmbit de les relacions laborals, i que, per tant, caldria aplicar les regles generals previstes en la Federal Data Protection Act, així com la jurisprudència dels tribunals.

Es considera que el control que pot establir-se respecte del telèfon ha de ser amb coneixement previ dels treballadors o llurs representants, amb un motiu que justifiqui la monitorització, i per un temps determinat, per tal de respectar novament el principi de proporcionalitat. En concret els serveis telefònics d'emergències, o empreses amb call-centers, podrien justificar el control i enregistrament de les trucades telefòniques per tal de garantir la qualitat del servei, si bé aquest motiu no ha d'ocultar altres motivacions de control dels treballadors que no resultarien justificades.

En el grup de treball es va debatre sobre els elements de conflicte que, prenent com a referent el parer del Grup de treball de l'Article 29, esmentat, requereixen un debat i una ponderació, des del punt de vista jurídic, per tal de valorar si la presa d'aquestes mesures de control és admissible. Entre d'altres, la possibilitat d'utilitzar sistemes de vigilància secreta, no visibles pels treballadors, la utilització de càmeres falses com a element dissuasori, i la necessitat de comptar amb el consentiment dels treballadors o dels seus representants. Prenent com a referent la jurisprudència del Tribunal Constitucional Federal

alemany, es recorda que el 1990 aquest tribunal va considerar que no era admissible l'enregistrament secret de trucades telefòniques, i que el Tribunal Laboral Federal va afegir en una decisió de 1995 que la prohibició de monitorització amb videocàmeres només es pot excepcionar en determinades circumstàncies que ho justifiquin.

Finalment el ponent va considerar, segons aquesta jurisprudència, que no es permetria en cap cas enregistrar trucades de forma secreta, conclusió que es pot estendre a l'enregistrament de correus electrònics. Per tant, la monitorització secreta no seria permesa en cap cas, i es permetria implementar sistemes de control amb coneixement dels treballadors només quan concorrin circumstàncies que ho facin necessari, i sempre considerant que aquestes mesures no han de ser permanents.

Llibertat d'informació i protecció de dades personals

Amb la participació en el Simposi Internacional en matèria de llibertat d'informació i protecció de dades de caràcter personal es va poder aprofundir en el coneixement d'aquesta matèria i de les experiències d'altres països, especialment en matèria de llibertat d'informació i dret d'accés.

En concret, el Sr. Peter Schaar, comissionat de protecció de dades federal d'Alemanya, va posar de manifest que l'aprovació de la Llei de la llibertat d'informació fou conflictiva i es va trobar amb dificultats en la seva tramitació degut a les pors que la transparència encara implica però assenyala que la transparència ha de ser considerada com una eina per al desenvolupament de les administracions modernes i que la manca de transparència en les activitats administratives comporta a una desconfiança col·lectiva respecte a les tasques que duu a terme l'Administració. L'antiga República Democràtica Alemanya i la seva obertura va imposar canvis i va demanar i exigir accés a la informació, posant de manifest una visió diferent entre l'Alemanya de l'Est i la de l'Oest en relació amb la necessitat de transparència i obertura. L'antiga Alemanya de l'Est, on imperava el secret d'Estat, va instar transparència a nivell federal.

La Llei federal per a la llibertat d'informació és aplicable a l'Administració federal alemanya i a les companyies que tenen encomanades tasques del govern federal; la llibertat d'informació pot ser exercida per qualsevol persona i únicament s'estableixen excepcions en atenció a la protecció d'afers públics o al procés de presa de decisions administratives, la protecció de les dades personals, els drets de propietat intel·lectual i el secret industrial. S'esmenta també, que el context per a l'aprovació de la Freedom of Information Act, FOIA, també es va trobar amb dificultats per les pors de les empreses privades que el dret d'informació permetés l'accés a secrets industrials. Amb el reconeixement del dret d'accés hi ha l'obligació de fer pública la informació, que alhora exigeix que la tendència sigui a oferir la informació sense prèvia sol·licitud, a fer pública la informació amb un sistema de *push and not pull* que permet estalviar esforços i diners perquè com més informació es posa a disposició dels ciutadans menys peticions i queixes d'accés hi ha.

S'assenyala que hi ha hagut un cert debat però que suposadament la tutela de la llibertat d'informació a nivell federal serà integrada sota la responsabilitat de l'Autoritat de Protecció de Dades, seguint el model del Regne Unit. Es posa de manifest que continua obert el debat entre la llibertat d'informació i la seva restricció en base a la seguretat pública, tal com s'ha dut a terme als Estats Units, on per raons de seguretat pública s'han restringit els drets d'accés a la informació. El Sr. Peter Schaar va posar de relleu que no pot ser objecte de restricció un dret que ha estat recentment reconegut i que ara requereix una implantació efectiva per part de les administracions i un exercici actiu per part dels ciutadans.

En darrer terme, es va plantejar que la transparència i la disponibilitat d'informació s'han de concebre com una forma per enfortir la democràcia i els drets i les llibertats civils en la lluita contra el totalitarisme i el terrorisme, i no com una amenaça per als governs. Es va reflexionar sobre la força d'aquest dret en la seva doble dimensió: implica el dret a accedir a la documentació del sector públic i imposa l'obligació de les administracions públiques d'informar als particulars. Actualment no es podria concebre que un cop reconeguda la llibertat d'informació s'al·legués que la mateixa informació no existeix o no es

troba disponible, ja sigui perquè la documentació ha desaparegut o bé perquè no ha existit mai. Aquesta reflexió invita al reconeixement de les dues vessants de la llibertat d'informació: dret a accedir als documents i obligació d'informar als particulars que tenen les administracions.

Amb la intervenció del professor Dr. Michael Kloepfer de la Facultat de Dret de la Humbolt University de Berlín es van analitzar quins eren els principals problemes que presenta la legislació sobre la llibertat d'informació a Alemanya. Es va exposar que durant l'elaboració i l'aprovació de la FOIA s'havien presentat problemes polítics i debats importants entre els diferents partits polítics i que encara dotze Länder no disposen de lleis en matèria d'accés a la informació tot i que estrictament no és necessària l'aprovació d'una llei general en aquest àmbit per poder facilitar la informació.

S'analitzen les diferents excepcions a l'aplicabilitat de la FOIA que presenta la legislació actual, no totes elles clarament definides, a criteri del ponent. Algunes excepcions són el resultat de la influència de forts grups de pressió i, en termes generals no es tracta d'excepcions absolutes. Hi ha importants excepcions per raó del secret industrial, algunes dèbils excepcions per raó de la protecció dels ciutadans, i d'altres per raó de fins militars, seguretat pública, etc. Es preveuen també excepcions per raó de procediments legals que no han estat conclosos o que no són ferms, excepcions per raó dels interessos d'hisenda i d'altres relatius al secret professional de determinades professions com la mèdica. La protecció de dades personals també es preveu com una excepció al dret d'accés. El ponent va valorar que en l'actualitat el dret a la protecció de dades personals es troba constitucionalment en una posició més forta que el dret d'accés, i que el legislador havia d'haver concretat amb més detall la relació entre ambdós drets que actualment ha estat formulada de forma massa àmplia.

En relació amb el procediment per exercir la llibertat d'informació, s'esmenta que es contempla com un procediment senzill per a l'exercici del dret sense que s'exigeixi que hagi de ser formulat per escrit, tot i que no es preveuen responsabilitats que puguin derivar d'una possible pèrdua d'informació; els preus per a l'exercici són econòmics i s'estableix com a limitació el cost del servei.

Es posa de relleu que, a fi d'evitar futurs costos i facilitar l'accés, és necessari classificar i organitzar la informació d'avançada. Així mateix, es considera que l'autoritat en matèria de protecció de dades i l'autoritat en matèria de llibertat d'informació han de ser persones diferents perquè s'hi amaga un conflicte d'interessos i perquè la ubicació en persones diferents duu a una millor defensa d'ambdós drets. Opina que en relació amb la llibertat d'informació encara hi ha una certa confusió respecte a l'abast, la definició i els termes que la defineixen però que progressivament cobrarà rellevància i va posar com a exemple l'específic règim d'accés a la informació que hi ha en l'àmbit del medi ambient. Finalment s'apunta que, en el futur, la llibertat d'informació hauria d'incloure les companyies privades, fet que implicaria una altra sèrie de problemes, però que en definitiva s'ha de considerar dret d'accés a la informació en termes generals i que la inclusió de les empreses en l'àmbit de la llibertat d'informació donaria grans oportunitats als ciutadans.

El Dr. Thomas Leif, de la Netzwerk Recherche, Wiesbaden, va analitzar la llibertat d'informació des de la perspectiva del col·lectiu de periodistes. Es va posar de manifest que tot i que el col·lectiu periodístic ja ostenta el dret a requerir informació de les autoritats, l'aprovació de la FOIA els ofereix possibilitats més àmplies d'accés i a més informació. S'esmenta que el col·lectiu periodístic nord-americà, basant-se en la llibertat d'informació reconeguda en la FOIA, té accés a molta informació i sol·licita moltes dades amb una tradició que es remunta a més de 40 anys. Considera que la transparència és bona pels periodistes, per als ciutadans i també per a les mateixes administracions perquè els ensenya a ser més obertes en el procés de presa de decisions.

Per part de Maryana Demkova, del Centre de Reformes Polítiques i Legals d'Ucraïna, es va exposar el context de l'accés a la informació a Ucraïna, on s'està treballant en un nou projecte de llei de llibertat d'informació perquè la situació actual presenta importants problemes, entre d'altres, l'existència de regles il·legals que determinen la no publicació o l'ús intern de documents quan no tenen la naturalesa de documents confidencials o restringits, la publicació d'informació incorrecta per part de les administracions, l'existència de normativa contradictòria que presenta desordres de terminologia importants.

El dret d'accés està previst a la Constitució de 1996 amb una formulació que presumeix d'accessibilitat i d'obertura i que exigeix que les limitacions només podran ser establertes per llei; això ha comportat que moltes normes declarin secreta una informació que és d'interès social i que hauria d'estar subjecta a transparència i a lliure accés.

En la seva ponència sobre la implementació de la llei de la llibertat de la informació i el test de l'interès públic en el sistema legislatiu europeu, Natasa Pirc Musar, del Comissionat per l'Accés a la Informació Pública de la República d'Eslovènia, Ljubljana, va analitzar la situació actual a Eslovènia i el sistema de protecció establert. La FOIA va ser aprovada a Eslovènia el març de 2003 i modificada el juliol de 2005; és una norma considerada tècnicament bona que preveu importants mesures per a la seva aplicació. El seu àmbit d'aplicació no es limita a l'Administració pública i s'estén també al poder judicial i legislatiu, i tot i que la Constitució eslovena fa una regulació del dret d'accés més restrictiva, en tant que condiciona l'accés a la informació a l'acreditació d'un interès, les previsions de la FOIA són més obertes i no condicionen l'exercici d'aquesta llibertat a cap justificació prèvia.

L'autoritat per a l'accés a la informació té poders de penalització i sanció com a garantia per al compliment de la llei. La norma preveu determinades restriccions a l'accés entre les quals s'estableix el dret a la protecció de les dades personals dels afectats. S'analitza la resolució dels supòsits en què cal resoldre un conflicte entre la llibertat d'informació i el dret a la protecció de les dades personals. Assenyala que un 35 per cent de les queixes d'accés que els presenten es plantegen en relació amb denegacions que s'han fonamentat en el dret a la protecció de les dades personals dels afectats. Entén que el conflicte entre ambdós drets s'ha de resoldre prenent com a base el test de l'interès públic.

L'equilibri entre dos drets fonamentals en conflicte s'ha de ponderar d'acord amb tres possibles criteris: el test de proporcionalitat, el test d'anàlisi dels danys i el test de l'interès públic. A títol d'exemple es cita el cas plantejat en relació amb la difusió dels adjudicataris de subsidis per a grangers on es va valorar que prevalia l'interès públic de donar a conèixer els destins dels fons

públics en contraposició amb la protecció de les dades personals dels beneficiaris. Alguns supòsits de conflicte que es plantegen entre publicitat i transparència de la informació versus protecció de les dades personals es ponderen segons les tradicions socials i jurídiques dels països; així a Suècia es pot accedir a les declaracions de la renda de les persones físiques i jurídiques i normalment els salaris del professorat són públics a la majoria de països. En tot cas, no serà un interès públic que pugui prevaler sobre la transparència informativa, ni la vergonya ni les gelosies que la publicitat d'una determinada informació pugui generar; els interessos públics en col·lisió han de ser interessos generals de la societat. El test de l'interès públic haurà de ser aplicat pels òrgans decisoris de l'Administració, pels tribunals i pels òrgans revisors i per les autoritats de control com els comissionats per a l'accés a la informació o per a la protecció de les dades personals.

A Eslovènia, la reutilització de la informació del sector públic està regulada en la mateixa llei per a la llibertat de la informació. La transparència és concebuda com un mecanisme per combatre la corrupció, aspecte que ha estat considerat d'interès primordial a Eslovènia. D'altra banda encara resta pendent la creació d'una autoritat totalment independent que vetlli per la protecció de les dades personals. La reutilització de la informació del sector públic està prevista com una eina per assignar un valor afegit a una informació que fou elaborada en el si del desenvolupament de polítiques públiques i que fora de les tasques administratives pot tenir una segona utilitat a un cost mínim. Per al control de la reutilització que es duu a terme de la informació del sector públic, el Comissionat eslovè requereix que sigui exposada per a quina finalitat es vol dur a terme la reutilització; un cop ponderada es pot autoritzar una reutilització puntual, restrictiva o més oberta i, en tot cas, fora dels supòsits habilitats, el Comissionat pot sancionar els incompliments. En els supòsits d'incompliment de les previsions de la FOIA el Comissionat té poders per imposar sancions econòmiques directament als funcionaris que han donat o denegat l'accés a la informació, que en tot cas hauran de provar si ha estat o no la seva decisió.

L'accés a la informació mediambiental va ser analitzat per part de Svetlana Zhekova, representant del Ministeri del Medi Ambient de Bulgària a la Unió

Europea a Brussel·les i per la ponència d'Uwe Newman, del Ministeri per al Desenvolupament Rural, Medi Ambient i per a la Protecció dels Consumidors de Brandemburg, Potsdam, amb les peculiaritats que imposa la legislació aplicable en aquesta matèria. Es va insinuar també la possibilitat que la informació mediambiental i l'accés a aquesta per part de la ciutadania es tutelés per part d'una autoritat independent específica.

En darrer terme, en la presentació a càrrec de Ben Hayes, de l'organització Statewatch Europe de Londres, es va analitzar la diferència entre el dret d'accés a la informació del sector públic i la llibertat d'informació; per a l'exercici del dret d'accés és necessari conèixer quins són els documents existents, mentre que la llibertat d'informació dóna dret a ser informat sobre un aspecte o un tema en particular amb independència dels documents que hagin estat elaborats sobre la matèria. El ponent posa de manifest que, en l'àmbit de la Unió Europea, hi ha encara importants mancances de transparència, com el fet que la publicitat de les normes no inclou la difusió de les *soft laws,* ni tampoc és dóna accés públic a les deliberacions o als continguts dels processos de presa de decisions. També assenyala el dèficit democràtic i de participació que ha tingut, al seu entendre, la implantació del SIS II, base de dades sobre la població europea amb la inclusió d'empremtes digitals, documents de trànsit i connexions amb plataformes biomètriques.

S'analitzen les excepcions al dret d'accés previstes al Reglament 1049/2001. En particular es destaca que tot i que les excepcions a l'accés han de ser interpretades restrictivament, hi ha importants àmbits, des del punt de vista de l'interès general, que fins ara han quedat exclosos. A títol d'exemple, les excepcions inclouen les relacions internacionals, fet que exclou del dret d'accés la documentació elaborada en l'establiment de relacions de col·laboració entre la Unió Europea i els Estats Units, de rellevant interès social. Una altra excepció, de les previstes a l'article 4 del Reglament, preveu la protecció de les dades personals com a fonament per denegar l'accés a la informació, excepció que ha estat utilitzada per negar l'accés a la informació relativa a les reunions confidencials d'índole comercial que la Unió Europea manté amb els agents del mercat i els grups de pressió. Un altre supòsit que legitima la res-

tricció o denegació de l'accés a la informació és el que fa referència a les decisions provisionals o internes de les institucions; en cap cas s'ha reconegut l'interès públic en la seva revelació. Aquesta excepció s'estableix, segons el Reglament, com un «*space to think*», com un espai exclòs de l'accés per part de tercers en tant que són processos provisionals o decisions en fase d'elaboració. El ponent critica que a la pràctica es converteixin en un «*space to act*», en àmbits lliures d'actuació fora del control democràtic. S'assenyala que hi ha hagut 24 casos presentats als tribunals europeus en relació amb l'exercici del dret d'accés; en 11 dels casos l'accés ha estat denegat. Des de l'organització Statewatch Europe es considera indispensable que hi hagi una Directiva en matèria de llibertat d'informació que sigui aplicable als Estats Membres i a les institucions comunitàries.

7. Àrea d'Inspecció

7.1. La funció de control

La funció de control que té atribuïda l'Agència Catalana de Protecció de Dades té com a principal objectiu vetllar per l'adequació dels tractaments de dades a la normativa reguladora d'aquesta matèria, i més concretament, verificar si els responsables de fitxer compleixen amb les previsions legals que els resulten d'aplicació. També persegueix fer efectiu l'exercici dels drets d'accés, rectificació, cancel·lació i oposició dels ciutadans davant de les administracions públiques i altres entitats situades dins l'àmbit de competències de l'Agència.

Per a l'exercici d'aquesta funció de control, d'una banda, la normativa confereix una sèrie de potestats, les quals s'atribueixen a l'Àrea d'Inspecció. Aquestes atribucions permeten inspeccionar els fitxers de dades personals dins l'àmbit de la seva competència, a fi d'obtenir totes les informacions necessàries per a l'exercici de les seves funcions.

Amb aquesta finalitat, els funcionaris que exerceixen la funció inspectora poden sol·licitar la presentació o la tramesa de documents i de dades o examinar-los en el lloc on estiguin dipositats, també poden inspeccionar els equips físics i lògics utilitzats, els sistemes de transmissió i accés a les dades i realitzar auditories dels sistemes informàtics. Per portar a terme aquestes verificacions, els funcionaris que exerceixen la potestat d'inspecció poden accedir als locals on estiguin instal·lats els equips físics o lògics utilitzats o al lloc on es trobin els documents i les dades de caràcter personal.

D'altra banda, l'Àrea d'Inspecció és l'encarregada de tramitar els procediments sancionadors d'infracció d'administracions públiques i els expedients de tutela de drets. Els primers es tramiten d'acord amb el procediment sancionador regulat al Decret 278/1993, de 9 de novembre, sobre el procediment sancionador d'aplicació als àmbits de competència de la Generalitat. En canvi, els expedients de tutela es tramiten d'acord amb el procediment previst a l'article 17 del Reial decret 1332/1994, de 20 de juny.

Els procediments sancionadors d'infracció d'administracions públiques es tramiten quan existeixen indicis de la comissió d'alguna de les infraccions tipifi-

cades a la LOPD, i poden tenir el seu origen tant en la denúncia d'un ciutadà, d'un organisme públic o privat, d'una associació, etc., com en una actuació realitzada d'ofici per la mateixa Àrea d'Inspecció, quan arriba al seu coneixement l'existència d'algun tractament de dades que pugui conculcar la normativa reguladora de la protecció de dades.

Els procediments de tutela de drets es tramiten amb motiu de les reclamacions formulades per les persones afectades, i són un instrument per garantir l'eficàcia de l'exercici dels drets d'accés, rectificació, cancel·lació i oposició. Quan el responsable del fitxer denega a les persones interessades en part o totalment l'exercici de qualsevol dels drets esmentats, ho poden posar en coneixement de l'Agència Catalana de Protecció de Dades, que haurà de resoldre expressament sobre la procedència o improcedència de la denegació.

7.2. Indicadors d'activitat

Tot seguit s'exposaran els aspectes més rellevants de les actuacions realitzades per l'Àrea d'Inspecció i Tècnica durant l'any 2005, tant des d'un punt de vista quantitatiu com per matèries.

En primer lloc, escau assenyalar l'increment quantitatiu de l'activitat de l'Àrea d'Inspecció en relació amb les actuacions realitzades l'any 2004, que va ser el primer any de constitució i posada en marxa de l'Àrea d'Inspecció.

L'any 2004 es van realitzar diverses actuacions des de l'Àrea d'Inspecció. En concret, es van obrir 40 expedients, tant per actuacions d'ofici com per denúncies formulades pels ciutadans. D'aquests expedients, només 15 varen tractar-se d'assumptes relacionats amb entitats dins l'àmbit competencial de l'Agència Catalana de Protecció de Dades, mentre que la resta consistien en tractaments realitzats pel sector privat i, per tant, es van trametre a l'Agència Espanyola de Protecció de Dades.

L'any 2005 s'ha produït un increment molt elevat tant del nombre total de denúncies rebudes, com dels assumptes que són competència de l'Agència Catalana de Protecció de Dades. També han augmentat les actuacions d'ofici respecte de l'any anterior. En concret, l'increment de les denúncies i actuacions d'ofici respecte de l'any anterior ha estat del 62,5%.

A més, també ha augmentat el nombre d'assumptes que són competència de l'Agència Catalana de Protecció de Dades: l'any 2004, un 37,5% del total de les denúncies rebudes i actuacions realitzades estava relacionat amb entitats situades dins l'àmbit de competències de l'Agència Catalana de Protecció de Dades; en canvi, durant l'any 2005 aquest percentatge ha augmentat considerablement fins al 60%.

Per tant, s'evidencia una tendència cap a una major sensibilització o coneixement del dret a la protecció de dades, i de la missió de les autoritats de control com a entitats independents encarregades de controlar i vetllar pel respecte d'aquest dret. Així mateix, els ciutadans coneixen cada vegada més l'Agència Catalana de Protecció de Dades i el seu àmbit de competències, i la seva funció de tutela i control respecte dels tractaments de dades.

Finalment, l'Agència Catalana de Protecció de Dades ha arxivat 15 expedients dels que es troben dins l'àmbit de les seves competències, relatius a actuacions dels anys 2004 i 2005, mentre que la resta es troben en fase de tramitació.

7.3. Denúncies i actuacions d'ofici

A continuació, s'exposarà a través d'una sèrie de gràfics quina ha estat l'evolució de les actuacions realitzades per l'Àrea d'Inspecció.

Durant l'any 2005 s'han realitzat 65 actuacions, 22 de les quals, una vegada analitzada la denúncia del ciutadà o persona afectada o realitzades les actua-

cions inicials de comprovació del fet i de l'entitat responsable, s'ha determinat que quedaven fora de l'àmbit competencial de l'Agència Catalana de Protecció de Dades i, per tant, s'han tramès a l'Agència Espanyola de Protecció de Dades, per ser l'entitat competent per conèixer d'aquests assumptes. També s'han atès dues consultes específiques de temes relacionats amb l'àmbit d'inspecció en general.

Dins de les actuacions realitzades per l'Àrea d'Inspecció dins l'àmbit de competència de l'Agència Catalana de Protecció de Dades, s'observa que 32 dels assumptes responen a denúncies i reclamacions formulades per les persones afectades, mentre que la resta (9) consisteixen en actuacions iniciades d'ofici per l'Agència Catalana de Protecció de Dades en exercici de la seva funció de control.

També es poden diferenciar les actuacions realitzades en funció de si es tracta de reclamacions de tutela de drets, instades per les persones afectades o bé si es tracta d'actuacions dirigides a determinar l'existència d'alguna infracció de la normativa reguladora de la protecció de dades.

Les entitats que han estat objecte de denúncia i reclamació dels ciutadans es detallen en les taules següents.

DENÚNCIES REBUDES I ACTUACIONS D'OFICI REALITZADES DURANT EL 2005 PER ÀMBITS COMPETENCIALS

	TOTAL
Competència de l'Agència Catalana de Protecció de Dades	41
Competència de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades	22
Altres (consultes)	2
Total	**65**

DISTRIBUCIÓ DE LES DENÚNCIES REBUDES I ACTUACIONS D'OFICI REALIZADES PER ÀMBITS COMPETENCIALS

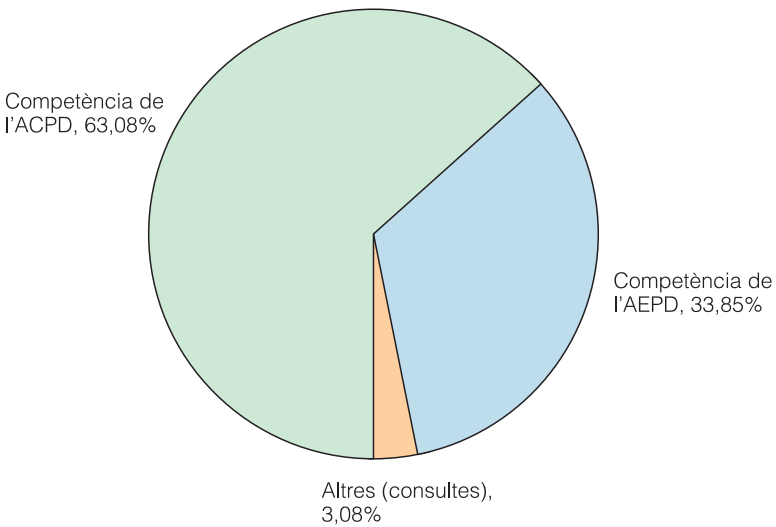

Dades referides al total de l'any 2005.

ESTAT DELS ASSUMPTES COMPETÈNCIA DE L'AGÈNCIA CATALANA DE PROTECCIÓ DE DADES DURANT EL 2005

	EN TRÀMIT	RESOLTES	TOTAL
Denúncies i reclamacions	15	17	32
Actuacions d'ofici	4	5	9
Total	**19**	**22**	**41**

DISTRIBUCIÓ DELS ASSUMPTES COMPETÈNCIA DE L'AGÈNCIA CATALANA DE PROTECCIÓ DE DADES

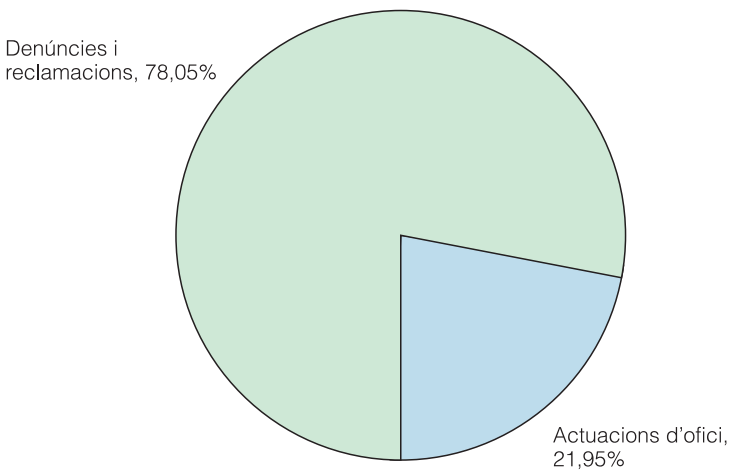

Percentatges calculats sobre el total dels assumptes competència de l'Agència Catalana de Protecció de Dades durant el 2005.

TIPOLOGIA DELS ASSUMPTES COMPETÈNCIA DE L'AGÈNCIA CATALANA DE PROTECCIÓ DE DADES DURANT EL 2005

	EN TRÀMIT	RESOLTES	TOTAL
Infracció d'administracions públiques	18	9	27
Tutela de drets	—	14	14
Total	**18**	**23**	**41**

DISTRIBUCIÓ DELS ASSUMPTES COMPETÈNCIA DE L'AGÈNCIA CATALANA DE PROTECCIÓ DE DADES

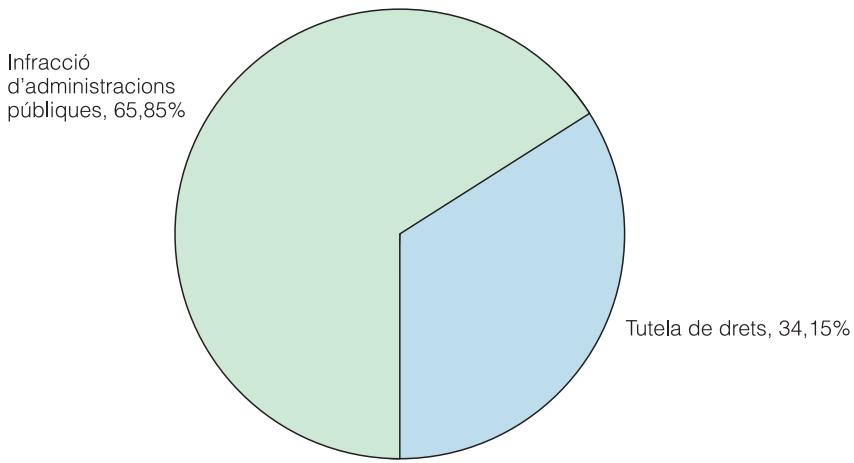

Percentatges calculats sobre el total dels assumptes competència de l'Agència Catalana de Protecció de Dades durant el 2005.

ACTUACIONS REALITZADES DURANT EL 2005 PER TIPUS D'ENS PÚBLIC

	TOTAL
Generalitat de Catalunya	17
Ajuntaments	14
Universitats	5
Col·legis professionals	1
Consells comarcals	1
Diputacions	1
Altres	2
Total	**41**

DISTRIBUCIÓ DE LES ACTUACIONS REALITZADES DURANT EL 2005 PER TIPUS D'ENS PÚBLIC

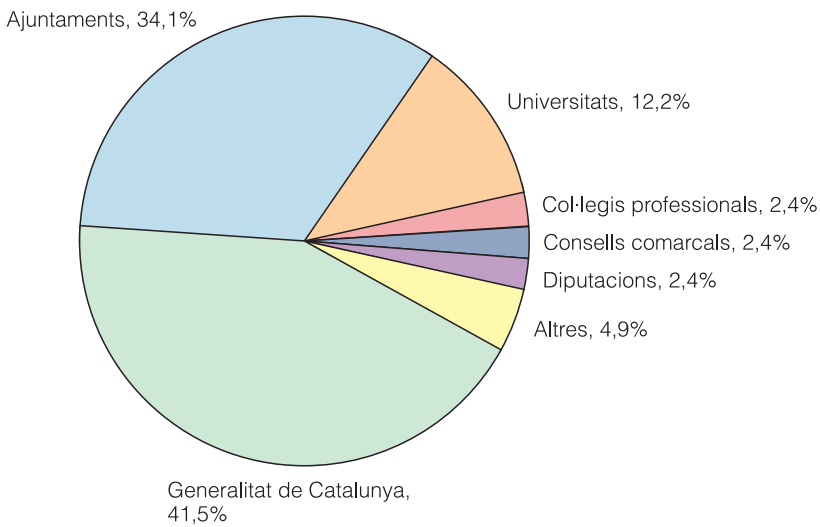

Dades referides al total de l'any 2005.

7.4. Procediments de tutela de drets

Aquest any s'han rebut 14 reclamacions de tutela de drets per part de les persones afectades. D'aquestes reclamacions, una ha estat motivada per l'exercici del dret de rectificació, cinc en relació amb l'exercici del dret d'accés, i la resta (8) relacionades amb l'exercici del dret de cancel·lació, tot i que alguna d'elles demana l'exercici conjunt del dret de rectificació i cancel·lació. No s'ha presentat cap reclamació derivada de l'exercici del dret d'oposició.

En termes generals, es podria dir que la majoria de les reclamacions que s'han resolt han estat en sentit estimatori, excepte en un cas.

De la valoració global de les reclamacions de tutela de drets que s'han tramitat per l'Àrea d'Inspecció, resulta comú a totes elles que el principal problema

que tenen les administracions en relació amb l'exercici d'aquests drets és fer-ho dins dels terminis legalment establerts. La petició d'accés per part de la persona afectada a les seves dades de caràcter personal s'hauria de resoldre en el termini d'un mes a partir de la recepció de la sol·licitud i, en el cas de ser estimatòria, l'Administració en qüestió hauria de fer efectiu aquest accés en el termini de deu dies, d'acord amb l'article 12 del Reial decret 1332/1994, de 20 de juny. En canvi, els drets de rectificació o cancel·lació tenen previst un termini diferent, atès que l'article 16 de la LOPD preveu que el responsable del tractament té l'obligació de fer-los efectius en el termini de deu dies.

Algunes de les reclamacions formulades per les persones afectades han estat relacionades amb tractaments realitzats dins el marc de la seguretat pública, i en particular, amb l'exercici dels drets d'accés i cancel·lació respecte de la informació de caràcter personal que consta a les bases de dades policials (antecedents policials). També en aquests casos el motiu de la reclamació ha estat la manca de resposta de l'Administració dins el termini legalment establert. Durant la tramitació dels procediments de tutela de drets les persones afectades van acabar obtenint satisfacció a les seves peticions, en el sentit que es va fer efectiu el dret d'accés o es van cancel·lar les seves dades.

Un cas curiós que es va plantejar està relacionat amb l'exercici del dret de rectificació respecte de les dades que consten a la història clínica. La persona afectada va posar en coneixement de l'Agència Catalana de Protecció de Dades que s'havia dirigit a un centre sanitari en diverses ocasions per tal que rectifiquessin o cancel·lessin determinades informacions de tipus mèdic que constaven a la seva història clínica. Una vegada l'Àrea d'Inspecció va requerir al centre sanitari per tal que informés sobre aquests fets, el centre va exposar que havia donat explicacions a la reclamant en diverses ocasions sobre la seva petició. No obstant això, per tal de fer efectiu el seu dret de rectificació o cancel·lació i també els seus drets com a usuària dels serveis d'assistència sanitària, els responsables del centre van celebrar una reunió amb la reclamant en el si de la qual van examinar la documentació que contenia la història clínica, i se la va informar dels requeriments legals que resulten d'aplicació a la història clínica tant a nivell de custòdia com de conservació. A més, es va repassar

tant la informació de caràcter personal com la de tipus assistencial i mèdica, per tal de verificar si existia algun extrem erroni que s'hagués de rectificar. Una vegada acabada aquesta reunió, es va aixecar una acta que va signar la reclamant com a mostra de conformitat i es va afegir a la història clínica una anotació en la qual es feia constar que les dades fins aquell dia eren correctes.

Finalment, tot i que no s'estan analitzant tots i cadascun dels procediments de tutela de drets tramitats sinó aquells que presenten algun aspecte rellevant, destaca la reclamació de tutela de drets formulada per un ciutadà respecte de les seves dades personals que constaven a un fitxer públic amb finalitats tributàries. En concret, el reclamant va exercir el dret de rectificació i cancel·lació davant d'un organisme tributari i va demanar, entre altres qüestions, la cancel·lació de la titularitat de l'impost sobre béns immobles d'un immoble que havia venut. L'Administració tampoc no va donar la resposta a la petició del ciutadà dins el termini establert.

En el cas plantejat, la venda del pis no suposava la fi de les obligacions tributàries del subjecte passiu, motiu pel qual l'Administració va denegar la cancel·lació de les dades de caràcter personal del reclamant. D'acord amb l'article 75 del text refós de la Llei reguladora de les hisendes locals, l'impost de béns immobles s'acredita el primer dia del període impositiu que coincideix amb l'any natural. Atès que la transmissió s'havia fet durant l'any en curs, tot aquell any el reclamant tindria la consideració de subjecte passiu de l'impost. En conseqüència, no procedia la cancel·lació de les dades de l'interessat perquè podria obstaculitzar les actuacions administratives dirigides a assegurar el compliment de les seves obligacions tributàries.

En la resolució de la reclamació plantejada, a part d'atendre les previsions de l'article 15 de la LOPD que preveu l'obligació de fer efectiu el dret de cancel·lació de les dades de caràcter personal, també s'havia d'analitzar la normativa tributària que resultava d'aplicació al cas concret, com ara la Llei general tributària i la Llei reguladora de les hisendes locals. L'obligació de cancel·lar les dades per part del responsable de fitxer no té un caràcter absolut, sinó que s'ha de contraposar o integrar amb altres principis de la mateixa LOPD. En aquest sentit, el

mateix article 15 estableix a l·apartat cinquè que les dades s'han de conservar durant els terminis que preveuen les disposicions aplicables o les relacions contractuals entre la persona o l'entitat responsable del tractament i l'interessat. Així mateix, s'ha de tenir ben present un dels principis més importants de la protecció de dades, que és el de qualitat de les dades, previst a l'article 4 de la LOPD, que estableix que les dades siguin cancel·lades quan hagin deixat de ser necessàries per a la finalitat per a la qual van ser recollides, la qual cosa implica, a la inversa, que les dades s'han de mantenir mentre són necessàries.

7.5. Inspeccions

La potestat d'inspecció, per definir-la d'una forma genèrica, consisteix en aquell conjunt d'actuacions previstes a l'ordenament jurídic amb més o menys precisió per portar a terme verificacions sobre el compliment de la normativa a les dependències del responsable del fitxer, al lloc on es tracten les dades o bé allà on han ocorregut els fets objecte d'investigació. Aquesta potestat està reconeguda a l'article 40 de la LOPD que preveu a possibilitat que les autoritats de control inspeccionin els fitxers de les entitats que es troben dins el seu àmbit d'actuació, i recullin la informació que requereixin per tal de portar a terme les seves funcions. Així mateix, la llei preveu que puguin examinar els equips físics i lògics utilitzats per al tractament de les dades, i accedir als locals on estiguin instal·lats.

La funció inspectora imposa als funcionaris que l'exerceixen l'obligació de secret respecte de les informacions que coneguin en l'exercici de les potestats d'inspecció, fins i tot una vegada n'hagin cessat, alhora que els atribueix la condició d'autoritat pública, d'acord amb l'article 40.2 de la LOPD, l'article 8 de la Llei 5/2002, de 19 d'abril i l'article 20 del Decret 48/2003, de 20 de febrer.

Durant l'any 2005 s'han realitzat 11 inspeccions de dades. Es pot destacar que en totes elles, l'actuació de l'entitat inspeccionada ha estat de màxima col·laboració i suport amb la tasca dels inspectors. En tots els casos s'ha tractat d'administracions públiques, excepte en un cas que es va inspeccionar la seu

d'una empresa privada que tenia la condició d'encarregada de tractament, tota vegada que l'Administració inspeccionada tenia externalitzada la gestió dels seus sistemes d'informació.

INSPECCIONS REALITZADES DURANT EL 2005 PER TIPUS D'ENS PÚBLIC

	TOTAL
Generalitat de Catalunya	3
Ajuntaments	4
Universitats	2
Consells comarcals	1
Encarregats de tractament	1
Total	**11**

DISTRIBUCIÓ DE LES INSPECCIONS REALITZADES DURANT EL 2005 PER TIPUS D'ENS PÚBLIC

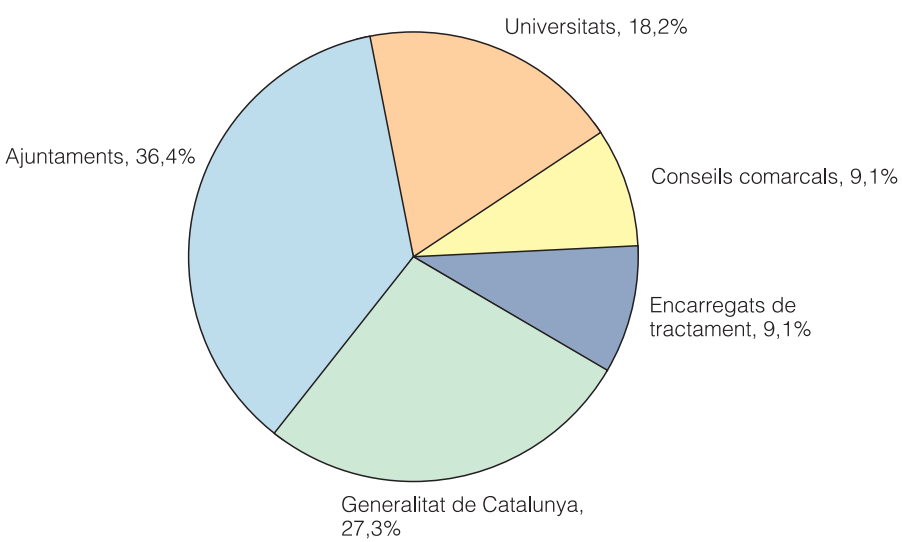

Dades referides al total de l'any 2005.

7.6. Procediments d'infracció d'administracions públiques: aspectes rellevants

En relació amb els fitxers de titularitat pública, a continuació es refereixen els temes més destacables que s'han plantejat durant l'any 2005.

Utilització de la base de dades del padró municipal

Una altra vegada una de les qüestions més problemàtiques ha estat la relacionada amb el tractament de la base de dades del padró municipal per part de les corporacions locals.

El règim jurídic del padró municipal es troba regulat al Decret legislatiu 2/2003, de 28 d'abril, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei municipal i de règim local de Catalunya, i a la Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les Bases de Règim Local. L'article 40 del Decret legislatiu 2/2003 estableix que «el padró municipal és el registre administratiu on consten els veïns d'un municipi i constitueix un element probatori pel què fa a la residència en el municipi i el domicili dels veïns».

Per tant, d'acord amb aquesta finalitat, existeixen unes dades del padró que es configuren de caràcter obligatori per als ciutadans. Això comporta l'exigència de vetllar perquè les administracions públiques utilitzin correctament aquesta base de dades i que aquest ús sigui proporcional i adequat amb la finalitat per a la qual les dades es van obtenir.

La qüestió que s'ha plantejat en relació amb la utilització del padró municipal, és si el mateix Ajuntament pot tenir accés a aquesta base de dades, amb finalitats tals com posar-se en contacte amb els nouvinguts al municipi mitjançant una carta de benvinguda o bé enviant cartes de felicitació a la gent gran amb ocasió de la seva onomàstica.

En aquest aspecte l'article 40.3 del Decret Legislatiu 2/2003 preveu que «les dades del padró poden ésser comunicades a altres administracions públiques

que ho sol·licitin, quan siguin necessàries per a exercir les competències respectives, i exclusivament per als assumptes en què sigui rellevant conèixer la residència o el domicili».

Donat que aquests accessos realitzats pel mateix Ajuntament tenen la consideració de cessió de dades perquè es tracta de revelar dades a persones diferents dels mateixos interessats, es tractaria de determinar si aquests usos del padró municipal troben cobertura legal en els supòsits que recull l'article 40.3.

En aquest sentit, la tramesa de cartes de benvinguda podria trobar la seva empara en aquest precepte donat que només va suposar accedir al padró per tal de conèixer el domicili d'aquestes persones, sense accedir a altres dades recollides en el padró.

A més, la tramesa d'aquestes cartes de benvinguda troba també la seva cobertura en l'article 66 del Decret legislatiu 2/2003, que preveu que «El municipi, per a la gestió dels seus interessos i en l'àmbit de les seves competències, pot promoure tota mena d'activitats i prestar tots els serveis públics que contribueixin a satisfer les necessitats i les aspiracions de la comunitat de veïns» i, a més, en l'article 66.3.*k)* del mateix text legal que disposa que «és competència municipal la prestació de serveis socials i la promoció i la reinserció socials».

Per les raons exposades, es va procedir a l'arxiu del corresponent expedient. Aquesta resolució d'arxiu va ser recorreguda en via administrativa i la decisió d'aquest recurs es produirà a principis de l'any 2006.

Tot i l'arxiu del procediment, també és cert que l'Ajuntament podria haver buscat una fórmula que resultés menys intrusiva pel què fa al dret fonamental a la protecció de dades de caràcter personal dels ciutadans, intentant altres maneres de posar-se en contacte amb el ciutadà nouvingut al municipi que no fossin mitjançant l'accés al padró municipal. En aquest punt no s'ha d'oblidar que l'esmentat article 40.3 disposa que «les dades del padró poden ésser comunicades...quan siguin necessàries...». Aquest criteri de necessitat porta a una

valoració de proporcionalitat i, en definitiva, de si es podia aconseguir la finalitat pretesa d'una manera menys lesiva.

En relació amb el tractament de les dades de caràcter personal que conformen el padró municipal, l'Agència ha puntualitzat que no només s'ha de comprovar el suport legal del tractament, sinó també la proporcionalitat entre el dret fonamental i l'interés públic que es vol servir amb el tractament en qüestió. Aquesta ponderació resulta especialment exigible quan es tracta de l'exercici d'aquelles competències municipals més abstractes, com podria ser la de promoció municipal, atès que una interpretació molt àmplia d'aquesta competència podria buidar de contingut el dret a la protecció de dades de caràcter personal.

En últim lloc, assenyalar que l'Agència durant el proper any es pronunciarà respecte d'altres usos o accessos al padró municipal que puguin fer els membres de la mateixa corporació local, com seria la tramesa de cartes d'aniversari.

L'Agència Catalana de Protecció de Dades va tenir coneixement de l'interés per part d'un organisme públic d'accedir a la base de dades del padró municipal amb la finalitat que els residents dels habitatges poguessin gaudir de determinats avantatges en relació amb el cànon de l'aigua.

L'Agència va revisar els formularis que es volien utilitzar i també la forma com s'obtenia el consentiment per part de la persona afectada, per tal de garantir que l'actuació de l'Administració fos respectuosa amb el dret fonamental a la protecció de dades i facilités la tramitació a la persona interessada, alhora que aquesta actuació preventiva va evitar la possible comissió d'una infracció.

Manca del deure de confidencialitat

També s'ha presentat una denúncia relacionada amb la publicació en un butlletí d'informació municipal d'una sèrie de consideracions que un regidor de l'Ajuntament va fer respecte d'incompliments de la normativa municipal pel

denunciant. La qüestió que es plantejava es concretava en la determinació de si aquest fet suposava una comunicació de dades a les quals el regidor podia haver accedit en exercici de la seva condició de regidor. L'Agència Catalana de Protecció de Dades va obrir una fase d'informació prèvia per tal de comprovar les circumstàncies dels fets denunciats i les persones responsables. En el si d'aquesta fase va comprovar que els regidors de la corporació rebien les actes amb els acords adoptats per la Junta de Govern Local mentre que una altra còpia quedava exposada al públic en el tauler d'anuncis de la Casa consistorial.

D'acord amb l'article 70 de la Llei 7/1985, de 2 d'abril reguladora de les bases del règim local, les sessions del Ple són públiques i els acords que adoptin les corporacions locals es publiquen o notifiquen de la forma prevista a la llei. Així mateix, els articles 155 i 156 del Decret legislatiu 2/2003, de 28 d'abril, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei municipal i de règim local de Catalunya, regulen la publicitat dels acords adoptats per les corporacions locals i la publicitat de les sessions, respectivament.

Finalment, es va acordar l'arxiu de la denúncia tota vegada que la informació a la qual es feia referència en el butlletí municipal podia haver estat obtinguda del tauler d'anuncis públic de l'Ajuntament, i, per tant, no es va acreditar que existís una divulgació de dades de caràcter personal a les quals hagués tingut accés el regidor de l'Ajuntament en aquesta condició, a banda que la qüestió plantejada excedia de l'àmbit de la protecció de dades i podria tenir incidència en l'àmbit de la tutela del dret de l'honor, la qual queda fora de les competències de l'Agència.

Relació entre el responsable de fitxer i l'encarregat de tractament

Una altra denúncia que es va presentar davant de l'Agència posava de manifest la inexistència de consentiment per part de la persona afectada per al tractament de dades bancàries en favor d'un consell comarcal, en concret, de les dades relatives al compte de domiciliació bancària dels rebuts corresponents

a les taxes municipals. Tot i que aquesta era la qüestió que la persona denunciant plantejava, el cert és que el tema de fons era la possible cessió de dades entre l'Ajuntament i un consell comarcal.

En el si de les actuacions realitzades durant la fase d'informació prèvia es va posar de manifest l'existència d'un encàrrec de tractament entre l'Ajuntament i el Consell comarcal, que s'encarregava de la gestió tributària. La formalització d'aquesta relació d'encarregat de tractament es va portar a terme quan el ple de l'Ajuntament va prendre l'acord de delegar al Consell comarcal les funcions relatives a la gestió tributària i de la gestió recaptatòria en període voluntari de determinats ingressos de dret públic de l'Ajuntament. El Consell comarcal va haver d'acceptar la delegació d'aquestes competències per tal que produís efectes.

Es tractava d'esbrinar si la utilització de les dades de la denunciant, en concret, el seu número de compte corrent, per part del Consell comarcal es trobava legitimada i, per tant, si el tractament de la dada personal s'ajustava a allò que disposa la normativa de protecció de dades, en concret, la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal, en connexió amb la normativa sectorial aplicable.

Pel que fa a aquesta normativa sectorial aplicable, és d'obligada referència, en aquest cas, l'article 106.3 de la Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases de règim local, i l'article 7.1 del Reial decret legislatiu 2/2004, de 5 de març, que aprova el Text refós de la Llei reguladora de les hisendes locals. Així, s'admetia la possibilitat que l'Ajuntament hagués delegat en el Consell comarcal determinades funcions tributàries i, per tant, segons constava en el contracte per a la prestació del servei de gestió tributària i de recaptació signat entre les parts, corresponia al Consell comarcal l'emissió, entre d'altres, dels rebuts de tots els ingressos objecte del contracte, entre ells el que es va domiciliar a la denunciant.

Des del punt de vista de la protecció de dades de caràcter personal, la LOPD, en el seu article 21 preveu la possibilitat que les dades de caràcter personal

recollides o elaborades per les administracions públiques puguin ser comunicades a d'altres administracions, per al compliment de llurs funcions, per a l'exercici de competències iguals, o que tractin matèries iguals. En concret, aquest article estableix en l'apartat segon, que poden ser objecte de comunicació les dades de caràcter personal que una Administració pública obtingui o elabori amb destinació a una altra.

Atès que la normativa reguladora de la gestió i recaptació del tributs d'àmbit municipal habilita la possibilitat que una entitat pública diferent del mateix Ajuntament (en aquest cas, el Consell comarcal) realitzi aquestes funcions, es podia considerar que les dades bancàries que, amb el consentiment necessari, havia obtingut en el seu moment l'Ajuntament, podien ser tractades pel Consell comarcal per al compliment d'aquestes funcions, sense necessitat de recollir novament el consentiment.

Per tant, la denúncia es va arxivar perquè es va comprovar que la denunciant amb anterioritat havia atorgat el seu consentiment a l'Ajuntament per tal que tractés les seves dades bancàries i tota vegada que l'encàrrec de tractament entre l'Ajuntament i el Consell comarcal s'havia realitzat de conformitat amb les previsions legals aplicables al cas en concret, tampoc no es desprenien responsabilitats derivades d'un possible incompliment de la LOPD.

Nova tipologia de denúncies

Aquest any s'han presentat diverses denúncies que posen de manifest la problemàtica de l'aplicació de la normativa reguladora del procediment administratiu de conformitat amb les previsions de la normativa reguladora de la protecció de dades. Aquestes denúncies palesen la dificultat d'harmonitzar l'aplicació de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú amb la LOPD. En el moment de tancar la memòria es troben en plena fase de tramitació, per la qual cosa únicament podem apuntar quina és la qüestió plantejada sense poder facilitar la resposta al cas concret.

Els casos en concret es resumeixen a continuació:

— L'Agència Catalana de Protecció de Dades va iniciar una sèrie d'actuacions d'ofici, tot i que posteriorment va rebre una denúncia per part d'unes persones afectades, en relació amb una Administració que atorgava ajuts amb motiu de tenir fills a càrrec. La pràctica administrativa utilitzada consistia en resoldre totes les peticions en una única resolució, que es notificava als sol·licitants, i que incorporava un annex amb una relació d'altres persones sol·licitants. En la relació constaven els noms i cognoms dels sol·licitants i cosol·licitants i les quantitats atorgades, les quals d'acord amb els paràmetres de la convocatòria permetien inferir el nombre de fills i, en alguns casos, altres circumstàncies personals i familiars de les persones relacionades.

  Pel que fa a aquesta pràctica, que podia resultar no massa respectuosa amb el dret fonamental a la protecció de dades, segons l'Administració afectada, els articles 55 i 58 de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, preveuen la refosa en un sol acte d'una sèrie d'actes administratius que tinguin la mateixa naturalesa i la forma de notificació dels actes administratius. Actualment la tramitació del procediment sancionador no ha conclòs i no es pot avançar quin serà el resultat.
— Una altra denúncia que es va plantejar està relacionada amb la realització d'al·legacions durant la fase d'informació pública prevista en un procediment d'atorgament de llicència ambiental. En aquest cas existia una situació de conflicte entre el tràmit de vista pública, previst a la normativa reguladora del procediment administratiu, i el deure de secret o la prohibició de cedir les dades, així com un problema de dades excessives i, per tant, possible conculcació del principi de qualitat de les dades.
— En aquesta mateixa línia de denúncia, es troba la reclamació que va formular un ciutadà contra un entitat local, atès que va presentar una denúncia davant d'un departament de la Generalitat per unes presumptes irregularitats en la gestió d'una piscina municipal, i aquesta entitat va donar trasllat de la denúncia a l'Ajuntament i l'aquest últim a la persona denunciada. El conflicte es planteja entre el deure de confidencialitat i el dret de defensa del denunciat.

— La publicitat dels acords de les comissions de govern d'un Ajuntament a través d'Internet és una altra de les denúncies que s'han presentat davant de l'Agència.

7.7. Relacions amb altres autoritats de control

L'Àrea d'Inspecció ha organitzat diverses trobades amb diferents autoritats de control, per tal d'establir fluxos de col·laboració i d'intercanvi d'informació i experiències en aquells aspectes més relacionats amb les tasques que aquesta Àrea té encomanades. En concret, les trobades que s'han mantingut ha estat amb:

- Agencia de Protección de Datos de la Comunidad de Madrid. El mes de gener de 2005 es va fer una trobada entre el personal de l'Àrea d'Inspecció i la Subdirección General de Inspección y Tutela de Derechos de la Agencia de Protección de Datos de la Comunidad de Madrid, en el si de la qual es van tractar aspectes relacionats amb els actes d'inspecció i la tramitació dels procediments sancionadors.
- XI Complaints Handling Workshop. El mes de març de 2005 el cap de l'Àrea d'Inspecció va assistir a l'onzena edició del Complaints Handling Workshop, organitzat a Budapest, que consisteix en una trobada de treball entre les diferents autoritats de control europees on es presenta la situació real de la protecció de dades a Europa i s'exposen els principals problemes detectats durant l'any i les solucions proposades. En concret, pel què fa a les actuacions relacionades amb la potestat de control, es va tractar el tema de les actuacions iniciades d'ofici, els plans sectorials, i els aspectes formals i organitzatius dels actes d'inspecció.
- Agencia Española de Protección de Datos. El mes d'octubre de 2005 el personal de l'Àrea d'Inspecció de l'Agència Catalana de Protecció de Dades va tenir una trobada amb la Subdirección General de Inspección de Datos, per tal de tractar temes relacionats amb l'organització i els procediments de les àrees d'inspecció, així com qüestions concretes i complexes que es produeixen diàriament en ambdues institucions. En aquesta tro-

bada es van tractar qüestions de caire organitzatiu i altres de tipus més processal.

Des del punt de vista d'organització es va valorar que, ateses les característiques actuals de l'Agència Catalana, les inspeccions es portarien a terme, com a mínim, per dues persones: una de perfil tècnic i l'altra de formació jurídica. També es va considerar la necessitat d'establir una comunicació fluïda i permanent entre les persones encarregades de la inspecció i les responsables de la instrucció donat que els funcionaris de perfil jurídic intervindrien en els dos moments del procediment sancionador.

Quant als aspectes processals, es va tractar el paper del denunciant en el procediment administratiu en matèria de protecció de dades i la problemàtica que representa l'acumulació de procediments.

La Subdirección General de Inspección també va donar a conèixer la manera com organitzen i realitzen els plans sectorials d'inspecció. Aquests plans sectorials suposen un disseny previ molt elaborat en el qual es determinen els objectius del pla i les entitats a inspeccionar. Seguidament, es realitzen les inspeccions dels ens fixats amb l'elaboració de la corresponent acta d'inspecció i, finalment, s'elabora un informe per a cada entitat inspeccionada i un document que recull les recomanacions en matèria de protecció de dades que es consideren adients i aplicables al sector al qual fa referència el pla sectorial.

També es va fer un intercanvi d'experiències amb l'Área de Administración General y Atención al Ciudadano, en la qual es van tractar temes relatius a l'atenció al ciutadà quan formula consultes, queixes i reclamacions.

- Dirección Nacional de Protección de Datos Personales d'Argentina. El mes de novembre de 2005 es va portar a terme una trobada entre el personal de l'Àrea d'Inspecció i el director nacional de protecció de dades personals d'Argentina. En aquest cas, era la primera vegada que es produïa aquest intercanvi d'experiències i coneixements amb aquesta autoritat de control, tot i que existia un interès mutu per portar a terme una col·laboració en aquest sentit entre les dues autoritats de control. En aquesta trobada es van tractar temes específics relatius a la funció de control, en concret, la inspecció de dades i també temes relatius a la seguretat de la informació, l'organització del registre de dades i la inscripció de fitxers.

- Reunió a Vitòria entre les diferents autoritats de control de l'Estat espanyol celebrada el mes de desembre de 2005. En aquella trobada es van assentar les bases d'una col·laboració més fluïda entre les diferents agències, i també es van establir criteris d'interpretació de les qüestions més problemàtiques que es presenten en matèria de protecció de dades, com l'ús del padró municipal, la cessió de dades entre administracions o la delimitació de les competències en relació als col·legis professionals. També es va tractar sobre l'esborrany del reglament de desenvolupament de la LOPD.

7.8. Formació

L'Àrea d'Inspecció juntament amb el Coordinador de Tecnologies de la Informació de l'Agència, va dissenyar un curs de formació a mida tant pel personal que realitza actuacions inspectores com per al personal que d'una manera o altra dóna suport a la Inspecció.

Aquest curs, anomenat «Tècniques d'Anàlisi i Inspecció» pretenia oferir una base mínima de coneixements comuns pel que fa a aspectes pràctics i teòrics relacionats amb la seguretat de la informació, l'esbrinament de fets i situacions, i la comunicació interpersonal, com a complement del perfil professional del personal.

Aquest curs es dividia en tres blocs:

— Bloc I – Aspectes tecnològics: es tractava sobre el disseny, la implementació i la gestió de la seguretat de la informació, així com una visió general sobre els estàndards tècnics de seguretat i bones pràctiques.
— Bloc II – Investigació i anàlisi: s'aprofundia en aspectes relacionats amb l'auditoria de les tecnologies de la informació i la comunicació, l'anàlisi forense i tècniques d'investigació en entorns tecnològics.
— Bloc III – Comunicació interpersonal: es donaven una sèrie de pautes en matèria de preparació i conducció de reunions, resolució de conflictes i tècniques d'entrevista i interrogatori.

Totes les sessions del curs es van plantejar des d'una vessant molt pràctica, amb el complement teòric corresponent per a cadascuna de les matèries. Per això resultava de la màxima importància comptar amb professionals per donar les classes que poguessin oferir tant la seva experiència pràctica com coneixements teòrics.

El resultat del curs es pot considerar molt satisfactori atès que es va aconseguir assolir aquesta base mínima de coneixements per a tots els participants. D'una banda, el personal de l'Agència de perfil informàtic va poder aprofundir en aquells aspectes més directament relacionats amb el seu àmbit d'actuació i alhora van iniciar-se en altres coneixements; al mateix temps, el personal de perfil jurídic va familiaritzar-se amb l'àrea de coneixement relacionada amb les tecnologies de la informació i aprofundir en altres aspectes.

7.9. Participació en jornades, grups de treball i estudis

L'Àrea d'Inspecció ha participat en diverses jornades, seminaris o trobades:

- Participació a la Jornada sobre protecció de dades a l'Administració local, organitzada per la Fundación Universidad-Empresa, de la Universitat de València, el dia 16 de novembre de 2005. L'Àrea d'Inspecció va intervenir per tractar la problemàtica que presenten els fitxers policials en l'àmbit de l'Administració local. S'annexa al final d'aquest apartat un resum d'aquesta ponència.
- Participació al Tercer Congreso Iberoamericano de Seguridad Informàtica, celebrat a Valparaiso (Xile) els dies 21 a 25 de novembre de 2005. Aquest congrés és una una iniciativa que pretén promoure i desenvolupar l'àrea de la seguretat informàtica a Iberoamèrica i crear un espai que faciliti i permeti l'intercanvi de coneixement i la formació de xarxes de col·laboració. Aquesta trobada també ofereix l'oportunitat de identificar els problemes que sorgeixen en aquesta àrea i mostrar solucions tècniques. L'Àrea d'Inspecció de l'Agència, juntament amb el coordinador de tecnologies de la informació, va intervenir en aquest Congrés i va presentar la seva ponència sobre «La audi-

toría de sistemas de información y la tutela pública de la intimidad y la privacidad de las personas».

7.10. El règim dels fitxers policials en el marc de l'Administració local

Marc legal

A l'hora d'aprofundir sobre el règim legal dels fitxers policials s'ha de tenir en compte que el marc legal pot arribar a ser molt ampli. D'una banda, existeix la normativa que regula el dret a la protecció de dades, que realitza una sèrie de previsions específiques pel què fa als tractaments de dades personals que duen a terme les administracions policials. D'altra banda, tenim tant la normativa específica reguladora de l'activitat policial, com una altra molt més àmplia, que inclouria disposicions d'àmbit internacional, la qual cosa sembla lògica si tenim en compte la necessitat dels cossos policials d'estrènyer els lligams de cooperació i col·laboració per tal de lluitar contra una criminalitat que cada vegada es presenta més global.

Així, aquest marc legal mínim estaria constituït pels preceptes següents:

- Article 22 LOPD que regula, de forma específica, els fitxers de les Forces i els Cossos de Seguretat.

  «1. Els fitxers creats per les Forces i els Cossos de Seguretat que continguin dades de caràcter personal que, pel fet d'haver-se recollit per a finalitats administratives han de ser objecte de registre permanent, estan subjectes al règim general d'aquesta Llei.
  2. La recollida i el tractament per a finalitats policials de dades de caràcter personal per les Forces i els Cossos de Seguretat sense el consentiment de les persones afectades estan limitats a aquells supòsits i aquelles categories de dades que siguin necessaris per a la prevenció d'un perill real per a la seguretat pública o per a la repressió d'in-

fraccions penals, i han de ser emmagatzemades en fitxers específics establerts a aquest efecte, que s'han de classificar per categories en funció del grau de fiabilitat.

3. La recollida i el tractament per les Forces i els Cossos de Seguretat de les dades a què fan referència els apartats 2 i 3 de l'article 7 es poden fer exclusivament en els supòsits en què sigui absolutament necessari per a les finalitats d'una investigació concreta, sens perjudici del control de legalitat de l'actuació administrativa o de l'obligació de resoldre les pretensions formulades, si s'escau, pels interessats que corresponen als òrgans jurisdiccionals.
4. Les dades personals registrades amb finalitats policials s'han de cancel·lar quan no siguin necessàries per a les investigacions que n'hagin motivat l'emmagatzematge.
   A aquests efectes, s'ha de considerar especialment l'edat de l'afectat i el caràcter de les dades emmagatzemades, la necessitat de mantenir les dades fins a la conclusió d'una investigació o un procediment concret, la resolució judicial ferma, especialment l'absolutòria, l'indult, la rehabilitació i la prescripció de responsabilitat.»

- Article 23.1 LOPD, que recull algunes excepcions als drets d'accés, rectificació i cancel·lació.

  «Els responsables dels fitxers que continguin les dades a què es refereixen els apartats 2, 3 i 4 de l'article anterior poden denegar l'accés, la rectificació o la cancel·lació en funció dels perills que es puguin derivar per a la defensa de l'Estat o la seguretat pública, la protecció dels drets i les llibertats de tercers o les necessitats de les investigacions que s'estiguin duent a terme.»

- Article 24.1 LOPD, que recull alguna excepció al dret d'informació de l'article 5, estableix que:

  «El que disposen els apartats 1 i 2 de l'article 5 no és aplicable a la recollida de dades quan el fet d'informar-ne l'afectat afecti la Defensa Nacional, la seguretat pública o la persecució d'infraccions penals.»

- En tractar-se de fitxers derivats de funcions policials s'ha d'acudir a la norma bàsica reguladora dels cossos policials, la Llei orgànica 2/1986, de 13 de març, de forces i cossos de seguretat. En concret, l'article 53 de la Llei orgànica 2/1986 es refereix a les funcions de la policia local.

Distinció entre tractament de dades amb finalitat administrativa i finalitat policial

La regulació que efectua la LOPD respecte dels fitxers policials suposa una excepció a la norma general, que es la que regeix respecte de la majoria de tractaments realitzats per les administracions públiques. Però no tots els tractaments de dades realitzats per la policia local tindran aquest règim especial, tota vegada que la LOPD preveu un doble règim en funció de la finalitat per a la qual es recullin les dades. Es pot distingir, per tant, entre dades recollides amb finalitat administrativa i amb finalitat policial:

- Finalitat administrativa: segueix el règim general de la LOPD.
- Finalitat policial: segueix un règim específic, més restrictiu amb el dret a la protecció de dades.

Aquesta distinció planteja el problema sobre què s'ha d'entendre per finalitat administrativa i per finalitat policial. D'entrada, en tractar-se la policia d'una administració pública, semblaria lògic concloure que la seva finalitat sempre serà administrativa. Aquesta solució no ajuda a resoldre el problema, per tant, hem de partir de la premissa que existeix una activitat de la policia realitzada amb fins administratius i una altra amb fins policials.

Així, la mateixa LOPD relaciona les dades per a fins policials amb aquelles dades necessàries per a «la prevenció d'un perill real per a la seguretat pública o per a la repressió d'infraccions penals» (art. 22.2 LOPD). També la Recomanació R (87) 15 del Comitè de Ministres als Estats membres dirigida a regular la utilització de dades de caràcter personal en el sector de la policia, defineix en el seu annex els fins policials com el conjunt de tasques que incum-

beixen a les autoritats policials per a la prevenció i la repressió de les infraccions penals i el manteniment de l'ordre públic.

Aquests conceptes tampoc no estan exempts de problemàtica, tota vegada que fan referència a la noció d'ordre públic i de seguretat pública, la qual cosa implicarà l'anàlisi de la doctrina del Tribunal Constitucional sobre aquests aspectes, atès que no existeix una definició clara al respecte.

La distinció sobre la finalitat que motiva la recollida de la dada resulta de molta importància, tota vegada que determinarà el règim a aplicar. Per això, caldria realitzar una interpretació restrictiva de les dades recollides amb finalitat policial, ja que habiliten un tractament que trenca la regla general de la LOPD. Tot això sens perjudici de la necessitat que s'evidencia en els tractaments de dades personals per les organitzacions policials amb la finalitat de conciliar l'interès de la societat per prevenir i reprimir les infraccions penals i el manteniment de l'ordre públic i els interessos de l'individu i el dret al respecte a la seva vida privada.

Fitxers amb finalitat policial

D'aquests fitxers cal destacar els aspectes següents:

a) Recollida i tractament de dades: només es poden tractar les dades necessàries per a la investigació policial. Per tant, resulta d'aplicació el requisit d'adequació i pertinença de les dades, especialment si es tenen en compte les àmplies facultats de la policia quan realitza tasques d'investigació pel que fa a la quantitat i varietat de dades que pot recollir.

b) Consentiment: el principi del consentiment constitueix un dels eixos centrals del dret a la protecció de dades, perquè cal obtenir el consentiment de la persona afectada per poder tractar les seves dades. No obstant això, l'article 6.2 LOPD estableix que no serà necessari quan les dades s'obtinguin per a l'exercici de les funcions de les administracions públiques dins l'àmbit de les seves competències. Per tant, l'actuació de la policia

dins les seves competències l'habilitarà per tal que pugui recollir dades de les persones afectades sense el seu consentiment.

c) Les dades recollides han de resultar necessàries per a la prevenció d'un perill real per a la seguretat pública o per a la repressió d'infraccions penals. Per infracció penal s'ha d'entendre tant el delicte com la falta, i sobre el concepte de seguretat pública ja s'han fet anteriorment una sèrie d'apreciacions.

d) Emmagatzematge en fitxers específics classificats pel seu grau de fiabilitat: la classificació de les dades s'ha d'organitzar en funció del grau d'exactitud o fiabilitat, la qual cosa pressuposa l'existència de dades poc exactes o fiables. En termes general, les dades basades o obtingudes a partir d'opinions o apreciacions personals són menys fiables que aquelles que es fonamenten en fets.

Tractament policial de les dades sensibles (article 7.2 i 7.3 LOPD)

a) Tipologia de dades: aquelles que revelen la ideologia, afiliació sindical, religió i creences, origen racial i vida sexual.
Per a aquesta tipologia de dades, la LOPD configura un règim general basat en un consentiment molt més reforçat, atès que en alguns casos ha de ser exprés i per escrit.

b) La recollida i el tractament queden limitats a l'existència d'una investigació concreta.

c) Possibilitat de control administratiu o judicial.

Cancel·lació de les dades obtingudes amb finalitat policial (article 22.4 LOPD)

La cancel·lació dels antecedents policials és una de les qüestions que genera més denúncies i reclamacions per part de les persones afectades, dins del total d'assumptes dels quals coneix l'Àrea d'Inspecció de l'Agència. Per tant, els responsables de fitxer de les administracions policials molt sovint es tro-

baran amb peticions de cancel·lació de les dades policials, tota vegada que aquesta cancel·lació resulta necessària en determinats tràmits administratius que la persona afectada pot realitzar, com per exemple, l'obtenció de llicències d'armes, l'accés a la professió de vigilant de seguretat, etc.

Així doncs, les organitzacions policials han de ser molt conscients que són administracions que rebran nombroses peticions de cancel·lació de dades policials, per a la qual cosa han d'adequar els seu procediments i la seva organització interna per tal de fer efectiu el dret de cancel·lació, quan s'escaigui, dins del termini legalment previst, que és de deu dies.

La regla general és la cancel·lació d'ofici en aquells casos en què les dades no siguin necessàries per les investigacions que van motivar la seva recollida. No es pot obviar que aquesta regla general xoca amb l'interès policial, ja que la informació recollida en els seus fitxers forma part del seu «patrimoni» i moltes vegades pot facilitar l'inici de línies d'investigació. No obstant això, la LOPD és molt clara: les dades es poden cancel·lar en tant que no són necessàries, i quan deixen de ser-ho, l'única solució és la cancel·lació.

Una vegada més es presenta un interrogant respecte al tractament de les dades policials que és quan es pot considerar que deixen de ser necessàries les dades. Segurament, la resposta a aquesta pregunta generarà molts problemes pràctics i no serà possible una solució general, sinó que cas per cas, s'haurà d'analitzar i motivar si la dada és necessària o no. També s'hauran de tenir en compte alguns criteris sobre la cancel·lació d'ofici que ofereix la mateixa LOPD:

- L'edat de l'afectat, tipus de dades emmagatzemades, necessitat de mantenir les dades fins a la conclusió d'una investigació, resolució judicial absolutòria, indult, rehabilitació i prescripció.
- Existència d'una excepció a la cancel·lació prevista a l'article 23.1 LOPD, quan d'aquesta se'n puguin derivar perills per a la defensa de l'Estat, la seguretat pública, la protecció dels drets i llibertats de tercers o les necessitats d'investigacions en curs.

Excepcions als drets d'accés, rectificació i cancel·lació (article 23.1 LOPD)

Aquestes excepcions únicament operen en relació amb les dades amb finalitat policial. Es preveu la possibilitat de denegar la cancel·lació en funció dels perills que puguin derivar-se per a la defensa de l'Estat, la seguretat pública, la protecció dels drets i llibertats de tercers o les necessitats d'investigacions en curs.

En aquests casos, s'haurà de motivar la resolució denegatòria, sens perjudici que l'afectat es pugui dirigir a l'Agència de protecció de dades competent per verificar la procedència o improcedència de la denegació.

Excepcions al dret d'informació (article 24.1 LOPD)

La Sentència del Tribunal Constitucional número STC 292/2000 va declarar parcialment inconstitucional l'article 24.1, en el sentit que únicament s'excepciona el dret d'informació a la persona afectada sobre el tractament de les seves dades quan la informació afecti la defensa nacional, la seguretat pública o la persecució d'infraccions penals.

8. Annexos

8.1. Dictàmens i consultes

(L'Agència Catalana de Protecció de Dades ha modificat o suprimit algunes referències del text dels Dictàmens que es transcriuen a continuació, a fi i efecte de preservar la identitat de determinades persones)

Dictamen en relació amb la consulta plantejada per una empresa pública del sector de transports sobre la cancel·lació de les dades de caràcter personal

Es presenta davant l'Agència Catalana de Protecció de Dades un escrit d'una empresa pública del sector de transports a Catalunya, relativa als criteris d'actuació respecte la cancel·lació de les dades de caràcter personal en aplicació del que disposa la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal (en endavant, LOPD).

En concret es planteja l'aplicació del dret de cancel·lació, que consisteix a suprimir les dades de caràcter personal quan hagin deixat d'ésser necessàries o pertinents per a la finalitat per a la qual varen ser obtingudes, atès allò que disposa l'article 4.5 de la LOPD, en supòsits concrets, com ara en relació amb la instrucció d'expedients administratius sancionadors per infraccions a la normativa sectorial, així com en relació amb les dades personals derivades de les reclamacions que efectuen els ciutadans davant d'aquesta empresa.

La consulta tramesa a l'Agència Catalana de Protecció de Dades no s'acompanya de cap altra documentació.

Analitzada la petició i vist l'informe de l'Assessoria Jurídica s'emet el dictamen següent:

I

De conformitat amb allò establert a l'article 5.1.*k)* de la Llei 5/2002, de 19 d'abril, li correspon a l'Agència Catalana de Protecció de Dades respondre les

consultes (...). L'Estatut de l'Agència Catalana de Protecció de Dades, aprovat pel Decret 48/2003, de 20 de febrer, concreta en el seu article 15.1.*g)* que correspon a la directora de l'Agència respondre les consultes que se li formulin, i afegeix que les consultes que aquesta administració hagi de fer es cursen (...). Les consultes que hagin de fer la resta d'institucions i organismes compresos en l'àmbit d'aplicació de la Llei 5/2002, es cursen per mitjà de l'òrgan que n'ostenti la representació.

Un cop fetes aquestes precisions, el present dictamen s'emet en base als esmentats articles 5.1.*k)* de la Llei 5/2002, de 19 d'abril i 15.1.*g)* del Decret 48/2003, de 20 de febrer.

II

En l'àmbit de la protecció de les dades personals, la LOPD reconeix als ciutadans diversos drets, entre els quals els d'accés, rectificació i cancel·lació de les dades, que es fan efectius davant el responsable del fitxer o del tractament d'aquestes dades. Així, l'article 4 de la llei esmentada estableix un conjunt d'obligacions per al responsable del tractament de les dades personals que s'agrupen sota la denominació genèrica de qualitat de les dades. Un d'aquests principis implica que les dades de caràcter personal només es poden tractar quan siguin adequades, pertinents i no excessives en relació amb les finalitats per a les quals s'han obtingut. L'apartat 5 d'aquest mateix article estableix que les dades de caràcter personal han de ser cancel·lades quan hagin deixat de ser necessàries o pertinents per a la finalitat per a la qual han estat recollides o registrades.

No obstant, en l'àmbit d'actuació de les administracions públiques, que respon a la consecució d'interessos públics, hi ha peculiaritats i limitacions importants pel que fa al dret a la cancel·lació de dades de què disposen els ciutadans, contràriament al règim jurídic que la LOPD estableix per a l'àmbit privat.

La limitació per a la cancel·lació de les dades personals de què disposen les administracions públiques es pot deduir de l'article 16.3 de la LOPD, que reco-

neix el dret de cancel·lació, en tant que obligació per al responsable del tractament, i estableix que només s'han de conservar a disposició de les administracions públiques, els jutges i els tribunals.

Així, en principi, per a les administracions públiques el dret a la cancel·lació de les dades personals resta excepcionat en determinats casos, per tal de permetre la conservació de les dades en atenció a la rellevància pública de la seva activitat.

La decisió administrativa que consisteix a en conservar certs documents que contenen dades personals, ha de tenir en compte la legislació que preveu els supòsits i procediments en virtut dels quals es procedeix a la conservació de la documentació generada per l'Administració de la Generalitat de Catalunya, incloent dins d'aquesta documentació informació que pot referir-se a dades personals.

En concret, la Llei 10/2001, de 13 de juliol, d'arxius i documents públics, així com la Llei 9/1993, de 30 de setembre, del Patrimoni Cultural Català, en el seu article 19.2.*a)* estableix que integren el patrimoni documental de Catalunya, entre d'altres, els documents produïts o rebuts, en l'exercici de llurs funcions i com a conseqüència de llur activitat política i administrativa, per la Generalitat i per les empreses públiques. Per tant, allò que disposa la LOPD en relació amb el dret de cancel·lació de dades, s'ha d'interpretar en connexió amb la normativa relativa al tractament dels arxius i documents generats per l'Administració de la Generalitat.

Aquesta obligació de les administracions públiques de mantenir i conservar la documentació que produeixen en l'exercici de les seves funcions, està prevista també per l'article 11.2.*e)* LOPD que estableix, efectivament, la possibilitat de cessió de dades entre administracions públiques quan tinguin per objecte el tractament posterior de les dades amb finalitats històriques, estadístiques i científiques, previsió que habilitaria la no cancel·lació de les dades personals incloses en aquesta documentació administrativa, en principi, quan concorrin aquestes finalitats. L'obligació d'atendre aquestes finalitats històriques, científi-

fiques i estadístiques, comporta la conservació d'informació que conté dades personals, fins i tot una vegada ha conclòs l'actuació administrativa i s'ha acomplert la finalitat pública que va justificar la recollida i el tractament de les dades.

III

Aquest principi general de conservació establert per als documents públics de les administracions públiques pot veure's, no obstant, excepcionat en alguns casos, ja que és possible que algunes dades de caràcter personal que per l'Administració pública utilitza en l'exercici de les seves funcions siguin cancel·lables atès allò que disposa la normativa específica aplicable al cas concret.

Les finalitats que ha d'atendre l'actuació de les administracions públiques i que de forma instrumental requereixen la recollida i tractament de dades personals fa a que sigui problemàtic determinar a priori i amb caràcter general quan la conservació de certes dades personals pels poders públics ha deixat de servir a la finalitat per a la qual es van recollir. És necessari conèixer el cas concret i tenir en compte la normativa sectorial aplicable, ja que serà a la vista de la regulació que li és aplicable i els interessos públics als quals serveixen les dades que es podrà esbrinar la procedència o no de la seva cancel·lació.

La Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, regula en el seu capítol X l'exigència directa de responsabilitat de les administracions públiques per les lesions que es puguin produir a conseqüència de l'actuació d'aquestes o dels seus agents, tant en relacions de dret públic com privat. Per tant, no s'ha d'oblidar que les administracions públiques, a conseqüència de la seva actuació, poden generar una responsabilitat a la qual han de fer front durant uns períodes de temps determinats per la normativa administrativa i sectorial aplicable. Així, l'article 16.3 LOPD, en relació amb el dret de cancel·lació, afegeix al que ja s'ha avançat que cal conservar les dades per a l'atenció de les possibles responsabilitats nascudes del tractament, durant el termini de prescripció d'a-

questes responsabilitats. Aquest és un element a tenir en compte a l'hora de concloure que, pel que fa a la cancel·lació de dades personals tractades per les administracions públiques, incloses en documents públics, s'estableix un principi general de conservació.

IV

En concret, es consulta si la instrucció d'expedients sancionadors per infraccions a la normativa sectorial pot justificar la no procedència de la cancel·lació de dades personals.

El Decret 9/2005, de 25 de gener, sobre atribució de competències relatives al règim sancionador en matèria de transport ferroviari i per cable, atribueix a l'empresa que realitza la consulta la instrucció dels corresponents expedients sancionadors, i remet, pel que fa a la tramitació dels expedients, a la normativa aplicable a la Generalitat de Catalunya en matèria de procediment sancionador. A més, la Llei 39/2003, de 17 de novembre, del sector ferroviari, estableix l'actual règim sancionador en matèria de transport de viatgers per ferrocarril.

La LOPD no fixa terminis concrets per a la cancel·lació de dades, és a dir, no predetermina el moment en què les dades han deixat de ser necessàries o pertinents per a la finalitat per a la qual es varen recollir, ja que en cada cas aquest moment vindrà determinat per la normativa sectorial. Sí que es pot avançar, no obstant, que el fet que la normativa sectorial esmentada estableixi uns terminis a efectes de prescripció d'infraccions i de sancions, així com el fet que la mateixa normativa tingui en compte la comissió anterior d'infraccions en matèria de transports per ferrocarril com a element de ponderació de noves infraccions, podria justificar el manteniment de les dades personals als efectes del que disposa l'article 4.5 de la LOPD, esmentat, és a dir, a efectes de donar compliment a la finalitat per a la qual es varen recollir les dades, en aquest cas, fer efectiu un procediment sancionador en matèria de transport ferroviari.

Cal tenir en compte també que la resolució dels expedients en aquest àmbit correspon a un òrgan de l'Administració pública autonòmica, i per tant en aquest cas serà pertinent la no cancel·lació de dades personals quan aquesta cancel·lació pogués perjudicar la completa tramitació i conclusió de l'expedient sancionador en curs, és a dir, l'exercici de les competències pròpies de l'òrgan que ha de resoldre l'expedient sancionador. L'expedient administratiu que es genera arrant de l'aplicació d'un procediment sancionador, i que conté dades de caràcter personal, respon al compliment de les fases i terminis fixats per la normativa que regula el procediment sancionador, i per tant cal tenir en compte aquesta normativa, a l'efecte de determinar la pertinença o no de la cancel·lació de dades personals.

Cal insistir en el fet que aquestes valoracions s'han de fer, novament, en connexió amb la normativa aplicable a la conservació d'arxius i documents que deriva, entre d'altres, de les esmentades Llei 10/2001, i Llei 9/1993, pel que fa als documents generats per l'Administració de la Generalitat de Catalunya.

V

Pel que fa a les reclamacions o suggeriments que fan els usuaris del servei de transport, s'està produint una recollida de dades personals, per a un tractament posterior de les mateixes. Convé recordar la necessitat de donar compliment al principi d'informació en la recollida de dades, previst en l'article 5.1 LOPD, pel qual s'ha d'informar als interessats de manera expressa, precisa i inequívoca, entre d'altres circumstàncies, sobre l'existència del fitxer, de la seva finalitat, així com de la possibilitat d'exercir els drets d'accés, rectificació, cancel·lació i oposició. L'apartat segon d'aquest mateix article afegeix que, quan s'utilitzin qüestionaris o altres impresos per a la recollida de dades, han de figurar-hi de manera clarament llegible les advertències a què es refereix l'apartat anterior.

Per tant, seria pertinent indicar aquestes referències en el full de reclamacions i d'aquesta manera s'informa adequadament al ciutadà que ha facilitat les

seves dades personals per poder fer una reclamació, dels drets que l'emparen en relació amb la protecció de dades personals, entre ells, el dret de cancel·lació. D'aquesta manera s'estaria donant compliment al dret d'informació en la recollida de dades, independentment del fet que amb posterioritat un ciutadà exerceixi, en concret, algun dels drets que la LOPD li reconeix i que el responsable del fitxer ha d'atendre.

A banda d'aquesta informació que es dóna a l'interessat en el moment de la recollida de dades (per tant, en el cas que ens ocupa, en emplenar el full de reclamació que es posa a disposició dels ciutadans), pel que fa al tractament posterior i a la possible cancel·lació de dades, cal aplicar les previsions que ja s'han fet en els apartats anteriors d'aquest dictamen. En concret, cal valorar el fet que l'Administració pública corresponent tingui determinades competències de control i auditoria, i per tant en aquest cas serà pertinent la no cancel·lació de dades personals quan aquesta cancel·lació pogués perjudicar l'exercici d'aquestes funcions que, respecte de l'actuació de l'empresa pública, realitza aquesta administració.

VI

Finalment, l'article 4.2 disposa que les dades de caràcter personal objecte de tractament no es poden utilitzar per a finalitats incompatibles amb aquelles per a les quals hagin estat recollides. No obstant, no es considera incompatible el tractament posterior d'aquestes dades amb finalitats històriques, estadístiques i científiques. Per tant, si de les dades recollides arran de la presentació d'una reclamació a l'empresa pública per part d'un ciutadà se'n justifica un tractament posterior a efectes estadístics, aquesta justificació repercutiria en la motivació de la no cancel·lació de dades. Tot i així, convindria valorar si, per donar compliment a aquestes finalitats estadístiques, és necessària la conservació de totes les dades que ha subministrat el ciutadà, o si es poden utilitzar sistemes d'anonimització de la informació, és a dir, si la finalitat estadística es pot complir correctament, sense haver d'identificar la informació relativa a la queixa o reclamació amb un individu concret.

VII

Seguint amb la consulta efectuada, s'ha de recordar que la mateixa LOPD, i de forma complementària el Reial decret 994/1999, d'11 de juny, pel qual s'aprova el Reglament de mesures de seguretat de fitxers automatitzats que continguin dades de caràcter personal, imposen al responsable dels fitxers i dels tractaments de dades personals, una sèrie d'obligacions des del mateix moment de la recollida de dades (com ara el dret d'informació en la recollida de dades, ex article 5 LOPD), durant tota la vigència del tractament de les dades, i fins al moment en què les dades són cancel·lades, la qual cosa dóna lloc al seu bloqueig i, ulteriorment, a la seva supressió (ex article 16.3 LOPD).

Per tant, mentre les dades personals respecte de les quals s'ha sol·licitat la cancel·lació, romanguin en un fitxer de dades (perquè es consideri, per exemple, que no procedeix la cancel·lació), continuen essent aplicables les mesures de seguretat pertinents (en funció del tipus de dades) així com la resta d'obligacions que s'imposen al responsable del mateix.

En aquest sentit es podria tenir en compte les diverses tècniques que permeten conservar les dades de caràcter personal però amb la deguda reserva i les cauteles necessàries que fossin precises atenent a les circumstàncies manifestades pel titular en una petició de cancel·lació que no fos possible atendre. Així en aquells supòsits en què efectivament s'hagin de tenir en compte els interessos invocats pel titular de les dades personals però no procedeixi la cancel·lació de les dades personals, es poden instrumentar, de la manera que tècnicament sigui apropiada, mesures de bloqueig, d'accés restringit, o altres que permetin conformar ambdós principis, el de conservació i el de reserva de la les dades personals.

VIII

Finalment cal tenir en compte que l'article 16.1 LOPD disposa que el responsable del tractament té l'obligació, entre d'altres, de fer efectiu el dret de can-

cel·lació de l'interessat en el termini de deu dies. Aquesta previsió s'ha de complementar amb el que disposa l'article 15 del Reial decret 1332/1994, de 20 de juny, que desenvolupa determinats aspectes de la Llei orgànica 5/1992, de regulació del tractament automatitzat de les dades de caràcter personal. (Tot i que aquesta llei va ser derogada per la LOPD, la disposició transitòria tercera d'aquesta manté en vigor el Reial decret, en allò que no s'hi oposi).

L'article 15.4, esmentat, disposa que un cop transcorregut aquest termini, —actualment de deu dies—, sense que de forma expressa s'hagi donat resposta a la sol·licitud de cancel·lació, aquesta podrà considerar-se desestimada als efectes de la interposició de la reclamació que correspongui, en concret, als efectes de fer efectiva la tutela de drets que preveu l'article 18 LOPD. Per tant, pel que fa a l'exercici del dret de cancel·lació, s'aplica la figura del silenci administratiu negatiu, als efectes de permetre a l'interessat la interposició de les reclamacions pertinents (seguint el que disposa l'article 43 de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú).

Per tant, cal diferenciar i considerar de forma independent la concurrència d'una circumstància que, en aplicació de la LOPD i de la normativa sectorial aplicable, justifiqui la no cancel·lació de dades personals en un cas determinat, de l'obligació del responsable del tractament de respondre de forma expressa la sol·licitud de cancel·lació, tal com disposa l'article 16, esmentat, obligació que no queda sense efecte perquè concorrin aquestes circumstàncies, que no exclouen en cap cas el compliment de l'obligació de respondre a l'interessat en el termini establert.

Respecte a la forma de resposta que cal donar a l'interessat, val a dir que la LOPD no especifica quina ha de ser, però del dret d'informació que empara el ciutadà en relació amb la protecció de les seves dades personals, es pot derivar la conveniència de donar una mínima motivació a la denegació de l'exercici del dret de cancel·lació de dades. És a dir, tenint en compte que es tracta de l'exercici d'un dret contingut en la LOPD, la denegació total o parcial de l'exercici del dret de cancel·lació hauria de motivar-se en base a les circums-

tàncies que justifiquen la no procedència, en cada cas, de la cancel·lació de dades personals. A més, l'article 15.3 del Reial decret 1332/1994, esmentat, fa menció expressa de la comunicació motivada a l'interessat, per part del responsable, en el supòsit que aquest consideri que no pot accedir a la sol·licitud de cancel·lació.

Dins el règim d'infraccions i sancions previst en la LOPD (articles 43 i següents), es tipifica com a constitutiu d'infracció lleu (a banda d'altres actuacions que, relacionades amb el dret de cancel·lació, poden generar altres tipus d'infraccions), el no atendre, per motius formals, la sol·licitud de l'interessat de cancel·lació de les dades personals objecte de tractament quan legalment sigui procedent. Aquesta previsió, referida als supòsits en què la cancel·lació resulta procedent, no obsta ni entra en contradicció amb el compliment de l'obligació del responsable d'atendre, en tot cas, les peticions que se li adrecen per part dels ciutadans, i de donar resposta adequada a tota sol·licitud de cancel·lació de dades.

D'acord amb les consideracions fetes fins ara,

ES DICTAMINA

Que l'article 4.5 de la LOPD preveu la cancel·lació de les dades de caràcter personal quan hagin deixat de ser necessàries o pertinents per a la finalitat per a la qual han estat recollides o registrades. No obstant això, hi ha especificitats d'aquest dret de cancel·lació quan es tracta de tractaments realitzats per les administracions públiques. Així, l'article 16.3 de la mateixa Llei preveu la conservació de les dades personals a disposició de les administracions públiques.

Que el dret de cancel·lació quan es refereix a tractaments de dades personals que realitzen les administracions públiques, resta limitat pel deure de conservació. A aquests efectes la legislació catalana preveu els supòsits i procediments en virtut dels quals es procedeix a la selecció de la informació, també

la de caràcter personal, per a la conservació de la documentació de l'Administració de la Generalitat de Catalunya.

Que l'expedient administratiu que es genera arran de l'aplicació d'un procediment sancionador, i que conté dades de caràcter personal, respon al compliment de les fases i els terminis fixats per la normativa corresponent, i per tant cal tenir-la en compte a l'efecte de determinar la pertinença o no de la cancel·lació de dades personals.

Que l'article 5 de la LOPD exigeix donar a l'interessat de manera expressa, precisa i inequívoca, la informació relativa al tractament de les seves dades de caràcter personal, en el moment de la recollida d'aquestes dades, informació que ha de figurar de manera clarament llegible quan s'utilitzen qüestionaris o altres impresos en la recollida de dades.

Que en els casos en què concorre la denegació de la cancel·lació de dades personals, continuen essent aplicables les mesures de seguretat pertinents (en funció del tipus de dades) així com la resta d'obligacions que la LOPD imposa al responsable del fitxer o tractament de dades.

Que la concurrència d'una circumstància que, en aplicació de la LOPD i de la normativa sectorial aplicable, justifiqui la no cancel·lació de dades personals, en un cas determinat, no elimina en cap cas l'obligació del responsable del tractament, de respondre de forma expressa la sol·licitud de cancel·lació, tal com disposa l'article 16 de la LOPD.

Dictamen en relació amb la consulta plantejada per l'Ajuntament de (...) respecte a la comunicació de dades personals del padró municipal

Es presenta davant l'Agència Catalana de Protecció de Dades un escrit de l'alcaldessa de l'Ajuntament de (...), en el qual es sol·licita el parer de l'Agència en relació amb la possibilitat de cedir a un centre d'ensenyament públic les dades relatives a identitat i domicili de persones de determinada edat per donar-los certa informació sobre el centre escolar.

La consulta tramesa a l'Agència Catalana de Protecció de Dades no s'acompanya de cap altra documentació.

Analitzada la consulta i vist l'informe de l'Assessoria Jurídica s'emet el dictamen següent:

I

De conformitat amb allò establert a l'article 5.1.*k)* de la Llei 5/2002, de 19 d'abril, correspon a l'Agència Catalana de Protecció de Dades respondre les consultes que els ens locals li formulin sobre l'aplicació de la legislació de protecció de dades de caràcter personal. L'Estatut de l'Agència Catalana de Protecció de Dades, aprovat pel Decret 48/2003, de 20 de febrer, concreta en el seu article 15.1.*g)* que la directora de l'Agència respon les consultes que li formulin els ens locals sobre l'aplicació de la legislació de protecció de dades de caràcter personal, les quals es cursen per mitjà de l'òrgan que n'ostenta la representació, en aquest cas, la mateixa alcaldessa de la corporació.

El present dictamen, per tant, s'emet en base als esmentats articles 5.1.*k)* de la Llei 5/2002, de 19 d'abril i 15.1.*g)* del Decret 48/2003, de 20 de febrer.

II

Atès que la consulta que es planteja fa referència a l'accés a determinades dades de caràcter personal del padró municipal d'habitants, cal recordar que el padró municipal d'habitants és la base de dades on s'han d'inscriure les persones residents en un municipi, i d'acord amb la Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases de règim local (LRBRL) la seva finalitat és triple: determinar la població del municipi, ésser requisit per adquirir la condició de veí i servir per acreditar la residència i el domicili habitual (articles 15 i 16 LRBRL). A més d'aquestes funcions la Llei de Règim Electoral General (LOREG) preveu l'elaboració del cens electoral a partir de les dades incloses al padró, que també

serveix per elaborar estadístiques oficials. A això cal afegir, complementàriament, que el padró també pot servir per a la creació de fitxers o registres de població que tenen per finalitat la comunicació dels diferents òrgans de cada administració pública amb els interessats residents en els territoris respectius, respecte a les relacions jurídicoadministratives derivades de les seves competències respectives (disposició addicional segona de la LOPD).

En el padró es contenen dades personals consistents en: el nom i cognoms, el domicili habitual, la data i el lloc de naixement, número del document nacional d'identitat (o pels estrangers targeta de residència o número del document acreditatiu de la seva identitat), certificat o títol escolar o acadèmic, a més d'aquelles dades que puguin ésser necessàries per a l'elaboració del cens electoral (article 16.2 LRBRL). La gestió del padró correspon als ajuntaments amb mitjans informàtics i han de realitzar les actuacions i operacions necessàries per mantenir actualitzades les dades que es continguin en el padró perquè concordin amb la realitat (article 17 LRBRL).

III

Atès que el padró és una base de dades de caràcter personal li és d'aplicació la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal (LOPD) i per tant cal tenir en compte els principis i disposicions que es contenen en aquesta norma. Per al cas que es consulta són especialment rellevants els relatius al principi de qualitat (article 4 LOPD), les disposicions sobre les cessions de dades (article 21 LOPD) i, en general, aquelles disposicions que fan referència als fitxers de titularitat pública.

D'acord amb el principi de qualitat que s'aplica a qualsevol tractament de dades personals ja sigui públic com és el cas del padró, ja sigui privat, les dades de caràcter personal únicament seran tractades per a les finalitats determinades, explícites i legítimes per a les quals s'han obtingut. El padró municipal, com hem dit, té reconegudes per la llei, als efectes que interessen en aquest cas, tres finalitats que són: la constitució de la població del municipi

(article 15 LRBRL), l'adquisició de la condició de veí (article 15 LRBRL) i l'acreditació de la residència en el municipi i el domicili habitual (article 16.1 LRBRL), a més de les relatives a la configuració del cens electoral. Per tant, de les dades que es contenen en el padró les relatives a la identificació de la persona (nom i cognoms i número de document nacional d'identitat) i les del domicili habitual són les que s'adiuen amb la finalitat de donar prova de la residència en el municipi i del domicili habitual en el mateix (article 16.1 LRBRL).

És per això que en preveure's a la llei que regula el padró les cessions de les dades que s'hi contenen a altres administracions públiques que ho sol·licitin per a l'exercici de les seves competències, no caldrà el consentiment de l'afectat exclusivament per aquells assumptes en els quals la residència o el domicili siguin dades rellevants (article 16.3 LRBRL).

La llei ha habilitat un cas de cessió de dades d'aquest fitxer de titularitat pública com és el padró però restringint-ho al supòsit que no s'alteri la finalitat d'aquest fitxer que era la de donar constància de la residència o domicili de l'afectat i no cap altra finalitat. D'acord amb el règim previst a la LOPD per a la cessió de dades en general, una de les excepcions admeses per a la comunicació de dades personals a tercers sense el consentiment de l'afectat és en virtut de la corresponent habilitació legal (article 11 LOPD). Quan es tracta de fitxers de titularitat pública, com és el cas del padró, es preveu que les cessions a d'altres administracions públiques únicament es puguin realitzar sense el consentiment de l'afectat quan sigui en virtut de la corresponent habilitació legal, i sempre que es tracti de l'exercici de competències iguals o sobre matèries similars (article 21 LOPD).

La llei que regula el padró únicament autoritza la cessió de dades del padró a d'altres administracions públiques sense el previ consentiment de l'interessat per a aquells assumptes on la residència o el domicili siguin rellevants (article 16 LRBRL). D'acord amb això, la comunicació d'altres dades de caràcter personal que figuren al padró municipal, com ara l'edat, la situació acadèmica, etc. no serien comunicables si no és en virtut del corresponent consentiment o d'una altra disposició legal que ho habiliti (com succeeix entre d'altres, en el

cas de l'Administració sanitària o bé en l'àmbit tributari). És a dir, l'habilitació legal únicament comprendria la comunicació de les dades que donen constància del domicili de l'afectat però no pas altres informacions que no tenen rellevància per atendre a la finalitat d'acreditar la residència. Per tant, en aquest cas que se'ns consulta, si no és amb el consentiment de l'afectat o en virtut d'una altra disposició legal que ho habiliti, no es podria accedir a aquella informació que fa referència a l'edat que consta en el padró. Qüestió diferent seria que ja es disposés de la identificació de les persones que compleixen determinada edat i únicament es sol·licités la informació relativa a la seva residència per tal de notificar qüestions referents a la seva matriculació o altres aspectes que incideixen en el procés d'accés al servei educatiu públic.

La consulta de l'Ajuntament es refereix a una possible comunicació de dades del padró a un centre d'ensenyament públic (entenent que es podria estendre a d'altres centres d'ensenyament públic, que igualment sol·licitessin aquestes dades, tot i que aquesta possibilitat no es concreta en la consulta), i en aquest sentit es recorda que la LOPD distingeix el tractament jurídic de la comunicació de dades en funció, entre d'altres especificacions, de la naturalesa pública o privada del cessionari receptor de les dades.

IV

En relació amb el principi de qualitat de les dades, recordem que en el marc de l'escolarització obligatòria hi ha diversos processos, com ara el procés d'admissió en el centre, el de seguiment i avaluació de l'alumne, i d'altres que tindran relació amb el desenvolupament del procés d'escolarització.

En aquest sentit l'article 72 de la Llei orgànica 10/2002, de 23 de desembre, de qualitat de l'educació, en referència a l'admissió dels alumnes en el centre escolar, preveu que les administracions educatives podran sol·licitar la col·laboració d'altres instàncies administratives per tal de garantir l'autenticitat de les dades que els interessats aportin en aquest procés d'admissió. En supòsits com aquest, que estan definits en la norma sectorial aplicable, es podria

valorar si concorre la corresponent habilitació legal per procedir a una comunicació de dades del padró per tal de fer efectiva la col·laboració entre administracions públiques. No obstant, en aquest cas, la mateixa Llei orgànica 10/2002 situa aquesta col·laboració entre administracions públiques quan ja s'ha sol·licitat l'ingrés de l'alumne en el centre escolar, i per tant aquesta norma tampoc justificaria la utilització i comunicació de dades del padró, com ara l'edat, per donar una informació prèvia i generalitzada als pares dels possibles alumnes.

En conclusió, la comunicació de dades del padró municipal a un centre escolar per tal que aquest faci arribar informació a famílies que possiblement estiguin interessades en aquest servei, excedeix de les finalitats per a les quals es crea el padró municipal, ja que l'article esmentat es refereix al procés d'admissió dels alumnes, és a dir, a un procés posterior al que sembla que es planteja en la consulta.

Finalment, pel que fa a la previsió general de la Llei orgànica 10/2002, que disposa que les administracions educatives han de realitzar una adequada programació de les places escolars gratuïtes, cal dir que per fer aquesta programació no és necessari identificar o individualitzar les persones destinatàries, sinó solament identificar el volum o nombre total de possibles alumnes. Per a fer aquesta programació, per tant, tampoc no és necessari fer arribar als centres escolars les dades del padró referides a persones concretes i identificades, en tot cas dissociades o anonimitzades.

V

En atenció al principi de proporcionalitat, la finalitat de donar informació als interessats es pot dur a terme per part del centre d'ensenyament públic mitjançant altres mecanismes per tal que els particulars disposin d'aquesta informació, a banda de la possibilitat que l'Ajuntament sol·liciti consentiment previ als ciutadans que hi puguin estar interessats, abans de comunicar les dades al centre. Així, per exemple, tant el mateix centre com d'altres, així com fins i

tot el mateix l'Ajuntament, poden oferir informació als ciutadans a través de pàgines web o portals d'Internet, taulers d'anuncis, butlletins informatius i d'altres mitjans de difusió sense haver de recórrer a la base de dades del padró per obtenir aquesta informació.

Una interpretació extensiva de les finalitats del padró municipal que comportés l'habilitació per obtenir les dades allà consignades per a qualsevol ús, de manera que qualsevol promoció d'un servei públic o d'una activitat d'interès per als ciutadans, com sens dubte és l'ensenyament públic, hagi de constituir necessàriament un supòsit habilitant de comunicació de dades del padró municipal, podria comportar una excepció al règim general indicat de la LOPD, en connexió amb el que disposa l'article 4 de la mateixa llei.

En aquest sentit, a tall d'exemple, es fa esment de les previsions del Decret 252/2004, d'1 d'abril, en el qual es preveu la possibilitat que l'Administració pública competent i els centres docents sufragats amb fons públics posin a disposició dels ciutadans la informació sobre l'oferta educativa que ofereixen a través d'oficines d'informació, entre d'altres mecanismes, de manera que és el particular el que s'adreça a l'Administració i sol·licita la informació directament.

Atenent a les possibilitats d'adreçar-se als ciutadans mitjançant formes menys intrusives que l'obtenció i la utilització de les dades del padró, es respecta aquest principi de proporcionalitat que ha de ser sempre present en l'exercici dels drets fonamentals, i no es força ni s'amplia excessivament la finalitat o finalitats per a les quals va ser ideat el padró municipal, assolint un tractament de les dades personals lícit i lleial.

D'acord amb les consideracions fetes fins ara,

ES DICTAMINA

Que el padró municipal d'habitants és un registre que, en contenir dades de caràcter personal, li és d'aplicació la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desem-

bre, de protecció de dades de caràcter personal, i per tant la comunicació de dades del padró a tercers estaria sotmesa al règim establert als articles 11 i 21 LOPD.

Pel que fa a la comunicació de dades del padró municipal als centres educatius, aquesta cessió de dades no està expressament autoritzada per una norma amb rang de llei, en aquest cas, la Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases de règim local, tal com disposa el règim general de l'article 11 de la LOPD i caldria disposar del consentiment previ dels pares o responsables legals dels menors.

Es poden demanar els corresponents consentiments dels afectats per tal de subministrar en el futur informació dels serveis educatius de referència, així com informació d'altres serveis que faciliti l'Ajuntament, o bé utilitzar altres mecanismes informatius que no comportin una cessió de les dades contingudes en el padró municipal.

Dictamen en relació amb la consulta plantejada per una Administració pública respecte d'una norma relativa al règim electoral d'una Administració corporativa

Es presenta davant l'Agència Catalana de Protecció de Dades un escrit d'un òrgan de l'Administració pública, en el qual es sol·licita el parer de l'Agència en relació amb l'adequació d'una norma sobre el règim electoral d'una Administració corporativa a la normativa de protecció de dades.

Analitzada la consulta, la normativa vigent aplicable, i l'informe de l'Assessoria Jurídica, s'emet el següent dictamen:

I

L'Administració pública tutelar dels processos electorals en una Administració corporativa demana el parer de l'Agència sobre l'adequació de la norma relativa al procés electoral d'aquesta Administració corporativa a la normativa de

protecció de dades. En concret, aquest article estableix que l'Administració corporativa en qüestió ha de trametre a l'Administració pública amb competències en la matèria, en tant que òrgan tutelar, un exemplar del cens electoral en un termini determinat, per al seu dipòsit.

II

De conformitat amb allò establert a l'article 5.1.*k)* de la Llei 5/2002, de 19 d'abril, correspon a l'Agència Catalana de Protecció de Dades respondre les consultes (...). L'Estatut de l'Agència Catalana de Protecció de Dades, aprovat pel Decret 48/2003, de 20 de febrer, concreta en el seu article 15.1.*g)* que la directora de l'Agència respon les consultes (...) sobre l'aplicació de la legislació de protecció de dades de caràcter personal (...).

El present dictamen, per tant, s'emet en base als esmentats articles 5.1.*k)* de la Llei 5/2002, de 19 d'abril i 15.1.g) del Decret 48/2003, de 20 de febrer.

III

En el marc normatiu de referència per resoldre la consulta, es regula el funcionament d'aquesta Administració corporativa en l'àmbit territorial de Catalunya, així com, entre d'altres, el règim i procediment electorals. En concret, es determina que el règim electoral es regeix per la legislació aplicable en la matèria i el seu desplegament reglamentari.

Segons disposa la llei aplicable, exerceix la tutela sobre l'Administració corporativa, l'Administració pública que té atribuïdes les competències en aquesta matèria.

En l'article qüestionat es preveu que l'Administració corporativa ha de trametre a l'òrgan corresponent de l'Administració pública tutelar, per al seu dipòsit, un exemplar del cens electoral en un termini de temps determinat.

A continuació s'analitza el contingut d'aquest article a la vista de la normativa de protecció de dades i de la normativa sectorial aplicable.

IV

Segons es desprèn de l'anàlisi de la normativa sectorial aplicable, el cens electoral de l'Administració corporativa està format per dades de les persones naturals i jurídiques que exerceixen una activitat sobre la que aquesta Administració corporativa té competències. S'afegeix que tenen dret electoral actiu i passiu les persones naturals i jurídiques inscrites al darrer cens que s'hagi aprovat. Atès, doncs que és dada personal qualsevol informació referent a persones físiques identificades o identificables, segons disposa la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal (en endavant, LOPD), és clar que en aquest cens poden constar dades de caràcter personal, i per tant aquestes dades entren en l'àmbit de protecció de la LOPD. Cal especificar però que, aquelles altres dades no referides a persones físiques que puguin constar en els censos electorals analitzats, no són objecte de protecció per part de la LOPD.

La comunicació de les dades personals incloses en el cens electoral per part de l'Administració corporativa a l'Administració pública tutelar, constitueix un tractament de dades, ja que segons l'article 3.*c)* de la LOPD són tractament de dades les operacions i els procediments tècnics de caràcter automatitzat o no, que permetin recollir, gravar, conservar, elaborar, modificar, bloquejar i cancel·lar, així com les cessions de dades que derivin de comunicacions, consultes, interconnexions i transferències. Per tant, el dipòsit que es preveu en l'article 6.3 del Projecte de decret, comprendria operacions que constitueixen tractament de dades, com ara recollir, emmagatzemar o gravar dades de caràcter personal.

En conclusió, tot i que en aquest cas la comunicació o cessió de dades tingui per objecte únicament el dipòsit del cens electoral i per tant de les dades que s'hi contenen, això no exclou que s'estigui produint un tractament de dades, i, per tant, són d'aplicació els principis i obligacions que preveu la LOPD.

V

La norma respecte la qual es planteja la consulta, en preveure que l'Administració corporativa trameti un exemplar del cens electoral a l'Administració pública tutelar, podria comportar una cessió o comunicació de dades, però cal tenir en compte que la normativa sectorial aplicable preveu donar publicitat al cens electoral. Així, aquest article disposa que un cop declarada l'obertura del procés electoral, l'Administració corporativa ha d'exposar els censos electorals al públic de la manera i durant el temps que es determini reglamentàriament. El decret que desenvolupa aquesta previsió determina que deu dies després de l'obertura del procés electoral, l'Administració corporativa haurà d'exposar els censos electorals al públic al seu domicili social, a les seves delegacions i en aquells llocs que considerin oportuns per a la seva major publicitat, durant un termini determinat.

Per tant, la llei aplicable al règim i procediment electoral de l'Administració corporativa disposa que es doni publicitat al cens electoral, en les condicions que s'estableixin, i per tant es preveu un accés públic a determinades dades incloses en els censos electorals. Amb això resultaria habilitat legalment l'accés a aquesta informació personal, atesa la finalitat legítima de les garanties pròpies d'un procés electoral.

Cal considerar també que la mateixa llei aplicable preveu, a més d'aquest accés, determinades funcions que podrien habilitar la comunicació de les dades personals incloses en el cens electoral, sense necessitat de recollir el consentiment dels interessats i que són les previstes per la llei en relació amb les potestats i tuteles que exerceix la corresponent Administració pública sobre el règim electoral d'aquesta Administració corporativa.

En concret l'òrgan tutelar, a banda de realitzar la convocatòria d'eleccions, té atribuïda la resolució dels recursos que es puguin interposar respecte les reclamacions que es presentin en relació al cens electoral. De la mateixa manera, en les juntes electorals que es constitueixen posteriorment a la publicació de la convocatòria, hi ha dos representants de l'òrgan tutelar, un dels quals n'e-

xerceix la presidència, amb la finalitat de col·laborar en el procés electoral. Per tant, la mateixa normativa reguladora d'aquesta matèria ja preveu determinades cessions o comunicacions de dades de caràcter personal de les cambres a l'òrgan tutelar.

A banda d'aquesta previsió legal de donar publicitat al cens, i per tant de donar un accés general a determinades dades que s'hi inclouen, i dels supòsits previstos d'accés a les dades del cens electoral per part de l'òrgan tutelar, per a la resolució de recursos i l'actuació de les juntes electorals, la norma qüestionada disposaria, com s'ha apuntat, una comunicació més específica a l'Administració tutelar mitjançant l'obligació de dipositar el cens electoral en l'òrgan tutelar.

En el cas que, a banda dels supòsits de comunicació de dades que ja estarien habilitats per la llei sectorial aplicable, per complir les finalitats que en cada cas siguin pertinents, es consideri necessari, a més, el dipòsit d'un exemplar del cens electoral en l'òrgan tutelar, en aplicació del que disposa l'article 21 LOPD, es podria considerar adequada la comunicació, en el marc de les funcions de l'Administració pública corresponent, de tutela del procediment electoral. Segons aquest article, efectivament, les dades de caràcter personal podrien ser comunicades a administracions públiques (en aquest cas, l'òrgan tutelar), per a l'exercici de les mateixes competències o de competències que tractin les mateixes matèries, com és el cas.

Per tant, en base al que disposa l'article 21 LOPD, en el marc de les potestats públiques que exerceix aquesta Administració corporativa, en concret, en el cas del règim i procediment electoral que preveu la normativa esmentada, i de les funcions derivades de la tutela que exerceix l'Administració pública, s'habilitaria la comunicació única i exclusivament en el cas que les competències exercides pel cedent i cessionari de les dades siguin les mateixes, per tant, per a l'exercici, exclusivament, de les potestats de l'Administració pública esmentada en l'àmbit electoral.

En tot cas, i més enllà de les consideracions que s'han fet en aquest dictamen respecte a l'aplicació de la normativa de protecció de dades, cal fer avinent

que correspon a l'òrgan tutelar especificar si per al compliment de les seves funcions, determinades en la normativa citada, és necessari disposar d'una còpia del cens electoral, a més dels supòsits ja previstos a la llei i que s'han esmentat.

VI

Finalment, cal afegir que, segons disposa la llei aplicable, aquesta Administració corporativa pot exercir a banda de les potestats públiques que s'han apuntat, és a dir, funcions que comporten l'exercici de les potestats administratives que li atribueix la legislació aplicable, altres funcions dins l'àmbit privat. Pel que fa a les diverses actuacions que realitza i que no tenen la consideració d'exercici de potestats públiques, i per a qualsevol comunicació de dades, seria d'aplicació el règim previst a l'article 11 LOPD, segons el qual cal recollir el consentiment dels titulars de les dades, excepte aquells supòsits en què, entre d'altres, la cessió estigui autoritzada per una llei.

D'acord amb les consideracions fetes fins ara,

ES DICTAMINA

Que, atès que és dada personal qualsevol informació referent a persones físiques identificades o identificables, es pot considerar que en el cens electoral de l'Administració corporativa s'hi inclouen, entre d'altres, dades de caràcter personal, i per tant resulta d'aplicació la LOPD, de manera que la comunicació de les dades personals incloses en el cens per part d'aquesta a l'Administració pública tutelar constitueix un tractament de dades, ja que segons disposa la LOPD el tractament comprendria diverses operacions, com ara recollir, emmagatzemar o gravar dades de caràcter personal.

En el marc de les potestats públiques que exerceix l'Administració corporativa, la llei sectorial aplicable preveu un accés públic a determinades dades inclo-

ses en els censos electorals, així com determinats supòsits, en concret, com l'actuació de les juntes electorals o la resolució de recursos, en què resulta habilitat legalment l'accés a aquesta informació personal, atesa la finalitat legítima de les garanties pròpies del procés electoral.

Tenint en compte el caràcter públic del cens electoral i l'obligació legal de comunicar aquestes dades en els supòsits de resolució de recursos i per a l'actuació de l'òrgan tutelar com a membre de les juntes electorals, la previsió de l'article qüestionat podria esdevenir redundant. No obstant això, en aplicació d'allò establert a l'article 21 LOPD es podria considerar adequada la comunicació, en el marc de les funcions de l'Administració pública tutelar, de tutela del procés electoral, malgrat que preveu una obligació més envers l'ens tutelat.

Pel que fa a les diverses actuacions de l'Administració corporativa que no tenen la consideració d'exercici de potestats públiques, i per a qualsevol comunicació de dades, seria d'aplicació el règim previst a l'article 11 LOPD, segons el qual cal recollir el consentiment dels titulars de les dades, excepte en aquells supòsits en què, entre d'altres, la cessió estigui autoritzada per una llei.

Dictamen en relació amb la consulta plantejada per una Administració pública respecte a la cessió de dades a la representació social de la mesa de negociació d'un conveni col·lectiu de personal d'administració i serveis de determinats centres

Es presenta davant l'Agència Catalana de Protecció de Dades un escrit d'una Administració pública en el qual es sol·licita el parer de l'Agència en relació amb la possibilitat de trametre dades personals de la totalitat del personal ocupat en determinats centres a la mesa de negociació del conveni de personal d'administració i serveis dels mateixos. En concret es formula la consulta següent:

— Poden aquests centres facilitar a la representació social de la mesa negociadora legalment constituïda llistats amb els noms i cognoms i centres de

treball dels seus empleats? En cas afirmatiu, quins requisits haurien de complir aquests llistats?

Analitzada la petició, la normativa vigent aplicable i l'informe de l'Assessoria Jurídica, s'emet el següent dictamen:

I

De conformitat amb allò establert a l'article 5.1.*k)* de la Llei 5/2002, de 19 d'abril, correspon a l'Agència Catalana de Protecció de Dades respondre les consultes que l'Administració de la Generalitat, els ens locals i les universitats de Catalunya li formulin sobre l'aplicació de la legislació de protecció de dades de caràcter personal i col·laborar amb aquestes administracions públiques en la difusió de les obligacions derivades de la dita legislació. L'Estatut de l'Agència Catalana de Protecció de Dades, aprovat pel Decret 48/2003, de 20 de febrer, concreta en el seu article 15.1.*g)* que correspon al director de l'Agència respondre les consultes que li formulin d'acord amb els termes de l'esmentat article de la llei. A aquests efectes s'estableix que les consultes que hagi de fer l'Administració de la Generalitat i els organismes i entitats que en depenen es cursen per mitjà del conseller o consellera competent per raó de la matèria. Un cop fetes aquestes precisions, el present dictamen s'emet en base als esmentats articles 5.1.*f)* de la Llei 5/2002, de 19 d'abril i 15.1.*m)* del Decret 48/2003, de 20 de febrer.

II

El principi que regeix i informa tot el règim de protecció de les dades de caràcter personal disposa que les dades de caràcter personal només es poden recollir per ser tractades, així com sotmetre-les a aquest tractament, quan siguin adequades, pertinents i no excessives en relació amb l'àmbit i les finalitats determinades, explícites i legítimes per a les quals s'han obtingut. La definició del principi de qualitat de les dades es recull a l'article 4.1 de la Llei orgànica de protecció de dades de caràcter personal, LOPD.

D'aquesta manera, qualsevol modificació de la finalitat a la qual són originalment destinades o afectades les dades, qualsevol alteració dels fins per als quals les dades foren recollides o tractades, determina la submissió al règim de la cessió o comunicació de les mateixes, ja que d'altra manera s'estaria vulnerant el principi de finalitat i consentiment. Qualsevol revelació de dades efectuada a una persona diferent de l'interessat [art. 3.*i)* LOPD] és una cessió i resta regulada a la Llei orgànica de protecció de dades de caràcter personal, a l'article 11, amb caràcter general i a l'article 21, per a les cessions entre administracions públiques.

D'acord doncs, amb la normativa vigent, la comunicació de dades personals com els llistats dels noms, cognoms i centres de treball d'empleats a la representació social de la mesa negociadora d'un conveni col·lectiu, queda compresa en el concepte de cessió o comunicació de dades de caràcter personal i per tant sotmesa a les previsions legals establertes per a la cessió de dades, atès que els òrgans de representació són tercers diferents dels mateixos treballadors o empleats.

L'article 11.1 LPD disposa que les dades de caràcter personal objecte del tractament només podran ser comunicades a un tercer per al compliment de fins directament relacionats amb les funcions legítimes del cedent i del cessionari amb el previ consentiment de l'interessat. Aquest mateix article però, en el seu apartat segon, estableix determinades excepcions a aquesta regla general, entre les quals trobem la legitimitat de les cessions que estan previstes per una norma amb rang de llei.

Cal doncs, analitzar quin és el marc legal que regula l'àmbit de la consulta plantejada per determinar la legalitat i l'emparament de la cessió a la mesa negociadora del conveni les dades personals dels empleats. Si d'altra banda, es tractés d'una petició de dades de caràcter personal la comunicació de les quals no estigués expressament habilitada per una norma amb rang de llei ni en cap altra excepció de l'article 11 de la Llei orgànica, seria necessari el consentiment previ de l'afectat.

III

El marc normatiu regulador dels drets d'informació dels representants dels treballadors es troba en el Reial Decret Legislatiu 1/1995, de 24 de març, pel qual s'aprova el Text refós de l'Estatut dels Treballadors, en la Llei orgànica 11/1985, de 2 d'agost, de llibertat sindical (LOLS) i en la Llei 9/1987, de 12 de juny, d'òrgans de representació, determinació de les condicions de treball i participació del personal al servei de les administracions públiques.

Concretament el text de l'Estatut dels Treballadors preveu supòsits en què la representació dels treballadors tindrà accés a determinada informació dels treballadors. A mode d'exemple, citem l'article 8 que preveu que amb la finalitat de comprovar l'adequació del contingut dels contractes a la legalitat vigent, els representants legals dels treballadors obtinguin de l'empresari una còpia bàsica de tots els contractes, a excepció dels contractes de relació laboral especial d'alta direcció. Es precisa, així mateix, que aquesta còpia bàsica ha de contenir totes les dades del contracte, excepte el número nacional d'identitat, el domicili i l'estat civil, a més de qualsevol altra dada que es pugui considerar que afecta la intimitat personal.

L'accés per part dels representants dels treballadors a la còpia bàsica dels contractes, i conseqüentment a dades personals dels treballadors, s'estableix als efectes que aquests puguin exercir la competència de vigilància i control del compliment de la normativa laboral aplicable per part de l'empresari i envers als treballadors, tasca per a la qual el legislador ha considerat necessari l'accés a determinades dades de caràcter personal. Aquests drets d'informació dels representants dels treballadors s'estenen als delegats sindicals en virtut de l'article 10.3 de la Llei orgànica de llibertat sindical.

La llei atribueix als representants dels treballadors unes funcions derivades de la seva naturalesa, per a l'exercici de les quals els corresponen determinades facultats instrumentals d'informació que persegueixen la consecució d'un interès públic constitucionalment reconegut. Aquests drets d'informació, però, en la mesura que constitueixen una excepció a l'exercici del dret fonamental a la

protecció de dades de caràcter personal i a la regla general del consentiment previ del titular, no podran ser interpretats de forma extensiva i sense una base legal expressa. Sens perjudici que concorri qualsevol altra previsió per part d'una norma amb rang legal que hauria d'habilitar expressament la cessió, d'acord amb les normes analitzades, les comunicacions de dades personals dels treballadors per a la negociació d'un conveni col·lectiu no estan expressament previstes i, per tant, no formen part de la informació que ha de ser comunicada als representants dels treballadors. D'aquesta manera, a fi de donar compliment a les previsions de l'article 11 LOPD caldria disposar del consentiment dels titulars de les dades per poder comunicar-les a la representació social dels treballadors.

IV

D'acord amb les consideracions fetes en els apartats anteriors del present dictamen la comunicació de les dades de caràcter personal, sigui habilitada per llei o amb el consentiment previ de l'afectat, resta sotmesa a la finalitat o finalitats per la qual s'ha legitimat la cessió.

No es menciona, en els termes de la consulta plantejada, per a quina finalitat les dades han estat sol·licitades per part dels representants dels treballadors, requisit essencial per analitzar en tot cas la legitimitat o l'emparament d'una cessió de dades. Cal considerar que una petició de dades personals relatives a totes les persones ocupades als centres de referència, amb independència que pertanyin a la categoria del personal d'administració i serveis o no, no gaudiria de cap emparament o justificació.

Així mateix, si considerem que la petició d'informació es limita a dades relatives als membres del personal d'administració i serveis i que la finalitat és disposar d'informació sobre les persones a les quals els serà aplicable el conveni col·lectiu que està essent objecte de negociació, tampoc no ens trobaríem davant d'un accés justificat a dades de caràcter personal. Disposar d'informació de detall en relació amb el personal d'administració i serveis dels centres

per negociar un conveni col·lectiu aplicable a aquesta categoria de treballadors, no és una finalitat per a la qual sigui necessari conèixer els noms i cognoms dels mateixos, atès que amb dades agregades en relació amb el nombre de persones, classificacions per centres o àmbits de treball, etc. es podria donar compliment al fi perseguit sense haver de cedir les dades identificatives.

Tal com hem vist en la definició del dret a la protecció de les dades de caràcter personal, aquestes només poden ser tractades quan siguin adequades, pertinents i no excessives per atendre unes finalitats determinades, explícites i legítimes. En el supòsit plantejat, i suposant que la finalitat fos disposar d'informació sobre el col·lectiu que es veu afectat per un conveni col·lectiu, la inclusió dels noms i cognoms de tot el personal d'administració i serveis dels centres resulta excessiva per atendre el fi esmentat. La mateixa finalitat podria ser satisfeta amb informació numèrica detallada classificada pels camps rellevants per a l'estudi, sense haver d'afectar un dret fonamental de les persones, com és el dret a la protecció de les dades personals, amb l'omissió del consentiment dels titulars de les dades, requisit essencial de la definició del mateix.

D'acord amb les consideracions fetes fins ara,

ES DICTAMINA

Que la comunicació d'informació relativa al personal ocupat als centres referenciats que contingui dades de caràcter personal, als representants dels treballadors s'entén cessió o comunicació de dades en els termes establerts per la Llei orgànica de protecció de dades de caràcter personal i, per tant, sotmesa al règim que expressament aquesta llei disposa, en concret, als termes de l'article 11 LOPD.

La normativa legal analitzada no preveu una habilitació legal per accedir a les llistes de noms, cognoms i centres de treball de tot el personal ocupat o del personal afectat per un determinat conveni col·lectiu que es troba en fase de negociació.

L'accés a dades de caràcter personal dels treballadors per part de la representació social requereix, en tot cas, un supòsit habilitant clar i específic i la menció expressa per part de la norma legal de quines són les finalitats a atendre. El tractament per part dels centres de les dades personals dels seus empleats atén a la finalitat concreta de gestionar els recursos humans i no inclou, excepte que així es prevegi expressament per una norma amb rang de llei, que les dades puguin ser cedides als representants dels treballadors per a la negociació d'un conveni col·lectiu.

Per a l'exercici de les funcions que corresponen als representants dels treballadors, el règim sectorial aplicable atribueix determinats drets d'informació i d'accés a documentació concreta, que no inclouen, d'acord amb les normes analitzades, la comunicació dels llistats de noms, cognoms i centres de treball d'empleats plantejada en aquest cas. La informació sol·licitada sí que podria ser facilitada de forma dissociada als destinataris, sense que d'aquesta manera es veiés afectat el dret fonamental a la protecció de les dades de caràcter personal dels titulars.

Dictamen en relació amb la consulta plantejada per un Ajuntament respecte a la instal·lació de càmeres de vigilància per part d'un establiment de la població

Es presenta davant l'Agència Catalana de Protecció de Dades un escrit de l'alcalde d'un Ajuntament, en el qual es sol·licita assessorament de l'Agència en relació amb la possibilitat que la instal·lació per part d'un establiment de la població de càmeres de vigilància vulneri la legalitat, o si hi ha mesures correctores possibles.

Analitzada la petició, que s'acompanya d'un informe del Departament d'Interior, la normativa vigent aplicable i l'informe de l'Assessoria Jurídica, s'emet el següent dictamen:

I

De conformitat amb allò establert a l'article 5.1.*k)* de la Llei 5/2002, de 19 d'abril, correspon a l'Agència Catalana de Protecció de Dades respondre les consultes que els ens locals li formulin sobre l'aplicació de la legislació de protecció de dades de caràcter personal. L'Estatut de l'Agència Catalana de Protecció de Dades, aprovat pel Decret 48/2003, de 20 de febrer, concreta en el seu article 15.1.*g)* que el director de l'Agència respon les consultes que li formulin els ens locals sobre l'aplicació de la legislació de protecció de dades de caràcter personal, les quals es cursen per mitjà de l'òrgan que n'ostenta la representació, en aquest cas, el mateix alcalde de la corporació.

El present informe, per tant, s'emet en base als esmentats articles 5.1.*k)* de la Llei 5/2002, de 19 d'abril i 15.1.*g)* del Decret 48/2003, de 20 de febrer.

II

La captació i enregistrament d'imatges amb les càmeres que hagi pogut instal·lar aquest establiment constitueix un tractament de dades, i, per tant, està subjecte a allò que disposa la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de Protecció de Dades de Caràcter Personal (en endavant, LOPD). La instal·lació de videocàmeres de vigilància comporta efectivament una recollida de dades de caràcter personal, les quals, en la definició que en dóna l'article 3.*a)* de la LOPD, són qualsevol informació relativa a persones físiques identificades o identificables.

Així com els tractaments de dades procedents d'imatges i sons obtinguts mitjançant la utilització de videocàmeres per les forces i els cossos de seguretat en espais públics disposen d'una regulació específica, tal com es preveu a l'article 2.3.*e)* de la LOPD, en canvi, no s'indica cap règim específic sobre la utilització privada de videocàmeres que realitzin altres subjectes, i cal remetre's en aquest cas al règim general de la LOPD, que resulta d'aplicació en el cas que ens ocupa.

III

El tractament de dades que implica la utilització d'aquestes videocàmeres queda sotmès al règim general de protecció de dades previst a la LOPD, ja que les imatges de persones identificables, poden constituir dades personals, tal i com es dedueix de la definició de dada personal de la mateixa LOPD.

Aquest tractament de dades haurà de respectar els principis que preveu la LOPD, i que resulten d'aplicació en aquest cas. Atès que les dades relatives a persones físiques identificades o identificables, constituïdes per imatge i so, són dades personals, la LOPD disposa que aquestes dades només es poden recollir per ser tractades, així com sotmetre-les a aquest tractament, quan siguin adequades, pertinents i no excessives en relació amb l'àmbit i les finalitats determinades, explícites i legítimes per a les quals s'han obtingut, tal com es concreta en l'article 4.1 de la LOPD, que regula el principi de qualitat de les dades.

El principi de proporcionalitat en la utilització d'aquests sistemes de captació de sons i imatges suposa ponderar la idoneïtat respecte als fins perseguits, i la proporcionalitat de les mesures relatives al tractament de les dades. S'exigeix també la deguda informació als interessats sobre l'existència d'aquestes videocàmeres en el recinte de l'establiment, informació que haurà de consistir, de manera expressa, precisa i inequívoca, a informar sobre l'existència, si és el cas, d'un fitxer o tractament de dades de caràcter personal, de la finalitat de la recollida de dades i dels destinataris de la informació, tal com disposa l'article 5 de la LOPD.

No s'ha d'oblidar, finalment, que la LOPD atorga als ciutadans la possibilitat d'exercir els drets d'accés, rectificació, cancel·lació i oposició (articles 15 i següents de la LOPD) en relació al tractament de llurs dades de caràcter personal per part de terceres persones.

IV

La Llei 5/2002, de 19 d'abril, de l'Agència Catalana de Protecció de Dades, disposa, en el seu article 3, que l'Agència exerceix la seva autoritat de control sobre els tractaments de dades personals duts a terme, en síntesi, per institucions públiques dins l'àmbit territorial de Catalunya (ens referim per tant a la Generalitat, ens locals i ens que en depenen) i per les universitats.

Del contingut d'aquest article es desprèn que la recollida i el tractament de dades personals que podria derivar-se de l'enregistrament d'imatges per part de l'establiment que és objecte de la consulta de l'Ajuntament, i la creació del corresponent fitxer de dades personals, quedaria fora de l'àmbit de competència i control de l'Agència Catalana de Protecció de Dades, atès que ens referim a un tractament de dades i a un fitxer de dades personals dels quals és responsable i titular una empresa privada.

En conseqüència, el tractament de dades objecte de la consulta, així com la inscripció registral del fitxer corresponent, s'hauria de comunicar i sol·licitar a l'Agència Espanyola de Protecció de Dades, ja que es tracta de l'actuació d'una empresa privada.

D'acord amb les consideracions fetes fins ara,

ES DICTAMINA

Que el tractament de dades que comporta la captació de les imatges i sons, sobretot si aquestes gravacions resten emmagatzemades, es troba sotmès a allò que disposa la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de Protecció de Dades de Caràcter Personal (LOPD), malgrat que en aquesta normativa no s'hi fa una referència explícita, com sí que es fa respecte l'ús de videocàmeres per part de les forces i els cossos de seguretat.

Els principis del règim general de protecció de dades personals establert a la LOPD són d'aplicació en el cas objecte de la consulta, si bé amb les particu-

laritats que li siguin d'aplicació. Per tant, caldrà tenir en compte en la instal·lació i utilització dels dispositius de videovigilància els principis de qualitat de les dades, de proporcionalitat, d'idoneïtat i d'informació als afectats per tal de respectar degudament els drets que poden quedar limitats amb aquests sistemes de control, així com l'exercici per part dels ciutadans dels drets d'accés, rectificació, cancel·lació i oposició previstos a la mateixa LOPD.

L'Agència Catalana de Protecció de Dades és competent per conèixer dels tractaments de dades que realitzen les entitats públiques esmentades a l'article 3 de la Llei 5/2002, de 19 de març. El responsable del tractament de dades personals i del fitxer que pugui derivar-se de les imatges i sons captats per les videocàmeres, en el supòsit analitzat, en ésser un subjecte de caràcter privat, haurà de declarar el corresponent tractament, així com inscriure, si escau, el fitxer que es pugui crear, davant l'autoritat de control competent, en aquest cas, l'Agència Espanyola de Protecció de Dades.

Dictamen en relació amb la consulta plantejada per una Administració pública respecte a l'accés a dades dels candidats als processos de selecció interns d'un centre que depèn d'aquesta Administració

Es presenta davant l'Agència Catalana de Protecció de Dades un escrit d'una Administració pública en el qual es sol·licita el parer de l'Agència en relació amb la legitimitat de l'accés per part del comitè d'empresa d'un centre depenent d'aquesta Administració, a dades personals dels candidats als processos de selecció interns. En concret, es considera que la petició d'informació podria entrar en contradicció amb el règim de protecció de les dades de caràcter personal dels candidats presentats.

La consulta s'acompanya d'una còpia dels articles 11, 12, 13 i 14 del Conveni col·lectiu de treball del centre per als anys 2003-2005. La petició d'informació per part del comitè d'empresa a les dades dels candidats, segons s'esmenta a la consulta formulada, es fonamenta en l'article 12 del Conveni col·lectiu.

Analitzada la petició, vist l'informe de l'Assessoria Jurídica, s'emet el dictamen següent,

I

De conformitat amb allò establert a l'article 5.1.*k)* de la Llei 5/2002, de 19 d'abril, correspon a l'Agència Catalana de Protecció de Dades respondre les consultes que l'Administració de la Generalitat, els ens locals i les universitats de Catalunya li formulin sobre l'aplicació de la legislació de protecció de dades de caràcter personal i col·laborar amb aquestes administracions públiques en la difusió de les obligacions derivades de la dita legislació. L'Estatut de l'Agència Catalana de Protecció de Dades, aprovat pel Decret 48/2003, de 20 de febrer, concreta en el seu article 15.1.*g)* que correspon a la directora de l'Agència respondre les consultes que li formulin d'acord amb els termes de l'esmentat article de la llei. A aquests efectes s'estableix que les consultes que hagi de fer l'Administració de la Generalitat i els organismes i entitats que en depenen es cursin per mitjà del conseller o consellera competent per raó de la matèria.

Un cop fetes aquestes precisions, el present dictamen s'emet en base als esmentats articles 5.1.*k)* de la Llei 5/2002, de 19 d'abril i 15.1.*g)* del Decret 48/2003, de 20 de febrer.

II

El principi informador de tot el règim de protecció de les dades de caràcter personal disposa:

«Les dades de caràcter personal només es poden recollir per ser tractades, així com sotmetre-les a aquest tractament, quan siguin adequades, pertinents i no excessives en relació amb l'àmbit i les finalitats determinades, explícites i legítimes per a les quals s'han obtingut (art. 4.1 de la Llei orgànica de protecció de dades de caràcter personal, LOPD).»

Qualsevol modificació de la finalitat a la qual són originalment destinades o afectades les dades, qualsevol alteració dels fins pels quals les dades foren recollides o tractades, determina la submissió al règim de la cessió o comunicació de les mateixes, ja que d'altra manera s'estaria vulnerant el principi de finalitat i consentiment. D'acord amb l'article 3.i) LOPD qualsevol revelació de dades efectuada a una persona diferent de l'interessat és una cessió i resta regulada a la Llei orgànica de protecció de dades en l'article 11, amb caràcter general i a l'article 21 per a les cessions entre administracions públiques.

De conformitat doncs, amb la normativa vigent l'accés a dades dels candidats als processos selectius interns del Centre per part del comitè d'empresa, queda comprès en el concepte de cessió o comunicació de dades de caràcter personal i per tant sotmesa a les previsions legals establertes per a la cessió de dades, atès que els òrgans de representació són tercers diferents dels mateixos treballadors o candidats als processos selectius, concretament a les previsions del règim general de l'article 11 LOPD. L'article 11.1 LOPD disposa:

«Les dades de caràcter personal objecte del tractament només podran ser comunicades a un tercer per al compliment de fins directament relacionats amb les funcions legítimes del cedent i del cessionari amb el previ consentiment de l'interessat.»

Aquest mateix article però, en el seu apartat segon, estableix determinades excepcions a aquesta regla general, entre les quals trobem la legitimitat de les cessions que estan previstes per una norma amb rang de llei, supòsits en els quals no serà necessari el consentiment de l'afectat o afectats.

Conseqüentment doncs, és necessari l'anàlisi del marc legal que regula l'àmbit de la consulta plantejada per determinar la legalitat i l'emparament de la cessió de les dades personals dels candidats sol·licitades per part del comitè d'empresa. Si d'altra banda, es tractés d'una petició de dades de caràcter personal la comunicació de les quals no està expressament habilitada per una

norma amb rang de llei ni en cap altra excepció de l'article 11 de la Llei orgànica, seria indispensable el consentiment previ de l'afectat.

III

En primer lloc cal atendre a les previsions del mateix Conveni col·lectiu de treball del Centre, citat expressament en la consulta formulada. Així, l'article 6 que estableix la prelació normativa, disposa que les normes del Conveni s'aplicaran amb caràcter prioritari i preferent respecte a qualsevol disposició o norma legal i en relació amb allò no previst, serà d'aplicació l'Estatut dels Treballadors i les altres disposicions legals de caràcter general que regulen les relacions de treball, així com totes aquelles lleis que facin referència i siguin d'aplicació al Centre.

És necessari analitzar els termes dels articles del Conveni col·lectiu citats anteriorment. El Capítol 5 regula la plantilla, la provisió de vacants, la contractació, el temps de prova, la promoció professional i l'extinció del contracte. L'article 11, en el segon paràgraf disposa que la Direcció del Centre decidirà l'ocupació de vacants o amortitzacions d'acord amb criteris d'eficàcia empresarial i respectant la legislació vigent i totes aquelles lleis que facin referència i siguin d'aplicació al Centre. Aquest article estableix expressament que el comitè d'empresa serà informat d'aquestes decisions.

Així mateix, l'article 12 del Conveni col·lectiu regula la provisió de vacants, en concret, al punt *a)* La provisió interna, en relació amb la qual versa la consulta formulada. En concret, respecte al procés per cobrir una vacant per provisió interna, s'estableix:

«1. La Direcció farà públic l'anunci detallant nombre de places, categoria, nivell salarial, tasques i responsabilitats del lloc, formació i requisits necessaris i termini de recepció de sol·licituds.
2. El comitè d'empresa en serà informat prèviament.
3. Tancat el termini de presentació de candidats, es farà la selecció valorant els candidats segons els criteris: capacitat i aptitud, coneixements i experiència, actitud, antiguitat.

4. *Per decidir quin és el candidat o candidata idoni/nia, la Direcció donarà una ponderació de fins el 75% i el comitè d'empresa de fins el 25% sobre un total del 100%.*
5. *Publicació del resultat.»*

L'accés a la informació relativa als processos de selecció interns del Centre per part del comitè d'empresa ha de ser conforme amb la regulació que en fa el Conveni col·lectiu. Segons s'estableix, en una primera fase, serà coneixedor de l'oferta d'ocupació formulada per la Direcció, en segon terme haurà de ser informat de les característiques concretes de les places, i posteriorment participarà de la ponderació dels candidats en un 25%, com a garantia dels drets de participació dels treballadors, a través dels seus representants, en els processos selectius que es duen a terme en el si del Centre.

De conformitat amb el què es desprèn dels preceptes citats, la informació relativa a l'oferta d'ocupació i a les condicions concretes de les places que s'han de proveir no implicarà cap accés a dades de caràcter personal. D'altra banda, per a la ponderació dels candidats o candidates a les places a proveir, únicament aquelles persones a les quals se'ls assigni aquesta funció accediran a aquelles dades necessàries per a l'exercici de la tasca de valoració dels currículums segons els criteris de valoració citats. Tal com hem esmentat en el punt II del present dictamen, l'accés haurà de comprendre aquelles dades adequades, no excessives i pertinents atenent a les funcions determinades i explícites que han de ser desenvolupades per part dels membres del comitè d'empresa als quals els correspon aquesta tasca.

Finalment l'article 13 del Conveni col·lectiu, en relació amb la contractació, preveu expressament que el comitè d'empresa serà informat de les contractacions que es facin a través de la còpia bàsica del contracte laboral, dret d'informació dels representants dels treballadors que, tal com s'analitza en el punt següent del present dictamen, és expressament reconegut per la normativa aplicable. D'aquesta manera, el comitè d'empresa, un cop formalitzada la contractació, i per al seu control de legalitat, tindrà accés a les dades personals

que consten a la còpia bàsica del contracte laboral, en els termes del que disposa, en concret, l'article 8 de l'Estatut dels Treballadors.

IV

Així doncs, i atesa la remissió expressa que formula el mateix Conveni col·lectiu, cal assenyalar que la normativa reguladora dels drets d'informació dels representants dels treballadors es troba en el Reial decret legislatiu 1/1995, de 24 de març, pel qual s'aprova el Text refós de l'Estatut dels Treballadors, en la Llei orgànica 11/1985, de 2 d'agost, de llibertat sindical (LOLS) i en el Reial decret legislatiu 5/2000, de 4 d'agost, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei sobre infraccions i sancions en l'ordre social, entre d'altres.

En concret, l'Estatut dels Treballadors, a l'article 8.3.*a)* estableix que l'empresari ha de lliurar a la representació legal dels treballadors una còpia bàsica de tots els contractes que s'hagin de celebrar per escrit, a excepció dels contractes d'alta direcció que únicament han de ser notificats. A continuació s'indica que la còpia bàsica, que es lliura amb la finalitat de comprovar l'adequació del contingut del contracte a la legalitat vigent, contindrà totes les dades del contracte, excepte el document nacional d'identitat, el domicili, l'estat civil i qualsevol altre que pugui afectar, d'acord amb la Llei orgànica 1/1982, de 5 de maig, de protecció civil del dret a l'honor, a la intimitat personal i familiar, i a la pròpia imatge, la intimitat de les persones afectades.

Els articles 64 i 65 de l'Estatut dels Treballadors especifiquen les competències que corresponen al comitè d'empresa, fent una remissió expressa a l'article anteriorment citat en relació amb l'accés a la còpia bàsica dels contractes i establint quina informació ha de rebre de l'empresari. Així mateix, l'apartat segon de l'article 65 disposa que els membres del comitè d'empresa resten sotmesos al deure de sigil professional en relació amb la informació a la qual tenen accés per raó de les funcions que exerceixen i, en tot cas, resten sotmesos d'acord amb la normativa de protecció de dades personals al deure de secret que estableix l'article 10 LOPD, en la mesura que esdevenen responsables del fitxer que conté les dades que els han estat comunicades.

El marc legal existent en matèria laboral atorga als representants dels treballadors uns drets d'informació a càrrec de l'empresari i en interès dels treballadors a fi de facilitar-los la tasca de vigilància que el legislador els reconeix del compliment per part de l'empresari de les normes vigents en matèria laboral, per part de l'empresari en general i en el cas concret. Així, els representants dels treballadors tenen dret a conèixer la informació que consta a la còpia bàsica del contracte i totes aquelles altres dades que puguin derivar dels drets d'informació que els reconeix la normativa aplicable. Aquests drets d'informació dels representants dels treballadors es veuen garantits pel règim d'infraccions i sancions regulat a la Llei d'infraccions i sancions en l'ordre social, en concret pel que disposen, sens perjudici d'altres preceptes aplicables, els articles 7.7 i 8.8 en relació amb la transgressió dels drets d'informació, audiència i consulta dels representants dels treballadors establerts legalment o convencionalment o amb la transgressió de clàusules normatives en matèria sindical establertes als convenis col·lectius, que són qualificades d'infraccions greus i molt greus, respectivament.

La normativa doncs, atribueix als representants dels treballadors unes funcions derivades de la seva naturalesa d'òrgans de participació dels treballadors en l'empresa, els quals, per a l'exercici de les funcions que els corresponen, és necessari que disposin dels mitjans legals oportuns per poder-les dur a terme. Únicament a aquests efectes, tenen atribuïdes unes facultats instrumentals d'informació que persegueixen la consecució d'un interès públic constitucionalment reconegut i, en la mesura que constitueixen una excepció a l'exercici del dret fonamental a la protecció de dades de caràcter personal, qualsevol interpretació extensiva de les mateixes serà il·legítima si no disposa d'un empara ment legal explícit.

D'acord amb les consideracions fetes fins ara,

ES DICTAMINA

Que l'accés a informació relativa als candidats a places de provisió interna del Centre que contingui dades de caràcter personal per part del Comitè

d'Empresa s'entén cessió o comunicació de dades en els termes establerts per la Llei orgànica de protecció de dades de caràcter personal i, per tant, queda sotmesa al règim que expressament aquesta llei disposa.

Que les dades a les quals tenen accés els representants dels treballadors únicament es podran destinar al compliment de les funcions per les quals la normativa n'ha autoritzat la cessió i que, conseqüentment, el destí de les dades a qualsevol altra finalitat haurà de tenir l'habilitació corresponent o haurà de ser consentida per l'afectat.

Que d'acord amb les previsions del Conveni col·lectiu de treball del Centre, el comitè d'empresa participa en els processos de provisió de places del Centre en diferents fases. El comitè d'empresa tindrà accés a informació sobre l'oferta d'ocupació, les places a proveir i les seves característiques, i participarà en la ponderació dels candidats que es presentin a les places de provisió interna, en els termes que assenyala el Conveni.

Que la ponderació del compliment dels criteris per a la provisió interna de places implica l'accés d'aquelles persones membres del comitè d'empresa a les quals els correspon l'exercici d'aquesta funció a dades de caràcter personal dels candidats, els mèrits dels quals han de ser ponderats. Únicament a aquests efectes i exclusivament per a aquelles dades que sigui necessàries i adequades per exercir aquesta funció de valoració, es tindrà accés a dades de caràcter personal dels candidats. La informació relativa a l'oferta i a les característiques de les places no sembla que comprengui, en cap cas, l'accés a informació relativa a les persones físiques que se'n puguin veure afectades.

Que un cop es formalitzin les contractacions el comitè d'empresa tindrà accés a dades personals dels treballadors a través de la còpia bàsica del contracte laboral, tal com expressament reconeix l'article 13 del Conveni col·lectiu de treball aplicable i expressament els 8 i 64 de l'Estatut dels Treballadors.

Que, de conformitat amb la normativa laboral i el règim jurídic de protecció de les dades de caràcter personal, els representants dels treballadors, en la

mesura que resulten destinataris de les dades i responsables del fitxer que les continguin, estan sotmesos al deure de sigil professional i de secret, respectivament.

Dictamen en relació amb la consulta plantejada per una Administració pública respecte a un projecte de recerca sobre l'ús d'Internet a les universitats

Es presenta davant l'Agència Catalana de Protecció de Dades un escrit d'una Administració pública amb competències en matèria d'educació en el qual es sol·licita el parer de l'Agència en relació amb el tractament de dades personals d'alumnat i professorat de les universitats catalanes que implica el desenvolupament de l'estudi científic i estadístic del Projecte (...).

Analitzada la petició, la documentació que s'acompanya, la normativa vigent aplicable, i vist l'informe de l'Assessoria Jurídica,

I

El mes de maig d'enguany va tenir lloc una reunió entre responsables d'una universitat catalana i una Administració pública amb competències en matèria d'ensenyament a fi d'analitzar quins fluxos informatius eren necessaris per a la realització del projecte relatiu a l'ús d'Internet a les universitats i en concret, quines dades personals havien de ser tractades per a la realització d'una enquesta sobre els usos d'Internet en una mostra de la comunitat d'alumnes i de professorat de les universitats catalanes.

Així, informaren que el Projecte (...) fou creat com a programa de recerca interdisciplinari sobre la societat de la informació a Catalunya i que el seu desenvolupament va ser encomanat a investigadors d'una universitat catalana; la finalitat del projecte és estudiar en profunditat la implantació i els usos d'Internet a Catalunya i consta de diferents mòduls, un dels quals persegueix l'anàlisi dels usos d'Internet a les universitats catalanes.

A aquests efectes i segons s'estableix a la documentació aportada juntament amb la consulta, i tal com es va comentar a l'esmentada reunió, el desenvolupament de l'estudi parteix de la realització d'una enquesta sobre una mostra de la població del professorat i l'alumnat de Catalunya fet que exigeix disposar i tractar un significant volum de dades de caràcter personal de professors i alumnes, dades que integren fitxers i tractaments tant de l'Administració pública corresponent com de les universitats catalanes, recollides per a la gestió i l'exercici de les funcions que els corresponen.

En concret, es sol·licita que l'Agència «precisi el procediment i les condicions per a l'obtenció, la transferència entre institucions i el tractament de les dades personals d'aquests dos col·lectius universitaris, indispensables per dur a terme el projecte de recerca encarregat».

II

L'Agència Catalana de Protecció de Dades, de conformitat amb allò establert a l'article 5.1.*k)* de la Llei 5/2002, de 19 d'abril, respon les consultes (...).

Així mateix, correspon indicar que l'Agència en els seus dictàmens orienta i informa sobre la normativa de protecció de dades personals però no decideix ni concreta quin és el procediment o les actuacions concretes que s'han d'executar per complir amb el règim de protecció de les dades personals, aspectes que corresponen a les funcions organitzatives que cada entitat o administració exerceix per desenvolupar les seves competències i que de cap manera prejutja el present dictamen.

Un cop fetes aquestes precisions, el present informe jurídic s'emet en base a l'esmentat article 5.1.*k)* de la Llei 5/2002, de 19 d'abril i d'acord amb l'article 15.1.*g)* del Decret 48/2003, de 20 de febrer, pel qual s'aprova l'Estatut de l'Agència.

III

Legitimitat del tractament i qualitat de les dades personals

En primer terme correspon analitzar la legitimitat del tractament que es vol dur a terme per realitzar l'estudi sobre els usos d'Internet en el context de les universitats catalanes. El principi informador que defineix tot el règim de protecció de les dades personals diu que les dades de caràcter personal només es poden recollir, així com sotmetre-les a un tractament, quan siguin adequades, pertinents i no excessives en relació amb l'àmbit i les finalitats determinades, explícites i legítimes per a les quals s'han obtingut d'acord amb l'article 4.1 de la Llei orgànica de protecció de dades de caràcter personal, LOPD.

L'apartat segon del mateix article disposa que les dades personals no es poden utilitzar per a finalitats incompatibles amb aquelles per a les quals les dades van ser recollides. I expressament estableix que no es considera incompatible el tractament posterior de les dades amb finalitats històriques, científiques o estadístiques.

El Projecte (...) requereix el tractament de dades de caràcter personal per dur a terme una investigació, i l'anàlisi d'aquestes dades és necessària per a l'estudi científic i estadístic, de manera que es donaria compliment al principi de qualitat de les dades i a la compatibilitat de la finalitat que en aquest supòsit es cenyiria a la realització de la investigació puntual per estudiar la implantació i els usos d'Internet en el sistema universitari català.

Així mateix, l'Administració pública que té entre les seves atribucions les funcions i competències en matèria educativa i sobre noves tecnologies fou degudament habilitada per desenvolupar el Programa (...), de manera que resta corresponentment autoritzada per dur a terme aquests tractaments de dades personals.

Es concreta, així mateix, que les dades personals que han de ser recollides i tractades per a la tramesa de l'enquesta als alumnes i professors seran únicament

el NIF i el correu electrònic, el primer per dur a terme l'estratificació que dugui a una mostra significativa de la població sobre la qual recau l'estudi, i el correu electrònic per a la seva tramesa, dades que es valoren com a adequades i no excessives en atenció a les finalitats que persegueix el projecte de recerca i que hauran de ser subministrades per les universitats catalanes i interconnectades amb informació de la que ja disposa l'Administració pública en qüestió.

Un cop obtingudes les enquestes i feta l'anàlisi de la informació obtinguda, expressament s'indica, a la documentació adjunta, que el tractament final de les dades personals que han de ser objecte d'estudi serà únicament amb dades de caràcter global i resultats agregats, i que no contindrà conseqüentment dades individualitzades o personalitzades de les persones que hagin participat en el projecte de recerca. D'aquesta manera es donaria compliment també a l'obligació que imposa l'article 4 LOPD, en el seu apartat 5, de no conservar les dades de manera que permetin identificar l'interessat durant un període superior al necessari per atendre les finalitats per a les quals les dades personals han estat recollides i tractades.

IV

Finalitats científiques i estadístiques del Projecte (...)

L'article 11.1 LOPD estableix que les dades de caràcter personal objecte del tractament només poden ser comunicades a un tercer per al compliment de finalitats directament relacionades amb les funcions legítimes del cedent i del cessionari amb el consentiment previ de l'interessat. L'apartat segon del mateix article estableix una sèrie d'excepcions a la regla general del consentiment, entre d'altres, que el consentiment no és necessari quan la cessió es produeixi entre administracions públiques i tingui com a objecte el tractament posterior de les dades amb finalitats històriques, estadístiques o científiques.

S'ha analitzat en el punt anterior d'aquest informe la naturalesa científica del programa de recerca en qüestió com el tractament final anonimitzat de les

dades personals. Tenint en compte la finalitat per la qual han de ser comunicades dades de les que disposen les universitats catalanes a l'Administració pública competent, a fi que aquesta les tracti amb la participació de la universitat per al desenvolupament de l'estudi, no és necessari sol·licitar el consentiment previ de tots els afectats un cop precisada la finalitat científica i estadística del projecte de recerca.

V

L'encarregat del tractament

El grup de recerca de la universitat encarregat de fer l'estudi és, en la realització d'aquest projecte, conforme a la normativa de protecció de dades, un encarregat del tractament d'acord amb els termes de l'article 12 LOPD, en la mesura que realitza un servei, una actuació que comporta el tractament de dades personals, per compte de l'Administració pública corresponent que és la responsable del tractament de les dades necessari pel desenvolupament del Programa (...).

El servei que presta el grup de recerca, la realització d'un estudi de recerca, requereix el tractament de dades de caràcter personal de l'alumnat i el professorat de les universitats catalanes però, un cop conclosa la seva realització, les dades posades a disposició del grup hauran de ser retornades o destruïdes atès que el seu accés a la dades únicament és legítim per a la realització del projecte concret, dut a terme per compte de l'Administració pública.

Per a la instrumentalització d'aquesta relació serà necessari subscriure el corresponent document entre l'Administració pública i la universitat, que contingui els requisits que exigeix l'apartat segon de l'article 12 LOPD, amb la menció expressa que el grup de recerca només té accés a les dades per poder dur a terme el projecte de recerca i que les retornarà al responsable del fitxer o destruirà un cop finalitzat l'estudi. El document ha de definir, així mateix, les

mesures de seguretat que han de ser implantades, ha de definir de manera expressa que l'encarregat del tractament només ha de tractar les dades d'acord amb les instruccions del responsable, que estan vinculades a la finalitat de la realització de l'estudi i que no es podran utilitzar per a cap altra finalitat ni podran ser comunicades a tercers.

D'acord amb el que s'ha assenyalat, correspondria a l'Administració responsable del fitxer en el qual s'han d'integrar les dades personals objecte d'estudi, sol·licitar a les diferents universitats les dades de caràcter personal del professorat i alumnat que siguin necessàries per completar la informació de què ja disposa o per poder dur a terme el projecte d'investigació, que segons es desprèn de la documentació que s'adjunta a la petició de consulta, són únicament el número de document d'identitat i l'adreça de correu electrònic. Aquesta sol·licitud de dades de caràcter personal a cada una de les universitats es podrà fer a l'empara del projecte (...), i de les competències que li corresponen com a Administració pública competent.

Sens perjudici de la formalització d'aquest conveni o protocol que acrediti les obligacions i responsabilitats de les parts, el fitxer o tractament que contingui les dades personals que seran objecte de tractament per a la realització de l'estudi haurà de complir amb la resta d'obligacions que imposa el règim de protecció de les dades de caràcter personal i valorar, en atenció a les finalitats i usos del fitxer o tractament, la necessitat i adequació de la conservació o supressió de les dades de caràcter personal addicionals o complementàries que hagin estat sol·licitades a les universitats catalanes per raó de la realització del Projecte (...).

Del conjunt d'obligacions que ha de complir un determinat tractament de dades personals, en aquest supòsit, pren una especial rellevància el deure d'informar els afectats d'acord amb el que disposa l'article 5 LOPD, que exigeix que els interessats als quals se'ls sol·licitin dades personals han de ser, amb caràcter previ, informats de forma expressa, precisa i inequívoca de l'existència del tractament i dels destinataris de la informació, del caràcter facultatiu, en aquest cas, de les respostes, de les conseqüències de l'obtenció o

de la negativa a subministrar-les, de la possibilitat d'exercir els drets de l'habeas data i de la identitat i adreça del responsable del fitxer o tractament.

D'acord amb les consideracions fetes fins ara,

ES DICTAMINA

Que el tractament de dades de caràcter personal d'alumnes i professorat de les universitats catalanes per part de l'Administració pública amb competències en l'àmbit de l'educació per a la realització del Programa de recerca (...) és legítim d'acord amb el principi de qualitat de les dades i el de compatibilitat de les finalitats científiques i estadístiques, atès que segons s'indica ha estat degudament habilitat per al desenvolupament d'aquest estudi i tenint en compte les seves competències en matèria d'universitats, recerca, tecnologies de la informació i la comunicació i societat de informació. Per a la realització del Projecte de recerca es requereix únicament el tractament dels números de document d'identitat, per poder realitzar la mostra, i les adreces de correu electrònic, per poder trametre les enquestes, dades adequades i no excessives, d'acord amb el mateix principi atenent a la finalitat a la qual es volen destinar.

La comunicació o cessió de dades personals per al compliment de finalitats directament relacionades amb les funcions legítimes del cedent i del cessionari no requereix el consentiment del titular de les dades quan la cessió es produeix entre administracions públiques i té com a objecte el tractament posterior amb finalitats històriques, estadístiques o científiques; tenint en compte la naturalesa del Programa (...), el consentiment dels afectats no serà necessari.

El grup de recerca de la universitat, en la mesura que se li encomana la realització i execució pràctica de l'estudi, amb la tramesa de les enquestes i el tractament de la informació que en derivi, a efectes de protecció de les dades personals, actua com un encarregat del tractament d'acord amb l'article 12 LOPD, en tant que tractarà les dades per compte de l'Administració pública

responsable del tractament i, com a tal, és necessari que existeixi el corresponent document, subscrit per ambdues parts, que defineixi i acrediti aquesta relació d'acord amb els requeriments legals, sens perjudici que el tractament de la informació i la seva posterior conservació o cancel·lació compleixin amb la resta d'obligacions que el règim de protecció de dades personals imposa.

Dictamen en relació amb la consulta plantejada per una Administració pública amb competències en matèria tributària en relació amb la cessió de dades tributàries a jutges i tribunals

Es presenta davant l'Agència Catalana de Protecció de Dades un escrit d'una Administració pública amb competències en matèria tributària, en el qual es sol·licita el parer de l'Agència en relació amb la cessió de dades tributàries dels contribuents a petició de jutges i tribunals.

Analitzada la petició, la documentació que s'acompanya, la normativa vigent aplicable i l'informe de l'Assessoria Jurídica, s'emet el següent dictamen:

I

La consulta es planteja en relació amb el caràcter reservat de les dades tributàries d'acord amb la normativa sectorial d'aplicació i respecte a la seva cessió a jutges i tribunals en compliment del deure de col·laboració previst a l'article 118 de la Constitució. Així, l'article 95 de la Llei general tributària determina el caràcter reservat de les dades, informes o antecedents obtinguts per l'administració tributària en compliment de les seves funcions i limita la finalitat de la seva recollida, tractament i conservació a l'efectiva aplicació dels tributs o recursos la gestió dels quals correspongui a l'Administració tributària i a la imposició de sancions que siguin procedents. Aquest mateix article disposa que la informació tributària només pot ser comunicada o cedida a tercers, entre altres i en relació amb la comunicació de dades al poder judicial, en tres supòsits taxats:

— quan la cessió tingui per objecte la col·laboració amb els òrgans jurisdiccionals i el Ministeri fiscal en la investigació o persecució de delictes que no siguin perseguibles únicament a instància de la persona perjudicada;
— quan la cessió tingui per objecte la col·laboració amb les administracions públiques per a la lluita contra el delicte fiscal i contra el frau en l'obtenció o la percepció d'ajuts o subvencions a càrrec de fons públics o de la Unió Europea;
— quan la cessió tingui per objecte la col·laboració amb jutges i tribunals per a l'execució de resolucions judicials fermes.

En aquest darrer supòsit la Llei general tributària exigeix que la «sol·licitud judicial d'informació exigeix una resolució expressa en la qual, amb la ponderació prèvia dels interessos públics i privats afectats en l'assumpte de què es tracti i pel fet d'haver-se exhaurit els altres mitjans o fonts de coneixement sobre l'existència de béns i drets del deutor, es motivi la necessitat de demanar dades a l'Administració tributària».

D'altra banda, el deure de col·laboració amb jutges i tribunals previst a la Constitució a l'article 118 i concretat en articles com el 17 de la Llei orgànica del Consell General del Poder Judicial o el 591 de la Llei d'enjudiciament civil obliga a tota persona a prestar la col·laboració requerida per jutges i tribunals, de la forma que la llei ho estableixi, amb les úniques excepcions que la Constitució i les lleis contemplin.

La consulta es planteja en relació amb la interpretació integrada del caràcter reservat de les dades tributàries i les taxades excepcions previstes per a la seva cessió a jutges i tribunals sense el consentiment de l'afectat, i en relació amb el deure de col·laboració amb els jutges i tribunals en el curs del procés judicial i en l'execució d'allò que es resolgui. L'escrit que planteja la consulta s'acompanya de còpies d'algunes peticions fetes per jutges i tribunals d'informació tributària a l'Administració que realitza la consulta i d'alguns models de resposta que aquesta adreça al jutge o magistrat corresponent, fent esment del caràcter reservat de les dades i del deure de sigil que s'imposa a aquells que per raó de les funcions que els correspo-

nen gestionen informació, dades o documentació tributària. Així mateix, s'aporta còpia d'un escrit pel qual un jutjat reitera la seva petició advertint que, si no es presta la sol·licitada col·laboració es deduirà testimoni al jutjat de guàrdia per si la conducta incorregués en delicte de desobediència a l'autoritat judicial.

II

De conformitat amb allò establert a l'article 5.1.*k)* de la Llei 5/2002, de 19 d'abril, correspon a l'Agència Catalana de Protecció de Dades respondre les consultes que l'Administració de la Generalitat, els ens locals i les universitats de Catalunya li formulin sobre l'aplicació de la legislació de protecció de dades de caràcter personal i col·laborar amb aquestes administracions públiques en la difusió de les obligacions derivades de la dita legislació. L'Estatut de l'Agència Catalana de Protecció de Dades, aprovat pel Decret 48/2003, de 20 de febrer, concreta en el seu article 15.1.*g)* que correspon a la directora de l'Agència respondre les consultes que li formulin d'acord amb els termes de l'esmentat article de la llei. A aquests efectes s'estableix que les consultes que hagi de fer l'Administració de la Generalitat i els organismes i entitats que en depenen es cursen per mitjà del conseller o consellera competent per raó de la matèria.

Un cop fetes aquestes precisions, el present dictamen s'emet en base als esmentats articles 5.1.*k)* de la Llei 5/2002, de 19 d'abril i 15.1.*g)* del Decret 48/2003, de 20 de febrer.

III

En primer terme, cal analitzar la cessió de dades de caràcter personal d'acord amb la normativa d'aplicació. L'article 11 de la Llei orgànica de protecció de dades de caràcter personal (LOPD) disposa que:

1. Les dades de caràcter personal objecte del tractament només poden ser comunicades a un tercer per al compliment de finalitats directament relacionades amb les funcions legítimes del cedent i del cessionari amb el consentiment previ de l'interessat.
2. El consentiment que exigeix l'apartat anterior no és necessari:

   (...)

   d) Quan la comunicació que s'hagi d'efectuar tingui com a destinatari el Defensor del Poble, el ministeri fiscal o els jutges o tribunals o el Tribunal de Comptes, en l'exercici de les funcions que té atribuïdes. Tampoc no cal el consentiment quan la comunicació tingui com a destinatari institucions autonòmiques amb funcions anàlogues al Defensor del Poble o al Tribunal de Comptes.

Aquest article eximeix del requisit del consentiment de l'afectat per a les comunicacions de dades personals, entre d'altres, a jutges o tribunals. S'introdueix una excepció al règim general que exigeix en tot cas el consentiment previ de l'interessat a les comunicacions adreçades al compliment de les finalitats legítimes d'ambdós subjectes de la comunicació.

Les comunicacions de dades personals a jutges i tribunals, entre d'altres, no hauran de ser consentides per l'interessat sempre que siguin necessàries per a l'exercici de les funcions que tenen atribuïdes, és a dir, quan s'emmarquin en l'exercici de les funcions legítimes d'enjudiciament que corresponen als òrgans judicials i siguin necessàries per a la resolució, anàlisi o valoració del cas que ocupi al jutge o magistrat. D'acord amb aquest precepte doncs, les cessions de dades tributàries a jutges i tribunals són legítimes si es produeixen en el curs del desenvolupament de les funcions legítimes del cedent i del cessionari i no requereixen el consentiment previ de l'afectat.

L'exempció del requisit del consentiment, però, no significa que resti inaplicable el règim general de protecció de dades, ans el contrari, cobra especial rellevància el compliment dels principis generals de la protecció de dades per-

sonals, atès que la comunicació de dades és inconsentida i la llei no precisa els exactes termes en què aquesta ha de realitzar-se.

IV

Correspon analitzar l'article 4 LOPD que recull el principi de qualitat de les dades, principi bàsic i definidor del règim de protecció de les dades personals, que en el seu apartat primer exigeix:

«Les dades de caràcter personal només es poden recollir per ser tractades, així com sotmetre-les a aquest tractament, quan siguin adequades, pertinents i no excessives en relació amb l'àmbit i les finalitats determinades, explícites i legítimes per a les quals s'han obtingut.»

El darrer apartat del mateix article prohibeix expressament la recollida de dades per mitjans fraudulents, deslleials o il·lícits, prohibició que impedeix recollir un excés de dades o recollir-les sense el consentiment quan aquest seria exigible en relació a una part o a la totalitat de les dades personals. Qualsevol recollida i posterior tractament que sobrepassi les exigències de la necessitat i pertinència de les dades significaria una recollida il·lícita o deslleial per utilitzar mecanismes existents amb un abast desmesurat.

La definició de «tractament de dades de caràcter personal» s'estén a les operacions i als procediments tècnics, de caràcter automatitzat o no, que permetin recollir, gravar, conservar, elaborar, modificar, bloquejar i cancel·lar, així com les cessions de dades que derivin de comunicacions, consultes, interconnexions i transferències. Així doncs, la valoració de la dada personal com a adequada, pertinent i no excessiva per a unes finalitats determinades, explícites i legítimes és necessària i aplicable a tot tipus de tractament i, específicament, com en el supòsit que ens ocupa, a les cessions a jutges i tribunals.

El mateix Tribunal Constitucional assenyala que el requisit del consentiment només es pot eximir per a les comunicacions de dades quan s'hagi d'atendre

a béns i drets de rellevància constitucional i introdueix la necessitat de valorar la seva justificació i proporcionalitat. Ho fa en la Sentència 292/2000, de 30 de novembre, en el Fonament Jurídic 13, amb els següents termes:

«(...) el derecho a consentir la recogida y el tratamiento de los datos personales (art. 6 LOPD) no implica en modo alguno consentir la cesión de tales datos a terceros, pues constituye una facultad específica que también forma parte del contenido del derecho fundamental a la protección de tales datos. Y, por tanto, la cesión de los mismos a un tercero para proceder a un tratamiento con fines distintos de los que originaron su recogida, aun cuando puedan ser compatibles con éstos (art. 4.2 LOPD), supone una nueva posesión y uso que requiere el consentimiento del interesado. Una facultad que sólo cabe limitar en atención a derechos y bienes de relevancia constitucional y, por tanto, esté justificada, sea proporcionada y, además, se establezca por Ley, pues el derecho fundamental a la protección de datos personales no admite otros límites.»

És necessari doncs, que la petició d'informació personal per part del jutge o tribunal sigui d'acord i per a un supòsit concret, que les dades siguin necessàries, pertinents i adequades i la petició d'informació personal s'ha de fer prèvia ponderació d'aquests requisits per part del jutge o magistrat. No hem de desconèixer que la cessió inconsentida de les dades tributàries d'un particular és una mesura excepcional que fa cedir, per atendre a interessos constitucionals, un dret fonamental (l'autodeterminació informativa) dels particulars davant la necessària col·laboració amb el poder judicial a fi de garantir l'exercici de les funcions que li corresponen.

Tal com hem vist, la Constitució preveu a l'article 118 l'obligació de prestar la col·laboració que els jutges i tribunals requereixin en el curs del procés i en l'execució d'allò que resolguin. Queda constitucionalment reconegut el deure de col·laboració amb els jutges i tribunals per a la resolució dels assumptes que els ocupen i com bé s'assenyala en els termes de la consulta plantejada, són d'altres disposicions legals les que articulen aquesta obligació de col·laboració.

Però s'ha de tenir en tot moment present que l'autodeterminació informativa s'insereix en l'article 18.4 de la Constitució i que amb el reconeixement d'aquest dret com a dret fonamental de les persones, se li atribueix el nivell de protecció i les garanties inherents a aquests drets i el caràcter de valor inspirador de l'ordenament jurídic. Així, la prestació de la col·laboració als jutges i tribunals ha de ser respectuosa amb aquest dret fonamental i s'ha de fer una interpretació integradora d'ambdós béns constitucionalment protegits, de manera que la cessió de les dades personals al jutge o magistrat no vulneri el dret a la protecció de dades del pacient. Entenem doncs, que el jutge o magistrat, que apareix com a únic òrgan legitimat per cursar aquesta petició, ha de motivar i concretar amb precisió quina és la informació necessària i pertinent que ha d'aportar el cedent, garantint-li d'aquesta manera, tant al cedent com al titular de les dades, que no es vulnera amb la comunicació el dret del titular a la protecció de les seves dades i la confidencialitat de la informació.

V

Un cop analitzats els requisits exigits pel règim de protecció de dades en relació amb la comunicació a jutges i tribunals de dades personals feta a l'empara del deure de col·laboració i d'acord amb el que estableix l'article 11 LOPD, cal valorar si l'article 95 de la Llei general tributària limita aquesta cessió atenent el caràcter reservat de la informació tributària i taxant els únics supòsits habilitats.

Efectivament la normativa sectorial aplicable determina clarament el caràcter reservat de la informació tributària i expressament menciona les cessions habilitades. Es considera, doncs, pertinent la resposta que des de l'Administració pública que realitza la consulta es dóna a les peticions d'informació fetes per jutges i tribunals quan aparentment no es tracta de cap dels supòsits habilitats per la norma tributària als efectes de recordar el règim específic i el caràcter reservat de les dades tributàries i el règim de protecció de les dades personals. És especialment rellevant la formulació d'aquest tipus de respostes als efectes de deixar clara la responsabilitat que pugui derivar d'una cessió il·legí-

tima, sigui des de la perspectiva de la normativa sectorial tributària o d'acord amb el règim de protecció de les dades personals.

Tot i així, si un cop informat el jutge o tribunal del restrictiu accés a les dades de naturalesa tributària, aquest reitera la seva petició a l'empara del deure de col·laboració constitucionalment reconegut, aquest deure no podrà ser desatès i les dades hauran de ser comunicades. L'obligació constitucional ha de quedar atesa fent avinent al jutge o tribunal l'especificitat del règim de les cessions tributàries. D'aquesta manera seria el jutge o tribunal el que assumiria les possibles responsabilitats que puguin derivar d'un accés a dades personals qualificades de reservades més enllà de la normativa sectorial.

D'acord amb les consideracions fetes fins ara,

ES DICTAMINA

Que les dades personals de naturalesa tributària només poden ser comunicades a un tercer per al compliment de finalitats directament relacionades amb les funcions legítimes del cedent i del cessionari amb el consentiment previ de l'interessat. El consentiment no és necessari quan la comunicació té com a destinatari els jutges o tribunals, en exercici de les funcions que tenen atribuïdes. En aquests supòsits, les dades personals que siguin objecte de comunicació, d'acord amb el principi de qualitat, hauran de ser exclusivament aquelles adequades, pertinents i no excessives d'acord amb les finalitats legítimes, explícites i determinades a les quals s'hagin de destinar.

Correspon als jutges i tribunals ponderar l'aplicació del principi de qualitat de les dades personals i la naturalesa restrictiva de l'accés a la informació tributària atès el caràcter reservat que li atorga la normativa sectorial d'aplicació, en el moment de formular les peticions d'informació a l'empara del deure de col·laboració constitucionalment reconegut.

L'òrgan al qual es sol·liciten les dades tributàries pot, davant d'una petició imprecisa d'informació per part d'un jutge o tribunal, esmentar la normativa d'a-

plicació als efectes de determinar les possibles responsabilitats derivades d'un accés indegut o una comunicació il·legítima de dades. Davant una petició reiterada d'informació del jutge o tribunal, atès que ja s'haurà fet avinent l'específic règim d'accés a la informació tributària, si aquesta és formulada en base el deure de col·laboració amb els jutges i tribunals previst a la Constitució, s'haurien de comunicar les dades sol·licitades, sens perjudici de les possibles responsabilitats en què l'òrgan judicial pogués incórrer en el tractament d'aquesta informació.

8.2. Responsables que han notificat fitxers al Registre de Protecció de Dades de Catalunya

ENS DE L'ADMINISTRACIÓ DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA QUE HAN NOTIFICAT FITXERS AL REGISTRE DE PROTECCIÓ DE DADES DE CATALUNYA FINS AL 31 DE DESEMBRE DE 2005
Departament d'Educació
Departament d'Interior
Departament de Benestar i Família
Departament de Governació i Administracions Públiques
Departament de Governació i Administracions Públiques. Escola d'Administració Pública de Catalunya
Departament de la Presidència. CAR Sant Cugat
Departament de la Presidència. Consorci per a la Normalització Lingüística
Departament de la Presidència. Institut Català de Cooperació Iberoamericana
Departament de la Presidència. Institut Europeu de la Mediterrània
Departament de Política Territorial i Obres Públiques. Institut Cartogràfic de Catalunya
Departament de Política Territorial i Obres Públiques. Ports de Catalunya
Departament d'Economia i Finances
Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació. Institut de Física d'Altes Energies
Servei Català de la Salut. Consorci Assistencial del Baix Empordà
Servei Català de la Salut. Consorci Sanitari Integral
Servei Català de la Salut. Gestió i Prestació de Serveis de Salut
Servei Català de la Salut. Parc Sanitari Pere Virgili

ENS DE L'ADMINISTRACIÓ LOCAL QUE HAN NOTIFICAT FITXERS AL REGISTRE DE PROTECCIÓ DE DADES DE CATALUNYA FINS AL 31 DE DESEMBRE DE 2005
Ajuntament d'Aiguafreda
Ajuntament d'Aiguaviva
Ajuntament d'Alella
Ajuntament d'Anglès
Ajuntament d'Arenys de Mar
Ajuntament d'Arenys de Munt
Ajuntament d'Argentona
Ajuntament d'Argentona. Patronat Municipal del Museu del Cantir
Ajuntament d'Artés
Ajuntament d'Avià
Ajuntament d'Avinyó
Ajuntament d'Esparraguera
Ajuntament d'Esparraguera. Patronat de l'emissora municipal
Ajuntament d'Esparraguera. Patronat municipal d'esports
Ajuntament d'Esparraguera. Patronat municipal de la residència Can Comelles
Ajuntament d'Esplugues de Llobregat

Responsables que han notificat fitxers al Registre...

Ajuntament d'Esponellà
Ajuntament d'Igualada
Ajuntament d'Òdena
Ajuntament d'Olot
Ajuntament d'Olot. Fundació pública Hospital Sant Jaume d'Olot
Ajuntament de l'Ametlla del Vallès
Ajuntament de Badalona
Ajuntament de Badalona. Institut Municipal de Promoció i Ocupació
Ajuntament de Badia del Vallès
Ajuntament de Balsareny
Ajuntament de Banyoles
Ajuntament de Barberà del Vallès
Ajuntament de Barcelona
Ajuntament de Barcelona. Institut Municipal d'Informàtica
Ajuntament de Barcelona. Patronat Municipal de l'Habitatge
Ajuntament de Begur
Ajuntament de Blanes
Ajuntament de Cabrera d'Igualada
Ajuntament de Cabrera de Mar
Ajuntament de Calafell
Ajuntament de Calella
Ajuntament de Callús
Ajuntament de Camós
Ajuntament de Campins
Ajuntament de Campllong
Ajuntament de Canet de Mar
Ajuntament de Canet de Mar. Organisme Autònom Ràdio Canet
Ajuntament de Cardona
Ajuntament de Cassà de la Selva
Ajuntament de Castellar del Vallès
Ajuntament de Castellbell i el Vilar
Ajuntament de Castellbisbal
Ajuntament de Castelldefels
Ajuntament de Castellterçol
Ajuntament de Cervera
Ajuntament de Cervià de Ter
Ajuntament de Collsuspina
Ajuntament de Corçà
Ajuntament de Cornellà de Llobregat
Ajuntament de Cornellà de Llobregat. Institut Municipal d'Educació
Ajuntament de Cornellà de Terri

Ajuntament de Crespià
Ajuntament de Cubelles
Ajuntament de Dosrius
Ajuntament de Figueres. Figueres de Serveis
Ajuntament de Figueres. Fisersa Aigües
Ajuntament de Figueres. Fisersa Ecoserveis
Ajuntament de Figueres. Fisersa Transports
Ajuntament de Flaçà
Ajuntament de Fogars de Montclús
Ajuntament de Foixà
Ajuntament de Fonollosa
Ajuntament de Fontcoberta
Ajuntament de Forallac
Ajuntament de Fornells de la Selva
Ajuntament de Garcia
Ajuntament de Garrigoles
Ajuntament de Gelida
Ajuntament de Granollers
Ajuntament de Granollers Promocions S.A.
Ajuntament de Granollers. Granollers Escena
Ajuntament de Granollers. Institut Municipal de la Comunicació.
Ajuntament de Granollers. Patronat IES Escola Municipal de Treball
Ajuntament de Granollers. Patronat Municipal d'Escoles Bressol
Ajuntament de Granollers. Patronat Municipal Escola d'Educació Infantil i Primària Salvador Llobet
Ajuntament de Granollers. Patronat Municipal Escola Municipal de Música Josep Maria Ruera
Ajuntament de Juià
Ajuntament de l'Hospitalet de Llobregat
Ajuntament de la Palma de Cervelló
Ajuntament de La Pera
Ajuntament de Llagostera
Ajuntament de Llagostera. Patronat Municipal Residència Josep Baulida
Ajuntament de Llambilles
Ajuntament de Lliçà d'Amunt
Ajuntament de Lliçà de Vall
Ajuntament de Madremanya
Ajuntament de Malgrat de Mar
Ajuntament de Manlleu
Ajuntament de Manresa
Ajuntament de Martorell
Ajuntament de Martorelles
Ajuntament de Masquefa

Responsables que han notificat fitxers al Registre...

Ajuntament de Moià
Ajuntament de Mollerusa. Patronat de Fires
Ajuntament de Monistrol de Calders
Ajuntament de Montgat
Ajuntament de Montmeló
Ajuntament de Montseny
Ajuntament de Mora la Nova
Ajuntament de Navàs
Ajuntament de Palafrugell
Ajuntament de Palau-Solità i Plegamans
Ajuntament de Pallejà
Ajuntament de Palol de Revardit
Ajuntament de Piera
Ajuntament de Pineda de Mar
Ajuntament de Polinyà
Ajuntament de Porqueres
Ajuntament de Premià de Dalt
Ajuntament de Premià de Mar
Ajuntament de Roda de Barà
Ajuntament de Rubí
Ajuntament de Sant Adrià de Besòs
Ajuntament de Sant Adrià de Besòs. Pla de Besòs S.A.
Ajuntament de Sant Andreu de Llavaneres
Ajuntament de Sant Andreu Salou
Ajuntament de Sant Boi de Llobregat
Ajuntament de Sant Esteve de Palautordera
Ajuntament de Sant Esteve Sesrovires
Ajuntament de Sant Esteve Sesrovires. Organisme Autònom de Gestió d'Instal·lacions Esportives Municipals
Ajuntament de Sant Esteve Sesrovires. Patronat municipal
Ajuntament de Sant Fruitós de Bages
Ajuntament de Sant Gregori
Ajuntament de Sant Hipòlit de Voltregà
Ajuntament de Sant Joan Despí
Ajuntament de Sant Jordi Desvalls
Ajuntament de Sant Julià de Ramis
Ajuntament de Sant Just Desvern
Ajuntament de Sant Llorenç de Savall
Ajuntament de Sant Mateu de Bages
Ajuntament de Sant Miquel de Campmajor
Ajuntament de Sant Pere de Ribes
Ajuntament de Sant Sadurní d'Anoia

Ajuntament de Sant Salvador de Guardiola
Ajuntament de Santa Coloma de Gramanet
Ajuntament de Santa Maria d'Oló
Ajuntament de Santa Perpètua de Mogoda
Ajuntament de Santa Perpètua de Mogoda. Patronat d'Esports
Ajuntament de Santa Perpètua de Mogoda. Patronat Granja Soldevila
Ajuntament de Santpedor
Ajuntament de Sentmenat
Ajuntament de Serinyà
Ajuntament de Seva
Ajuntament de Sils
Ajuntament de Sorà
Ajuntament de Taradell
Ajuntament de Tarragona
Ajuntament de Tàrrega
Ajuntament de Teià
Ajuntament de Térmens
Ajuntament de Terrassa
Ajuntament de Tiana
Ajuntament de Tordera. Organisme Autònom Municipal de Serveis Comunitaris de Tordera
Ajuntament de Torre-Serona
Ajuntament de Verges
Ajuntament de Vic
Ajuntament de Vilablareix
Ajuntament de Viladasens
Ajuntament de Viladecans
Ajuntament de Vilademuls
Ajuntament de Vilalba Sasserra
Ajuntament de Vilanova i la Geltrú
Ajuntament de Vilobí d'Onyar Salitja i Sant Dalmai
Ajuntament de Vilopriu
Ajuntament del Brull
Ajuntament del Masnou
Ajuntament del Perelló
Ajuntament del Pont de Vilomara i Rocafort
Ajuntament del Prat de Llobregat
Consell Comarcal d'Osona
Consell Comarcal de la Selva
Consell Comarcal de l'Anoia
Consell Comarcal del Baix Empordà
Consell Comarcal del Gironès

Consell Comarcal del Pla de l'Estany
Consell Comarcal del Pla de l'Estany. COIET. Centre Ocupacional i Especial de Treball
Consorci d'Osona de Serveis Socials
Consorci de Benestar Social de la Garrotxa
Consorci de Formació i Iniciatives del Bages sud
Consorci de les Drassanes Reials i Museu Marítim de Barcelona
Consorci del barri de La Mina
Consorci per la promoció dels municipis del Lluçanès
Consorci Urbanístic per al desenvolupament del Centre Direccional. Cerdanyola del Vallès
Diputació de Girona

ALTRES ENS JURIDICOPÚBLICS QUE HAN NOTIFICAT FITXERS AL REGISTRE DE PROTECCIÓ DE DADES DE CATALUNYA FINS AL 31 DE DESEMBRE DE 2005

Agència Catalana de Certificació. CATCert
Agència Catalana de Protecció de Dades
CESCA. Centre de Supercomputació de Catalunya
Col·legi d'Administradors de Finques de Girona
Col·legi d'Aparelladors i Arquitectes Tècnics de les Terres de l'Ebre
Col·legi d'Aparelladors i Arquitectes Tècnics de Lleida
Col·legi d'Aparelladors i Arquitectes Tècnics de Tarragona
Col·legi de Doctors i Llicenciats en Ciències Polítiques i Sociologia de Catalunya
Col·legi de Procuradors de Mataró
Col·legi Oficial d'Enginyers Industrials de Catalunya
Col·legi Oficial de Veterinaris de la Província de Girona
Col·legi Oficial d'Infermeria de Barcelona
Facultat de Biblioteconomia i Documentació
Fundació Universitat Autònoma de Barcelona
Sindicatura de Comptes de Catalunya
Universitat Autònoma de Barcelona
Universitat Autònoma de Barcelona (UAB). Escola d'Idiomes Moderns Casa de Convalecència, SL
Universitat Autònoma de Barcelona (UAB). Fundació Biblioteca Josep Laporte
Universitat Autònoma de Barcelona (UAB). Fundació Institut Català de l'Envelliment
Universitat Autònoma de Barcelona (UAB). Fundació per als Estudis de Prevenció i Seguretat Integral
Universitat Autònoma de Barcelona (UAB). Serveis de Turisme i Hosteleria Campus, SA
Universitat Autònoma de Barcelona (UAB). Vila Universitària, SA
Universitat de Barcelona
Universitat Pompeu Fabra
Universitat Rovira Virgili

8.3. Guia de protecció de dades per als ens locals

Guia publicada pel consorci Localret i elaborada per l'Agència Catalana de Protecció de Dades (continguts: Àgata Solernou Viñoles, Joana Marí Cardona i Àngels Vila Muntal; coordinació Ramon Martín Miralles López) el novembre de 2005

1. La societat del coneixement i la protecció de les dades personals

Les tecnologies de la informació i de la comunicació (TIC) i la seva progressiva implantació per part de les administracions públiques en general i en concret, per part de les entitats locals, són una eina essencial per a una administració eficaç, propera a les persones, però han posat de manifest la necessitat de tutelar alguns drets dels individus que es veuen fortament afectats per aquestes noves eines.

Així, si ja la informàtica tradicional ens oferia una capacitat gairebé il·limitada de captació, emmagatzematge i processament de la informació, la seva fusió amb les telecomunicacions i la digitalització d'aquestes proporciona a les TIC una nova capacitat de distribució instantània d'informació, fins i tot a multitud de destinataris alhora, que ha posat de relleu la vulnerabilitat que un mal ús d'aquestes eines pot implicar per a les persones, pel que fa a la seva intimitat, dignitat i autonomia de la voluntat.

Les persones que es relacionen amb les administracions públiques es veuen obligades a subministrar gran quantitat de dades personals que són necessàries per a la realització d'activitats o per a la prestació dels serveis de què són destinatàries. Aquestes dades personals han de ser recollides, conservades, comunicades, en definitiva, tractades per part de les administracions amb les degudes condicions de seguretat i respectant uns principis essencials per a la tutela del dret fonamental a la protecció de les dades de caràcter personal.

El marc normatiu que regula els tractaments de dades personals requereix tant el compliment d'uns formalismes legals i administratius com la correcta ade-

quació tècnica dels esmentats tractaments. L'objectiu de conciliar requeriments i obligacions jurídiques amb solucions basades en les TIC resulta en si mateix complicat d'abordar; en el cas dels tractaments de dades personals aquesta complexitat s'accentua, tant per la interpretació de la mateixa norma, com per les peculiaritats de les tècniques a utilitzar, que es concentren en les anomenades mesures de seguretat tècniques i organitzatives que cal implantar en els processos i sistemes que tracten dades de caràcter personal.

L'Agència Catalana de Protecció de Dades s'ha autoimposat tant la tasca de fer més fàcil el compliment de la normativa com la d'exigir amb determinació la correcta adequació dels tractaments de dades de caràcter personal, i per tant, fer més efectiva la tutela dels drets que conformen la protecció de dades personals.

Per la seva banda, el consorci LOCALRET té entre els seus objectius donar suport als ens local en tots els àmbits d'aplicació de les TIC per part dels govern locals, en el convenciment que un bon ús de les mateixes donarà com a resultat una administració més eficaç i més eficient. Atesa la importància que la seguretat de les dades personals i la preservació dels drets dels ciutadans quant a les seves dades tenen per a la confiança en aquesta «administració electrònica» que s'està configurant, ha cregut convenient i oportuna la col·laboració amb l'Agència Catalana de Protecció de Dades per a l'edició i distribució d'aquesta guia per als ens locals.

Aquesta guia vol descriure els fonaments bàsics per al respecte al dret a la protecció de les dades personals i oferir unes pautes per facilitar el compliment de la normativa que regula el seu tractament, que han de ser observades en qualsevol procés o actuació que impliqui el tractament o la difusió d'informació per part de les entitats locals.

D'aquesta manera, es pretén facilitar la tasca dels gestors públics en el compliment d'unes normes que persegueixen la garantia i la protecció dels drets i llibertats de les persones, especialment la seva intimitat i el seu honor, en relació amb el tractament de les dades personals que els afecten.

2. Rellevància de la protecció de les dades personals

La protecció de les dades personals tractades en l'àmbit de les entitats locals, de conformitat amb la normativa que resulta aplicable, permet la millora i l'adequació de procediments i actuacions que redunden en un millor funcionament de les administracions públiques. En concret,

- El millor coneixement per part dels ens locals de la informació que tenen disponible permet conèixer amb més profunditat la pròpia organització.
- L'avaluació dels fluxos d'informació d'una organització implica l'anàlisi dels tràmits interns i externs de l'ens local que comporten la recollida, l'emmagatzematge o la comunicació d'informació.
- Una informació de qualitat, acurada i veraç, és essencial per al bon funcionament d'una administració com a base per a la tramitació de qualsevol procediment administratiu.
- L'anàlisi en profunditat dels circuits de la informació defineix les pautes per diagnosticar les necessitats de millora i d'agilització que té l'entitat local.
- La implementació d'una política de protecció de dades ajuda a detectar redundàncies i duplicitats de tràmits de manera que possibiliti l'anàlisi i la simplificació de processos.
- La simplificació de processos augmenta l'eficàcia i l'eficiència de les administracions en la seva gestió diària.
- El tractament acurat i actualitzat de la informació possibilita una administració més oberta i transparent que avalua les dades de què disposa i en determina i publica el règim d'accés.
- La participació democràtica es reforça si els particulars disposen de més informació i si aquesta informació és actual, veraç i dinàmica.
- La confiança en les administracions s'enforteix si els particulars perceben que el tractament de les dades personals compleix amb les mesures de seguretat que són aplicables.
- Els costos econòmics i de gestió de les fuites d'informació s'eviten amb una política de seguretat acurada i una gestió segura de la informació.
- La implementació de les TIC s'agilitza i es simplifica un cop analitzats tots els procediments interns que comporten el tractament d'informació que conté dades personals dels ciutadans.

- L'estudi en detall dels circuits de la informació facilita la implantació de tràmits telemàtics que contribueixin a una administració electrònica sempre a l'abast del ciutadà.
- L'administració electrònica i el tractament acurat de les dades personals afectades és l'eina essencial per a una Administració pública eficaç i adaptada a les noves necessitats de la societat del coneixement.
- La garantia del dret fonamental a la protecció de les dades és una necessitat d'una Administració responsable i respectuosa amb els drets individuals.
- Aprofitar les oportunitats de millora i beneficis associats a l'ús de les TIC analitzant i administrant els riscos que comporta aquest ús.

3. Requeriments de la normativa de protecció de dades per a les entitats locals

3.1. Definicions

Dades de caràcter personal

Qualsevol informació referent a persones físiques identificades o identificables (veu, imatge, informació...). Tota informació que es pugui vincular directament amb una persona o indirectament mitjançant la connexió de la informació amb dades identificatives d'aquesta persona.

Fitxer

Qualsevol conjunt organitzat de dades de caràcter personal, sigui quina sigui la forma o la modalitat de creació, emmagatzematge, organització i accés (base de dades informatitzada, documents ofimàtics, arxius manuals, etc.).

Tractament de dades

Operacions i procediments tècnics de caràcter automatitzat o no, que permeten recollir, gravar, conservar, elaborar, modificar, bloquejar i cancel·lar, així com

les cessions de dades que deriven de comunicacions, consultes, interconnexions i transferències. Qualsevol acció que es du a terme amb dades personals entra dins del concepte de tractament.

Responsable del fitxer o el tractament

Persona física o jurídica, de naturalesa pública o privada, o òrgan administratiu, que decideix sobre la finalitat, el contingut i l'ús del tractament (ajuntament, patronat, ens de gestió, etc.).

Afectat o interessat

Persona física titular de les dades personals que són objecte del tractament.

Procediment de dissociació

Qualsevol tractament de dades personals de manera que la informació que s'obtingui no es pugui associar a una persona identificada o identificable.

Encarregat del tractament

Persona física o jurídica, autoritat pública, servei o qualsevol altre organisme que, sol o conjuntament amb altres, tracta dades personals per compte del responsable del tractament. Així, per exemple, és encarregat del tractament una gestoria que realitza les nòmines per compte d'un ajuntament o una diputació que gestiona el padró municipal per compte del mateix ajuntament.

Consentiment de l'interessat

Qualsevol manifestació de la voluntat, lliure, inequívoca, específica i informada, mitjançant la qual l'interessat consent el tractament de dades personals que el concerneixen.

Cessió o comunicació de dades

Revelació de dades efectuada a una persona diferent de l'interessat.

Fonts accessibles al públic

Fitxers que poden ser consultats per qualsevol persona, sense que ho impedeixi una norma limitativa o sense altra exigència que, si s'escau, l'abonament d'una contraprestació. Només es consideren fonts d'accés públic el cens promocional, els repertoris telefònics en els termes que preveu la normativa específica i les llistes de persones que pertanyen a grups de professionals que continguin únicament les dades de nom, títol, professió, activitat, grau acadèmic, direcció i indicació de la seva pertinença al grup. Així mateix, tenen el caràcter de fonts d'accés públic els diaris i els butlletins oficials i els mitjans de comunicació.

3.2. Implementació i marc legal

El tractament de dades personals, és a dir, el tractament de la informació relativa a una persona física identificada o identificable, exigeix el compliment d'una sèrie d'obligacions que vénen regulades amb caràcter general a les següents normes:

- Directiva 95/46/CE del Parlament Europeu i del Consell, de 24 d'octubre de 1995, relativa a la protecció de les persones físiques pel que fa al tractament de dades personal i a la lliure circulació d'aquestes dades.
- Directiva 2002/58/CE del Parlament Europeu i del Consell, de 12 de juliol de 2002, relativa al tractament de les dades personals i a la protecció de la intimitat en el sector de les comunicacions electròniques (Directiva sobre la privadesa i les comunicacions electròniques).
- Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal (en endavant, LOPD).

- Reial Decret 994/1999, d'11 de juny, pel qual s'aprova el Reglament de mesures de seguretat dels fitxers automatitzats que continguin dades de caràcter personal (en endavant, RMS).
- Llei 5/2002, de 19 d'abril, de l'Agència Catalana de Protecció de Dades (en endavant, Llei 5/2002).
- Decret 48/2003, de 20 de febrer, pel qual s'aprova l'Estatut de l'Agència Catalana de Protecció de Dades (en endavant, Estatut de l'Agència).

Qualsevol persona o entitat que tracta dades personals sigui en el moment de la seva recollida, sigui en l'emmagatzematge, comunicació, modificació, etc., està obligada a fer-ho conforme a la normativa i en compliment de les obligacions que es recullen en aquesta guia.

Aquestes obligacions concerneixen als responsables dels fitxers o tractaments, als encarregats del tractament, i en darrer terme, a tots aquells que intervenen en qualsevol fase del tractament.

Cada tractament de dades exigeix l'aplicació integrada de la normativa de protecció de dades i de les nomes sectorials que regulen la matèria. A títol d'exemple, en el cas del padró d'habitants s'ha de tenir present la Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases de règim Decret legislatiu 2/2003, de 28 d'abril, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei municipal i de règim local de Catalunya, o en el cas de la implantació d'un sistema de prevenció de riscos laborals, la Llei 31/1995, de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals.

La implementació de la normativa de protecció de dades exigeix la definició d'un pla d'adequació que ha de començar amb la identificació de tots els fitxers i tractaments de dades personals, tant automatitzats com manuals, que es realitzen dins de l'entitat i l'anàlisi de com estan interconnectats. S'ha de definir el cicle de vida o recorregut de les dades al llarg del seu tractament a fi d'identificar:

- Quines dades personals es recullen i per a quina finalitat.
- Com es recullen (formularis, electrònicament, telefònicament...).

- Qui les tracta (àrees, departaments...).
- Com circulen dins de l'entitat (en suport paper, telemàticament...).
- A qui es cedeixen o quines transferències internacionals es porten a terme.
- Com es conserven o com es destrueixen.

El resultat d'aquesta anàlisi ha de ser un inventari dels fitxers i tractaments de dades personals respecte dels quals s'hauran d'implementar tots els requeriments de la normativa de protecció de dades.

FIGURA 1. DEFINICIÓ PLA D'ADEQUACIÓ

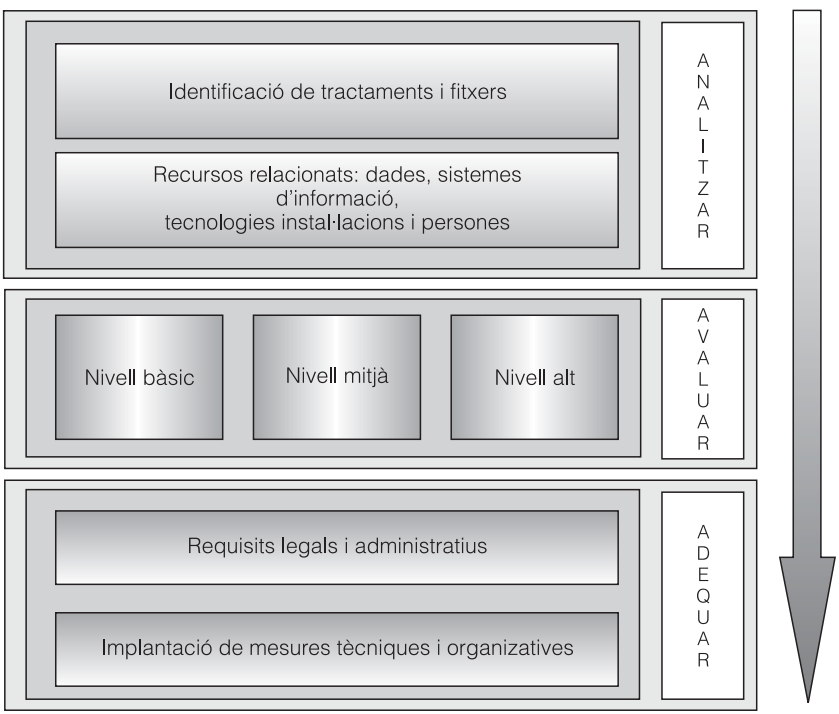

3.3. Legitimitat del tractament

En primer terme, qualsevol entitat que tracta dades personals ha d'analitzar si el tractament de conformitat amb el principi de qualitat de les dades personals és legítim, principi essencial del dret fonamental a la protecció de dades.

El principi de qualitat de les dades exigeix que:

- Les dades personals que es recullen i tracten siguin únicament aquelles adequades, pertinents i no excessives en relació amb l'àmbit i les finalitats a les quals es destinen (principi de proporcionalitat).
- Les finalitats per a les quals aquestes dades personals es recullen i sotmeten a tractament, han de ser determinades, explícites i legítimes.

D'altra banda, el principi de legalitat, que regeix el funcionament de les administracions públiques, exigeix que les administracions identifiquin la normativa que els atribueix les competències i les funcions que els permeten recollir i conservar les dades personals necessàries per a l'execució d'aquestes competències i funcions.

A partir d'aquí, s'han de determinar quines dades són les estrictament necessàries per al compliment de les competències i funcions que tenen encomanades.

Són també requeriments del principi de qualitat de les dades que:

- Les dades personals no s'utilitzin per a finalitats incompatibles amb aquelles per a les quals les dades van ser recollides. La mateixa LOPD defineix com a compatible el tractament posterior de les dades per a finalitats històriques, estadístiques o científiques.
- Les dades personals siguin exactes i posades al dia a fi que responguin a la veracitat de les situacions dels afectats. L'actualització s'ha de portar a terme no tant sols a petició de l'interessat en exercici de dret de rectificació, sinó també d'ofici en el mateix moment en què l'entitat tingui coneixement de la inexactitud.

- Es cancel·lin les dades personals quan esdevenen inexactes o incompletes o quan ja no siguin necessàries o pertinents d'acord amb la finalitat per a la qual van ser recollides o enregistrades.
- S'anonimitzin les dades personals o es dissocïi la informació quan la identificació de l'interessat ja no sigui necessària per a les finalitats d'acord amb les quals les dades hagin estat recollides o registrades. Així, per exemple, es poden fer anònimes per fer estadístiques dels tipus de consultes o reclamacions efectuades davant d'una oficina d'atenció al ciutadà.
- S'emmagatzemin les dades personals de manera que es permeti l'exercici eficaç del dret d'accés de l'interessat, excepte en els supòsits de cancel·lació.
- No es recullin dades personals per mitjans fraudulents, deslleials o il·lícits.

3.4. Tractaments habituals de les entitats locals

Els responsables dels fitxers (ajuntaments, consells comarcals, diputacions, patronats, societats municipals, organismes autònoms, fundacions, etc.), per tal de facilitar la gestió i el control dels fitxers i tractaments de dades personals, els poden agrupar sota una definició més àmplia, atenent a la seva finalitat o als col·lectius de persones a qui afecten.

A títol d'exemple, a la majoria d'ens locals podem trobar els següents tractaments:

- Padró d'habitants.
- Gestió fiscal i tributària (IAC,IBI, IVTM;...).
- Gestió econòmica i comptable.
- Policia local.
- Serveis socials.
- Registre d'entrada i sortida de documents.
- Usuaris de serveis municipals (transport, piscina, teatre,...).
- Cens d'animals.
- Gestió de personal (nòmina, selecció, formació,...).
- Gestió d'expedients sancionadors.
- Cementiri municipal.

L'agrupació i la definició dels fitxers o tractaments és independent del sistema d'informació que tracta les dades. Així, per exemple, el padró d'habitants pot estar format per un tractament automatitzat i un tractament manual o el fitxer de gestió de personal pot estar integrat per un sistema informàtic específic per a la nòmina i documents ofimàtics (fulls de càlcul, tractament de textos, etc.) per a temes de selecció o formació de personal, fins i tot tenir un arxiu manual per als currículums vitae.

3.5. Obligacions inicials

Un cop fet l'inventari de fitxers i tractaments i verificada la seva legitimitat, per tal d'adequar-los a la normativa de protecció de dades de caràcter personal s'ha de procedir a:

3.5.1. Crear, modificar o suprimir els fitxers i tractaments mitjançant disposició de caràcter general i publicar la disposició en el corresponent diari o butlletí oficial

Tot fitxer ha de ser creat, modificat o suprimit mitjançant una disposició de caràcter general, és a dir, disposició dictada en exercici de la potestat normativa que correspon a les administracions.

Aquesta disposició de caràcter general ha de ser elaborada per l'òrgan competent per exercir la potestat normativa i d'acord amb el procediment legalment establert per dictar normes.

L'article 20 LOPD exigeix que aquesta disposició general, en els supòsits de creació de nous fitxers, esmenti, com a mínim:

- La finalitat del fitxer i els usos previstos.
- Les persones o els col·lectius sobre els quals es pretén obtenir dades de caràcter personal o que estiguin obligats a subministrar-les.

- El procediment de recollida de les dades.
- L'estructura bàsica del fitxer i la descripció dels tipus de dades que inclou.
- Les cessions de dades i, si s'escau, les transferències de dades que es preveu fer a països tercers.
- Els òrgans de les administracions responsables del fitxer.
- Els serveis o les unitats davant els quals es poden exercir els drets d'accés, rectificació, cancel·lació i oposició.
- Les mesures de seguretat amb indicació del nivell bàsic, mitjà o alt exigible.

En relació amb la descripció dels fitxers cal remarcar que:

- Les finalitats i els usos han de ser concretats amb la major precisió possible. S'ha de detallar no tant sols la finalitat genèrica del tractament sinó, també, els usos específics a què es destinaran les dades.
- L'estructura bàsica del fitxer ha de reflectir el contingut real del fitxer.
- Les cessions de dades han de ser concretades, identificant, si és possible, el destinatari i, en cas de no ser possible, donar els paràmetres suficients per poder determinar els destinataris.
- En cas d'existir una unitat o oficina concreta on els ciutadans es pugin adreçar per exercir els drets d'accés, rectificació, cancel·lació i oposició, ha de ser especificada.

De la correcta definició d'aquests apartats en depèn la legitimitat dels tractaments posteriors a realitzar.

En els casos de modificació d'un fitxer, la disposició de caràcter general ha d'indicar quins aspectes concrets del fitxer són modificats, i en cas de supressió d'un fitxer se n'ha d'establir el destí o, si s'escau, les previsions que s'adoptin per destruir-lo.

Un cop elaborada i aprovada la disposició de caràcter general, normalment una ordenança municipal, aquesta ha de ser publicada íntegrament al diari o butlletí oficial que correspongui.

En qualsevol cas, és necessari recordar que els fitxers d'aquelles entitats tant públiques com privades que presten serveis públics, siguin o no concessionàries d'aquests, o les fundacions o associacions, societats civils o mercantils en les quals els ens locals tinguin participació majoritària del capital, quan portin a terme activitats per compte d'una Administració pública, han de ser creats, modificats i suprimits per l'entitat local de la qual depenen.

3.5.2. Inscriure els fitxers o tractaments al Registre de Protecció de Dades de Catalunya

Un cop publicada la disposició de caràcter general de creació, modificació o supressió al corresponent diari o butlletí oficial, els fitxers o tractaments han de ser notificats al Registre de Protecció de Dades de Catalunya, de conformitat amb l'article 15 de la Llei 5/2002. El Registre procedirà a la seva inscripció un cop verificat el compliment dels requisits legalment establerts.

Les sol·licituds d'inscripció han de ser presentades en el termini màxim d'un mes a comptar des de la data de creació, modificació o supressió del fitxer. Cal remarcar la importància que els responsables del fitxer mantinguin actualitzada la informació que consta en el Registre.

Per notificar els fitxers o tractaments al Registre de Protecció de Dades de Catalunya cal utilitzar els models normalitzats disponibles a les oficines de l'Agència Catalana de Protecció de Dades o a la seva pàgina web http://www.apdcat.net. Així, a la mateixa pàgina web, dins l'apartat Registre de Protecció de Dades de Catalunya, es poden trobar els formularis en format paper o el programari d'ajut per a la generació de les notificacions que permet la notificació dels fitxers via Internet o en suport digital.

3.5.3. Garantir el dret d'informació al titular de les dades

Abans de procedir a la recollida de dades personals els seus titulars han de ser informats de manera expressa, precisa i inequívoca:

a) De l'existència d'un fitxer o un tractament de dades de caràcter personal, de la finalitat de la recollida de les dades i dels destinataris de la informació.
b) Del caràcter obligatori o facultatiu de la resposta a les preguntes que els siguin plantejades.
c) De les conseqüències de l'obtenció de les dades o de la negativa a subministrar-les.
d) De la possibilitat d'exercir els drets d'accés, rectificació, cancel·lació i oposició.
e) De la identitat i la direcció del responsable del tractament o, si s'escau, del seu representant.

En els casos en què per a la recollida de les dades s'utilitzen qüestionaris o impresos s'ha de fer constar la informació anterior de manera clarament llegible. Aquesta informació ha de ser facilitada en tot cas, amb independència del sistema de recollida de les dades que s'utilitzi. Així, en el cas de recollida telefònica de dades es poden, per exemple, dissenyar argumentaris per tal que els operadors que recullen les dades facilitin el dret d'informació.

Si les dades no es recullen directament del seu titular se l'ha d'informar, dins dels tres mesos següents al moment de registrar les dades, de manera expressa, precisa i inequívoca:

a) Del contingut del tractament.
b) De la procedència de les dades.
c) De l'existència d'un fitxer o un tractament de dades de caràcter personal, de la finalitat de la recollida de les dades i dels destinataris de la informació.
d) De la possibilitat d'exercir els drets d'accés, rectificació, cancel·lació i oposició.
e) De la identitat i la direcció del responsable del tractament o, si s'escau, del seu representant.

La informació dels apartats *c), d)* i *e)* només haurà de ser facilitada si no s'ha informat el titular anteriorment.

El deure d'informar el titular de les dades és una de les principals obligacions del responsable del fitxer, atès que permet garantir el ple exercici del dret a la protecció de dades personals ja que té com a missió fonamental donar la informació necessària al seu titular per controlar, de manera efectiva, els tractaments que es realitzen amb les seves dades.

El dret d'informació no ha de ser confós amb la necessitat d'obtenir el consentiment per a determinats tractaments. En l'àmbit de les administracions públiques, la regla general és que, per a tots els tractaments de dades que es duen a terme en l'exercici de funcions i competències legalment atribuïdes, no és necessària l'obtenció del consentiment. Altrament, la regla general en relació amb el dret d'informació és l'obligació de facilitar-lo en tot cas.

Així, en el moment d'iniciar un nou tractament s'ha de realitzar una anàlisi prèvia que permeti la definició exacta del tractament que es vol portar a terme per tal d'informar el titular de les dades de la manera més precisa possible.

3.5.4. El consentiment del titular de les dades

El consentiment és l'eix central en la regulació del dret a la protecció de dades personals, atès que, com a regla general, per al tractament de les dades de caràcter personal cal el consentiment inequívoc del seu titular.

Aquest dret però, en l'àmbit de les administracions públiques, està fortament limitat. Així, no cal el consentiment quan les dades personals:

- Es recullen per a l'exercici de funcions pròpies de les administracions públiques en l'àmbit de les seves competències.
- Es refereixen a les parts d'un contracte o precontracte d'una relació laboral, negocial o administrativa i són necessàries per al seu manteniment o compliment.
- Quan el tractament de les dades té com a finalitat protegir un interès vital de l'interessat.

- Quan les dades figuren en fonts accessibles al públic i el seu tractament sigui necessari per a la satisfacció de l'interès legítim perseguit pel responsable del fitxer.

Les administracions públiques doncs, poden tractar sense el consentiment dels interessats aquelles dades personals que siguin adequades, pertinents i no excessives en relació amb l'àmbit i les finalitats determinades, explícites i legítimes per a les quals s'han obtingut i que necessiten per a l'exercici de les seves competències i funcions.

3.5.5. El tractament de les dades personals especialment protegides

El règim general del consentiment es reforça en el cas del tractament de dades especialment protegides o sensibles. Poden diferenciar-se els següents supòsits:

- El tractament de dades que revelen la ideologia, afiliació sindical, religió i creences requereix:

  — l'obtenció del consentiment exprés i per escrit i,
  — l'advertiment a l'interessat del seu dret a no donar-les.

- El tractament de les dades que es refereixen a l'origen racial, a la salut i a la vida sexual requereix:

  — l'obtenció del consentiment exprés del titular o,
  — una habilitació legal.

En tot cas, el tractament de les dades ha de ser dut a terme per un professional sanitari subjecte al secret professional o per una altra persona, subjecta a una obligació equivalent de secret.

- El tractament de dades relatives a la comissió d'infraccions penals i administratives només pot ser dut a terme per part de les administracions competents, d'acord amb les normes reguladores.

El tractament d'aquestes categories de dades és legítim quan és necessari per a:

- Prevenció o diagnòstic mèdics.
- Prestació d'assistència sanitària o de tractaments mèdics.
- Gestió de serveis sanitaris.
- Salvaguarda de l'interès vital de l'afectat o d'una altra persona, en cas que l'afectat estigui físicament o jurídicament incapacitat per donar el seu consentiment.

Específicament, les institucions i centres sanitaris públics i privats i els professionals corresponents, poden tractar les dades de caràcter personal relatives a la salut de les persones que hi acudeixen o hi han de ser tractades conforme amb la normativa sectorial sobre sanitat estatal o autonòmica.

D'altra banda, no cal el consentiment per al tractament de dades de caràcter personal amb finalitats policials per part de les Forces i els Cossos de Seguretat en aquells supòsits i respecte d'aquelles categories de dades que són necessàries per a la prevenció d'un perill real per a la seguretat pública o per a la repressió d'infraccions penals.

Aquestes dades han de ser emmagatzemades en fitxers específics establerts a aquest efecte, que s'han de classificar per categories en funció del seu grau de fiabilitat.

Finalment, respecte de les dades especialment protegides, les Forces i els Cossos de Seguretat les podran recollir i tractar exclusivament en els supòsits en què sigui absolutament necessari el seu tractament per a les finalitats d'una investigació concreta.

3.6. Obligacions a complir i mantenir durant tot el tractament de les dades

Un cop esmentades les obligacions inicials, cal tenir en compte que n'hi ha d'altres que s'han de complir i mantenir durant tot el cicle del tractament de

les dades, ja sigui durant la recollida, l'emmagatzematge, la utilització o la comunicació o la cessió de les dades de caràcter personal. En concret, el deure de secret perviu un cop s'ha esgotat el tractament de les dades personals per part d'un usuari, encarregat o responsable concret, i fins i tot, quan ha finalitzat la relació jurídica que els vinculava.

3.6.1. Respectar els drets d'accés, rectificació, cancel·lació i oposició dels afectats

El dret a la protecció de dades de caràcter personal atribueix al seu titular un conjunt de potestats o drets per tal de garantir i controlar els tractaments de les seves dades personals per part de tercers. Aquests drets són:

- Dret d'accés: dret a sol·licitar i obtenir informació de les seves dades personals sotmeses a tractament, sobre el seu origen i les comunicacions efectuades o les que es preveuen fer.
- Dret de rectificació: dret a rectificar i corregir els errors o incorreccions que en tot o en part presenten les dades personals. Aquest dret respon a les exigències del principi de qualitat de les dades personals, que exigeix que les dades siguin exactes i es posin al dia de manera que responguin amb veracitat a la situació actual de l'afectat.
- Dret de cancel·lació: dret a cancel·lar les dades quan deixen de ser necessàries o pertinents per a la finalitat que va legitimar la seva obtenció.
- Dret d'oposició: dret a oposar-se al tractament de les dades personals atenent a motius fonamentats i legítims relatius a una situació personal concreta, en aquells casos en què el consentiment per al tractament no sigui exigit i sempre que una llei no estableixi el contrari.

Els titulars dels drets els exerciran davant dels responsables dels fitxers o de les unitats designades a l'efecte, i aquests hauran de definir un procediment intern per garantir-ne el seu exercici. Així, per exemple, es poden designar les oficines d'atenció al ciutadà de les administracions públiques com a punts de recepció de les sol·licituds d'exercici de drets i que aquestes les derivin als responsables dels fitxers o a les àrees competents per raó de la matèria.

En qualsevol cas, tot aquell personal de l'entitat que en un moment concret atengui al públic ha d'estar en disposició d'informar a els interessats d'on i com poden exercir els seus drets.

Aquest procediment ha de ser conforme als requeriments següents:

- Els drets d'accés, rectificació, cancel·lació i oposició, atesa la seva naturalesa de drets personalíssims, poden ser exercits únicament pel seu titular o per la persona que n'ostenta la representació; en tot cas la identitat de la persona que exerceix el dret haurà de ser degudament acreditada mitjançant la corresponent documentació.
- Tota petició d'exercici de drets, presentada davant del responsable o de la unitat designada a l'efecte, ha de ser contestada formalment, amb independència que les dades de la persona afectada figurin o no en els corresponents fitxers de dades personals. La resposta s'ha de facilitar a través d'un mitjà que en permeti acreditar la recepció.
- El dret d'accés es pot garantir mitjançant la mera consulta de les dades, sigui a través de la visualització o de la indicació de les dades que són objecte de tractament, per mitjà d'escrit, còpia, telecòpia o fotocòpia, certificada o no, en format llegible i intel·ligible, sense utilitzar claus o codis que requereixin l'ús de dispositius mecànics específics. Aquest dret només es pot exercir a intervals no inferiors a 12 mesos, llevat que s'acrediti un interès legítim a aquest efecte. El responsable del fitxer o tractament ha de resoldre la petició d'accés en el termini d'un mes. Si la resolució fos estimatòria caldrà fer efectiu l'accés en el termini de 10 dies i informar de quines són les dades objecte de tractament, de la seva procedència i finalitats i usos a què són destinades i de les comunicacions a tercers. Si les dades provenen de diferents fonts, caldrà indicar cada una d'elles.
- La sol·licitud d'exercici del dret de rectificació ha d'indicar la dada que és errònia i la correcció que ha de realitzar-se, que s'haurà d'acreditar per mitjà de la documentació que correspongui, llevat que la rectificació depengui exclusivament del consentiment de l'interessat. El responsable del fitxer ha de rectificar les dades en els 10 dies següents al dia de la recepció de la petició. Si les dades rectificades han estat cedides prèviament, el respon-

sable del fitxer ha de notificar al destinatari de les dades la rectificació efectuada en el mateix termini.

- La sol·licitud de cancel·lació de dades personals ha d'indicar que el titular revoca el consentiment prestat per al tractament de les seves dades, o, si es tracta d'un supòsit de dades errònies o inexactes, també ha d'aportar la documentació acreditativa d'aquest fet. Si procedeix, la cancel·lació dóna lloc al bloqueig de les dades; únicament es conservaran a disposició de les administracions públiques, jutges i tribunals per atendre possibles responsabilitats nascudes del tractament, durant el termini de la seva prescripció. Un cop transcorregut aquest termini les dades personals han de ser suprimides.
- El responsable del fitxer o tractament té l'obligació de fer efectiu el dret de cancel·lació en un termini de 10 dies des de la petició. Aquesta resolució ha de ser notificada a l'interessat i als tercers que disposin de les mateixes, i aquests tercers destinataris de les dades personals que han de ser objecte de cancel·lació també les han de bloquejar o suprimir, segons correspongui.
- L'exercici dels drets d'accés, rectificació, cancel·lació i oposició al tractament de dades de caràcter personal és gratuït.

3.6.2. Complir amb el deure de secret

Els responsables del fitxer i tots els participants en el procés de gestió de les dades personals estan obligats al secret professional. Aquest deure es manté una vegada extingida la relació que donava lloc al tractament de les dades.

Així, és recomanable incorporar i definir aquesta obligació en els contractes laborals i en aquells procediments interns i en les regulacions específiques que recullen els drets i obligacions dels usuaris, dels encarregats del tractament i dels responsables dels fitxers, a fi de donar a conèixer el seu contingut i conscienciar sobre la seva aplicació i compliment.

3.6.3. Implementar i vetllar pel correcte manteniment de les mesures de seguretat aplicables

El responsable del fitxer i, en el seu cas, l'encarregat del tractament, han d'adoptar les mesures de seguretat tècniques i organitzatives necessàries per garantir la seguretat de les dades de caràcter personal que tracten per tal d'evitar-ne l'alteració, la pèrdua o l'accés per part de tercers no autoritzats.

Les mesures mínimes que han de ser aplicades als tractaments de dades de caràcter personal es regulen al RMS. Aquestes mesures s'han d'aplicar tenint en compte l'estat de la tecnologia, la naturalesa de les dades emmagatzemades i els riscos a què estan exposades les dades personals.

El RMS estableix un conjunt de mesures tant tècniques com organitzatives que seran aplicables en funció del tipus de dades tractades i del suport en el qual aquestes es trobin emmagatzemades. Aquestes mesures es classifiquen en tres nivells de seguretat diferents segons la naturalesa de les dades personals: bàsic, mitjà i alt.

Les mesures que corresponen al nivell de seguretat bàsic són aplicables a tots els tractaments de dades personals.

Les mesures del nivell de seguretat mitjà s'apliquen als fitxers que continguin dades relatives a la comissió d'infraccions administratives o penals, hisenda pública, serveis financers i als fitxers relatius als serveis d'informació sobre solvència patrimonial i crèdit. Així mateix, en aquells fitxers que contenen un conjunt de dades personals suficients que permetin obtenir una avaluació de la personalitat de l'individu seran aplicables determinades mesures de seguretat de nivell mitjà, tal com s'indica a la taula que consta a continuació.

Les mesures de seguretat que corresponen al nivell de seguretat alt s'apliquen a aquells fitxers o tractaments que contenen dades relatives a la ideologia, religió, creences, origen racial, salut o vida sexual. A més, s'apliquen també als fitxers que contenen dades sol·licitades per a finalitats policials recollides sense el consentiment dels titulars afectats.

TAULA DE MESURES DE SEGURETAT SEGONS NIVELLS

MESURES	NIVELL BÀSIC	NIVELL MITJÀ	NIVELL ALT
Document de seguretat	X	X	X
Manual de funcions i obligacions del personal	X	X	X
Registre d'incidències	X	X	X
Identificació i autenticació	X	X*	X
Control d'accessos	X	X	X
Gestió de suports	X	X*	X
Còpies de seguretat	X	X	X
Responsable de seguretat		X	X
Auditoria		X*	X
Control d'accés físic		X*	X
Registre d'accessos			X
Telecomunicacions xifrades			X

** Les mesures de seguretat marcades amb un asterisc són aquelles de nivell mitjà que resulten d'aplicació a aquells fitxers que contenen un conjunt de dades personals suficients que permeten obtenir una avaluació de la personalitat de l'individu.*

Cal destacar que el document de seguretat és aquell document o manual que recull el conjunt de mesures de seguretat, tant tècniques com organitzatives, que el responsable del fitxer i/o l'encarregat del tractament, si escau, han d'implementar sobre els fitxers que contenen dades personals de l'entitat o administració pública.

No existeix un format estàndard de document de seguretat. Cada entitat pot adequar-lo a les seves necessitat en funció de la seva organització i de l'estructura dels seus sistemes d'informació, però en tot cas ha tenir el contingut mínim que detalla l'article 8.2 RMS:

a) Àmbit d'aplicació del document amb especificació detallada dels recursos protegits.
b) Mesures, normes, procediments, regles i estàndards destinats a garantir el nivell de seguretat que exigeix el RMS.
c) Funcions i obligacions del personal.
d) Estructura dels fitxers amb dades de caràcter personal i descripció dels sistemes d'informació que els tracten.
e) Procediment de notificació, gestió i resposta davant les incidències.

f) Els procediments de realització de còpies de seguretat i de recuperació de les dades.

FIGURA 2. ÀMBITS DE LA SEGURETAT DE LA INFORMACIÓ

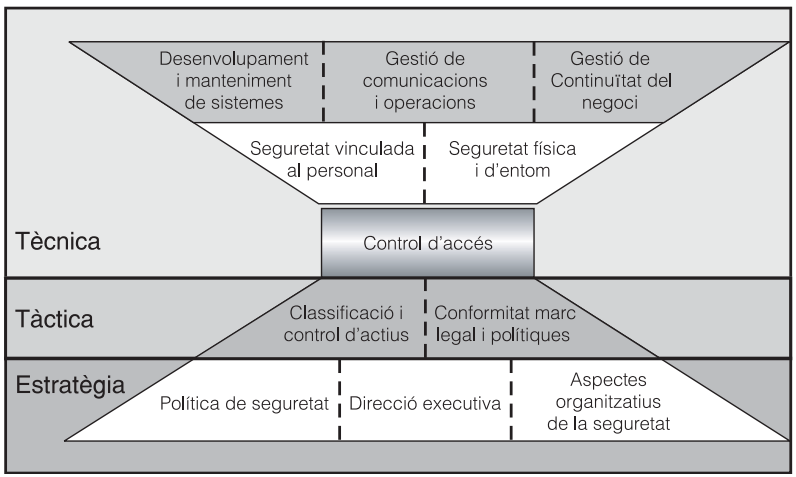

FIGURA 3. ÀMBITS DEL REGLAMENT DE MESURES DE SEGURETAT

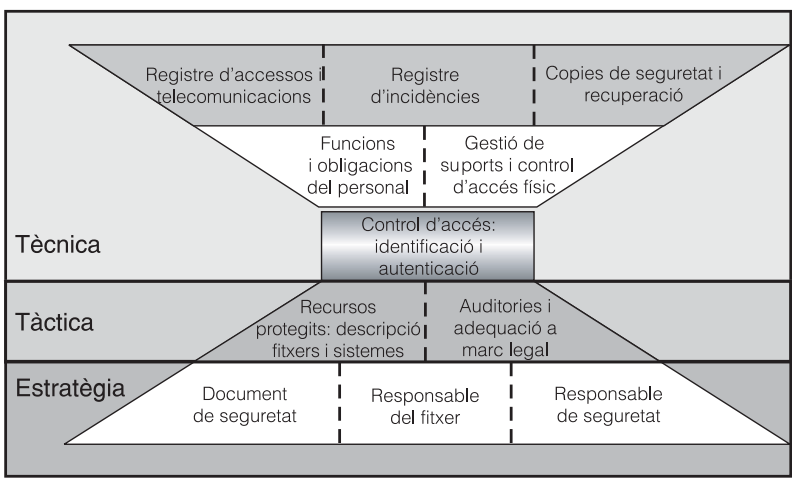

3.7. Cessions i comunicacions de dades personals

La cessió o comunicació de dades personals es defineix com qualsevol revelació de dades a una persona diferent del seu titular.

Es diferencien les cessions o comunicacions de les transferències internacionals, donat que tenen una regulació específica. Són transferències internacionals aquelles comunicacions de dades que tenen per destinatari un responsable del fitxer situat fora del territori espanyol.

En termes generals, la comunicació de dades de caràcter personal requereix o bé l'obtenció del consentiment de l'interessat o titular de les dades o bé l'existència d'una habilitació expressa prevista en una norma amb rang de llei.

Cal diferenciar la cessió de dades de l'accés a les dades per tercers com a conseqüència de la prestació d'un servei. En aquest darrer cas la llei preveu específicament la figura de l'encarregat del tractament que és un tercer, persona o entitat que tracta dades de caràcter personal per compte del responsable del fitxer. Aquest accés per part d'un encarregat del tractament no és qualificat per la normativa com a cessió o comunicació de dades i no li és aplicable el règim d'autorització o habilitació legal però sí que requereix la formalització d'un contracte o conveni entre el responsable i l'encarregat que ha de preveure les obligacions de les parts, les mesures de seguretat aplicables amb indicació expressa que les dades hauran de retornar al responsable o ser destruïdes un cop acomplert el servei (art. 12 LOPD).

La comunicació de dades entre administracions públiques està específicament regulada a l'article 21 LOPD, on es preveu que es podran cedir a una altra administració pública dades personals sense disposar del consentiment del titular de les dades quan:

- Es comuniquen per a l'exercici de les mateixes competències,
- Es comuniquen per a l'exercici de competències que versin sobre la mateixa matèria.

- La comunicació té per objecte el tractament de les dades amb finalitats històriques, científiques o estadístiques.

El Tribunal Constitucional, en la seva sentència número 292/2000, de 30 de novembre, va declarar la inconstitucionalitat de la possibilitat que les comunicacions fossin previstes per una norma de rang inferior a la llei.

Sens perjudici d'aquesta especificitat, els tractaments de dades personals per part d'entitats o administracions públiques estan subjectes al règim general previst a l'article 11 LOPD que preveu excepcions a la regla general del consentiment de l'interessat en diversos supòsits, entre d'altres, quan la comunicació té com a destinatari el Defensor del Poble, el Ministeri fiscal, els jutges o tribunals, el Síndic de Greuges, etc., o quan la cessió de dades relatives a la salut és necessària per raó d'una urgència.

Finalment, respecte a les transferències internacionals que tinguin per destinatari països que no proporcionen un nivell de protecció equiparable al previst a la LOPD, cal obtenir l'autorització prèvia del director de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades. Tot i això, la LOPD preveu una sèrie d'excepcions al règim d'autorització prèvia (art. 34), entre les quals destaquem aquelles transferències consentides inequívocament per l'afectat o aquelles que tenen com a destinació un Estat membre de la Unió Europea o un Estat respecte del qual la Comissió de les Comunitats Europees hagi declarat que compleix amb un nivell de protecció adequat.

4. L'Agència Catalana de Protecció de Dades

4.1. Les funcions de l'Agència

D'acord amb l'actual marc competencial, l'Agència Catalana de Protecció de Dades és l'autoritat encarregada de vetllar pel respecte dels drets fonamentals i les llibertats públiques dels ciutadans en tot allò que concerneix les operacions fetes per les administracions públiques catalanes mitjançant processos

automatitzats o manuals amb dades personals. Només quedarien exclosos de l'àmbit d'actuació de l'Agència aquells tractaments realitzats per entitats privades o aquells altres que la mateixa LOPD ha exclòs del seu àmbit d'aplicació (activitats personals o domèstiques, terrorisme i matèries classificades).

Es configura com una institució de dret públic, amb personalitat jurídica pròpia i plena capacitat d'obrar per al compliment dels seus fins, que actua amb objectivitat i plena independència de les administracions públiques en l'exercici de les seves funcions.

L'Agència no s'insereix dins l'estructura de l'Administració de la Generalitat i disposa pressupost, personal i patrimoni propis, amb la finalitat de garantir la plena objectivitat i independència de l'Agència en l'exercici de les seves funcions com a autoritat de control de la resta d'administracions públiques catalanes pel que fa al tractament de les dades personals.

4.2. L'organització de l'Agència

La Llei 5/2002 va crear l'Agència Catalana de Protecció de Dades i posteriorment l'Estatut de l'Agència va desenvolupar la seva estructura. El tret més característic quant a l'organització de l'Agència és que s'organitza com una institució de caràcter unipersonal, seguint altres models que ja existien a la resta de l'Estat espanyol.

L'Agència s'estructura entorn de dos òrgans de govern: el director o directora i el Consell Assessor de Protecció de Dades de Catalunya. Existeix un tercer òrgan que es troba integrat a l'Agència, el Registre de Protecció de Dades de Catalunya.

L'Estatut de l'Agència preveu l'existència de quatre unitats que depenen de la Direcció:

- La Secretaria General, que exerceix, entre altres, funcions relatives a la gestió del personal i mitjans adscrits a l'Agència, del pressupost, l'inventari de

béns, i l'organització de conferències, seminaris i altres activitats sobre protecció de dades de caràcter personal.
- L'Assessoria Jurídica, que assessora jurídicament l'Agència i emet informe dels projectes de disposicions que es dictin en desenvolupament de la llei, els projectes de llei o disposicions de caràcter general sobre protecció de dades de caràcter personal.
- L'Àrea del Registre de Protecció de Dades, que instrueix els expedients d'inscripció de fitxers i codis tipus, de modificació, rectificació i cancel·lació dels continguts dels assentaments, i expedeix certificats.
- L'Àrea d'Inspecció i Tècnica exerceix les potestats d'inspecció per verificar l'adequació dels tractaments de dades personals a la normativa reguladora de la protecció de dades.

El director o directora de l'Agència

El director o directora és nomenat o nomenada pel Govern a proposta del Consell Assessor de Protecció de Dades de Catalunya. Dirigeix l'Agència i n'exerceix la representació legal, i porta a terme les seves funcions sotmès a l'imperi de la llei amb plena independència, neutralitat i objectivitat.

Les principals funcions del director o directora de l'Agència són:

- Resoldre les peticions d'inscripció al Registre de Protecció de Dades de Catalunya.
- Resoldre les reclamacions motivades per la denegació de l'exercici dels drets d'oposició, d'accés, de rectificació o de cancel·lació.
- Requerir als responsables i als encarregats de tractament l'adopció de les mesures necessàries per a l'adequació del tractament de dades a la legislació vigent. També pot ordenar el cessament dels tractaments i la cancel·lació dels fitxers.
- Adoptar mesures, resolucions i instruccions per garantir les condicions de seguretat dels fitxers constituïts amb finalitats exclusivament estadístiques.

- Dictar instruccions i recomanacions per adequar els tractaments de dades de caràcter personal als principis de la legislació vigent en matèria de protecció de dades.
- Emetre informe amb caràcter preceptiu dels avantprojectes de llei, els projectes de disposicions normatives que elabori el Govern i els projectes de reglaments o disposicions de caràcter general que afectin la protecció de dades de caràcter personal.
- Respondre les consultes que l'Administració de la Generalitat, els ens locals i les universitats de Catalunya li formulin sobre l'aplicació de la legislació de protecció de dades de caràcter personal.
- Resoldre sobre l'adopció de mesures per corregir els efectes de les infraccions.
- Proposar l'inici d'actuacions disciplinàries contra els responsables o encarregats del tractament, resoldre els expedients sancionadors i ordenar el cessament del tractament de la comunicació il·lícita de dades o la immobilització dels fitxers.
- Proporcionar informació sobre els drets de les persones en matèria de tractament de dades personals, atendre les peticions que li formulin els ciutadans i les consultes que li formulin les administracions.

El Consell Assessor de Protecció de Dades de Catalunya

S'encarrega d'assessorar, respondre consultes, fixar criteris i estudiar les qüestions que se li plantegin. El Consell està format per tres vocals designats pel Parlament, tres representants de l'Administració de la Generalitat, dos representants de l'Administració Local de Catalunya, una persona experta en l'àmbit dels drets fonamentals, una persona experta en informàtica, un vocal en representació de l'Institut d'Estudis Catalans, un altre en representació dels consumidors i usuaris, i el director de l'Institut d'Estadística de Catalunya. El president o presidenta del Consell és nomenat pel president o president de la Generalitat d'entre la resta de membres del Consell.

Les funcions del Consell consisteixen a:

- Informar totes les qüestions que li sotmeti el director o directora de l'Agència.
- Fer propostes al director o directora de l'Agència.
- Respondre les qüestions que se li formulin, establir criteris en relació amb els tractaments de dades de caràcter personal i realitzar estudis sobre protecció de dades de caràcter personal.
- Aprovar la plantilla i la memòria anual de l'Agència.

4.3. El Registre de Protecció de Dades de Catalunya

El Registre de Protecció de Dades de Catalunya és un òrgan integrat a l'Agència Catalana de Protecció de Dades, en virtut del que estableix l'article 15 de la Llei 5/2002, i respon al requeriment legal de fer efectiu el dret de qualsevol persona a conèixer quins fitxers i tractaments de dades personals existeixen, amb quina finalitat i qui n'és el responsable.

Per acomplir aquest objectiu, el Registre té atribuïdes una sèrie de funcions que es defineixen a l'article 19 de l'Estatut de l'Agència, i que consisteixen a:

- Instruir els expedients d'inscripció dels fitxers i dels codis tipus.
- Rectificar d'ofici els errors materials dels assentaments.
- Instruir els expedients de modificació, rectificació i cancel·lació dels continguts dels assentaments.
- Expedir certificats dels assentaments.
- Donar publicitat anual dels fitxers notificats i inscrits.

Així mateix, el Registre de Protecció de Dades de Catalunya estableix acords de cooperació amb el Registre General de Protecció de Dades de l'Estat, per tal d'integrar la informació registral i mantenir-la actualitzada, tal com preveu l'article 15.4 de la Llei 5/2002.

Atesa la importància de la inscripció dels fitxers com a garantia de la publicitat dels tractaments i la dificultat que pot suposar per a algunes administra-

cions locals inscriure els seus fitxers, l'Agència està desenvolupant un projecte per portar a terme, a curt termini, una notificació de fitxers simplificada, amb la finalitat de facilitar la inscripció de fitxers, especialment els de les petites i mitjanes administracions públiques d'àmbit local.

4.4. Les facultats de control

L'Àrea d'Inspecció i Tècnica té atribuïdes funcions relacionades amb les facultats de control que porta a terme l'Agència. Per portar-les a terme està habilitada per:

- Inspeccionar els fitxers i tractaments que contenen dades de caràcter personal.
- Sol·licitar la presentació de documents o examinar-los en el lloc on es trobin dipositats.
- Inspeccionar els equips físics i lògics mitjançant els quals es realitzen els tractaments.
- Examinar suports.
- Realitzar auditories dels sistemes informàtics.
- Instruir expedients sancionadors.

Els funcionaris de l'Agència que porten a terme aquesta funció inspectora tenen la consideració d'autoritat pública en el desenvolupament de la seva activitat i resten obligats a mantenir el secret sobre les informacions que coneguin en l'exercici de les funcions inspectores. Les facultats de control es manifesten bàsicament en les actuacions de tutela de drets, els procediments sancionadors i els plans sectorials.

4.4.1. Tutela de drets dels ciutadans

L'Agència tutela l'exercici efectiu dels drets dels ciutadans quan es dirigeixen a les administracions públiques per exercir el dret d'accés, rectificació, cancel·lació o oposició de les dades personals.

La tutela de drets es porta a terme mitjançant un procediment que es caracteritza per la seva senzillesa i rapidesa, dirigit a fer efectius i restablir de forma immediata els drets dels ciutadans, en aquells casos en que s'hagi produït una lesió. Aquest procediment no té una naturalesa sancionadora, sinó que persegueix restablir el dret de la persona afectada el més ràpid possible.

Quan el ciutadà decideix exercir algun d'aquests drets, en primer lloc s'ha de dirigir al responsable del fitxer de l'administració que tracta les seves dades o la unitat designada amb aquesta finalitat, per demanar l'accés, la rectificació o cancel·lació, o bé per mostrar la seva oposició al tractament. Si no es dóna resposta a aquesta petició dins el termini legalment establert, o es denega totalment o parcialment l'exercici d'algun d'aquests drets, llavors el ciutadà pot adreçar-se a l'Agència per demanar la tutela del seu dret.

Els terminis que preveu la llei per tal que l'Administració respongui a la petició del ciutadà varien en funció del dret afectat. Així, el dret d'accés comporta que l'Administració resolgui la petició en el termini d'un mes a partir de la recepció de la petició, i si la resolució és estimatòria, haurà de fer efectiu l'accés en un termini de 10 dies; el dret de cancel·lació o de rectificació s'ha de fer efectiu en el termini de 10 dies; i pel que fa al dret d'oposició, el seu exercici encara no s'ha desenvolupat reglamentàriament.

Una vegada l'Àrea d'Inspecció rep la reclamació del ciutadà, obre un procediment sumari per verificar la procedència o improcedència de la denegació, que es troba regulat a l'article 17 del Reial decret 1332/1994, de 20 de juny. L'Agència dóna trasllat de la reclamació al responsable del fitxer, per tal que en el termini de 15 dies formuli les al·legacions que estimi convenients. Una vegada rebudes les al·legacions, practicades les proves, actes d'instrucció i altres actuacions dirigides a esbrinar els fets, així com l'audiència de la persona afectada i del responsable del fitxer, el director o directora de l'Agència dictarà una resolució que resoldrà sobre la reclamació.

4.4.2. La funció de control

Aquesta funció es porta a terme ja sigui d'ofici o a instància dels ciutadans o administracions públiques quan posen en coneixement de l'Agència un incompliment o una conculcació de la normativa i principis que regeixen la protecció de dades de caràcter personal.

Una vegada l'Agència s'assabenta de l'existència d'algun fet que podria ser contrari a la normativa reguladora de la protecció de dades i sempre que el responsable del fitxer sigui una entitat situada dins el seu àmbit de competències, pot incoar un procediment sancionador per a la determinació de la infracció i la imposició de la sanció.

La tramitació del procediment sancionador es porta a terme d'acord amb el Decret 278/1993, de 9 de novembre, sobre procediment sancionador d'aplicació als àmbits de competència de la Generalitat.

El procediment sancionador segueix les següents fases de tramitació:

- Iniciació del procediment: amb caràcter previ a la incoació de l'expedient sancionador, es pot obrir un període d'informació prèvia amb la finalitat d'esbrinar les circumstàncies dels fets i els subjectes responsables.
- Tant si es porta a terme aquesta fase prèvia com si no, el procediment pròpiament comença amb la resolució del director o directora que acorda la iniciació de les actuacions i nomena un instructor de les diligències.
- Instrucció del procediment: en el si d'aquesta fase es poden practicar d'ofici les proves i actuacions que condueixin a la determinació dels fets i responsabilitats susceptibles de sanció, i una vegada realitzades es formula el plec de càrrecs. Si de les diligències i de les proves practicades no es pot acreditar l'existència d'infracció o de responsabilitat es pot acordar l'arxiu de les actuacions.
- Una vegada notificat el plec de càrrecs amb l'acord d'iniciació de l'expedient sancionador, els interessats tenen un termini de deu dies per formular al·legacions i proposar proves. L'instructor acordarà, si s'escau, la pràctica

de la prova o proves proposades sempre que siguin procedents per a l'esbrinament dels fets.

- Quan s'hagin practicat totes aquestes diligències, l'instructor formula la corresponent proposta de resolució, s'obre el tràmit d'audiència i s'eleva la proposta de resolució a la direcció. Es dóna novament un termini de deu dies per tal que els interessats puguin formular al·legacions i una vegada conclòs, eleva l'expedient al director o directora per tal que resolgui sobre el procediment sancionador.
- Resolució de l'expedient: el procediment sancionador finalitza amb una resolució del director o directora de l'Agència que acorda l'arxiu de les actuacions, en cas de no haver-se acreditat l'existència de la infracció, o en cas contrari, amb una resolució que constata l'existència de la infracció i estableix les mesures que el responsable del fitxer ha d'adoptar perquè cessin o es corregeixin els efectes de la infracció.
- Aquesta resolució ha de ser motivada i ha d'incloure a més dels elements exigits legalment per a aquests tipus d'actes, els fets, l'Administració o entitat responsable, la infracció o infraccions comeses i la sanció o sancions que s'imposen.
- El director o directora també pot proposar, si s'escau, l'iniciació d'actuacions disciplinàries. El procediment i les sancions que s'han d'aplicar han de ser les establertes en la legislació sobre règim disciplinari de les administracions públiques.
- En aquells casos d'infracció molt greu, d'utilització o cessió il·lícita de les dades de caràcter personal en què s'impedeixi greument o s'atempti de la mateixa manera contra l'exercici dels drets dels ciutadans i el lliure desenvolupament de la personalitat que la Constitució i les lleis garanteixen, el director o directora de l'Agència pot requerir als responsables dels fitxers de dades personals que cessin en la utilització o la cessió il·lícita de les dades. Si el responsable del fitxer no atén aquest requeriment, el director o directora de l'Agència pot arribar a acordar la immobilització del fitxer, mitjançant resolució motivada, als únics efectes de restaurar els drets de les persones afectades.
- Adopció de mesures cautelars: s'ha de tenir en compte que el director o directora, en qualsevol moment del procediment, pot acordar, mitjançant

resolució motivada, les mesures cautelars de caràcter provisional que consideri necessàries per assegurar l'eficàcia de la resolució final que pugui recaure.

Infraccions

L'article 44 LOPD tipifica les infraccions en què poden incórrer els responsables de fitxer, que poden ser lleus, greus o molt greus. Algunes de les infraccions en què poden incórrer les administracions locals deriven de:

- L'exercici dels drets d'accés, rectificació, cancel·lació i oposició, com per exemple, no atendre per motius formals la sol·licitud de l'interessat, impedir o obstaculitzar l'exercici o mantenir les dades inexactes.
- La manca de col·laboració amb l'Agència, com ara no proporcionar la informació o documentació que sol·liciti en l'exercici de les competències que té atribuïdes legalment o l'obstrucció de l'exercici de la funció inspectora.
- La manca d'inscripció del fitxer de dades de caràcter personal en el registre o no atendre de manera sistemàtica el deure legal de notificació de la inclusió de dades de caràcter personal en un fitxer.
- L'incompliment dels deures que té atribuïts el responsable del fitxer, com ara el d'informació (article 5 LOPD) o el de secret (article 10 LOPD).
- La creació de fitxers de titularitat pública o l'inici de la recollida de dades de caràcter personal, sense l'autorització de disposició general, publicada en el butlletí o diari oficial corresponent.
- La recollida de dades de caràcter personal sense obtenir el consentiment exprés de les persones afectades, en els casos en què aquest sigui exigible i en especial en relació amb les dades sensibles, així com la recollida de dades en forma enganyosa o fraudulenta.
- El tractament de dades de caràcter personal amb conculcació dels principis i les garanties que estableix la LOPD o amb incompliment dels preceptes de la normativa reguladora de la protecció de dades.
- La manca de mesures de seguretat.
- La comunicació o la cessió de les dades de caràcter personal, llevat dels casos en què estigui permès.

- El no cessar en l'ús il·legítim dels tractaments de dades de caràcter personal quan el responsable del fitxer sigui requerit per fer-ho pel director o directora de l'Agència de Protecció de Dades o per les persones titulars del dret d'accés.
- La transferència temporal o definitiva de dades de caràcter personal que hagin estat objecte de tractament amb destinació a països que no tinguin un nivell de protecció equiparable sense l'autorització del director o directora de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades.

4.4.3. Els plans sectorials

Un tercer tipus d'intervenció que porta a terme l'Àrea d'Inspecció, amb vocació preventiva, consisteix en la realització de plans sectorials que tenen com a missió l'estudi de sectors d'activitat concrets, zones geogràfiques o institucions específiques, a fi de verificar el compliment de les previsions de la LOPD.

Aquests plans sectorials permeten obtenir una major informació i coneixement sobre el compliment de la normativa de protecció de dades per part de les administracions públiques catalanes, així com comprovar l'adequació dels seus tractaments a la LOPD. El pla permet arribar a unes conclusions i a partir d'elles, l'Agència donar recomanacions concretes, específiques per al sector analitzat, per tal de millorar els tractaments de dades que porta a terme i adequar les deficiències detectades pel que fa als principis i previsions de la LOPD.

5. Recomanacions generals

Planificar una política de protecció de dades personals en el si de l'organització que permeti detectar quins són els fluxos d'informació de l'entitat local. Aquesta anàlisi ha de permetre detectar quines són les entrades i les sortides de dades, les finalitats per a les quals aquestes són recollides, emmagatzemades o comunicades i qui ostenta la responsabilitat d'aquests circuits.

Identificar i tractar únicament aquelles dades necessàries i adequades per al desenvolupament de les funcions atribuïdes legalment per tal de verificar que l'entitat local no disposa ni tracta més dades que aquelles indispensables per exercir les tasques que té encomanades.

Controlar tots els fluxos d'informació que realitza l'entitat a fi que no es comuniquin dades de caràcter personal si la seva cessió no està expressament autoritzada per una norma amb rang de llei o es disposa del consentiment previ inequívoc de l'interessat.

Implementar les mesures de seguretat que siguin aplicables i la política de seguretat a fi que els usuaris coneguin les seves obligacions, que la gestió de la informació sigui segura i que les possibles incidències es solucionin amb celeritat i eficàcia.

Auditar periòdicament els sistemes d'informació i les instal·lacions de l'entitat local a fi de garantir que el tractament de les dades personals manté els nivells de seguretat exigibles i compleix amb els requisits aplicables.

Revisar els escrits, formularis o tràmits que impliquin la recollida de dades personals a fi que siguin introduïdes les clàusules necessàries per donar compliment del deure d'informació als particulars en relació amb l'existència d'un tractament de dades, les finalitats i usos d'aquest i la forma d'exercir els seus drets d'accés, rectificació, cancel·lació i oposició.

Promoure l'elaboració de normes internes o codis de conducta que concretin la forma, els usos i el règim d'accés a la informació de què disposa l'entitat local i introduir avisos legals que informin els particulars sobre la política de protecció de dades personals de l'organització.

Corregir tant en la fase d'implementació de la política de protecció de dades com en la fase de seguiment totes aquelles disfuncions que generin la recollida de dades duplicades, innecessàries o ja disponibles o aquelles conductes per part dels usuaris dels sistemes d'informació que no siguin conformes amb el règim aplicable.

Vetllar pel coneixement i promoure la formació en matèria de protecció de dades personals tant per part dels usuaris o gestors dels sistemes d'informació com dels ciutadans que tracten amb l'Administració local, amb la promoció de cursos, jornades, sessions informatives, etc.

6. Conclusions

El reconeixement com a dret fonamental de la protecció de dades de caràcter personal implica l'obligació de les entitats locals a respectar-lo en tot tractament de dades personals que duguin a terme. Aquest dret, que habilita a tota persona a conèixer i a controlar qui tracta les seves dades, quines dades concretes, per a quines finalitats i si aquestes són cedides a tercers, s'ha de respectar en qualsevol actuació de les entitats locals que impliqui la recollida, la conservació, la comunicació o la difusió de dades personals. En aquest marc, té una especial rellevància el respecte als drets d'accés, rectificació, cancel·lació i oposició que ostenten els titulars per poder exercir aquest dret a conèixer el flux de la informació sobre la seva persona.

Les obligacions i els requeriments que exigeix el règim jurídic de protecció de les dades personals són una garantia per l'efectivitat del dret a la protecció de dades i alhora, una eina per a la reorganització interna de les entitats locals, per a l'aprofundiment en el coneixement de la informació disponible i per a l'anàlisi de tots aquells procediments que impliquen el tractament d'informació personal.

La protecció de les dades personals no és, doncs, només un requeriment legal d'obligat compliment, sinó un instrument per a la millora, el bon funcionament i la modernització de les administracions públiques. Els resultats de l'adequació dels tractaments de dades personals als principis previstos a la llei s'han de vincular a conceptes més propers a l'acció de govern local, i entendre que es tracta d'una oportunitat real per definir una estructura de relacions i processos que han de permetre assolir objectius de transparència i qualitat en la prestació del serveis públics i l'execució de polítiques de govern de les entitats locals.

L'anàlisi de les dades tractades per les entitats locals i la determinació del seu règim d'accés, així com el fet de disposar d'una informació acurada, actualitzada i veraç, permet instrumentar una Administració més eficaç i eficient en la seva gestió, però també una Administració més oberta i transparent de cara als particulars, que d'aquesta manera, tenen ple coneixement del funcionament de l'entitat local en tot allò que fa referència al tractament de les seves dades personals.

Finalment, una definició de tots els processos i actuacions que impliquen el tractament de dades personals és el pressupòsit necessari per determinar quins són els àmbits en els quals les tecnologies de la informació i la comunicació poden ser incorporades com a eines essencials per assolir una administració àgil, uns tràmits i procediments administratius simplificats, i una bona informació sobre el seu funcionament, en definitiva, l'administració electrònica.

8.4. La auditoría de sistemas de información y la tutela pública de la intimidad y privacidad de las personas

Ponència presentada al III Congreso Iberoamericano de Seguridad Informática —CIBSI'05— (Valparaíso, Xile 21 a 25 de novembre de 2005) per part de l'Agència Catalana de Protecció de Dades, elaborada i exposada per Ramón Miralles López, coordinador de tecnologíes i seguretat de la informació i Àngels Vila Muntal, inspectora de dades.

Resumen

La función inspectora que desempeñan las autoridades de control en materia de protección de datos personales (inspección de datos) tiene muchos elementos en común con los procesos de auditoría de sistemas de información. Esta circunstancia obliga a las agencias de protección de datos a plantearse el reto de adoptar los mismos estándares técnicos y metodológicos que utiliza el sector privado. En este trabajo se abordan no sólo las problemáticas que se derivan del reto descrito, sino también las alternativas y soluciones disponibles para dar una posible respuesta, así como un caso de uso real, aunque incipiente y todavía en desarrollo, de la aplicación del modelo de soluciones en una autoridad de control concreta, la Agencia Catalana de Protección de Datos.

Autoridades de control y protección de datos: el entorno

Una de las principales funciones de una autoridad pública de control en materia de protección de datos personales es velar por el cumplimiento de una legislación determinada y controlar su aplicación, especialmente en lo que se refiere a la tutela de los derechos de los ciudadanos en relación con los tratamientos de datos personales.

Estado español

España se configura a partir de la Constitución de 1978 como un Estado de autonomías, lo cual supone una descentralización de poderes políticos y administrativos, a favor de las comunidades autónomas, que son diecisiete más dos ciudades autónomas. Así, se atribuyeron a las comunidades competencias

que permiten su autogobierno, creándose un esquema de distribución de competencias.

Cataluña. Generalitat de Cataluña

Cataluña es una de las comunidades autónomas que integran el Estado español. Está situada al noroeste de la península ibérica, con una superficie aproximada de 32.000 km^2, una población de unos seis millones de habitantes y una lengua propia, el catalán.

Cataluña está formada por 946 municipios. Administrativamente, existe una división u organización territorial estatal en provincias (cuatro provincias); a su vez, la división de la Administración catalana se configura a través de la comarca (41 comarcas), que se constituye como una agrupación de municipios alrededor de una ciudad principal. Asimismo, Cataluña tiene una institución de gobierno propia, la Generalitat de Cataluña. Ésta es la institución mediante la cual se organiza el autogobierno de Cataluña y está integrada por el Parlamento y el Gobierno. A su vez, las distintas administraciones en el territorio (local, autonómica y estatal), han ido creado diversos organismos de Derecho público para una mejor gestión administrativa (empresas públicas, mancomunidades de municipios, entes de gestión, organismos autónomos...).

Sin profundizar más resulta evidente la complejidad administrativa que se plantea dentro de un mismo territorio, la cual va a incidir directamente en las funciones de las distintas agencias de protección de datos.

Marco normativo de la protección de datos

Dentro de la organización política y administrativa expuesta, el marco normativo de la protección de datos de aplicación en España todavía se complica un poco más, porque a la normativa existente a nivel autonómico y estatal,

debe añadirse la proveniente del ámbito europeo, que también resulta de aplicación. Todo este cuerpo normativo resulta de aplicación en Cataluña, y por tanto, será misión de la Agencia Catalana de Protección de Datos verificar su cumplimiento.

Regulación básica en el ámbito europeo

— El Convenio núm. 108, del Consejo de Europa, de 28/1/1981, para la Protección de las Personas respecto al Tratamiento Automatizado de los Datos de Carácter Personal.
— La Directiva 95/46/CE, del Parlamento Europeo y del Consejo, de 24/10/1995, relativa a la protección de las personas físicas en lo que se refiere al tratamiento de datos personales y a la libre circulación de estos datos.
— La Carta de los derechos fundamentales de la Unión Europea de 7 de diciembre de 2000 reconoce a toda persona el derecho a la protección de sus datos de carácter personal.
— La Constitución Europea reconoce este derecho fundamental y exige la existencia de autoridades independientes de control.

Principales normas de producción española o catalana

— La Constitución española de 1978, al regular en el artículo 18 el derecho a la intimidad, ya efectuó una previsión respecto a que la ley limite el uso de la informática para garantizar el honor y la intimidad personal y familiar de los ciudadanos.
— La Ley Orgánica 15/1999 de Protección de Datos de Carácter Personal.
— La Ley 5/2002, de 19 de abril, que crea la Agencia Catalana de Protección de Datos; y el Decreto 48/2003, de 20 de febrero, que aprueba su estatuto.
— El Real Decreto 994/1999, de 11 de junio, por el que se aprueba el Reglamento de Seguridad de los ficheros automatizados que contengan datos de carácter personal.

Distribución competencial de la protección de datos en el Estado español

El Estado español tiene atribuida la competencia exclusiva en lo que se refiere a la regulación de las condiciones básicas que garanticen la igualdad de todos los españoles en el ejercicio de sus derechos y cumplimiento de los deberes constitucionales.

La legislación española prevé la existencia de la Agencia Española de Protección de Datos, que ejerce sus competencias sobre los tratamientos que se efectúan en territorio español por administraciones públicas, personas jurídicas y particulares en el ejercicio de actividades empresariales o profesionales. Esta misma ley prevé la posibilidad de que las Comunidades Autónomas creen sus propias agencias de ámbito autonómico, que tienen prácticamente las mismas competencias que la estatal.

En el caso de la Agencia Catalana de Protección de Datos, sus competencias se ejercen sobre tratamientos de datos de carácter personal creados o gestionados por: la Generalitat, los entes que integran la Administración local, las universidades y los consorcios integrados por los organismos anteriores, ya sean gestionados por entidades públicas o privadas, asociaciones, fundaciones, etc.

La Agencia Española de Protección de Datos se creó en el año 1993, y a nivel de Comunidades Autónomas existen la de la Agencia de la Comunidad de Madrid (1997), la Agencia Catalana (2002) y la Agencia Vasca (2004).

Funciones que de forma genérica asumen las autoridades de control

En el espacio común europeo las agencias de protección de datos o autoridades de control nacen a partir de la exigencia derivada de la legislación europea que implica que los Estados miembros dispongan de una o más autoridades públicas independientes encargadas de tutelar el respeto a este derecho fundamental.

Así pues, una Agencia de Protección de Datos es una institución de Derecho público, con personalidad jurídica propia y plena capacidad de obrar para el cumplimiento de sus fines, que actúa con objetividad y plena independencia de las administraciones públicas en el ejercicio de sus funciones.

Destacan como principales funciones encomendadas a las Agencias de Protección de Datos las siguientes:

— Velar por el cumplimiento de la legislación vigente sobre protección de datos de carácter personal.
— Dictar instrucciones para adecuar los tratamientos a la normativa y principios de la ley, así como requerir a los encargados de los tratamientos para que adecúen el tratamiento de datos a las disposiciones de la ley, pudiendo llegar a ordenar la cesación de los tratamientos y la cancelación de los ficheros.
— Atender peticiones y reclamaciones formuladas por las personas afectadas.
— Ejercer la potestad sancionadora.
— Velar por la publicidad de la existencia de ficheros con datos personales.
— Controlar y autorizar transferencias internacionales de datos.

Detalle de la función de inspección de datos

El área dedicada a la inspección de datos de una agencia tiene como misión primordial comprobar la adecuación a la legalidad de los tratamientos que incluyen datos de carácter personal, bien sean realizados por un empresario o profesional, o por una Administración pública.

Para el ejercicio de dicha función pueden inspeccionar los ficheros, documentos, equipos físicos y lógicos, solicitando el envío de información o su examen en el lugar en que se encuentren.

De forma más concreta, las funciones de una inspección de datos se centran en:

— Comprobación de las denuncias que pongan de manifiesto incumplimientos de la legislación.
— Realización de actuaciones de oficio, cuando exista algún indicio de incumplimiento, o bien se produzca algún tipo de alarma social.
— Realización de planes sectoriales a fin de ofrecer recomendaciones para un tratamiento adecuado de los datos de carácter personal.
— Requerir a los responsables de fichero a través de la Dirección de la agencia para que se adopten las medidas necesarias para corregir el tratamiento cuando éste no sea conforme a la legalidad.
— Tramitar los procedimientos sancionadores.

En cuanto a las actuaciones ejecutivas que el ejercicio de funciones de inspección implica, consistirán en: examinar programas, equipos, soportes, sistemas de transmisión, etc., examinar documentación, inspeccionar los centros de tratamiento de datos, mantener entrevistas con el personal encargado del tratamiento o personas que puedan aportar información sobre los hechos denunciados y requerir la colaboración de las entidades objeto de inspección.

Experiencias relacionadas

Este trabajo debe considerarse como una primera aproximación a la cuestión y como una propuesta de futuro, todavía en desarrollo. Por tanto, para terminar de situar que otros elementos de entorno tienen influencia en este trabajo, cabe mencionar algunas de las ponencias y participación en determinadas iniciativas del ámbito de la auditoría y la protección de datos personales que sin duda han ayudado e influenciado a los autores a la hora de establecer sus criterios y llegar a conclusiones.

— Jornada: «La Seguridad en el tratamiento de datos de carácter personal en la Administración Pública» (15 de diciembre 2004) http://magno.uab.es/epsi/fotos.htm.

— Master interuniversitario en Auditoría y Seguridad de la Información (enero de 2006 a junio de 2007) http://magno.uab.es/epsi/riscos-tecnologics/MASSI-06.pdf.
— Jornada: «El auditor de sistemas de información en la sociedad digital - nuevos retos» (15 de junio de 2005) http://magno.uab.es/epsi/riscos-tecnologics/jornada-auditoria.
— Jornada: «La protección de los datos personales en los Ayuntamientos de Lérida» (1 de junio de 2005) http://www.paeria.es/acces/presentacions/protecciodades2005 /ponencies/Seguretat_RMS.pdf.

A nivel internacional cabe añadir experiencias similares donde a las labores de inspección de datos se les ha dado un sentido que va más allá del cumplimiento de una legislación, añadiendo valores más cercanos a la seguridad de la información:

— Australian Government Office of the Privacy Commissioner http://www.privacy.gov.au/.
— Office of the Data Protection Ombudsman http://www.tietosuoja.fi.

1. El reto y las dificultades

Cuando centramos la actividad inspectora en el ámbito de los tratamientos automatizados de datos personales, el correcto desempeño de esa actividad implica, en esencia, tener el criterio necesario y la capacidad adecuada para valorar la suficiencia de unas medidas técnicas y organizativas existentes y, en el caso de que no lo sean determinar, de qué manera deben adecuarse esas medidas para considerar que el tratamiento cumple con la legislación vigente.

Afrontar ese reto y conseguir un buen desempeño de la función inspectora precisa identificar claramente las dificultades con las que deberemos enfrentarnos, de manera que a partir de un análisis detallado de las características de esas barreras podamos diseñar los mecanismos que nos permitan superarlas.

Entorno tecnológico

El factor tecnológico constituye uno de los focos de atención prioritarios de un área de inspección por un doble motivo. En primer lugar, porque se configura como una de las herramientas básicas para la ejecución de actuaciones inspectoras; y, en segundo lugar, porque la inspección implicará en la mayoría de los casos el análisis de sistemas de información, programas, soportes y demás recursos informáticos que intervienen en un tratamiento de datos personales automatizado.

El papel básico de los medios técnicos como herramienta de trabajo de los equipos de inspección radica no sólo en que mediante su utilización se facilita una mejor gestión del trabajo, como sucede en la mayoría de entornos de gestión, sino que en ocasiones, el uso de programas de análisis de datos, de tráfico de redes, de captura de información, etc., puede resultar imprescindible para una correcta valoración de la situación que debe analizar el inspector de datos.

En segundo lugar tenemos la tecnología utilizada como soporte a los procesos de negocio que manejan los datos personales, que debe ser conocida por los inspectores de datos o auditores técnicos de la autoridad de control, de manera que puedan valorar qué controles óptimos pueden ser realmente implantados en las soluciones concretas de hardware o software que intervienen en el tratamiento de datos personales objeto de inspección.

Y en tercer lugar aparece la tecnología vinculada estrictamente a la implantación de medidas de seguridad, que precisa no sólo saber evaluar si se trata de las soluciones adecuadas de seguridad, sino también si están correctamente implantadas y gestionadas para conseguir los objetivos de control para los que inicialmente fueron diseñadas.

Las tres perspectivas del impacto de las tecnologías en la función inspectora deben tenerse presentes, pero mientras las dos primeras permiten un mayor margen de maniobra a los profesionales dedicados a la inspección de datos, la última es mucho menos flexible en cuanto a que existe una disposición legal,

el Reglamento que establece las medidas de seguridad que deben reunir los tratamientos de datos de carácter personal, determinando con un cierto grado de precisión las medidas técnicas de seguridad u objetivos de control que son de obligado cumplimiento.

Centrándonos en lo que se identifica como medidas de seguridad técnicas, el Reglamento establece una clasificación en función de la naturaleza de la información tratada, que implicará una mayor o menor necesidad de garantizar la confidencialidad y la integridad de la información.

Para alcanzar a comprender la importancia de la tecnología en la protección de datos, hemos identificado y resumido aquellas medidas de seguridad u objetivos de control cuyo cumplimiento se exige a los responsables de los tratamientos de datos, y que estén directamente relacionadas con el objeto de este documento:

1. Proteger el acceso a datos a través de redes de comunicaciones.
2. Regula el régimen de trabajo fuera de los locales de la ubicación del fichero.
3. Tratamiento de ficheros temporales.
4. Elaboración de un documento de seguridad.
5. Definición de las funciones y obligaciones del personal.
6. Existencia de un registro de incidencias.
7. Identificación y autenticación de usuarios.
8. Uso y gestión de contraseñas.
9. Control de acceso.
10. Gestión de soportes.
11. Copias de respaldo y recuperación.
12. Responsable de seguridad.
13. Realización de auditorías periódicas.
14. Identificación y autenticación de usuarios.
15. Control de acceso físico.
16. Sistema de registro de soportes informáticos, procedimientos para el desecho o reutilización de soportes.

17. Procedimiento de recuperación de datos.
18. Prevenciones en las pruebas con datos reales.
19. Distribución de soportes.
20. Registro de accesos a la información y sistemas.
21. Telecomunicaciones: cifrado de las transmisiones de datos para las informaciones más sensibles.

Entorno en continua evolución

Aunque la evolución continua de las tecnologías podría incluirse en el análisis del apartado anterior, dado que se trata de una característica propia del entorno de la tecnología aplicada a los sistemas de información, hemos querido darle una relevancia especial. Es sobradamente conocido que el sector de las TIC se encuentra en continua evolución, las organizaciones públicas y privadas se aprovechan de sus avances con el fin de perfeccionar sus operaciones y procesos, a la vez que buscan obtener una mejora competitiva dentro de su sector de negocio.

Si las organizaciones adoptan las nuevas soluciones tecnológicas que van apareciendo en el mercado, las autoridades de control que realizan funciones de inspección o auditoría no pueden quedar atrás.

Esta adaptación al entorno en continua evolución resulta ciertamente dificultosa para una autoridad de control, ya que se trata de una administración pública, sometida a su vez a los controles y garantías públicas para la adquisición de productos y contratación de recursos humanos, de manera que no se puede obviar que la agilidad o flexibilidad que pudiera tener una organización privada para acoger nuevas soluciones tecnológicas se contrapone a la rigidez o los formalismos de los procesos a los que se ven constreñidas las administraciones públicas.

Presión del mercado TIC

Otra dificultad que resulta difícil de soslayar es la presión que ejercen las empresas del sector de las TIC cuando ofrecen productos o soluciones tecnológicas, certificaciones u otros servicios que pretenden garantizar el cumplimiento de la legislación de protección de datos.

Existen guías o manuales de procedimientos que pueden ser útiles a la hora de verificar la existencia de una administración de la seguridad de la información en una organización, detectar la existencia de controles para evitar o reducir los riesgos, asegurar el cumplimiento de normas y regulaciones, etc. Pero ninguno de estos estándares puede ofrecer una solución total a la verificación del cumplimiento de las obligaciones en materia de protección de datos.

Baste a título de ejemplo la comparación entre la certificación ISO 17799, de administración de la seguridad de la información, que puede tener un cierto paralelismo con las exigencias del Reglamento de Medidas de Seguridad. Pero existe un plus de requisitos que deben contemplarse para cumplir con la legalidad. El objetivo de la ISO está orientado al negocio, en cambio, nuestro Reglamento de Medidas de Seguridad persigue el cumplimiento de unas medidas de seguridad concretas respecto a unos tratamientos de datos personales determinados.

Resulta cuanto menos complicada la situación de una autoridad de control ante un mercado que no cesa de bombardear con soluciones de todo tipo para hacer frente a las obligaciones relativas a la protección de datos. Y aún se complica más la situación cuando se constata que muchos de estos productos, que aparentemente se ofrecen como solución a la protección de datos, después de un análisis de los mismos realmente no contemplan todas las obligaciones o previsiones que la Ley y el Reglamento de Medidas de Seguridad establecen.

De la misma manera las soluciones basadas en servicios profesionales no ofrecen todas las garantías necesarias, ya que no existe una tasación precisa en forma de requisitos mínimos o prácticas recomendadas, que permitan deter-

minar qué compañías y profesionales están realmente capacitados para ofrecer servicios y soluciones que den respuesta precisa al marco legal que regula el tratamiento de datos personales. Por tanto, se genera una cierta sensación de incertidumbre o inseguridad sobre qué opción debe seguirse al respecto.

Análisis de la organización y procedimientos

La implantación de medidas de seguridad no puede limitarse en ningún caso a sólo implementar soluciones o productos de seguridad en los sistemas de información e infraestructuras que los soportan. Se hace necesario también organizar y gestionar esas medidas, entramos en el campo de las medidas organizativas.

Los equipos de inspección no se van a limitar a valorar los aspectos técnicos de la seguridad, también van a tener que analizar cómo se gestiona esa seguridad y cómo la organización ha sido preparada para asumir procedimientos y roles relacionados con la seguridad de los sistemas de información y más concretamente con la seguridad de los datos.

El análisis de cuerpos documentales más o menos abultados, que incluyen tanto procedimientos operativos como de control, va a suponer una dificultad añadida a la tarea del inspector de datos, que va a tener que estar familiarizado incluso con ciertos procesos de negocio de la organización, aunque sea de tipo público, para poder determinar la correcta adecuación, va a tener que conocer y aplicar la normativa sectorial, fuera de la regulación general de protección de datos, que pueda ser de aplicación (historias clínica, video vigilancia de cuerpos y fuerzas de seguridad, etc.).

Actividad de inspección multidisciplinar

Del conjunto de dificultades descritas más arriba se desprende claramente que la actividad inspectora es multidisciplinar, se configura a partir de diversos conocimientos o experiencias en distintos campos profesionales.

En primer lugar, requiere de unos conocimientos jurídicos, habida cuenta de que se lleva a cabo en el desarrollo de la legislación que regula la protección de datos, dentro de un procedimiento administrativo, con unas responsabilidades, unos derechos y deberes de las personas y entidades afectadas.

En segundo lugar, y a partir de la gran incidencia de los aspectos relativos a la seguridad de los sistemas de información, se precisarán conocimientos de tipo técnico, informático y de seguridad de la información.

En tercer lugar, se requieren conocimientos de técnicas de auditoría, habida cuenta de que en la mayoría de casos se exigirá una comprobación del cumplimiento de las medidas de seguridad, de los posibles riesgos que entrañe el tratamiento y de los vacíos o vulnerabilidades que puedan existir en los sistemas de información. La auditoría se configura aquí como la técnica por excelencia para obtener evidencias, de forma sistemática y objetiva, sobre el cumplimiento de las disposiciones legales de la seguridad de los sistemas de información.

En cuarto lugar, y no menos importante, también serán precisas ciertas aptitudes o habilidades relacionadas con la capacidad de observación, de deducción y de relaciones interpersonales, que serán de aplicación durante todo el proceso de investigación que supone el desarrollo de unas actuaciones inspectoras.

2. Cómo abordar el reto: las soluciones

Las dificultades descritas deberán ser tratadas desde la perspectiva de conceptos cercanos a la auditoría de la información, la auditoría informática, la auditoría de sistemas de información, etc., ya que en ellos van a confluir los tres elementos básicos del reto: el análisis metódico, la información y la tecnología.

Por tanto, las soluciones que el mercado propone para afrontar ese tipo de auditorías van a ser el punto de partida para definir un modelo que sea aplicable a

un tipo de auditoría, como es la inspección de datos, que tiene sus propias características y matices que impiden que se lleve a cabo la adopción de una forma absolutamente mimética, ya que va a requerir una cierta adaptación, especialmente teniendo en cuenta que nos encontramos ante el ejercicio de una potestad pública frente a un esquema de voluntariedad (o semi-voluntariedad) y que verifica la adaptación a una normativa de obligado cumplimiento, en forma de norma legal, frente a una norma que es escogida de forma más o menos voluntaria (esquemas privados de certificación de buenas prácticas).

La autoridad de control con competencias vinculadas a la inspección de datos deberá abordar el problema desde tres frentes: la organización de los servicios de inspección, la metodología de inspección y la carrera profesional de los inspectores de datos.

Organización de la función inspectora

Aquí hemos de distinguir dos niveles de organización, la forma en que la autoridad de control va a repartir las responsabilidades que son de su competencia, y la forma en que se va a organizar la propia inspección de datos una vez se ha determinado el ámbito específico de responsabilidades de cada unidad operativa de la agencia de protección de datos.

La autoridad de control deberá optar por dividir los recursos y responsabilidades vinculados a la inspección de datos en dos unidades diferenciadas: una con funciones de carácter jurídico-público y otra con funciones de marcado carácter tecnológico.

Deben ser unidades con un alto nivel de coordinación, de manera que tanto las estrategias de inspección de la autoridad de control, a medio y largo plazo, como las actuaciones derivadas de la inspección diaria, por tanto a corto plazo, respondan siempre a unos mismos criterios, estableciendo mecanismos que impidan disfunciones provocadas por cargas de trabajo mal calculadas o dedicaciones de personal no planificadas o no adecuadas por el tipo de actuación inspectora a llevar a cabo.

Paralelamente debe existir una coordinación más fina todavía, más cercana al concepto de compenetración entre los profesionales de los equipos de inspección, de manera que se definirán equipos de inspectores que de forma autónoma acumulen todos los conocimientos necesarios para iniciar, desarrollar y finalizar de forma conjunta cada actuación inspectora.

Método de trabajo

Adoptar una metodología a la hora de llevar a cabo funciones inspectoras va a ser el plato fuerte de todo el modelo, tal y como ya se ha avanzado, no va a ser posible adoptar en bloque y de forma transparente todo un conjunto específico de buenas prácticas o de guías de actuación. Será necesario estudiar y evaluar diferentes propuestas de mercado, que junto con recomendaciones y manuales que tienen su origen en la propia administración, van a permitir diseñar un modelo de inspección propio, adaptado al marco normativo en el que se va a desarrollar la función de control.

Sin entrar en detalle ni ser exhaustivos, desde el punto de vista de estándares profesionales para el control interno y la auditoría encontraríamos organizaciones que han hecho diferentes propuestas, como por ejemplo:

— IFAC International Guidelines on Information Technology Management.
— IIA Institute of Internal Auditors.
— ISACA Information Systems Audit and Control Association.
— PCIE President's Council on Integrity and Efficiency.
— CICA Canadian Institute of Chartered Accountants.
— AICPA American Institute of Certified Public Accountants.
— ISACF Electronic Data Processing Auditors Foundation.

Analizar las diferencias y los puntos en común de todas ellas resultaría una tarea ardua, por lo que la recomendación sería centrarse en aquellas propuestas que puedan considerarse más generales, complementadas con aquellas más cercanas al ámbito local de la autoridad de control.

En todo caso, sí que existen esquemas de tipo general que recogen lo que se define como fases de la auditoría. Sería el punto de partida para después profundizar en aspectos ya más vinculados a métodos de trabajo. Nos limitaremos en este trabajo a identificar los paralelismos a alto nivel, como pueden ser las fases en que pueden llegar a dividirse las auditorías informáticas y las inspecciones de datos. A continuación se incluye una tabla en la que se establecen esos puntos de coincidencia:

TABLA 1. FASES AUDITORÍA INFORMÁTICA Y DE INSPECCIÓN DE DATOS

AUDITORÍA INFORMÁTICA	INSPECCIÓN DE DATOS
Encargo de auditoría: implica la habilitación del auditor, por parte de la «gerencia», para llevar a cabo todas las actuaciones necesarias para cumplir con los objetivos de la auditoría informática, incluye el ámbito y amplitud de la auditoría.	Inspección de oficio o a instancia de parte: el marco legal define el ámbito y habilitación de las funciones inspectoras, que pueden iniciarse por decisión unilateral de la autoridad de control (de oficio) o por denuncia de un ciudadano que pide que le sean tutelados sus derechos.
Planificación de la auditoría: incluye las posibles metodologías y planteamientos en función del encargo de auditoría, los criterios para auditar, identificación de las personas clave, de las técnicas que se utilizarán y se determina el perfil y los auditores que llevarán a cabo la actuación.	Planificación de la inspección: se identifican los derechos vulnerados o el objetivo del plan de inspección, la normativa sectorial y general aplicable al caso, las personas clave y la estructura organizativa, se concretan las actuaciones que se llevaran a cabo, lugares y calendario, y se prepara un borrador del acta de inspección.
Proceso de auditoría: concreción de las áreas de análisis, recopilación y proceso de los datos y evidencias.	Acto de inspección: se recopila toda la información, tanto documental como digital, relevante para la inspección y se formaliza en un acta que recoge todos los detalles.
Análisis e interpretación de los resultados: formulación de recomendaciones.	Análisis e interpretación de la información: se analiza la información recogida, que se complementa con otras posibles fuentes de información y se determina la existencia o no de infracción.
Presentación e implementación de los resultados: informe de auditoría.	Instrucción del expediente administrativo: se llevan a cabo las formalidades administrativas derivadas de los resultados de las actuaciones inspectoras y de evaluación de los hechos, acabando en una resolución que declara la infracción o no, y en su caso determina la sanción y/o medidas a aplicar.
Seguimiento y planificación periódica.	Seguimiento del cumplimiento de la resolución.

Inspectores de datos: equipo de trabajo multidisciplinar y autónomo

La última y no menos importante cuestión a tener en cuenta son las personas que en forma de perfiles profesionales deben llevar a cabo las funciones de inspección. Por un lado, tal y como ya se ha avanzado, existen unas actividades claramente vinculadas al ejercicio de la autoridad pública y, por tanto, su desempeño está reservado a funcionarios de la Administración pública que aportan las necesarias garantías de legalidad a todo el procedimiento.

Por otro lado, existen unas actividades de un carácter eminentemente técnico, que requieren profesionales con conocimientos de detalle de diferentes tecnologías, a la vez que una especial formación y experiencia en la seguridad de sistemas de información.

De cara a la autonomía del proceso de inspección se plantea la necesidad de que los equipos de inspección deban estar formados por al menos dos profesionales con habilidades muy concretas, aunque, como ya se ha señalado también deben compartir ciertos conocimientos para facilitar la necesaria compenetración, de especial importancia en el acto de inspección.

De esta manera debe procurarse que, aunque desarrollen carreras profesionales separadas (jurídicoadministrativa y de auditoría informática), se garantice que al menos tengan un cierto *background* o base mínima de conocimientos comunes, que quedaría concretado en los siguientes grandes bloques de conocimientos:

- Aspectos jurídico-legales: normativa básica en materia de protección de datos y de procedimientos administrativos.
- Aspectos tecnológicos: diseño, implantación y gestión de la seguridad de la información.
- Investigación y análisis: auditoría de las tecnologías de la información y la comunicación, análisis forense y técnicas de investigación.
- Comunicación interpersonal: conducción de reuniones, resolución de conflictos y técnicas de entrevista e interrogatorio.

3. Caso de uso: Agencia Catalana de Protección de Datos

La Agencia Catalana de Protección de Datos, siguiendo sus planes de puesta en marcha, inició las actividades de inspección a primeros de este año. La primera decisión a tomar era definir el modelo de inspección que quería adoptarse. Precisamente ese proceso de reflexión es en buena parte responsable de este trabajo, se trata de un proceso de definición no finalizado, todavía en fase de desarrollo, pero que está dando sus primeros resultados.

Se han abordado los tres aspectos definidos como clave para articular la solución al reto planteado: definición de una organización, adopción de un método de trabajo y creación de equipos de inspección multidisciplinares.

Organización

Se ha definido una organización que otorga tanta importancia a los aspectos jurídico-administrativos como a los tecnológicos, buscando que las aportaciones de uno y otro mundo sean equilibradas. Por tanto existe un Área de Inspección y un Área de Tecnologías y Seguridad de la Información, con un responsable al frente de cada una de ellas.

Las estrategias de actuación en forma de planes de actuación a medio y largo plazo se definen conjuntamente por las dos áreas, y se someten, en última instancia, a la aprobación por parte de la Dirección de la Agencia. En el día a día las dos áreas cooperan como si fueran una sola, distribuyendo los recursos y planificando las actuaciones de forma coordinada y estableciendo los criterios comunes de actuación y decisión.

La actividad instructora y de legalidad recae de forma principal en el Área de Inspección, y el Área de Tecnologías y Seguridad de la Información ofrece el soporte necesario en aquellas materias vinculadas a la tecnología o a la auditoría informática que puedan ser necesarias en el desarrollo de las actividades inspectoras y de investigación.

Método de trabajo

Cada actuación inspectora es asignada a un equipo de inspección, formado por dos personas, una de cada área, que de forma conjunta trabajan las diferentes fases de la inspección, de inicio a final y con autonomía de actuación, hasta la fase de resolución, en la que la Dirección de la Agencia debe tomar parte como órgano resolutorio del expediente incoado. Se siguen las fases descritas en la tabla 1 de este documento, utilizando herramientas y técnicas adaptadas a cada circunstancia.

Equipo humano

Como ha quedado descrito en este documento, la «multidisciplinariedad» en protección de datos conlleva a su vez que los perfiles profesionales que lleven a cabo esta misión deban tener también conocimientos y experiencia en los tres ámbitos: jurídico, informático y de auditoría informática. La dificultad que esto entraña surge a primera vista. El mundo jurídico siempre ha crecido y se ha formado alejado del mundo de la técnica, intentar que confluyeran en un mismo perfil estos tres tipos de conocimientos se planteaba como una cuestión muy complicada.

Por ello, la Agencia Catalana de Protección de Datos diseñó la estrategia para lograr esos equipos integrados con profesionales dotados de conocimientos en las tres materias.

Por un lado se prevé que los recursos del Área de Inspección sean funcionarios, licenciados en Derecho, y que los recursos del Área de Tecnologías y Seguridad de la Información sea personal cualificado técnicamente, licenciados en carreras técnicas y/o con amplia experiencia en seguridad y auditoría de sistemas de información.

De la misma manera se ha diseñado y desarrollado un programa de formación común que cubre conocimientos en áreas jurídico-legales, tecnológicas y de seguridad, investigación y análisis, y comunicación interpersonal.

Paralelamente se han hecho aproximaciones a planteamientos de buenas prácticas en materia de auditoría informática de alguna organización de carácter mundial y con presencia en Cataluña, concretamente las de ISACA (Asociación para la Auditoría y Control de los Sistemas de Información), obteniendo por parte de personal de la Agencia la certificación profesional CISA que proporciona esta asociación.

Durante este año se han redactado las primeras versiones de los manuales de procedimientos para la inspección así como guías para protocolos de actuación específicos.

4. Conclusiones

No estamos todavía en la mejor situación para llegar a conclusiones, ya que nos encontramos ante un modelo de organización y métodos todavía en periodo de rodaje, de manera que no disponemos de perspectiva suficiente para valorar los resultados. Aventurarnos a avanzar conclusiones sería, precisamente, llevar a cabo una mala práctica de auditoría.

Pero sí pensamos que es un planteamiento viable, que supera otro tipo de modelos donde lo jurídico o lo administrativo tiene mayor peso, o el único peso: nos planteamos utilizar metodologías de análisis y perspectivas de inspección más próximas al mercado y a las empresas.

Este trabajo es una primera aproximación a una posible gestión más eficaz y eficiente de las competencias y responsabilidades que se derivan de las obligaciones y los compromisos que tienen las autoridades de control en este ámbito. En todo caso los autores quedan a disposición del lector para detallar o profundizar en aquellos aspectos que por las limitaciones lógicas del formato de la ponencia no se han podido desarrollar mejor en este documento.

Referencias bibliográficas

— COBIT. *Objetivos de Control y Directrices de Auditoría* (Governance Institut/ISACA).
— *Auditoría de la protección de datos,* J. Velasco Dobaño y L. Velasco Massip.
— *Auditoría de la Información,* Cristina Suy Aumatell.
— *Criterios de seguridad, normalización y conservación de las aplicaciones utilizadas para el ejercicio de potestades.* Ministerio de Administraciones Públicas (España).
— *DTI Code of Practice for Information Security Mangement.* Departamento de Comercio e Industria y el Instituto Británico de Estándares.
— *CISA Job Análisis.* Consejo de certificación de ISACA.
— *E&Y Technical Referente Series.* Ernst & Young, Guía de Auditoría, SAP R/3.
— *Privacy-Enhancing Technologies (PET).* Ministry of the Interior and Kingdom Relations, the Netherlands.
— *Privacy Impact Assessment (PIA).* Audit Guide y Privacy Impact Assessment Policy. Treasury Board of Canada Secretariat.

Enlaces

Autoridades de control del Estado español

- Agencia Española de Protección de Datos: www.agpd.es.
- Agencia de Protección de Datos de la Comunidad de Madrid: www.madrid.org/apdcm.
- Agencia Catalana de Protección de Datos: www.apdcat.net.
- Agencia Vasca de Protecció de Datos: www.avpd.euskadi.net/s04-5213/es/.

Otros enlaces de interés

- www.isaca.org.
- www.iso.org.

- www.csi.org.
- www.europa.eu.int/comm/justice_home/fsj/privacy_/europoljsb.ue.eu.int/default.asp?lang=ES.
- www.schengen-jsa.dataprotection.org/.
- www.edps.eu.int/.
- www.oecd.org/department /0,2688,en_2649_34255_1_1_1_1_1,00.html.
- www.ohchr.org/english/.
- www.coe.int/T/F/Affaires_juridiques_/Coopération_juridique/Protection_des_données/.
- www.theiia.org/.
- www.oag-bvg.gc.ca/domino/reports.nsf/html /0018xe02.html.

8.5. El registro de ficheros: una visión crítica

Ponència presentada per Ramon Oró i Badia, cap de l'Àrea del Registre de l'Agència Catalana de Protecció de Dades, a la taula rodona sobre «La protección de datos personales y el registro de ficheros», del II Encuentro entre Agencias Autonómicas de Protección de Datos (Madrid, 7 d'octubre de 2005).

Resumen

Los registros de ficheros apenas pueden cumplir la misión que les asigna el actual marco jurídico, de informar a la ciudadanía sobre los tratamientos de datos personales. En parte, porque dicha regulación se creó cuando la informática utilizaba masivamente entornos tecnológicos «pre-internet»; en parte, porque comporta aplicar formas de actuación administrativa de una eficacia más que dudosa hoy en día, similares a las utilizadas durante el siglo pasado en materia de seguridad industrial. La iniciativa de la Agencia española de elaborar un nuevo reglamento de la LOPD plantea una excelente oportunidad para adecuar el marco legal de los registros de ficheros a la realidad, siempre dinámica y cambiante, de la sociedad en red. Para alcanzar este objetivo, la Agencia catalana ofrece toda su experiencia y su total colaboración.

El punto de vista del gestor público

En el ámbito de la protección de datos personales predominan siempre dos enfoques que, por supuesto, se complementan. En primer lugar, está la visión jurídica, que nos hace comprensible este derecho fundamental y nos orienta sobre cómo debemos garantizarlo de conformidad con el marco legal vigente. En segundo lugar, está el enfoque técnico, principalmente el relativo a la seguridad informática, que nos aconseja cómo implantar las medidas técnicas de seguridad de la información para proteger adecuadamente los datos personales. No obstante, en raras ocasiones tenemos en cuenta el punto de vista del gestor, y en particular el del gestor público, cosa que resultaría bastante interesante dado que es un enfoque muy pragmático, centrado sobre todo en cómo hay que desarrollar este derecho fundamental en la práctica.

El registro de ficheros: una visión crítica

De todos es sabido que para crear, modificar o suprimir un fichero de datos personales en el sector público es necesario publicar una norma jurídica que tenga carácter de disposición general en el diario oficial que corresponda, como establece el artículo 20 de la LOPD. Pues bien, desde el punto de vista de la gestión pública, donde cada vez más hay que tratar datos personales para prestar los servicios públicos que la sociedad demanda, no es difícil constatar que los tramites requeridos para dicha publicación pueden llegar a realizarse en plazos de entre tres y seis meses o más, según los casos. Está claro que estos plazos no son de recibo cuando se espera que la Administración pública dé una respuesta ágil frente a una catástrofe natural, frente a cualquier incidente que afecte a un número elevado de personas o simplemente frente a su actividad habitual.

De esta falta de sincronía entre las garantías procedimentales que exige el marco jurídico y la realidad de la gestión pública se deriva una consecuencia obvia: resulta materialmente imposible que los registros de ficheros reflejen la actividad real de los tratamientos de datos personales en el sector público. Así, difícilmente están actualizados y por lo tanto, difícilmente pueden facilitar datos fiables y de calidad, cosa que resulta bastante paradójica en plena sociedad de la información.

El valor del registro como indicador de cumplimiento de la LOPD

No hace falta más que mirar cualquier memoria de cualquier agencia de protección de datos para encontrar mucha información cuantitativa, tratada con mayor o menor rigor estadístico, relativa al número de ficheros inscritos en los registros de protección de datos. Y parece existir una opinión generalizada de que se da una correlación directa entre el número de ficheros inscritos y el grado de cumplimiento de la legislación en materia de protección de datos, de manera que a mayor número de ficheros inscritos, se cumplen mejor las garantías exigidas por la ley. Incluso estos datos se utilizan para establecer una cierta competitividad entre las agencias autonómicas, dando a este parámetro la categoría de indicador de efectividad de las respectivas actuaciones.

De hecho, es un caso clásico de confusión entre cantidad y calidad, ya que el grado de cumplimiento de la legislación es sin duda un parámetro cualitativo, mientras que el número de ficheros inscritos es tan sólo una cantidad en la que cabe todo y que no hay que confundir con una cuantificación de indicadores de calidad. En efecto, el número de ficheros de datos personales en una organización es muy elástico y depende en gran medida del nivel de complejidad en el que se haga la cuenta. Así, es muy diferente el número de ficheros que se obtiene si tomamos como marco de referencia los grandes sistemas de información de una organización desde el punto de vista funcional, si los fragmentamos a partir de las plataformas tecnológicas implantadas, o bien si tomamos como referencia principal las tablas relacionales de las bases de datos.

En todo caso, el número de ficheros que tratan datos personales tiende al infinito, por qué hoy en día cualquiera que se precie, ya sea empresa pública o privada, organismo administrativo o ente público, asociación gubernamental o no gubernamental, fundación, consorcio o colegio profesional, etc., para ejercer su actividad trata con más de un fichero que contiene datos personales. Por lo tanto, es muy pretencioso tener todo este dinamismo contado, controlado y registrado. Probablemente, el registro de ficheros tenia sentido en la década de los setenta o a primeros de los años ochenta, cuando los centros de cálculo de un país se podían contar con los dedos de una mano, de manera que se podía identificar fácilmente dónde estaban los riesgos en el tratamiento de datos personales a fin de controlarlos. Pero actualmente está claro que tener más ficheros inscritos en los registros no necesariamente implica que se puedan controlar más ni que se cumpla más y mejor la ley.

Tal vez la atomización de ficheros nos sirva para justificar la funcionalidad de los registros o para confeccionar listados y gráficos con que llenar las páginas de las memorias, pero tendremos muchos datos y paradójicamente ninguna información. Es decir, conoceremos que hay muchos ficheros que tratan datos personales, pero sabremos muy poco de lo que en realidad se hace con ellos.

El uso de los registros de ficheros por parte de la ciudadanía

Pero, hemos de reconocerlo, en nuestras memorias o en los informes parlamentarios no abundan datos ni estadísticas fiables relativas al uso que la ciudadanía hace de los registros de ficheros. Si bien éstos son de consulta pública y gratuita, de conformidad con lo establecido en la LOPD o en las legislaciones autonómicas, lo cierto es que los registros de ficheros se consultan poco o casi nada.

Incluso cuando hay datos de consultas, estos datos no están segmentados adecuadamente, de manera que resulta muy difícil conocer si las consultas ha sido efectuadas por responsables de ficheros, por consultoras o empresas de seguridad especializadas en realizar auditorías LOPD o bien por parte de ciudadanos con objeto de ejercer sus derechos.

La experiencia nos indica que, por lo general, las consultas a los registros se realizan mayoritariamente por parte de los responsables de los tratamientos, o por parte de las consultoras que éstos han contratado, a fin de conocer con precisión la situación legal de la declaración de ficheros. Porque en el fondo, si alguien quiere saber los tipos de tratamientos de datos personales que realiza un determinado organismo público, conociendo relativamente bien su ámbito competencial, se puede hacer un inventario de ficheros con un margen de error prácticamente despreciable, sin necesidad de acudir a consultar los registros.

Los efectos «no deseados» e «imprevistos» de la obligación de registrar

El derecho a la protección de datos personales es un derecho poco popular y poco conocido, a diferencia de otros derechos fundamentales propios de las democracias, como por ejemplo la libertad de expresión, que han sido objeto de reivindicaciones y manifestaciones por parte de amplios sectores de la ciudadanía. Por ello, la protección de datos requiere todavía de una gran dosis de pedagogía y es muy importante la manera en que las autoridades de control implantan las garantías que la ley exige.

En el caso de los registros de ficheros, a partir de un análisis necesariamente superficial motivado por las limitaciones obvias de esta comunicación, la actual implantación llevada a cabo por las agencias de protección de datos ha generado por lo menos tres efectos remarcables: dos de ellos que calificaría de «no deseados» y, en mi opinión, claramente negativos, y otro de «imprevisto», que conllevaría consecuencias más positivas.

Primero, al menos en los ficheros de titularidad pública, resulta bastante difícil de explicar cómo, en pro de la transparencia en el tratamiento de datos personales, existe la obligación de registrar los ficheros cuando previamente se han tenido que crear, modificar o suprimir mediante una disposición que necesariamente debe publicarse en los diarios oficiales. Así, va extendiéndose progresivamente una percepción generalizada de que la protección de datos personales es un derecho «exageradamente burocrático», casi incomprensible y cuya gestión es imposible de realizar, a no ser que se encargue a «superexpertos» en la materia.

Segundo, como la consulta a los registros de ficheros es pública y gratuita, según como se implante también está al alcance de gente con pocos escrúpulos que la utilizan para identificar incumplimientos de la obligación de registrar y, de esta manera, lanzar acciones de *marketing,* vamos a decir, «agresivas» (cuando no fraudulentas), para obtener nuevas oportunidades de negocio. En consecuencia, parafraseando el preámbulo de la ya derogada LORTAD, se produce pues un «uso torticero» de la consulta a los registros de ficheros.

Y tercero, dado que, en general, la obligación de registrar los ficheros comporta realizar una reflexión global sobre los tratamientos y efectuar una racionalización de los sistemas de información que tratan datos personales dentro de una organización, se acaba obteniendo un inventario de activos a proteger. De hecho, este inventario de activos constituye el primer estadio para, después de analizar los riesgos que puedan afectar a cada uno de ellos, aplicar las medidas técnicas y organizativas de seguridad que correspondan. Aunque este efecto, que puede calificarse claramente como positivo, no parece justificar por sí solo la implantación de un registro de ficheros.

Por todo ello, las autoridades de control en materia de protección de datos, y en particular las de nueva creación, deberían tener sumo cuidado con la forma de implantar los registros de ficheros en sus respectivos ámbitos competenciales, a fin de evitar los posibles «efectos no deseados» descritos o aquellos otros que pudieran presentarse.

Conclusiones

De lo expuesto hasta ahora puede concluirse claramente que los registros de ficheros, al menos en el caso del sector público, cumplen mal o con muchas dificultades la función que les asigna el actual marco jurídico. Es decir, contribuyen muy poco a garantizar la necesaria transparencia que deben tener los tratamientos de datos personales y el derecho de información de la ciudadanía, dado que no están en condiciones de suministrar datos actualizados y de calidad sobre dichos tratamientos.

La pregunta obvia es, pues: ¿Se puede hacer alguna cosa para mejorar esta situación? ¿Qué iniciativas pueden llevar a cabo las agencias autonómicas para mejorar los registros de ficheros? Desde la Agencia catalana se presentan oportunidades de mejora en dos vías principales.

En primer lugar, aunque con el actual marco reglamentario no sea posible simplificar la notificación, es decir, eximir de notificar a los registros aquellos ficheros de titularidad pública que ya tienen suficientes garantías de transparencia (cosa que sí permite la directiva europea 95/46/CE, de 24 de octubre de 1995), sí que es factible promover el uso de notificaciones simplificadas. Dichas notificaciones consisten en proporcionar a los responsables de los tratamientos formularios simplificados de ficheros tipo, como por ejemplo el del fichero del padrón de habitantes, común a todos los municipios, y agilizar al máximo todos los trámites relacionados con su creación, modificación o supresión, incluida la publicación de la disposición correspondiente.

En segundo y último lugar, la iniciativa de la Agencia española de elaborar un nuevo reglamento de la LOPD plantea una excelente oportunidad para ade-

cuar el marco legal de los registros de ficheros a la realidad, siempre dinámica y cambiante, de la sociedad en red. En efecto, a partir de esta reforma reglamentaria se podrían incorporar exenciones a la notificación de ficheros e ir sustituyendo progresivamente las actuales formas de control «a priori» por otras más propias de controles «a posteriori», similares a las que caracterizan hoy en día la regulación de la seguridad industrial. Por ejemplo, mediante la adopción de estándares y normas de calidad en los tratamientos de los datos personales, mediante la homologación de productos de seguridad informática, o bien a través de la consolidación de auditorías y certificaciones de cumplimiento, realizadas siempre por profesionales debidamente reconocidos.

Finalmente, la Agencia catalana ofrece toda su experiencia y su total colaboración al resto de agencias, y en particular a aquellas de nueva o de inminente creación, para impulsar y avanzar en estas líneas de mejora.

8.6. The role of the Catalan Data Protection Agency in the protection of Catalonian public sector data

According to that established in article 3 of the Law 5/2002, of April 19 on the creation of the Catalan Data Protection Agency, the agency exercises it competencies with regard to both autonomous and local public administrations and the group of autonomous organisms and entities that depend on it and consortiums of which it forms part and the universities in the territory of Catalonia. Likewise, its scope extends to cover treatments created by these entities that are managed by public or private entities for the provision of public services, by associations or foundations, or by the civil or mercantile companies in which the Generalitat (Catalan Government) or local entities have majority capital participation when carrying out activities for the public administration.

This scope of action may be reinforced by the new Catalonian Autonomy Statute, thereby commencing a new stage of data prevention and control consolidation. In this area, it is important to highlight the Agency's participation in the elaboration of the new Statute with the proposal of incorporating the fundamental right to personal data protection in the new text.

It is important to underline this process, taking into account the proposals of regulatory changes that have been implemented at a state level. At end of 2005, the *Spanish Data Protection Agency* transferred the draft of the new development Regulation of Law 15/1999, of December 13, without having completed its analysis at the close of 2005.

The Catalan Data Protection Agency, within the fulfilment of its obligation to protect the fundamental right to personal data protection, and in the words of Colin Bennet, develops three types of functions: mediator, controller and educator.

From the perspective of the practice of these functions and only for declarative purposes, we will present the diverse activities of the Catalan Data Protection Agency carried out by its different areas in 2005.

Activities of the Secretary General

Administrative management

Personnel

The Agency staff is made up of 25 job types of which 1 pertains to the Agency director, 18 to civil servants and 6 to working personnel.

In 2005, personnel has increased with the incorporation of 5 people. A change has produced the replacement of the head of the Inspection and Technical Area and an expert has been hired to coordinate the Technologies and Information Security Area, which has allowed the completion of the collaboration agreement created on December 1, 2003 between the Agency and the Telecommunications and Information Technologies Centre of the Generalitat and extended on March 30, 2005 with significant cost reductions.

TABLE. DISTRIBUTION OF PERSONNEL BY JOB TYPE

TYPE	TOTAL
Other positions	1
Management positions	4
Individual jobs for civil servants	7
Base jobs for civil servants	4
Technical jobs for work personnel	3
Total	19

The Agency also has a junior consultant from the Information Technologies and Communication Centre who offers in-house service according to an existing agreement.

Professional training plan

One of the important elements regarding personnel is professional training. In this area, special courses have been organized such as the preparation of the CISA exam in order to obtain the professional certification of CISA system information auditor for 2 technicians and the course on Analysis and Investigation Techniques. The technical personnel has attended seminars or courses offered by the Catalan School of Public Administration such as the «XIV Seminar for the study of the legislation and jurisprudential doctrine applicable to Catalonia» and other courses such as the «European Public contracting», «Adjustment of Gecat budget module», «Personnel duties and rights», «Social Security and Salary Receipts» and «Professional presentations and visual supports» and «The 16th edition of administrative procedure».

It is important to highlight the attendance of conferences, seminars and other courses, based on the respective areas of responsibility and/or functions to develop; the «Conferences on confidentiality and medical secrecy» (Madrid, February 4), the seminar on «Protection of personal data in professional offices» (Barcelona, February 8 and 10) and the «9th Spanish Documentation Conferences. FESABID 2005» (Madrid, April 14-15), the 7th Congress of the Spanish ISKO Capital «The human dimension of knowledge» (Barcelona, July 6-8), the «3rd edition of Space TISEC 2005: good security management» (Madrid, November 23 and 24), the technical conferences on «Security in Public Administration of personal data» (Barcelona, December 15).

Personnel knowledge of English has been consolidated by the organization of training on 4 levels. A total of 240 hours were given, divided into weekly 90-minute sessions for each group.

Economic management

Budget approved and implemented

Law 11/2004, of December, on the Generalitat of Catalonia 2005 budgets (DOGC num. 4292 of December 31), has integrated the Catalan Data Protection Agency budget in section 07, budget service 0701, section code PD.

TABLE OF THE IMPLEMENTATION OF THE BUDGET

CHAPTER	INITIAL BUDGET	VARIATIONS	FINAL BUDGET	IMPLEMENTATION	
				EUROS	PERCENTAGE
I	983,731.93	0	983,731.93	874,785.93	88.92
II	1,242,476.29	83,000	1,242,476.29	838,951.77	67.52
IV	2,000	0	2,000	0	0
VI	553,500	0	553,500	371,112.62	67.04
Total	2,781,708,22	83,000	2,781,708.22	2,084,850.32	74.94

Due to the fact that the management change caused almost six months of inactivity at the Agency, the degree of implementation of the 2005 budget suffered considerably and finally resulted in three-quarters of the final budget.

Financial control of the Agency

Each quarter, the Agency has been submitted to financial control by the General Audit; as a result, the following reports have been issued: the «final report of permanent financial control of the Catalan Data Protection Agency of the 1st quarter of the fiscal year 2005» and «the final report of permanent financial control of the 2nd quarter of the fiscal year 2005».

Area organization and support

The Secretary General has organized internal support services for the different areas, such as those related to the updating of document titles, publications and others.

Library-Documentation Centre

The Consortium of University Libraries of Catalonia —CBUC— has granted the Agency the condition of non-consortium member and has allowed it to form part of the Collective Catalogue of the Universities of Catalonia —CCUC—.

In the locally managed system, 340 bibliographic registers have been added to the Catalogue. From the 338 registers included at the end of 2004, we have reached 624 registers at the end of this fiscal year. Also, the inter-library check-out service with other institutions has been implanted and the external bibliographical information service.

Publications

The Agency has published and distributed collectables and guides. Among the publications to highlight are the 2nd edition of the collection «Diary of legislation» with a circulation of 2,000 copies, The «Data protection for local entities» guide, co-edited with the local public consortium «LOCALRET», «The audit of information systems and the public protection of personal intimacy and privacy» and the «2004 Agency Annual Report».

Other actions

Spaces in the Agency headquarters have been adapted to the needs of new incorporations and Agency accesses have been connected to a central alarm

system, goods acquired have been inventoried through the Informational System of Personal Property and the Registry of document entry and exit recorded 2,050 entries.

Data protection training program

On March 1, 2005, the Agency created a new collaboration agreement with the Catalan School of Public Administration for the second edition of the data protection training program for Generalitat of Catalonia personnel, Local Administrations and related or dependent organisms and entities.

The execution data of the program has been the following: 26 courses organized with 216 school hours and a total of 1,039 civil servants enrolled; the percentage of apt students —777— compared to the total number of enrolments is 74.78%, 158 attendance and use certificates and 619 attendance certificates were expedited.

Conference cycle programming

It is the responsibility of the Secretary General to organize conferences, seminars and other activities on personal data protection. In carrying out this function, 9 conferences were organized with the presence of prestigious experts and scholars in the field of data protection. This cycle of conferences united an audience of 434 people, with an average of 54.25 people per conference.

Publication of articles and expert reflections

Taking advantage of the virtual communication offered by the portal http://www.apdcat.net, the Agency has not only presented its actions, but also published articles of opinion and expert reflections.

Information campaign through distribution of brochure

The Agency has initiated information campaigns directed to personnel of Catalan public administrations and dependent entities and to consumers and citizens in general. The communication format was an information brochure. A total 614,900 brochures were distributed and placed at the disposal of universities, entities and departments of the Generalitat of Catalonia Administration, the headquarters of the 41 Regional Councils and Catalan County and City Halls and 29 consumer and user Associations.

Legal Consultancy Activities

Reports and papers

Among the preventive enquiry and counselling functions is that of issuing a compulsory report on the general provision projects of the Generalitat of Catalonia on matters of data protection. We differentiate, among the different general provision projects that have been informed, those that forecast the creation, suppression or modification of files or treatments that contain personal data from those that regulate material areas that directly or indirectly implicate the treatment of personal data. It is important to point out that during 2005, different regulating provisions on matters of competency in the Department of Agriculture, Livestock and Fishing and the provisions for the creation or modification of files for the departments of Environment and Housing, Education, Agriculture, Livestock and Fishing and Health and the study of three proposals that are currently being elaborated, in which the Agency has participated, which follow-up the introduction of personal data protection as a personal right in the project of reform of the Statute of Autonomy of Catalonia, the draft bill law proposal procedure and legal regime of the Administration of the Generalitat and the study of the first draft of the State regulation for the development of the personal data protection organic law.

In relation to the formal enquiries that the Agency addresses in compliance with current standards, in order to issue a corresponding report that evaluates and

resolves the proposed aspects, it is important to highlight that the majority of the enquiries are made regarding the legitimacy and scope of the transfer of personal data between public administrations and communication or access by individuals or private entities to public files. Likewise, more timely enquiries have been made regarding the transfer of data to judges and courts, or concerning the position of the person in charge of treatment and referrals to the exercise of rights such as the possibility of cancelling data that appears in official bulletins, enquiries relating to administrative hiring or the limits of use of the Internet in projects of scientific research, among others.

When dealing with enquiries that inform the Agency of certain acts that could imply infringements of the data protection standard, the Agency offers an initial answer based on the information given by the person making the enquiry, on other occasions it solicits more information in order to offer a more adequate opinion on the possibility that an infringement has been committed and informs the interested party that, in any case, they may exercise the rights recognized by the current standard before the administration holding the file or treatment, and reminds them of the possibility, in case their rights were not attended to, of presenting the corresponding claim before the Catalan Data Protection Agency.

Studies

In order to guarantee the correct development of the exercise of counselling and enquiry functions, specific analysis and study projects of the standard, jurisprudence and doctrine in specific aspects or sector areas have been carried out where personal data protection is directly or indirectly affected or on relevant current affairs from a point of view of personal information. Likewise, the participation in work groups and the study of certain areas allows the detailed analysis of these material areas that is especially interesting in terms of the information flow that they provide.

In particular, the Agency has continued studying the interaction existing between the access to administrative documentation and the data protection stan-

dard, a subject that has been analyzed from a general point of view taking into account other rights and interests that directly influence administrative information when it is the object of disclosure or transmission to third parties, such as the right of access or the freedom of information and the reuse of public sector information by individuals or companies. A special occasion for the analysis of the interaction between different rights and interests was the participation in the *Conference on the Reuse of Public Sector Information,* organized by the Open University of Catalonia in September 2005.

Some collision cases between the fundamental right to data protection and freedom of information together with the freedom of expression were also analyzed in the work groups created to study comparative cases at a European level. In many countries of the European Union, both rights have the same level of protection and guarantee; they are rights but they are profoundly affected by information and communication technologies and particularly by the generalized use of the Internet. The interests have been analyzed in detail in order to contemplate a relationship of the transmission of personal data on the Internet with the principle of proportionality and purpose demanded by the principle of quality of personal data, in the sense that the transmission of data on the Internet, when legitimate, must overcome the principle of proportionality and adaptation to the pursued purpose or count with the consent of the interested party if it does not deal with a requirement necessary to exercise the public function. In any case, the affected parties must be informed of this data disclosure at the time of its collection and give consent if the disclosure is not necessary to exercise the initially forecasted function for the treatment of personal data.

On the other hand, on the occasion of the celebration of the *Hispanic-Canadian Seminar of the Protection of personal data and the Electronic Administration,* held in Montreal in October 2005 and the participation in the *Working Session on the Shared Clinical History in Catalonia,* the principal relevant points have been analyzed in detail from the point of view of the protection of personal data, regarding the sharing of health data in the public health area. On a European level, a comparative study has also been elaborated on the state of develop-

ment and the principal critical points of clinical histories in electronic format for different member states of the European Union and others such as Switzerland and Norway. Among other elements of debate highlighted are, in any case, the need or not to have the consent of the patient to change the clinical history from paper to digital format, the need to plan at a standardized level some of the elements and the relevance of deciding what will be the identifiers that must be used to identify the different parts and credit the different accesses to the information. The segregation of information takes on special relevancy in this matter attending to the nature of the data and the control of accesses according to the different roles that intervene in the health assistance process, from health personnel to technology managers, from management personnel to the patient, taking into account the needs of each group according to their functions and rights.

On the other hand, the study of the current legislation commenced in 2004 has dealt with the interconnection of personal databases in the context of the electronic administration in depth as a consequence of the participation in the *First congress on Internet, rights and politics: the transformations of rights and politics in the information society.* It specifically and profoundly analyzed the implications from the point of view of personal data protection for exchanges of information carried out by the development of the e-Administration and that imply the collection, treatment and storage of large quantities of personal data. It points out the non-existence of some specific previsions that refer to the concept of interconnection of databases taking into account the peculiarities of the information flow in the public sector oriented towards the achievement of a more agile and efficient administration using information and communication technologies to improve management and operation. On the other hand, it questions whether the consent of the affected party is an effective formula sufficient to legitimize those treatments of personal data taking into account the volume and repercussions resulting from the use of identifiers, particularly the unique identifiers for all information flows. It proposes doubts on the need to resort to generalized interconnections *versus* the possibility of orienting the control of personal information to the owner in such a way that it is he or she who defines the general accesses or case by case based on the services offe-

red or the actions to be carried out by the different public administration bodies.

Finally, it should be mentioned that a follow-up has been carried out on the compared analysis and existing debate regarding other relevant subjects from the point of view of data protection, such as the relation with the right to intimacy and video surveillance, with the particularities that this matter presents when applied to the work environment, the treatment of biometric data or the latest evolutions in the field of genetic information. The right to data protection in the work environment affects subjects such as the monitoring of employee e-mail, the legitimate use of the technologies that companies place at the disposal of workers in order to carry out their functions, identifiers for the control of job attendance and the technological resources for union functions. Likewise, the recent opinions of groups of experts in data protection matters have been analyzed and the monitoring of jurisprudence carried out in order to decide on different aspects of personal data protection matters. It is also important highlight the study of subjects such as the municipal population census, which during 2005 was the object of detailed analysis in the meeting held in Vitoria between the Spanish agencies and the specifics anticipated by sector standards in relation to tributary information.

Activities in the Area of the Catalonia Data Protection Registry

During the fiscal year 2005, one of the priority actions of the Registry Area has been the development and start-up of the new Data Protection Registry of Catalonia (SgRPDC) Management System, whose main objective is to automate the inscription procedure of files to the Registry, which until now had been done manually, with the support of office automation tools.

This work completed on September 12, 2005, the day on which the SgRPDC was implemented in to commence the processing of inscription applications received with the new system.

From this date, it was also necessary to enter everything into the new system that to date had been processed manually: a total of 2,353 inscription applications. On December 31, 2005, the migration to the new system included almost 75% of these applications, greatly facilitating public enquiries to the Data Protection Registry of Catalonia via the Internet and the integration of the registry information with the General Data Protection Registry through the application of the SIDIR protocols.

Therefore, in September, with the start up of the Registry's new management system, the automated application processing was carried out. As of December 31, 2005, the Registry Area has managed 3,372 records of creation, modification and elimination of personal data files that compared to the 852 processed during 2004, represents an average activity increase of almost 75%.

In order to promote the inscription of files and treatment by the Catalan public bodies, the Catalan Data Protection Agency has designed and developed the simplified notification project.

This project, that initially addressed small and medium-sized public administrations, consists in the definition of previously filled out notification forms based on the definition of common files for a specific type of public administration, such as local entities. Also, in order to facilitate the fulfilment of the obligation in art. 20 LOPD to create, modify and eliminate files through a general provision that must be published in the newspaper or corresponding official bulletin for each type of file, an annex model of this provision will be supplied.

In collaboration with the Open and Electronic Administration Consortium of Catalonia, a computer application has been designed and developed for electronic transmission and receipt of simplified notifications to the Data Protection Registry of Catalonia, through the platform www.eacat.net.

Among the instruments that the Catalan Data Protection Agency, the Registry specifically offers to those responsible for files, in order to facilitate the com-

pletion of notification duty, is the current version 2.2 of the help program to generate digital notifications, accessible to users on the Agency's website.

During this year, a new project was undertaken, promoted by the Registry, to offer those responsible for files a new help program that facilitates the completion of this obligation and for those people responsible, physical or legal, for carrying out the process for other parties.

This new computer application will greatly facilitate the task of the different administrations; that is, the Generalitat of Catalonia, local Administration bodies, the universities of Catalonia, the autonomous entities and bodies dependent on the Administration of the Generalitat and the local entities and consortiums that form part of these administrations, which must communicate their files to the Catalan Data Protection Agency. In all cases, this project will bring increased effectiveness and efficiency in the processing of the inscription of public files in the Data Protection Registry of Catalonia. Users may fill out the file notification forms and transmit them to the Agency in digital format or on the Internet, and if they have the pertinent digital certificate, complete the process with an electronic signature.

In October, the Registry Area was designated by the Agency management to correctly organize the customer service area. Thus, it has assumed the responsibility of attending and channelling requests made to the Agency through any of the available «front office» channels, which are: in person, writing, telephone and e-mail.

Personal attention and information have always been an Agency priority. Initially, this service was attended to by the organization's human resources, but the increase in the number of enquiries and the goal of facilitating personalized attention made it necessary to get the support of other administration bodies, specializing in customer attention services. Along these lines and since the beginning of 2005, it has counted on the collaboration of the Presidency Department General Management of Citizen Service, with which it has established an action protocol for a group model of customer service

with the objective of correctly attending enquiries related to personal data protection.

With regard to customer service activity, a total of 2,510 enquiries were received. If we analyze them, we can see that there is an absolute predilection for phone enquiries. Of the 2,510 enquiries, 2,131 were made by phone, 352 by e-mail and 27 in person.

The Agency portal, www.apdcat.net, was launched in December 2003 with the objective of achieving, in the fastest and easiest possible way, the communication of information related to civil rights, the Data Protection Registry of Catalonia and the standards regulating this matter. Likewise, the portal offers institutions and entities within the competencies of the Agency, tools and resources to facilitate the fulfilment of their personal data protection obligations.

During the entire 2004 fiscal year, the portal continued along the same lines and considerably increased the information related to Agency activities, articles and collaborations of experts in the area of personal data protection and other closely related matters.

Therefore, throughout 2005, the activity indicators of the portal have been positive in consolidating a tendency of progressive growth of hits and visits to the presented information. Indeed, the approximately 160,000 average monthly hits, which represent 34,000 page visualizations per month, consolidate the increase of the portal use with an approximate increase of 30% compared to last year.

However, this year, it has been necessary to carry out a significant renovation of the Agency portal, in order to update and adjust it to the technological settings that allow easier content management. This project was commenced during the first quarter of 2005, but due to Agency circumstances in the second and third quarters, its effective implementation was considerably held back. However, during the last quarter of 2005, under the direction of the Agency's new management, the renovation of the portal was completed in the Registry Area.

Activities of the Inspection Area

The control function

The principal objective of the control function attributed to the Catalan Data Protection Agency, is to adjust data treatment to the regulation standard, and more specifically, verify if those responsible for files and in charge of treatment fulfil the applicable legal previsions. It also attempts to ensure the effectiveness of citizens' access, correction, cancellation and opposition rights before public administrations and other entities located within the competencies of the Agency.

The Inspection Area in numbers

In the first place, it is important to highlight the quantitative increase in the activity of the Inspection Area in relation to the actions carried out in 2004. Specifically, the increase in official complaints and actions, compared to last year, was 62.5%.

In 2005, 65 actions were carried out, of which 41 were the competency of the Catalan Data Protection Agency. Within these, we may observe that 32 of the matters respond to complaints and claims formulated by the people affected, while the remaining 9 consist of actions initiated by the Agency.

We can also differentiate the actions carried out according to whether they deal with claims of right protection made by the people affected (14); or actions directed at determining the existence of a violation of the data protection regulatory standards (27).

In 2005, 11 inspections were carried out.

Rights Protection Procedure

This year, 14 rights protection claims were made by the people affected. Of these claims, one was motivated by the exercise of the right to correct, five were related to the right of access and the rest were related to the right to cancel. No claim was presented concerning the right to oppose.

In the overall evaluation of rights protection claims that have been processed by the Inspection Area, a common factor found is that the principal problem administrations have in relation to the exercise of these rights is executing them within the legally established periods.

Public administration violation procedures: most relevant matters

— Once again, one of the most problematic questions has been related to the treatment of the municipal census database by local corporations.
— Lack of confidentiality.
— Relationship between the person responsible for files and the person in charge of treatment.
— New complaint typology: the problem of the application of administrative procedure regulatory standards in accordance with the previsions of the data protection regulatory standards.

Contacts with other control authorities

The Inspection Area has organized diverse meetings with different control authorities in order to establish collaboration and exchange of information and experiences with regard to those aspects most related to the tasks in this Area. Specifically, meetings were held with:

— The Community of Madrid Data Protection Agency.
— XI Complaints Handling Workshop.

— The Spanish Data Protection Agency.
— National Management of Personal Data Protection in Argentina.
— Meeting in Vitoria between the different Spanish control authorities in December 2005.

Training

The Inspection Area, together with the Information Technologies Coordinator, designed a specific training course for the personnel that carry out inspection actions and inspection support.

Other actions

The Inspection Area has participated in diverse conferences and seminars such as the «Conference on data protection in local administration» organized by the Foundation University-Corporation of the University of Valencia and «The Third Latin American Computer Security Congress» held in Valparaíso (Chile).

Activities of the Technology Coordination and Information Security Area

The treatment of personal data is regulated through a legal framework that incorporates purely technological contents in the standards, derived from the obligation of implementing measures of technical and organizational security aimed at avoiding change, loss and non-authorized access or treatment of personal data.

Since its inception, the Agency has paid special attention to technological aspects, a sensitivity materialized in the existence of an Information and Communication Technologies Coordination Area that globally assumes the role of technologically supporting Management and all areas, projects and initiati-

ves of the Agency wherever the supply of criteria and technological functions is required.

In 2005, and especially during the last quarter, the evolution and intensification of the control and inspection functions by the Agency has required that this area also evolve to offer specialized security support and the audit of information systems in the tasks of investigation and inspection of the Agency, a circumstance that provoked, at the end of 2005, Agency Management to change the name of the area to *Area of Technology Coordination and Information Security* in order to rigorously include all its actions and responsibilities.

Throughout 2005, the said technological support has been developed in three directions, each with its own objectives, but with the common denominator of contributing solid technological criteria to all and each of the Agency's actions:

Support of projects qualified as internal «consumption»

Like any organization, the Agency needs technological instruments and tools to be more effective and efficient in the execution of its activities. Over 2005, it has consolidated the projects commenced in 2004 and has designed and developed new ones:

- Consolidation of the information system of the Data Protection Registry of Catalonia.
- Implementation of group work tools for the Advisory Council of Data Protection of Catalonia and the SIDIR work group.
- Implementation of new Internet Agency Portal technical architecture, together with the selection of a content management tool, all based on free programming. (http://www.apd.cat).
- New tool for the declaration of files to the Data Protection Registry of Catalonia and the design and development of a simplified notification tool for files linked to the eaCat.

- Selection and acquisition of inspection and design equipment for the investigation and audit of information system protocols.
- Design and partial implementation of contingency and recuperation plan in case of Agency disasters and physical and logical access to Agency resources security measures.

Support of inspection function

The regulatory framework applicable to the treatment of personal data requires compliance with measures of technical and organizational security aimed at protecting information.

In situations of possible rights infringement, this implementation of measures should be analyzed and evaluated in order to verify its existence and efficiency. So the information systems audit function, regardless of whether the treatment is exclusively automated or hybrid or simply manual, plays a fundamental role in determining the level of violation committed and contributing to the resolution of the Agency records and also the precise and proportioned recommendations for adaptation that might require inspection treatment.

External projection activities

There are other Agency activities where technological criteria and knowledge may help to develop the global mission of rights protection more effectively, such as activities linked to the participation in work groups, technological content events, forums, conferences, seminars, collaboration with other institutions, etc.:

— *Conference on* «The protection of the personal data in Lleida county councils» (Lleida, June 1).
Speech: «Technical aspects of the Regulation of Security Measures».
— *«Week of Science to Law. Cycle of Round Tables. New technologies and Legal challenges» (Bellaterra, November 7-11).*

Speech: «Data protection and system audits».
— *«III Latin American Computer Security Congress —CIBSI'05—» (Valparaíso, Chile, November 21 to 25).*
Speech: «The audit of information systems and the public protection of personal intimacy and privacy».
— *Work group: «Shared Clinical History in Catalonia». Health Department (Barcelona, July 5).*
— *Work group «Security Forum» Expansión Newspaper and Ernst & Young.*
— *Program committee of the «Internet Global Congress» (IGC2006). Barcelona Digital Foundation. People responsible in block 5 «Technological security and confidence».*
— *Catalonia Data Protection Advisory Council Security Commission. Technical and organizational support for commission jobs.*

Collaboration with:

— *Spanish Data Protection Agency.*
— Community of Madrid Data Protection Agency.
— National Personal Data Protection Agency, Republic of Argentina.

Coordination and elaboration of publications:

— «Data protection for local entities» guide, within the LOCALRET collection «Guides for the development of municipal telecommunication services».
— Speech «The audit of information systems and the public protection of personal intimacy and privacy», presented in the «III Latin American Computer Security Congress» (CIBSI'05).

The principal Catalan Data Protection Agency short, medium and long-term courses of action

From its inception, the Agency has developed the important task of training and information exchange between the different types of autonomous, local and

other public-legal body administrations, prioritizing the tasks of promotion, advice and awareness.

In the short-term, the Agency wishes to favour the close collaboration and fluid communication with other data protection control authorities.

In the medium-term, the Agency wishes to promote the communication of files of small and medium-sized public administrations through the development of simplified notification systems. Likewise, it proposes the creation of a single file communication program in the different languages of the State.

Finally, in the long-term, it is working on the development of a program to improve the guarantees of the right to personal data protection, starting with the correct completion of the data protection standard obligations achieved through actions completed in the short and medium-term that favour and provide maintenance and updating of the guarantee mechanisms of the fundamental right to personal data protection by the entities that treat personal information and improvement programs of the knowledge and comprehension of the rights by their owners.

Agència Catalana de Protecció de Dades
Carrer Llacuna, 166
08018 Barcelona
Tel.: 93 552 78 00
apdcat@gencat.net
www.apd.cat

Depósito legal: 2006

Fotocomposición: JOSUR TRATAMIENTO DE TEXTOS, S. L.

Impresión: ELECÉ, INDUSTRIA GRÁFICA, S. L.
Polígono El Nogal
Río Tiétar, 24 - 28110 Algete (Madrid)
MADRID, 2006